I Lumnueshmi Alano della Rupe

RRUZARI I SHENJTË:
PSALLTERI I JEZUSIT DHE I MARIAS
Volumi III:
Veprat e Plota të të
Lumnueshmit Alano della Rupe u.p.:
Libri III:
PREDIKIMET E SHËN DOMENIKUT
ZBULUAR TË LUMNUESHMIT ALANO

I Lumnueshmi Alano della Rupe U.P.
(Plöuer sur Rance, 1428 - + Zwolle 1475)

RRUZARI I SHENJTË:
PSALLTERI I JEZUSIT DHE MARIAS

Veprat e plota të të Lumnueshmit Alano della Rupe
VËLLIMI III:

Libri III:
PREDIKIMET E SHËN DOMENIKUT ZBULUAR TË LUMNUESHMIT ALANO

HYRJA DHE PËRKTHIMI
ndën kujdesin e:
Don Roberto Paola

Roma, Santo Natale 2015

(Përktheu nga Italishtja ne Shqip: Hyrije ÇEKANI)

Kolana: *Studime Rruzariane,* n. 4

n. 1: I Lumnueshmi Alano della Rupe, *Psallteri i Jezusit dhe i Marias: Gjeneza, Historia dhe Zbulesat e më të Shenjtit Rruzar*, botimi I, ndën kujdesin e: don Roberto Paola; përkthimi i parë në italisht, ndën kujdesin e: Gaspare Paola, Rosina Murone, don Roberto Paola, Annalisa Massimi, Alberta Cardillo, Romë, 2006 (teksti në shtypshkronjën pranë Shtëpisë Botuese Ancilla, dhe i shkarkueshëm falas on line site www.beatoalano.it).

n. 2: I Lumnueshmi Alano della Rupe, *Mariale*, ndën kujdesin e: don Roberto Paola (publikuar vetem në site www.beatoalano.it dhe i shkarkueshem falas).

n. 3: *Jeta e Maries në Marialet e Mesjetës*, ndën kujdesin e: Cristoforo Mariani, Romë, 2013 (publikuar vetëm në site www.beatoalano.it dhe i shkarkueshëm falas).

n. 4: I Lumnueshmi Alano della Rupe: *Më i Shenjti Rruzar, Psallteri i Jezusit dhe i Marias.* Prezantimi dhe Përkthimi, vol. I-V, ndën kujdesin e: Don Roberto Paola, Romë, 2015 (teksti në shtypshkronjën pranë Shtëpisë Botuese Ancilla, dhe i shkarkueshëm falas në site www.beatoalano.it).

TITULLI ORIGJINAL I VEPRËS: P. Frà GIOVANNI ANDREA COPPESTEIN o.p.: *Beati fr. Alani redivivi Rupensis, tractatus mirabilis de ortu et progressu Psalterii Christi et Mariae eiusque Fraternitatis*, Friburgo, 1619 (me botime të ndryshme në vazhdim).

Pesë janë veprat e të Lumnueshmit Alano që përmbahen këtu: *Apologia; Relationes, Revelationes et Visiones; Sermones S. Dominici Alano rivelati; Sermones et tractaculi; Exempla seu miracula*.

Botimi i fundit latinisht i Kopestainit mban titullin: "*Opus vere aureum B. Alani Rupensis Ordinis Praedicatorum, de ortu et progressu Psalterii Christi et Mariae, seu Sacratissimi Rosarii, in ejusdem praeconium praedicatoribus Verbi Dei et omnibus Christi fidelibus propositum*", Imola (Forum Cornelii), 1847.

Sito web: www.beatoalano.it

Në internet veprat janë paraqitur të plota dhe falas; veprat në letër, tani e përgjithmonë, sipas vullnetit të kuratorit, duhet të kenë vetëm çmimin neto të kostos së veprës (shpenzime për shtypshkronjën, shtëpinë botuese dhe shitësin). Asnjë të drejtë autori ose të ardhura, as tani as kurrë, nuk do ti shtohen çmimit të kostos origjinale.

Në kopertinë: I Lumnueshmi Alano della Rupe, shek. XVII, Hajati Manastirit Basilica di Santa Maria sopra Minerva, Roma (kopertina ndën kujdesin e: Maria Grazia Comanducci).

INDEKSI I PËRGJITHSHËM

VËLLIMI I PARË

HISTORIA E RRUZARIT DHE JETA E TË LUMNUESHMIT ALANO DELLA RUPE URDH.PREDI.

Indeksi.....f. 6

Parathënie.....f. 18

Hyrje: Origjina dhe Historia e Rruzarit ose Psalterit te Jezusit dhe Maries, dhe e Vellazerise se Tij .....f. 20

1. Vizionet Themelore të Rruzarit dhe të Bashkëvëllazërisë së Tij: shfaqjet e Madonës së Rruzarit përpara Shen Domenico Di Guzman (25 Mars 1212; 25 Mars 1214).....f. 20

2. Rruzari Shenjtë e Bashkëvëllazëria e Tij, nga fundi i shek. XIII në mesin e shek XV.....f. 56

2.1: Shëmbuj shkrimesh nga shek. XIII deri ne shek. XIV .....f. 56

2.2 Shëmbuj Dokumentash magjistrale, kapitullor dhe statutor, nga shek. XIII deri në atë XV .....f. 78

2.3. Shëmbuj të dëshmive piktureske nga shek. XIII deri në atë XIV.....f. 96

2.4. Shëmbuj të Kurorës së Rruzarit, nga shek. XIII deri në atë XIV .....f. 108

2.5. Shëmbuj të Monumenteve Funebre nga shek. XIII deri në atë XV.....f. 112

3. Shek. XIV dhe XV: dekadenca e Rruzarit dhe e Bashkëvëllazërisë së Tij, dhe dalja e të Lumnueshmit Alano della Rupe Urdh. Pred. .....f. 126

4. Zhvillimi i Rruzarit që nga i Lumnueshmi Alano, që nga fundi i shek. XV dhe deri në ditët tona.....f. 518

4.1: Vulat Papale të shek. XV dhe XVI mbi Rruzarin dhe mbi Bashkëvëllazërinë e Tij.....f. 518

4.2: Shembuj të Dëshmive artistike për Rruzarin, nga fundi i Shek. XV, deri në atë XVIII.....f. 624

4.3: Dokumentat magjisterial nga shek. XIX deri ne ditet tona .....f. 678

Bibliografia.....f. 734

SHTOJCË: jeta e hershme e të Lumnueshmit Alano della Rupe, e shkruajtur në shek. XVII.....f. 761

VËLLIMI I DYTË

LIBRI I, APOLOGJIA E MË TË SHENJTIT RRUZAR:

Prezantimi i Apologjisë së të Lumnueshmit Mjeshtrit Alano della Rupe Ferrikos, Peshkopit të Tournait.....f. 28

Kap. I: Përse Rruzari është quajtur Psallteri i Jezusit dhe i Maries?.....f. 36

Kap. II: Përse në Rruzarin e Shenjtë thuhet përpara Ati Yne dhe pastaj Ave Maria?.....f. 42

Kap. III: Është më mirë ta quajmë këtë lutje Psallter, apo Kurorë, Varg apo Rruzar?.....f. 54

Kap. IV: Përse në Rruzarin ndodhen 15 Ati Yne?.....f. 64

Kap. V: Përse në Rruzarin e Jezusit e të Maries ndodhen 150 Ave Maria (Tungjatjeta Maria)?.....f. 70

Kap. VI: Ka vlerë më të madhe Ati Ynë apo Ave Maria?.....f. 94

Kap. VII: Shkrimet e Testamentit Antik flasin për Rruzarin?.....f. 104

Kap. VIII: Gjeneza e Historisë së Rruzarit të Jezusit dhe Maries.....f. 114

Kap. IX: Si është e mundur që kjo formë lutjeje, e një periudhe të gjatë sa të jashtëzakonshme aq dhe gloriose, ra në harresë?.....f. 146

Kap. X: Zbulesa e dorëzimit të ri të Rruzarit, që Maria, Nëna e Zotit i bën të Lumnueshmit Alano .....f. 158

Kap. XI: Cili nga të dy, për nga dinjiteti dhe vlera është superior: Psallteri i Davidit apo Rruzari i Nënës së Zotit?.....f.186

Kap. XII: Avantazhet madhore dhe frutat e Rruzarit.....f.202

Kap. XIII: Kënaqësitë që fitohen nga Rruzari f.210

Kap. XIV: Si lutet Rruzari?.....f. 214

Kap. XV: Përse është e nevojshme të predikohet dhe ti mësohet Rruzari çdokujt dhe kudo?.....f. 220

Kap. XVI: Rivendosja e Bashkëvëllazërisë së Rruzarit të Shenjtë.....f. 260

Kap. XVII: Regjistrimi i emrave ne Regjistrin e Bashkëvëllazërisë f.290

Kap. XVIII: Perfitimet e panumurta shpirtërore dhe materiale që fitohen me Regjistrimin në Bashkëvëllazëri.....f. 320

Kap. XIX: Si është më mirë: Ta lusësh Rruzarin me zë të lartë apo në heshtje? Është më mirë ta predikosh Rruzarin apo është më mirë ta shpallësh atë me shkrime apologjetike?.....f. 352

Kap. XX: Duhet ta mbash me vehte Rruzarin?.....f. 366

Kap. XXI: Dhurimi i Kurorës së Rruzarit njerëzve.....f. 394

Kap. XXII: Përgjigje kundërshtimeve.....f. 402

Kap. XXIII: Mbështetësit, mbrojtësit dhe garantuesit e Rruzarit dhe të Bashkëvëllazërisë .....f. 424

Kap. XXIV: Denigruesit dhe persekutorët e Rruzarit dhe armiqtë e Bashkëvëllazerisë.....f. 438

LIBRI II: HISTORIA, ZBULESAT DHE PËRFYTYRIMET:

Kap. I: Prologu lëvdues i Rruzarit të Dhëndrit dhe Nuses, ose të Jezusit e të Maries Virgjëreshë dhe Nënë e Zotit .....f. 452

Kap. II: Origjinat, Traditat, Shpalljet dhe Futja e Rruzarit .....f. 470

Kap. III: Historia e vërtetë e Shën Domenikut, Predikuesit të Rruzarit.....f. 490

Kap. IV: I Lumnueshmi Alano tregon vetë se si bëhet Bashkëshorti i Nënës së Zotit dhe Apostull i Rruzarit. (cf. Apologjia Kap. 10).....f. 536

Kap. V: Të pesëmbëdhjetë Gurët që Nusja Maria i ofroi Dhëndrit , të Lumnueshmit Alano .....f. 572

Kap. VI: Zbulesa e Maries së Shenjtë të Lumnueshmit Alano, për meditimin e Madonës në Rruzar .....f. 594

Kap. VII: Zbulesa të shkurtra që Nëna e Zotit i dha të Lumnueshmit Alano .....f. 642

Kap. VIII: I Lumnueshmi shikon fanepsjen e të Lumnueshmes Virgjëreshës Mari të Marrë në Qiell .....f. 658

Kap. IX: Pjesa e dytë e Fanepsjes. Lufta e Mbretëreshës së Mëshirës kundër (Mbretërive) të Drejtësisë, etj. .....f. 700

Kap. X: Vlerat e Ave Marias, të cilat Jezuesi ja zbulon burrit (të Ri) të Marias .....f. 728

Kap. XI: Zbulime mbi shenjat që i paraprijnë mallkimit .....f. 770

Kap. XII: Jezusi i zbulon (të Lumnueshmit Alano), Misteret e Pasionit të Tij.....f. 772

Kap. XIII: Bashkëshortit (të Ri) të Marias , (Jezusi i Kryqëzuar) i zbulon dënimet e Ferrit ...f. 822

Kap. XIV: (Dhëndrri i Ri) shikon në ekstaze Pasionin e mëshirshëm të Krishtit .....f. 840

Kap. XV: Përse janë 15 At i Yne në Rruzar?.....f. 844

Kap. XVI: E Lumnueshmja Virgjëresha Mari zbulon kuptimin e 150 Ave Maria në Rruzar .....f. 846

Kap. XVII: Maria Më e Shenjta i zbulon Burrit (te Ri) Bashkëvëllazërinë (e Rruzarit): shfaqjen e saj, statutet, perfitimet dhe rregulloren e saj .....f. 856

VËLLIMI I TRETË

LIBRI III: PREDIKIMET E SHËN DOMENIKUT QË JU ZBULUAN TË LUMNUESHMIT ALANO:

Kap. I: Predikimi i Parë mbi Atin Tonë, që Jezu Krishti, në Tuluzë, i zbuloi Shën Domenikut, dhe , në vazhdim, Bashkeshortit të Ri të Marias .....f. 24

Kap. II: Shën Domeniku i zbulon (Të Lumnueshmit Alano), Burrit të Ri (të Marias), një Predikim që Nëna e Zotit, një herë, ja kish zbuluar atij.....f. 66

Kap. III: Maria Më e Shenjta i zbulon Bashkëshortit (të Ri), që Rruzari të shpëton nga shtrigat.....f. 116

Kap. IV: Predikimi i Tretë i Shën Domenikut: vegimi u konfirmua nga 15 Kafshe Perverse te Humnerës së Ferrit: .....f. 162

1) Luani i Kryelartësisë.....f. 168

2) Demoni i Smirës.....f. 172

3) Derri i Plogështisë.....f. 176

4) Gjarpëri i Zemërimit.....f. 182

5) Zhaba e Kopracisë.....f. 192

6) Ujku i Grykësisë .....f. 204

7) Cjapi i Epshit.....f. 208

8) Ariu i Mosbesimit.....f. 216

9) Balena e Dëshpërimit.....f. 222

10) Përbindëshi i Supozimit.....f. 228

11) Njebrireshi i Urrejtjes.....f. 242

12) Kukuvajka e Mospendesës.....f. 254

13) Prostituta e Braktisjes.....f. 264

14) Përbindëshi i Luftës.....f. 270

15) Dragoi i Pabesisë.....f. 294

Kap. V: Pesëmbëdhjetë Mbretëreshat e Virtytit. Përfytyrimi i popullit të Bretanjës, që Shën Domeniku ja zbuloi Bashkëshortit të Ri të Marias.....f. 318

Kap.VI: Pesëmbëdhjetë Mbretreshat e Virtytit f.340

1) Mbreteresha e Përulësisë.....f. 350

2) Mbretëresha e Miqësisë.....f. 356

3) Mbretëresha e Gëzimit Qiellor .....f. 372

4) Mbretëresha e Durimit.....f. 378

5) Mbretëresha e Mëshirës.....f. 386

6) Mbretëresha e Maturisë.....f. 396

7) Mbretëresha e Dlirësisë.....f. 404

8) Mbretëresha e Kujdesit.....f. 414

9) Mbretëresha e Drejtësisë.....f. 420

10) Mbretëresha e Qëndrushmërisë.....f. 424

11) Mbretëresha e Besimit.....f. 432

12) Mbretëresha e Shpresës.....f. 438

13) Mbretëresha e Bamirsisë.....f. 444
14) Mbretëresha e Pendesës.....f. 450
15) Mbretëresha e Fesë.....f. 456

VËLLIMI I KATËRT

LIBRI IV: PREDIKIMET DHE TRAKTATET E TË LUMNUESHMIT ALANO

Kap. I: Predikimi i Parë:Parathënie e Tezave mbi Librin e Tretë të Gjykimeve të Pietro Lombardos, i Fratit Alano della Rupe, i Urdhërit të Predikuesve, të Provincës së Francës, të Kombësisë Bretone, në mbrojtjen e Doktoraturës në Teologji, në Alma Universita di Rostok, në të Tetën e Shën Agostinit të vitit 1471. Tema: Ai që ndryshon shkëmbinjtë në liqene dhe thepat në burime uji (Psalmi 113) f.24

Diamante që i ofrohen dhuratë Virgjëreshës Mari:

1) Diamanti i Dlirësise.....f. 68
2) Rubini i Dijes .....f. 84
3) Perla e Mirënjohjes.....f. 92
4) Kuarci i Perfeksionit.....f. 102
5) Zefiri i Fuqisë.....f. 112
6) Kalcedoni i Mëshirës.....f. 124
7) Smeraldi i Martesës.....f. 134
8) Sardoniko (gur çmuar) i Emrit te Mirë..f. 140
9) Sardoniko (gur çmuar) i Prosperitetit...f. 150
10) Grizoliti (gur i çmuar) i Shëndetit.....f. 160
11) Beriliumi (gur çmuar) i Nënës Zotit....f. 172
12) Topazi (gur i çmuar) i Pasurisë.....f. 182
13) Krizoprasi (gur çmuar) i Shëndetit.....f. 194
14) Zymbyli Sherues.....f. 206
15)Ametisti (gur i çmuar) i Vërtetësisë....f. 218

Kap. II: Predikimi Dytë i Mjeshtrit Alano, me temë: Ti Trembeni Zotit dhe jepini Atij Nderim, sepse po afrohet Ora e Gjykimit të Tij (Ap. 14).....f. 240

a) Realitetet që i paraprijnë Gjykimit .....f. 246

b) Realitetet që do Gjykohen.....f. 293

c) Realitetet pas Gjykimit .....f. 357

Kap. III: Traktati doktrinal i të Devotshmit Mjeshtrit Alano, mbi madhështinë e Jetës Priftërore, rreth Temës: Ave Maria, Plot Hir.....f. 421

Kap. IV: Të XV Superioritetet e Fuqisë Priftërore:.....f. 453

1) Pesë Yjet e mbinatyrshme të Privilegjeve Priftërore, ose Esenca e tyre .....f. 453

2) Pesë Burimet e Privilegjeve të Priftërimit të Shenjtë .....f. 529

3) Pesë Kalatë e Privilegjeve të Priftërimit të Shenjtë. .....f. 597

Kap. V: Shtojca e Vogël e Psallterit Priftëror të Jezu Krishtit .....f. 667

Kap. VI: Shkalla Besimit Fetar të të Lumnueshmit Mjeshtrit Alano, një Murg, në shkollën e Drejtësisë së Marias (SS.).....f. 681

Kap. VII: Mirënjohje të Veçanta e brohoritje për Ave Marian.....f. 687

Kap. VIII: Tridhjetë Privilegjet e Besimtarëve , që ju zbuluan të Lumnueshmit Mjeshtrit Alano.....f. 699

Kap. IX: Mënyra e të medituarit të Rruzarit, siç ju zbulua Shën Domenikut.....f.713

Kap. X: Mërzitja në lutje dhe çfarë duhet të mbajmë parasysh për meditimin e Rruzarit.....p. 735

Misteret e Meditimit të Rruzarit...cf. VOLUMI V

VËLLIMI I PESTË

SHTOJCË E LIBRIT IV: XV Misteret e Rruzarit i të Lumnueshmit Alano della Rupe Urdh. Predi……f.21

LIBRI V: SHËMBUJT:

A) SHËMBUJ TË NJERËZVE TË DEVOTSHËM

Shëmbull I: Rruzari ringren Arçidiakun Adriano nga rënia e tij tragjike ……f.442

Shëmbull II: Mësuesi i Shkollës , lirohet në mënyrë të jashtëzakonshme nga Burgu (fale Rruzarit të të Ndriturës Virgjëreshë)……f. 460

Shëmbull III: Ushtari i Pathyeshëm Breton……f. 474

Shëmbulli IV: Një Peshkop që kishte hyrë në herezi (të Albixhesëve), kthehet fale Rruzarit të Maries ……f. 494

Shëmbulli V: Xhakomo, fajdexhiu……f. 510

Shëmbulli VI: Kthimi i mrekullueshëm i paganit Eliodato, falë Rruzarit të të Lavdishmes Virgjëreshës Mari ……f. 528

Shëmbulli VII: Kardinali i devotshëm (i Rruzarit)……f. 544

Shëmbulli VIII: Alano, Ushtar i devotshëm Breton……f. 562

Shëmbulli IX:Konte Bartolomeo i Italise……f. 566

Shembulli X: Sa e dobishme është të mbash vetëm Rruzarin e Virgjëreshës Mari ……f. 582

Shëmbulli XI: Ati Nderuar, Fra Pietro, Kreu Heremit Karthezian……f. 588

Shëmbulli XII: Një Heremit Karthezian shikon Jezusin të egërsuar me botën, dhe gati ta sulmonte, nëse nuk do të kishte ndërhyrë e Lumnueshmja Virgjëresha……f.594

Shëmbulli XIII: Si Recitimi i Rruzarit i duket i pëlqyeshëm Zotit dhe Engjëjve .....f. 614

Shëmbulli XIV: Shfaqja e mrekullueshme Beato Alanos, Burrit të Ri të Virgjëreshës.....f. 622

Shëmbulli XV: Murgu papritmas bëhet i ditur.....f. 630

Shëmbulli XVI: Është e dobishme të lutësh Rruzarin e të Lavdishmes Virgjëreshe, duke përdorur pendesë trupore.....f. 634

Shëmbulli XVII: Rruzari të bën të fitosh qytetin e Qiellit .....f. 660

Mrekullira shumë të shkurtra (të Rruzarit) të kësaj kohe, (të ndara sipas) Ati-t Tone.....f. 670

Pesëmbëdhjetë shëmbuj shumë të shkurtër për Ave Marian.....f. 688

Shëmbulli XVIII: Baroni Pietro.....f. 706

Shëmbull XIX: Konti ndën magji i Francës, i kthyer nga forca Rruzarit të Virgjëreshës Mari.....f. 712

Shëmbulli XX: Kthimi i nje Fisniku dore shpuar .....f. 722

Shëmbulli XXI: Rruzari shpëton një Pirat nga një djall (i maskuar si i) shtëpisë .....f. 734

Shëmbulli XXII: Frati i kthyer që recitonte vetëm Ave (Maria) .....f. 738

Shëmbulli XXIII: Princi Alfonso.....f. 744

B) SHËMBUJ GRASHË TË DEVOTSHME

Shëmbulli I: Mrekullia e bukuroshes Katerina, Romane .....f. 760

Shëmbulli II: Pasqyra e mëkatares së Bekuar, e Firences .....f. 796

Shëmbull III: E Bekuara, e Spanjës.....f. 876

Shëmbull IV: Virgjëresha Aleksandra.....f. 920

Shëmbull V: Fisnikja Lucia, e Spanjës.....f. 934

Shëmbull VI: Maria, Kontesha e Spanjës..f. 948

Shembulli VII: Murgesha e izoluar, dhe Manastiri i Riformuar, falë Rruzarit.....f. 962

Shëmbulli VIII: Elena, prostituta e Anglise, kthehet, falë Rruzarit të Virgjëreshës Maria.....f. 984

Shëmbulli IX: Shëmbulli i paharrueshëm i Konteshës Domenika.....f. 996

Shembulli X: Është avantazh për gratë e martuara të lusin Rruzarin e të Lumnueshmes Virgjëreshës Mari .....f 1012

Shëmbulli XI: Virgjëresha e shqyer nga nje ujk.....f. 1016

Shëmbulli XII: Tre motrat që vdiqen shenjtërisht.....f. 1018

Shëmbulli XIII: Italianija Maria që nuk donte të luste Rruzarin dhe të bënte pjesë në Bashkëvëllazëri .....f. 1022

Shëmbulli XIV: Murgesha e devotshme, falë Ave Marias .....f. 1032

Alberto da Castello, Libro del Rosario della Gloriosa Vergine Maria, sec. XVI: Shfaqja e Zojës se Rruzarit Shën Domenikut.

NOTE METODOLOGJIKE:

Duke qenë të shumta botimet e Kopestain-it, duke nisur që nga 1619, janë krahasuar, botimi i fundit i 1847, me botimin e 1691.

Teksti i publikuar është ai i botimit të fundit të 1847, sëbashku me fjalët që mungonin në të, por që ishin prezent në botimin e 1691 (duke i shoqëruar ato gjithmonë me njoftim per shënim); termat ose emrat e Autorëve që në tekst ishin të shkurtuara, janë zgjeruar (duke futur në paranteza vetëm gërmat e munguara, si në botimin e 1847, ashtu dhe në atë të 1691).

Atje ku të dy tekstet duken të prishura ose te pakuptueshme, u përdorën botimet e Kopestain-it te 1699 dhe të 1624, duke e shoqëruar me shenim rezultatin.

Në krahasimin e dy botimeve, u përafrua nje botim fillestar kritik i të dy teksteve, duke shoqëruar gjithmonë me shënim ndryshimet e hasura, dhe duke përdorur për përkthim termin më korrekt.

Numërimi ndjek atë origjinal sipas tekstit të 1847, por shenjat e piksimit, gërmat kapitale dhe korsivet janë sipas

botimit 1691, pa i shoqëruar me lajmërim me shënim.

Janë hequr nga teksti i 1847 "j"-të, dhe janë zevëndësuar me "i" (me përjashtim të emrit: "Jesus"); diftongu "ae" eshte zevëndësuar, disa herë, me diftongun "oe", si rezultante në tekstin e 1691.

Në përkthimin e parë italisht te 2006, për besnikëri ndaj tekstit latinisht, Rruzari i Shenjtë është emërtuar: "Psallteri i Jezusit dhe i Marias".

Në botimin e dytë, termi "Psallteri i Jezusit dhe i Marias", më besnik ndaj tekstit origjinal, por më pak i kuptueshëm për ditet e sotme, është bërë: "Rruzari i Jezusit dhe i Marias", ose: "Psallteri i Rruzarit"; sikurse dhe termi: "Fjalimi i Zotit" është bërë: "Ati Ynë"; dhe termi: "Përshëndetja Ëngjëllore" është bërë: "Ave Maria".

Krahasimisht botimit te 2006, teksti paraqitet jo si një ribotim, por një thellim i atij, deri sa bëhet një vepër më vehte: teksti italian është thjeshtuar shumë dhe sqaruar; disa gabime përkthimi, janë korrigjuar, për arësye të krahasimit të botimeve.

Kopertina përpara: Beato Alano della Rupe, sec. XVI, Roma, Hajati i mbyllur i Basilikes Santa Maria Sopra Minerva.

Kopertina, mbrapa: B. Zenale, *Zoja Rruzarit me Shën Domenikun e Beato Alanon dhe Rruzariante*, Olexhio, Italia 1510.

PARS TERTIA [Coppensteinii][1]
B[eati] ALANI DE RUPE REDIVIVI.

DE SERMONIBUS S[ancti] P[atri] N[ostri] DOMINICI EIDEM[2] B[eato] ALANO REVELATIS

[1] Në botimin e 1847 mungon: “Coppenstenii”.

[2] Në botimin e 1691 mungon: “eidem”.

LIBRI III:
PREDIKIMET E SHËN DOMENIKUT, QË AI JA ZBULOI TE LUMNUESHMIT ALANO.

Alain de la Roche, *Le Psautier et le Rosaire de Notre-Dame*, 1492: frati domenikan qe lut Rruzarin, është Beato Alano della Rupe.

CAPUT I.

Sermo I. De Oratione Dominica a Christo JESU Tolosa[3] *revelatus S. Dominico; post et novello Sponso Mariae.*

I. PSALTERIUM SS. Trinitatis scientiam confert illis, qui ipsum amant; et amando laudant Sponsum ac Sponsam, in ipsorum tam iucundo Cantico.

Unde istam in sententiam S. Hieronymus.

Grandis Dei bonitas nostris refulsit in habitaculis, cum divina Maiestas habitavit in Virgineis latibulis.

Arctata latebat in parvulo Divinitas, cuius dein nato parvulo praedicabatur Trinitas.

Et ille, qui per Angelicam Salutationem concipitur: post modum[4] **praedicans docuit orare, non propheticam, sed Orationem in**[5] **Evangelicam.**

Quo sanctius utraque cunctis est colenda, et usu frequentanda: ut in periculis

[3] Në botimin e 1691 si ha: “Tolosae”.

[4] Nell’edizione del 1691 si ha: “postmodum”.

[5] Nell’edizione del 1691 manca: “in”.

KAPITULLI I

Predikimi i Parë mbi Atin Tonë, që Jezu Krishti, në Tuluzë, ja zbuloi Shën Domenikut, dhe, në vazhdim, Burrit të Ri të Marias.

I. Rruzari, Psallteri i Trinitetit të Shenjtë, i jep Dije të urta atyre që e duan, dhe, duke e dashur, lavdërojnë Dhëndrin dhe Nusen në Këngën e Tyre të Ngazëllimit.

Për këtë, Shën Jeronimi shkruante: "Shndriti në zemrat tona Mirësia e madhe e Perëndisë, kur Madhëria hyjnore shkoi të banojë në Gjirin Virgjëror (të Marias).

Tek foshnja, (humaniteti dhe) Hyjnorja lidheshin pandashmërisht, dhe në atë Lindje, u shfaq Triniteti".

(Jezusi) u konceptua nëpërmjet Tungjatjeta Marias (Ave), dhe në predikim Ai të mësonte të luteshe jo nëpërmjet lutjeve të Profetit (Davidit), por nëpërmjet Atit Tonë.

Për këtë, të gjithë duhet të kenë në venerim të shenjtë lutjet Ati Ynë dhe Tungjatjeta Maria, dhe duhet ti recitojnë ato me durim, në mënyrë që, ndër rreziqet e

ignorantiae tenebrarum, habeatur scientia Dei Viarum.

Quippe *totus mundus in maligno positus est.*

Et de hoc Novellus Mariae Sponsus ita S. Dominici sermonem accepit sibi revelatum olim Tolosae praedicaret[6] S. Dominicus, in Maiore Ecclesia.

HISTORIA

II. Praedicatorum Ordinis Patriarcha Praedicator CHRISTI S. Dominicus, cum Albigensium zizaniosum agrum, terrasque circum late spinis ac tribulis haereticae maledictionis obsitas, ac horrentes obiret bonum seminando semen Christi: etsi ad praedicandum esset, et usu exercitatissimus, et facultate paratissimus, et scientiarum

[6] Nell'edizione del 1691 si ha: "praedicarat".

padukshme të errësirave, të mund të shihen rrugët e Perëndisë.

E gjithe bota, ne fakt, i është nënshtruar të keqes.

Burri i Ri i Marias mori në zbulesë Predikimin që (Gesù), Burri i Marias tre herë i bekuar, dikur ja zbuloi Shën Domenikut, dhe që ai e predikoi, në Kishën Madhore të Tuluzës[7].

HISTORIA E ZBULESËS

II. Shën Domeniku, Predikues i Krishtit dhe Patriark i Urdhërit të Predikuesve, përshkonte fushën në grindje të Albixhesëve (Francë, heretikë, më vonë heremitë) dhe tokat rreth e qark, të rrethuara nga ferra me gjemba dhe murriza mallkimi heretik, për të mbjellur farën e mirë të Krishtit.

Dhe, ndonëse ishte shumë i aftë dhe ekspert në predikim, duke patur

---

[7]Ky Predikim i San Domenico në Chiesa Maggiore di Tolosa, daton që nga agimet e lindjes së Ordine Domenicano, rreth 1215, pra, tre vite pas dorëzimit të Rruzarit nga ana e Madonës San Domenico-s apo shndërrimit me mrekulli të Albixhesëve.

copia instructissimus, quam vel absque libris ad nutum, votumque promptam semper habebat, persaepe[8] tamen de omnibus in corde suo nil capiebat sapidum, aut placitum: quod ei adlubesceret afferre in medium.

Id quod Deo dilectissimis quibusque praedicatoribus evenire assolet: nimirum ut humilientur, et a Deo sermonem bonum petant.

Animarum namque conversio per divinam potentiam fit, non per humanam scientiam.

Illa *dat verbum bonum evangelizantibus in virtute multa*: ut praedicatores, ceu Samsones, per mandibulam[9] Asini Philisteos caedant, idest[10] peccata, daemones, et appetitus inordinatos.

III. In suorum itaque laborum conatu S. Dominicus, ad unum intentus lucrum animarum, forti magis, quam ornata praedicatione eam apud familiarem sibi Servatorem animarum gratiam invenit; ut accepta ab JESU non consolationis solum, sed et in praedicandi modo, instructionis usura gaudere mereretur.

Ut cum, in caeteris, aliquando Servator

[8] Nell'edizione del 1691 si ha: "persepe".

[9] Nell'edizione del 1691 si ha: "mandipulam".

[10] Nell'edizione del 1691 si ha: "id est".

pregatitje dhe kapacitet, erudicion dhe kulturë të pafund, duke ja dalë, me frymëzim, të improvizojë, edhe pa libra, megjithatë, jo gjithmonë zemra e tij gjente argumenta interesante dhe të pëlqyeshme, të tilla që atij ti dukeshin interesante për ti paraqitur në popull.

Kjo i ndodh të gjithë predikuesve, të pëlqyer nga Perëndija, për arësye, që të ndjehen të përulur dhe të kërkojnë një Predikim të mirë.

Në fakt biseda e shpirtrave ndodh jo si kapacitet njerëzor, por për arësye të Forcës së Perëndisë.

Është (Perëndija), në fakt, që i dhuron Fjalën përkatëse dhe efikase Ungjillizuesve, në mënyrë që predikuesit, si një herë e një kohë Sansoni, me një nofull gomari, ti zhdëpin për vdekje Filistenjtë, me fjalë të tjera, mëkatet, demonët dhe dëshirat e çorientuara.

II. Shën Domeniku synonte, me sakrifica dhe lodhje, te fitonte shpirtrat me anën e një predikimi më tepër solid se sa të zbukuruar, dhe i kërkoji këtë Hirsile Shpëtimtarit të Tij të Dashur të shpirtrave: dhe Jezusi ja realizon Hirësinë për të sjellë ngushëllimin nëpërmjet Predikimit dhe e instruktoi.

Shpëtimtari, atëherë, duke ju shfaqur atij

apparens ei, salutaria plus, quam subtilia, et mirifica, quam magnifica, magis aperiebat.

"Dilectissime Dominice*, inquiens, *gaudium meum es; quod humilitate potius ardes salvare animas, quam placere hominibus.

Non amo, alta appetentes, et negligentes humilia, quos admirabilia potius, quam utilia praedicare delectat.

Non haec aegrorum est animorum praeparativa; ut eis esse proficua possit medicina.

Ante docti, indocti, clari, obscurique ad Orationis inducendi sunt devotionem, et praesertim ad Angelicum Psalterium meum, ad quod Gabrieli meo dictavi Salutationem, et ipse docui, mandavique unam septiformem Orationem.

Istud oporteret eos pro concione commendare, qui ad animarum salutem quaerunt fructificare.

herë mbas here, i mësonte (të predikonte) më shumë gjërat e dobishme (për shpëtim), se sa ato të kota, më shumë realitetet që duheshin medituar, se sa ato për tu admiruar, duke i thënë: "I Dashur Domenico, ti je gëzimi Im, për arësye se me përulësi digjesh të shpëtosh shpirtrat, më shumë se sa ti pëlqesh njerëzve.

Nuk dua ata që kërkojnë gjërat e larta dhe harrojnë të ultat, që duan të predikojnë, jo gjërat e nevojshme për shpëtim, por gjëra trullosëse.

Nuk e kam fjalën për ata, të cilët më ofrojnë Mua shpirtrat e sëmurë, që unë të jem për ta shërimi i nevojshëm, janë më shumë njerëzit e kultures së shkëlqyer, që më shumë se profanët, duhet të drejtohen që të lusin me devocion, veçanërisht Rruzarin tim Engjëllor, të formuar nga Ave Maria, që ja diktova Kryeengjëllit Tim Gabriele, dhe nga Ati Ynë, që vetë e kisha formuar me shtatë thirrje.

Është e nevojshme që ata që sforcohen për të çuar frutat e shpëtimit në shpirtrat, të rekomandojnë Rruzarin në tubimet publike.

Quia divinae Clementiae pietas gaudet devota audientium pietate.

Et haec vera est praedicationum utilitas.

Me praedica, Dominice, idest, Orationem meam.

Sic volo: ut humilitate, superbiam fragans[11] haereticorum: et pietate, duritiam peccatorum: utroque ad me laudandum inducas.

Huc ostendo tibi UTILITATES XV. in Oratione mea compraehensas[12].

Tu auditores interrogabis, ipsoque iudices facies.

Dico conscientias stringes.

Accipe Modum".

Locum et Tempus [aperiet finis capitis][13]".

SERMO I. SANCTI DOMINICI

Thema. Matth. 6.

Orantes nolite multum loqui, sicut Ethnici faciunt. Sic ergo vos orabitis: Pater noster [qui][14], ect.

I. QUINQUAGENA PSALTERII.

"1. *Quaero Charissimi: in terra deserta,*

---

[11] Nell'edizione del 1691 si ha: "frangas" (spezzi).

[12] Nell'edizione del 1691 si ha: "comprehensas".

[13] Nell'edizione del 1847 manca: "aperiet finis capitis", e la frase si lega con la precedente: "Accipe Modum, Locum et Tempus".

[14] Nell'edizione del 1847 manca: "qui".

Mëshira e Perëndisë, në fakt, i buzeqesh mirësisht besimtarëve që luten me përkushtim.

Ky është fruti i vërtetë i predikimeve.

Më prediko mua, o Domenik, ose Rruzarin tim: kështu më pëlqen, që ti me përulësi, ta shkelësh kryelartësinë e heretikëve, që me përkushtim (ta shkelësh) fortësinë e mëkatarëve, dhe që me lutjen Ati Ynë dhe atë Ave Maria, ti ti bësh që të më lavdërojnë Mua.

Për këtë qëllim, po të zbuloj të pesëmbëdhjetë avantazhet që përmbyllen në Rruzarin Tim.

Ti pyet dëgjuesit prezent, dhe i bën ata të të pyesin!

Të kërkoj të lëvizësh ndërgjegjet.

Syno botën".

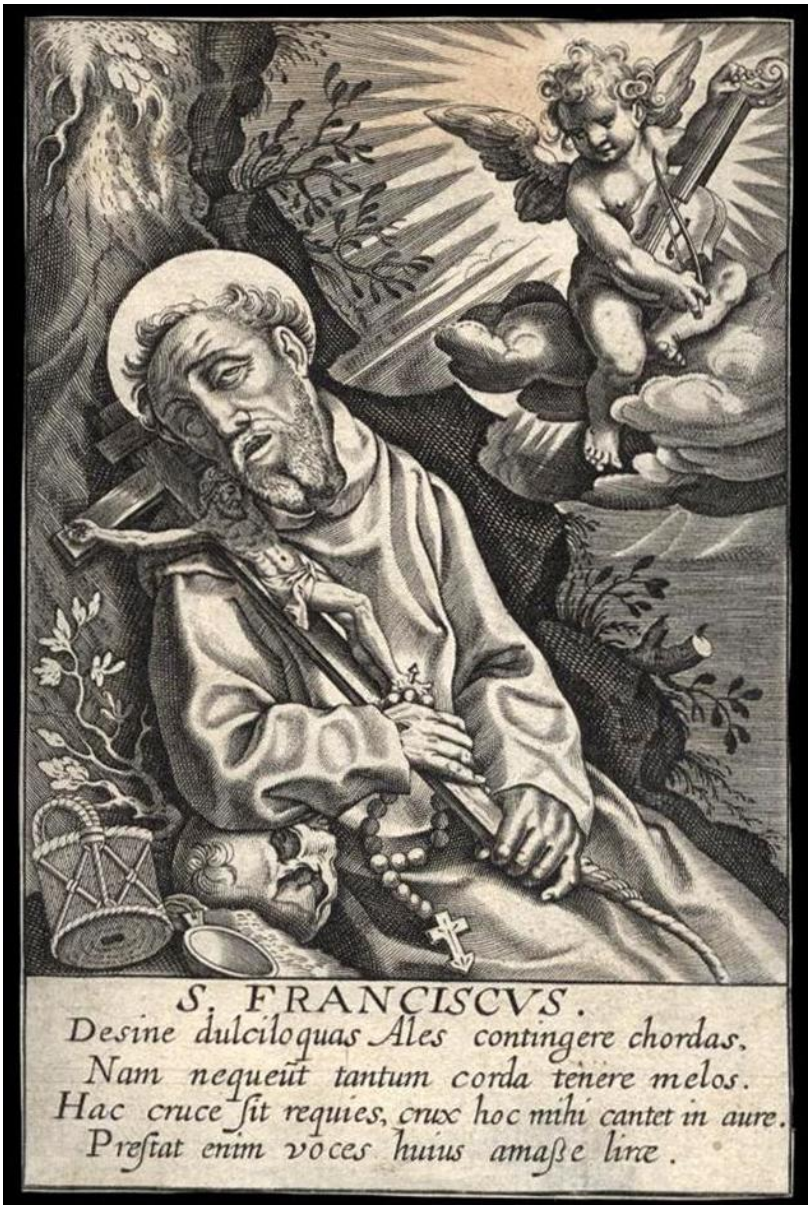
Në vend dhe kohë do të arrihet kulmi.

PREDIKIMI I PARË I SHËN DOMENIKUT

TEMA*: *Matteo 6. Ju që lusni mos përdorni shumë fjalë, siç bëjnë Paganët. Luteni pra kështu: Ati Ynë etj.

***Pesëdhjetëshja e Parë e Rruzarit*.**

1. **"Ju pyes ju, të dashur: në një**

S. FRANCISCVS.
Desine dulciloquas Ales contingere chordas.
Nam nequeũt tantum corda tenere melos.
Hac cruce ſit requies, crux hoc mihi cantet in aure.
Preſtat enim voces huius amaße lire.

Sancta Euphraxia.
4.

ac horrida filiis parvulis, vix ambulare valentibus, numquid foret necessarium habere Patrem comitem, et eos diligentem?

Novi, affirmatis.

At nos ii sumus*[15] *parvuli, in deserto mundi; nec valemus ambulare, nec operari quidquam*[16] *ex nostra sufficientia: nam ex Deo haec tota est.

Quocirca oportet arripere Dominicam Orationem, per quam habebimus Patrem nostrum praesentem, cum dicimus: PATER NOSTER".

"2. Quaero. Si qui Viatores pertransirent terram, ubi a serpentibus omnes, aut draconibus icti morerentur: an non hisce foret necessarius Ductor vir fortissimus, qui a bestiis laedi non posset, ac ipsas mactare valeret?

Quique Viatores humeris suis succollatos per flumina quaeque, et in via transportaret?

Nemo negat.

---

[15] **Nell'edizione del 1691 si ha, per errore di stampa: "summus".**

[16] **Nell'edizione del 1691 si ha: "quicquam".**

tokë të shkretuar dhe të egër, për fëmijët e vegjël, që me zorr ja dalin të ecin, do të ishte e nevojshme apo jo, të kishin pranë babain (e vet) që ti shoqëronte në udhëtim, dhe të ishte i vëmëndshëm ndaj tyre?

Unë them që po, dhe po ashtu dhe ju e konfirmoni.

Por, jemi ne ata të vegjlit, në shkretëtirën e botës: nuk e kemi forcën për të ecur, as të kryejmë gjë me kapacitetin tonë: në fakt, ai, vjen komplet, nga Perëndija.

Për këtë është e nevojshme të dimë Lutjen Ati Ynë, me anë të së cilës do të kemi prezent Atin Tonë, kur themi: *"Pater Noster (Ati Ynë)"*."

2. "Ju pyes: nëse disa udhëtarë do të kalonin një tokë ku të ketë rrezik vdekjeje, për shkak sulmesh nga gjarpërinjtë dhe dragojtë, nuk do të ishte vallë e nevojshme për ata, një burrë shumë i fortë si guidë, që të mos mund të dëmtohej nga kafshët, dhe që të ishte në gjendje ti vriste ato, dhe që ti transportonte udhëtarët, duke i marrë ata mbi shpatulla, për çdo lum e shteg?

Asnjë sdo të thoshte jo.

At nos in terra vivimus Draconum inferni, omniumque peccatorum: CHRISTUS vero Pater noster est et Ductor, idemque fortissimus, et ter Maximus gygas ab alto; qui Morti mors est, et inferno morsus, et iam non moritur, mors illi ultra non dominatibur.

Quare nobis eum assumamus, confiteamur ei, et dicamus: QUI ES, sc[ilicet] ENS entium, immortalis per essentiam,* Exod 3: *QUI EST misit me ad vos".

"3. Quaero. Si per tenebrosas Aegypti terras nobis ambulandum esset; an non maximopere indigeremus claritate Solis, Lunae, ac Stellarum?

Assentitis haud dubie.

Atqui nos iam nunc degimus in terra tenebrosa, caliginis, et umbra mortis peccatorum omnium, quo magis opus nobis lumine coeli est.

Quod ut spiritale mentibus nostris

Por jemi ne (udhëtarët) që jetojmë në tokën e dragonjve të ferrit dhe të gjithë mëkatarëve.

Është e vertetë që Krishti është Prindi jonë super i fortë dhe Guida jonë e pasuperueshme.

Ai është Vdekja për vdekjen dhe Torturuesi i ferrit, Ai që për më tepër nuk vdes, dhe vdekja nuk do të mundet më të ketë dominim mbi Atë.

E mirëpresim, pra, Atë tek ne, besojmë tek Ai, dhe i themi Atij: *"Qui es (që je)"*, ose Qënia e Qenieve, Qenie e pavdekshme: "Ai që është, më ka dërguar tek ju" (Es. 3)".

3. "Ju pyes ju: nëse do të duhej të ecnim nëpër tokat e zymta të Egjyptit, a nuk do të kishim vallë një nevojë të madhe për shkëlqimin e diellit, të hënës dhe të yjeve?

Do të thonit po, pa dyshim!

E pra, jemi ne, që tani jetojmë në tokën e mëkatarëve, të errësirës së dëndur dhe në shoqërinë e vdekjes, gjë, për të cilën kemi nevojë të madhe për dritën e Qiellit.

Për të marrë këtë dritë shpirtërore,

impetremus, saepius oremus istud IN COELIS.

Quia Christus coelum est coelorum, et caelorum[17] omnium claritas.

Ipse Sol est iustitiae, et Stella ex Iacob oriunda".

"4. Quaero: Si quis degeret, ubi omnis in peccato mortali depraehensus[18] morti continuo addiceretur: numquid illi, ne periret funditus, fuerit necessum, vel ipsum pollere sanctitate, vel in Sanctorum stare consortio, qui a morte cum tutari, ac liberare valerent?

Inficiabitur nemo.

At nos tali in terra digimus.

Nam simul ac anima peccaverit peccatum ad mortem, debetur[19] morti, quo ad gratiae privationem, sempiternaeque obligatur.

Feramus, teramus igitur Psalterium, in hoc oremus: SANCTIFICETUR.

Nimirum, ut et ipsi sanctificemur, et a Sanctis Dei adiuvemur[20]".

"5. Quaero: ignoratae sibi Linguae regionem peragraturus; nonne hanc, vel

---

[17] Nell'edizione del 1691 manca: "et coelorum"

[18] Nell'edizione del 1691 si ha: "deprehensus".

[19] Nell'edizione del 1691 si ha: "debitor" (debitore).

[20] Nell'edizione del 1691 si ha: "adiutemur" (siamo aiutati).

i lutemi gjithmonë (Jezusit): *"In coelis (në Qiell)"*.

Krishti, në fakt, është Qielli i Qiejve dhe shkëlqimi i të gjithë Qiejve.

Ai është Dielli i drejtësisë dhe Ylli që ndriçon nga Jakobi.

4. "Ju pyes ju: nëse do të banohej (në një vend) ku, kush kapet në mëkat të vdekshëm, dënohet shpejt me vdekje, a nuk do të ishte e nevojshme që ai, për të mos u dënuar me vdekje, që, qoftë sikur të jetojë i mbushur me shenjtësi, qoftë nëse dëshiron të banojë në Qytetin e të drejtëve, ti duhet të gjejë dikë te fuqishëm për ta liruar nga vdekja!

E pranoni edhe ju.

Por jemi ne që jetojmë në një tokë të tillë.

Ne fakt, kur shpirti ka kryer një mëkat të vdekshëm, ai është i destinuar për vdekjen, ku dënohet me privim të Hirit dhe përjetësisë.

Ta mbajmë të varur, atëherë, e ta recitojmë Rruzarin, dhe, me të, të lutemi: *"Sanctificetur (u shenjtëroftë)"*, për tu shenjtëruar dhe ndihmuar nga Shenjtët e Perëndisë".

5. "Ju pyes: nëse dikujt që po përshkonte një rajon ku flitej një gjuhë e panjohur për të, a do ti duhej

condiscat opertebit, aut interprete fido utatur?

Abnuit nemo.

Atqui nos ii peregrini sumus super terram alienam; et futuram civitatem inquirimus; ubi lingua Angelorum loqui necesse est.

Hanc ergo vel addiscito, vel extorris arcetur patria.

Scholae vero duae huc apertae parent*[21]*, ubi eam est discere linguam, sc[ilicet] Oratio Dominica et Salutatio Angelica.

Frequentemus igitur usu continuo illud in ea NOMEN TUUM.

Hoc enim est Verbum Dei, per quod creata sunt omnia: vel assumet*[22] *nomen JESUS, qui percallet linguam.

Unde Bern[ardus:] Bone JESU, Nomen tuum, Nomen dulce, Nomen sanctum, Nomen forte, Nomen terribile atque piissimum".

[21] **Nell'edizione del 1691 si ha: "patent" (sono disponibili).**

[22] **Nell'edizione del 1691 si ha: "assumamus" (ci prenda con sè).**

ta mësonte gjuhën, ose të paktën të kishte një interpret besnik me vete apo jo?

Asnjë nga ju nuk përgjigjet jo.

E pra, jemi ne këta pelegrinë në tokë të huaj, dhe jemi në kërkim të Qytetit të ardhshëm, ku është e nevojshme të flasësh Gjuhën e Ëngjëjve.

Ose ne mërgimtarët për në atë botë do ta mësojmë këtë (Gjuhë) ose do të largohemi nga atdheu.

Por, atje, ndodhen dy shkolla të gatshme të na mirëpresin, ku është e mundur të mësohet ajo Gjuhë, pra (Shkolla) Ati Ynë, dhe ajo Tungjatjeta(Ave) Maria.

I frekuentojmë ato, pra, për tu familjarizuar me (Gjuhën) që thotë: *"Nomen Tuum (Emri Jot)"*.

Kjo (Gjuhë), është Fjala e Perëndisë, nëpërmjet së cilës janë krijuar të gjitha gjërat, përndryshe i kërkojmë Jezusit personalisht që të na vijë në ndihmë, Ai që e njeh mirë këtë Gjuhë.

Për këtë Shën Bernardi thotë: "O Jezus i Mirë, Emri jot është një Emër i Ëmbël, një Emër i Shenjtë, Një Emër i Fuqishëm, një Emër Suprem i Fortë dhe i Dashur".

II. QUINQUAGENA.

“6. Per Tyranni regnum iter habiturus sueti, quoscumque [ad][23] necem abripere, an non opus ei fuerit Regiam alicubi implorare potentiam, qua tutus vim tyrannidis evaderet?

Dabitis id ultro.

At qui[24] mundus hic, ille tyrannus est: ille ad servitutem, ad necem quosvis raptat cunctis ante spoliatos, solum vile relinquit linteolum, cadaveri involvendo.

Nobis hic transeundus est exteris, ad patriam tendentibus: quid restat, quidque praestat, quam ut DEI ipsius potestatem imploremus supplices: Domine ADVENIAT REGNUUM TUUM?

Regnum omnium peteris [25] Regnorum, Filii Regnum Victoris omnium.

Unde Chrys[ostomus:] Regnum tuum,

---

[23] Nell’edizione del 1847 manca: “ad”, presente nell’edizione del 1691.

[24] Nell’edizione del 1691 si ha: “Atqui”,

[25] Nell’edizione del 1691 si ha: “potentius” (più potente).

***Pesëdhjetëshja e Dytë*.**

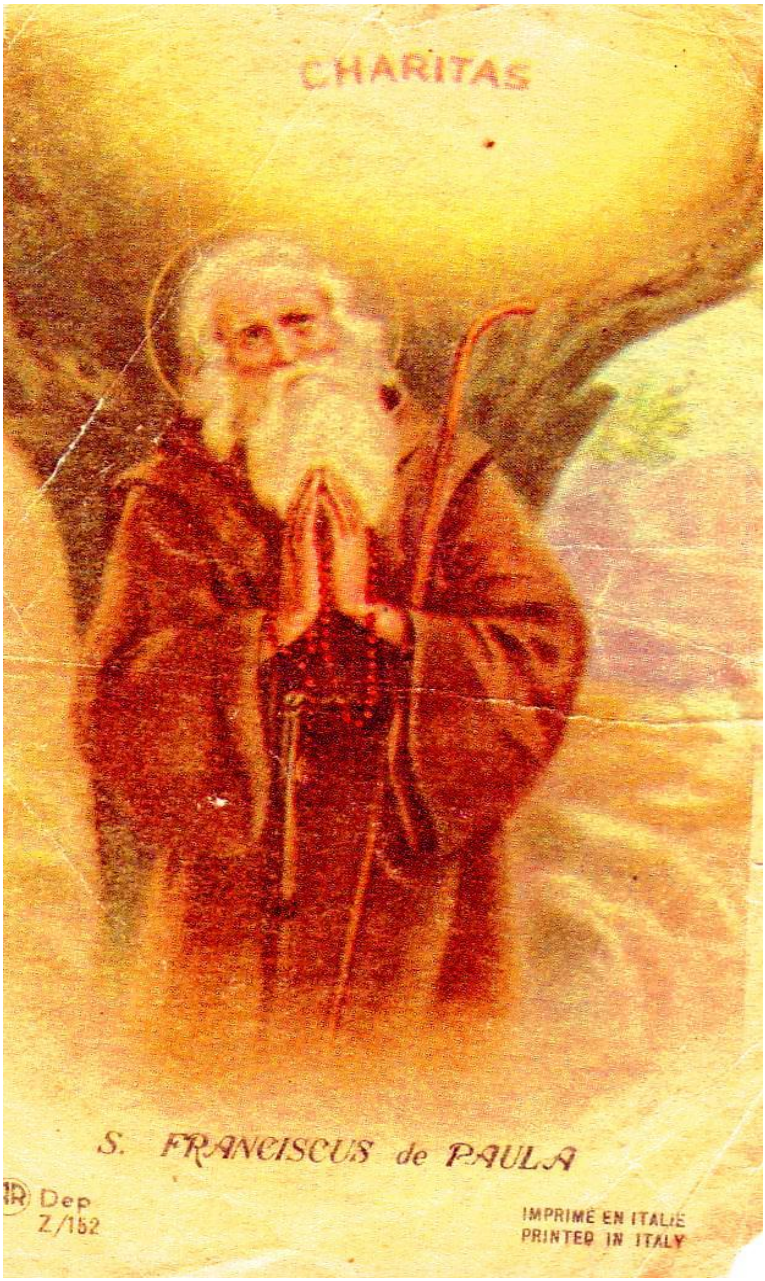
6. “Nëse dikush duhej të kalonte gjatë një udhëtimi Mbretërinë e një Tirani, që e ka zakon të tërheqë këdo drejt vdekjes, do të ishte e nevojshme apo jo të kërkonte ndihmën e ndonjë Mbreti, për të dalë i gjallë nga ajo tokë dhune?

Do të thonit sigurisht që po.

Por, është kjo botë (Mbretëria) e tiranisë, që gjithçka e tërheq drejt skllavërisë dhe vdekjes, dhe, pasi i ka çveshur më parë nga të gjitha, i len atyre vetëm një çarçaf pa vlerë për ti mbuluar kadavrën.

Jemi ne të huajt, që duhet të kalojmë këtë (Mbretëri), për të arritur në Atdhe: nuk na mbetet, për tu mbrojtur, përveçse të lusim me përgjërim Ndihmën e Perëndisë, duke i thënë Atij: “O Zot, Veniat Regnum Tuum (Ardhtë Mbretëria Jote)”!

Mbretëria më e fuqishme nga të gjitha Mbretëritë (është) Mbretëria e Birit, Fitimtar i të gjitha realiteteve, për të Cilin (thotë) gojë-arti Krisostomo: Mbretëria Jote, o Jezu Krisht është Superiore ndaj të gjitha

CHARITAS
S. FRANCISCUS de PAULA
Dep
Z/152
IMPRIMÉ EN ITALIE
PRINTED IN ITALY

V. SERAPHINUS A MONTE GRANARIO
Ord. Cap. Laic. Cor. de boudt

JESU CHRISTE universa Mundi Regna devincit, et quosque fide[l]es [26] ***secure facit transmeare ad Regna superna: quoniam tu es Rex Regum, et Dominus Dominantium,* Apoc. 19".**

"7. Per hostilem tendenti terram, a [27] ***rapinis mancipationibus, ac latrociniis in famem*** [28] ***, quid perinde necessarium, ac salvus conductus, a*** [29] ***praepotenti exoratus Imperatore?***

Nihil abnnitis.

At vero nos terrarum hostilitatibus cincti tenemur medii, ad praedam, ad servitutem, ad necem pertrahendi: ni quae vis altior Imperii nos servarit.

Imperialem igitur salvum conductum nobis circumspiciamus libertatis, velut libertis Domini Dominantium, cuius sola Voluntas nostra esse potest securitas et libertas.

Illi oremus: FIAT VOLUNTAS TUA.

Enim vero [30] ***summa est libertas, ait S. Aug[ustinus:] divinam facere Voluntatem.***

Servire Deo, regnare est".

---

[26] **Nell'edizione del 1847, vi è, per errore di stampa: "fide es": il testo è stato corretto con la versione del 1691.**

[27] **Nell'edizione del 1691 si ha: "ab".**

[28] **Nell'edizione del 1691 si ha: "infamem".**

[29] **Nell'edizione del 1691 si ha: "ab".**

[30] **Nell'edizione del 1691 si ha: "enimvero".**

Mbretërive të Botës dhe e bën të kalojë me siguri në Mbretëritë Qiellore këdo besimtar: meqenëse ti je Mbreti i Mbretërve dhe Zoti i Zotërve (*Ap.*19)”.”

7. “Nëse dikush do të ecte nëpër një tokë të mbrapshtë, përdhunimesh, rrëmbimesh dhe violence, a nuk do të ishte e nevojshme të kërkoje prej një Perandori tepër të fuqishëm, një bodigard?

Do të thonit që po, sigurisht!

Por, jemi ne që përshkojmë tejpërtej (një tokë) të rrethuar nga çdo anë nga armiqësi, mes fyerjesh dhe shpërfilljesh, dhe do të zvarriteshim drejt vdekjes, nëse Fuqia më e Lartë Imperiale të mos na shpëtonte.

Kërkojmë të fitojmë (nga Perandoria më e Lartë) një bodigard Imperial që të mbetemi të lirë, dhe subjekt vetëm i Zotit të Zotëve, Vullneti i vetëm i të Cilit do të mund të jetë sigurimi ynë dhe liria.

I Lutemi: “Fiat Voluntas Tua (U bëftë Vullneti Jot)”.

“Në fakt, liria maksimale”, thotë Shenjti Agustin, “është të bësh vullnetin e Perëndisë. Ti shërbesh Perëndisë është të Mbretërosh”.”

"8. Si cui peragranda foret aquis superfusa regio, an non ille navi, aut curru, aliove opus habuerit sobvehiculo?

Assentitis id mihi.

Atqui nos sumus ii, qui praesentis vitae miseriis circumfundimur: quippe, inquit S.[31] Basilius, hic mundus non est, nisi diluvium peccatorum.

Quare in coelo sit refugium nostrum, dicamus orantes: SICUT IN COELO: in coelo currus est astrorum, via latea[32], stella maris Maria: hanc salutemus in Psalterio.

E coelo in terrena labitur influxus".

"9. Quod si autem terra peregrinationis tuae aspera montibus, et saltibus horrida foret, ac in via[33], seu cavernosa, aut lutosa, terraeve motibus quateretur: an non alterutrum fuerit necessarium, vel ut ultima perpessus pereas, aut quae via tibi sese ostendat, qua evadas?

---

[31] Nell'edizione del 1691 si ha: "Sanctus".

[32] Nell'edizione del 1691 si ha: "lactea".

[33] Nell'edizione del 1691 si ha, per errore di stampa: "invia".

8. “Nëse dikush do të duhet të përshkonte një rajon kënetor, a s’do të kishte vallë nevojë për një barkë ose për një karro, ose për ndonjë mjet tjetër transporti?

Sigurisht do ta aprovonit!

E atëherë, jemi ne ata të rrethuarit me mjerimin e kësaj jete: pra, thotë Shën Bazilio, kjo botë nuk është tjetër përveçse një përmbytje mëkatarësh.

Prandaj, qoftë në Qiell strehimi jonë, dhe themi duke u lutur: *“Sicut in Coelo (Si në Qiell)”*.

Në Qiell janë Karrocat me yje, Rruga e Qumshtit, Ylli i Detit, Maria: E salutojmë Atë në Rruzar, në mënyrë që nga Qielli (Ajo) të bëjë që të zbresin Hirësitë mbi Realitetet tokësore”.

9. “Nëse pastaj rruga e peligrinazhit tënd duhej të përshkonte malet dhe të kalonte pyje të egër, midis thepash e kënetash, dhe tundje tërmeti, nuk do të ishte e nevojshme, që të mos të të mbërthente vdekja, të të paraqitej një rrugë, nëpërmjet së cilës ti të mund të gjeje fushë, dhe duke proçeduar në atë, ti të mund të arrije në mes?

Age nunc, teque aspice.

Tali in terra tuimet corporis tua peregrinantur Anima, infirmitatibus circumdata, spinosa tribulationibus, tremores [34] ***inter, rerumque vicissitudines varia, interque spem, et metum dubia.***

Invade igitur coelestem tramitem Dominicae Orationis, et dic [35]***: IN TERRA.***

Ex hac in coelos via est Oratio".

"10. ***Fac ita esse: In terra sterili vitam trahas miseram, ubi mera fames, et egestas rerum sit omnium, et plurima mortis imago contabescentium; an non a*** [36] ***victo, potuque tibi providendum est?***

Quid ni inquis.

Ah, ubi vitam vivimus?

Et quam miseram?

Sumus in terra deserta, ait S. Greg[orius], et in loco horroris, et vastae solitudinis, famis ac mortis: Oratio, autem, ait S. Basilius, vitae panem, ac potum praetat.

---

[34] Nell'edizione del 1691 la parola non si comprende mancando una lettera: "t mores".

[35] In entrambe le edizioni del 1691 e del 1847 si ha: "dic.": il punto può esprimere sia una abbreviazione del verbo, o un equivalente dei due punti.

[36] Nell'edizione del 1691 si ha: "de".

(Do të thonit po, sigurisht!).

Por është Shpirti jot, që është pelegrin në tokën e trupit tënd, i rrethuar nga sëmundje e i mbuluar nga gjëmba pikëllimesh, mes preokupimesh të pafundme e peripecish të jetës, e në mes pasigurish, pritjesh dhe frikash.

Ndërmerrni pra Shtegun Qiellor të Rruzarit, dhe të: *"Et in terra (Ashtu dhe në Tokë)"*.

Kjo Lutje është rruga që të çon në Qiell".

10. "Supozo: që ti çon një jetë mizerie në një tokë të thatë, ku ka uri dhe skamje për të gjitha gjërat, dhe kudo shkretim, vdekje dhe shkatërrim; nuk do të shkoje dhe të kërkoje çfarë të haje e çfarë të pije?

Sigurisht do të thoje po!

Ah, nuk është vallë kjo jeta që ne bëjmë?

Dhe nuk është gati kaq e mjerë?

Vërtet, siç thotë Shën Gregorio, jemi në një tokë shkretëtirë, në një vend impresionant vetmie, urie e vdekje: vetëm lutja, thotë Shën Bazilio, na dhuron bukën dhe ujin për të mbijetuar.

Quin arripitis igitur Psalterium, ad quo orantes petatis: PANEM NOSTRUM QUOTIDIANUM?”.

III. QUINQUAGENA.

“11. Si qui sese Principi adeo totos deditos[37] devovissent, ut aliunde, nisi e solius ipsius manibus, nutriri non possent[38]; is autem nulli quicquam elargiri vellet alimenti nisi qui regale suum gestare[39] insigne, tesseramque exiberet[40]: an non extremae foret dementiae, hanc negligere velle?

Plane dubitatis nihil.

Nos[41], sub potenti manu Domini agimus, quam is aperit, et implet omne animal, sed, si data ab ipso tessera exhibeatur.

Cum ergo, iuxta S. Chrysostom[us] Oratio evangelica signum sit verum divinae bonitatis et potestatis: plane par est, dicamus saepius in Psalterio: DA NOBIS HODIE”.

---

[37] **Nell’edizione del 1691 si ha: “dedititios”.**

[38] **Nell’edizione del 1691 si ha: “possunt”.**

[39] **Nell’edizione del 1691 si ha: “gestaret”.**

[40] **Nell’edizione del 1691 si ha: “exhiberet”.**

[41] **Nell’edizione del 1691 si ha l’errore di stampa: “Nos, nos”.**

Përse dhe ju, pra, nuk e merrni Rruzarin, e nuk luteni, duke kërkuar: *"Panem Nostrum quotidianum (Bukën tonë të përditshme)"*?"

***Pesëdhjetëshja e Tretë*.**

"11. Nëse disa njerëz kishin votuar për të lënë gjithë ekzistencën e tyre në dorë të Princit, aq sa të mos të duhej të pranonin ushqim nga asnjë person tjetër, përveçse nga duart e tij; nëse këtyre Princi nuk donte ti jepte për të ngrënë, po të mos kishin me vete vulën mbretërore dhe të paraqisnin kartën e identitetit: vallë nuk do të ishte një çmenduri e jashtëzakonshme të mos preokupoheshe për këtë gjë?

Do të thonit sigurisht që po.

Por, jemi ne që jetojmë ndën Dorën e Fuqishme të Zotit, i cili i shuan urinë dhe ngop çdo të gjallë, por vetëm nëse paraqitet karta identitetit, që Ai i ka dhënë atyre.

Meqenëse pra, thotë Shën Xhovani Krizostomo, Lutja e Ungjillit është karta autentike e Mirësisë Hyjnore dhe Fuqisë: është tepër oportune, që ne të kërkojmë gjithmonë në Rruzar: *"Da nobis hodie (Na jepni Sot)*".

"12. Qui Regi severo essent grandi obstricti debito, neque huic solvendo, sed capite luendum foret aeterna sub morte: Rex autem omnia dimittere paratum sese offerret; tantum, ut pro remissione rogetur: an non demens ille, et infelix censeretur, qui tantillum ipsi referre[42] nollet submissionis, et obsequii?

Omnino confitemini: Atqui nos debitores DEI [43] facti sumus, aeternis mancipandi nexibus, et catastis includendi, tortoribusque tradendi: et parva istis prece evadere possumus: sic enim ait Rex ipse, si clamaverint ad me, exaudiam eos, et ero illorum DEUS.

Quis[44] est igitur, quod non clamitemus saepius in Psalterio: Domine DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA: nam Oratio Dominicalis[45] ait Remig[ius] est rogatio filiorum ad patrem,

[42] Nell'edizione del 1691 si ha: "deferre".
[43] Nell'edizione del 1691 si ha: "Deo".
[44] Nell'edizione del 1691 si ha: "quid".
[45] Nell'edizione del 1691 si ha: "Dominica".

12. Nëse disa do të ishin së tepërmi debitorë ndaj një Mbreti të lig, që dënonte me vdekje të falimentuarit: por nëse Mbreti do të ishte i mirkuptushëm për ti falur të gjithë borxhin borxhlinjve që do ti luteshin, nuk do ta konsideronit vallë pakuptim dhe për të ardhur keq, atë që nuk do të donte ti jepte Mbretit, një xhest shumë të vogël nderimi dhe reverance?

Do të thonit sigurisht që po!

E pra, jemi ne borxhlinjtë e Perëndisë, që duhet të lidheshim me zinxhira të përjetshëm dhe të mbylleshim në vendin e torturave dhe ti liheshim në dorë torturonjësve: jemi ne që mund ti ikim këtyre torturave, me një lutje të thjeshtë.

Është vetë Mbreti që thotë: "Nëse më kanë thirrur, unë do ti përgjigjem dhe do të jem Perëndija i tyre".

Cili nga ne, pra, nuk do Ta lusë nëpërmjet Rruzarit?

O Zot, *"Dimitte nobis debita nostra (Na i fal ne borxhet tona)"*.

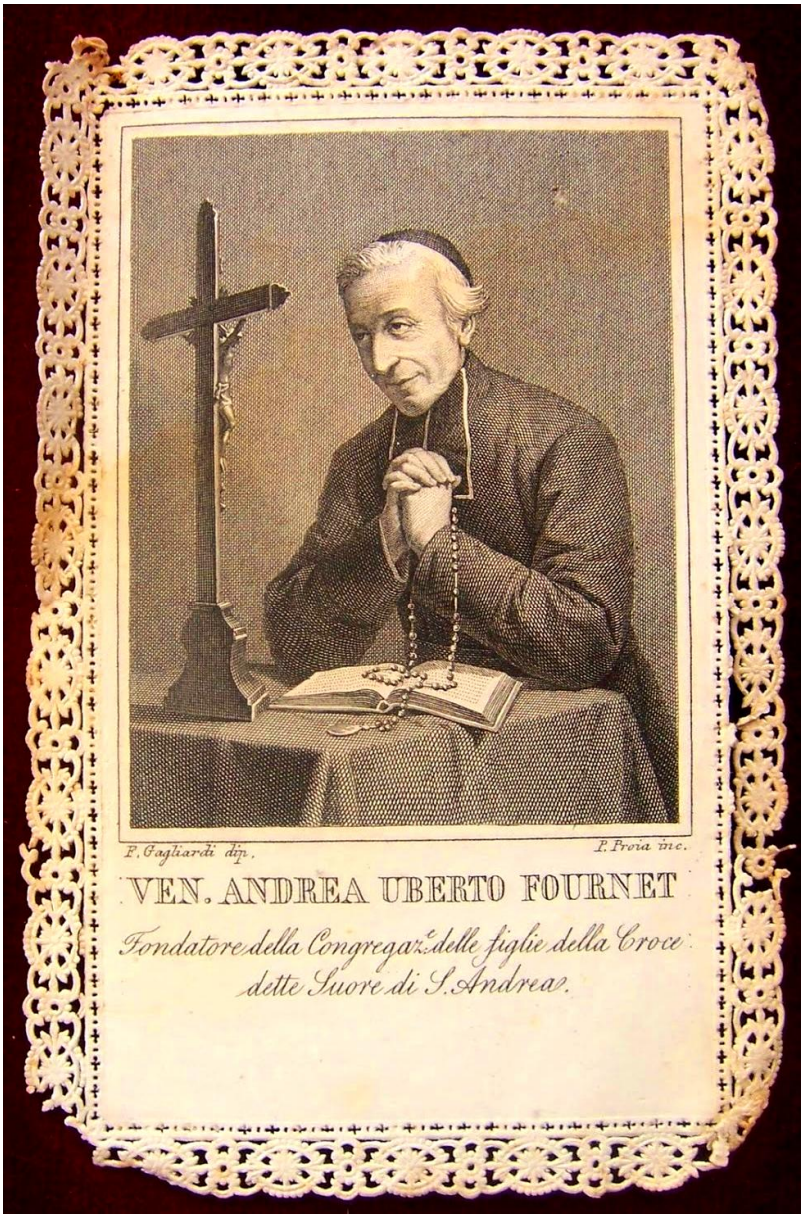
Thotë nëfakt Remigio, që Ati Ynë është Lutja e fëmijve që i kërkojnë (Perëndisë) Atit të heqë , me anën e Dhurimeve

Vera Effigie della Serva di Dio

V. ANNA MARIA TAIGI

Nata in Siena li 30. Maggio 1769. morta in Roma li 9. Giug. 1837.
in stato conjugale Terziaria Scalza della SSmā Trinità
il di cui Corpo riposa nella Basilica di S. Grisogano in Traste

F. Cagliardi dip. P. Proia inc.

VEN. ANDREA UBERTO FOURNET

Fondatore della Congregaz.ne delle figlie della Croce dette Suore di S. Andrea.

ad sublevandam humanam miseriam bonorum collatione, et ablatione malorum".

"13. Qui detenti[46] a Principe, et nexi, essent ultimo perdendi supplicio, ob immania sua facinora, ni leviusculis proximorum offensis veniam ipsi libentes dederint, hoc vero illi praefracte nollent; an non prorsus infelices ii, ac maledicti forent aestimandi?

Assentimini omnes id mihi.

Haec autem fit ad proximos remissio, cum orantes dicimus: SICUT ET NOS DIMITTIMUS DEBITORIBUS NOSTRIS".

"14. Si tentationibus daemonis, carnis ac mundi, meroribus[47], ac miseriis agitati, ab hisce unius lapilli gestatione esse valerent immunes: ii vero velut tantillum parere asperanarentur, aut optare dedignarentur,

[46] Në botimin e 1691është: "tenti" (imprigionati).

[47] Në botimin e 1691 është: "moeroribus".

të Tij, varfërinë njerëzore, dhe të largojë të këqiat".

13. "Nëse disa njerëz ishin burgosur nga një Princ për veprat e tyre mizore, dhe të dënuar me vdekje, por do të faleshin, nëse falnin me vullnet te plotë fyerjet e lehta, që të tjerët i kishin bërë atyre: nëse ata, pavarësisht, nuk do të donin në asnjë mënyrë (të falnin), nuk do të mëshiroheshin, si jo të arësyeshëm dhe qyqar?

Të gjithë do të pajtoheshin me mua për këtë gjë.

Është kjo falja ndaj të afërmit, që e kërkojmë në lutje: *"Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris (Si ne t'ja falim borxhlinjve tanë)*"."

14. "Nëse dikush do të shqetësohej nga tundimet e demonit, të mishit dhe të botës, nga vuajtjet dhe nga ankthet, dhe do të mund të çlirohej nga ato, duke mbajtur mbi shpinë një gurë të thjeshtë të çmuar: a do të hiqnin dorë vallë ndonjëherë ata së mbajturi një gurë të tillë të vogël, ose do ta refuzonin apo nuk do ta donin atë?

Në një rast te tille, do të konsideroheshin plotësisht

penitus insani, et vere miseri, nec miserabiles ulli, essent habendi.

Atqui gemma talis est Dominica Oratio, praeservans, ait S. August[inus] a cunctis illusionibus, et nocumentis.

Quocirca iure merito saepius in Psalterio, orandum est: ET NE NOS INDUCAS IN TENTATIONEM".

"15. ***Si denique foret navigandum nobis, ac mare transmittendum infestum a balenis, submersis a rupibus, a vortibus*[48]*, a Charybdi, a Sirenibus, a Gryphibus, et tempestatibus, ac pyratis; starent vero in portu Rex et Regina offerentes par gemmarum, quibus inesset vis ex omnibus istis eripiendi malis: nos autem eas despicatui duceremus, ecquis non ut vesanos plane abiiceret?***

At in hoc mundi freto sunt daemones, sunt publica, occultaque scelera, luxuria, gula etc.

Inde Christus suam Orationem, et Salutationem suam Maria offerunt.

Quin igitur acceptamus, inque Psalterio dicimus: SED LIBERA NOS A MALO".

[48] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "vorticibus".**

paarësyeshëm dhe fatkëqinj dhe që nuk meritonin mëshirë!

Epo mirë, thotë Shën Agustini, është lutja Ati Ynë, Guri i Çmuar, që të mbron nga të gjitha mashtrimet dhe shkatërrimet.

Për këtë, duhet të lutesh gjithmonë në Rruzar: *"Et ne nos inducas in tentationem (Dhe mos na ço në tundim)*".

15. "Nëse, së fundmi, po të na duhej të notonim në mes të një deti të populluar nga balena, me rrezikun për tu mbytur nga pengesa shkëmbinjsh, gropash thithëse, lugetërish, sirenash, korbash, dhe gjithashtu stuhishe dhe piratësh; por, nëse, Mbreti dhe mbretëresha në port na jepnin gurë të çmuar, që kishin aftësinë të na lironin nga të gjitha këto të këqia, por ne, përkundrazi, i refuzonim, kush nuk do të na konsideronte komplet budallenj?

Jemi ne që (notojmë) në detin e botës, të demonëve, të mëkateve të fshehta që manifestohen me epshin, me grykësinë, etj.

Janë Krishti (Jezusi) dhe Maria, (Mbreti dhe Mbretëresha), që na japin gurët (e Çmuar) të Lutjeve Ati Ynë dhe të Tungjatjeta Maria, që ti marrim e ti lusim me Rruzar: *"Sed libera nos a malo (Por na liro nga e keqja)*"."

HISTORIAE PROSECUTIO.

IV. Haec talia ad S. Dominicum apparens illi Servator JESUS:

1. Ille ergo haud mora continuo succinctus in Evangelium pacis, gaudio, spe, spirituque vir divino plenus, die postero (qui Deiparae Virgini sacer, praecipua festivitate solemnis [49] agebatur) in Urbis Tholosanae Maiori [50] Ecclesia, frequentissimo Clero, populoque Tholosano concurrente, ceu iussus a [51] Domino praescriptum praedicat sermonem.

Fuitque tanta verbi ipsius vis et efficacia, ut omnes pene a maiore ad minimum, sic compuncti fuerint, sic ad Psalterii amoremque[52] inarserint, ut protinus sub illius signo servire Deo, Deiparae plerisque fuerit decretissimum.

2. Id quod citra moram ipso facto declaraverunt orthodoxi, tum vero et haeretici, errore suo damnato, ad Ecclesiae gremium sese transtulerunt.

3. Inter quos viri tres praecipui nominis, acerrimique haeretici, sese ad Catholicos

---

[49] Në botimin e 1691 është: "solennis".

[50] Në botimin e 1691 është: "Maiore".

[51] Në botimin e 1691 është: "ab".

[52] Në botimin e 1691 është: "amorem honoremque" (dashuri dhe konsideratë).

VAZHDIMI I HISTORISË

IV. Shpëtimtari Jezus i zbuloi këto gjëra Shën Domenikut:

1. Ai, i veshur, atëherë, magjishëm, me qetesi engjëllore, me gëzim, me shpresë, dhe me Shpirtin e Shenjtë, të nesërmen, (festohej Solemniteti i Virgjëreshës Nënës së Zotit), në Kishën Madhore të Qytetit të Tuluzës, ku kishte ardhur Kler i madh dhe popull i Tuluzës, siç i ishte urdhëruar, predikoji Predikimin të zbuluar nga Zoti atij.

Dhe, ajo Fjalë pati shumë forcë dhe efikasitet, saqë pothuajse të gjithë, nga më i madhi deri tek më i vogli, u fiksuan dhe ndezën kaq shumë me dashuri dhe konsideratë për Rruzarin, saqë një pjesë e madhe vendosi atëherë ti shërbente përgjithmonë, ndën këtë Flamur, Perëndisë dhe nënës së Perëndisë.

2. Pas atij (Predikimi), besimtarët proklamonin mrekullitë e tij, heretikët, nga ana tjetër, duke denuar gabimet e veta, u kthyen në kërthizën e Kishës.

3. Dhe, ndër ata, tre njerëz me famë të veçantë dhe heretikë të pamposhtshëm, pasi mohuan

palam sunt professi, eiurata haeresi: videlicet *Magister Norbertus de Valle*, Iuris Canonici Doctor; *Magister Guelrinus de Fracmo*, in Artibus Philosophiae eximius; *Magister Bartholomaeus de Prato*, experientissimus Medicus, pariter et Theologus profundissimus.

Hi tres, praeter alios complures, de manibus S. Dominici humiliter susceperunt Psalterium: idemque protinus una cum S. Dominico coeperunt late circum praedicare, Institutum secuti Praedicatorum S. Dominici.

4. Ex quo tempore mirifica haereticorum est conversio consecuta, et Religionis sacrae, devotionisque studium in coronario Dei cultu ad Psalterium maximo cum fructu, et Ecclesiae incremento profecit.

CAPUT II.

Sermo II. De Salutatione Angelica, a[53] *Deipara S. Dominico revelatus olim: nuper ab hoc iterum Novello Sponso.*

I. Sanctus Dominicus cuidam Religioso

[53] **Nell'edizione del 1691 si ha: "ab".**

publikisht herezinë, u pranuan Katolikë: ata ishin Maestro Norberto della Valle, Doktor i të Drejtës Kanonike, Maestro Guelrino del Fracmo, Filozof i shquar, Maestro Bartolomeo da Prato, Mjek me shumë vlerë dhe Teolog me dhunti.

Këta të tre, përveç shumë të tjerëve , morën përunjësisht Rruzarin nga duart e Shën Domenikut: dhe, shpejt, sëbashku me Shën Domenikun, filluan të predikojnë (Rruzarin) gjatë e gjërë, duke iniciuar Istitutin e Predikuesve të Shën Domenikut.

4. Dhe, nga ai moment, u fitua me ndihmën e Urdhërit të Shenjtë (të Domenikanëve), një shndërrim i mrekullueshëm i heretikëve dhe dashuri për Vargun e Rruzarit, devocioni për të cilin solli fryte të bollshme, në avantazh të Perëndisë dhe të Kishës.

KAPITULLI II

Shën Domeniku i shpall (Të Lumnueshmit Alano), Burrit të Ri (të Marias), një Predikim që Nëna e Perëndisë, dikur, ja kishte shpallur atij.

I. Sh. Domeniku qe dakort

Praedicatori, sibi valde familiari, ac devoto, Mariae novello Sponso revelare dignatus est, ut sequitur.

HISTORIA

"1. *Tu frater*, aiebat apparens subito S. Dominicus, *tu praedicas, sed attende tibi, et solicite cavete; ne humanam potius laudem, gloriamque vanam aucuperis, quam salutem animarum secteris, ac zeles.*

Equidem, quid aliquando mihi contigerit, olim degenti Parisiis Lutetiarum, minime te celatum volo.

Maior isthinc Ecclesia, Metropolitana, est, eademque Dei Genitricis ac intemeratae Virginis Mariae honori sacra et dicata.

In hac, pro Vocatione, praedicaturus, accurata me[54] cura, et curiositate etiam ad dicendum me comparabam.

Non ulla stimulante ad iactantiam vanitate, sed ob Auditorum facultatem

[54] **Nell'edizione del 1691 manca: "me"**

ti shpallë sa më poshtë, një Besimtari Domenikan[55], Bashkëshortit të Ri të Marias, që i rekomandohej atij dhe e thërriste atë.

HISTORIA

1. Shën Domeniku, duke ju shfaqur papritur (të Lumnueshmit Alano), i tha: "Vëlla, në predikim të jesh i mënçur, dhe kij shumë kujdes dhe mos kërko lavdërimin njerëzor dhe lavdinë boshe; në vend të këtyre, ndiq, pa u lodhur shpëtimin e shpirtrave.

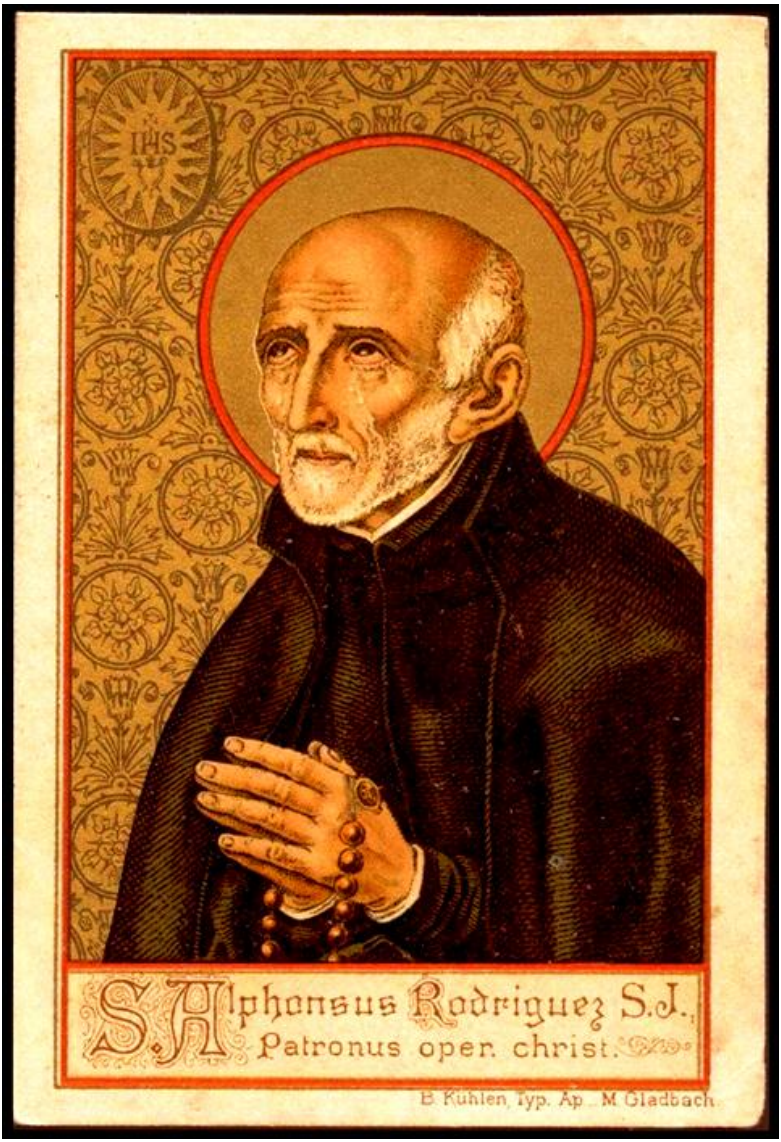
Dua të të dëftoj atë që, një herë, më ndodhi kur jetoja në Paris: atje, Kisha Madhore dhe Metropolitane, i është dedikuar dhe titullohet për nder të Marias, Nënës së Perëndisë dhe Virgjëreshe e Papërlyer.

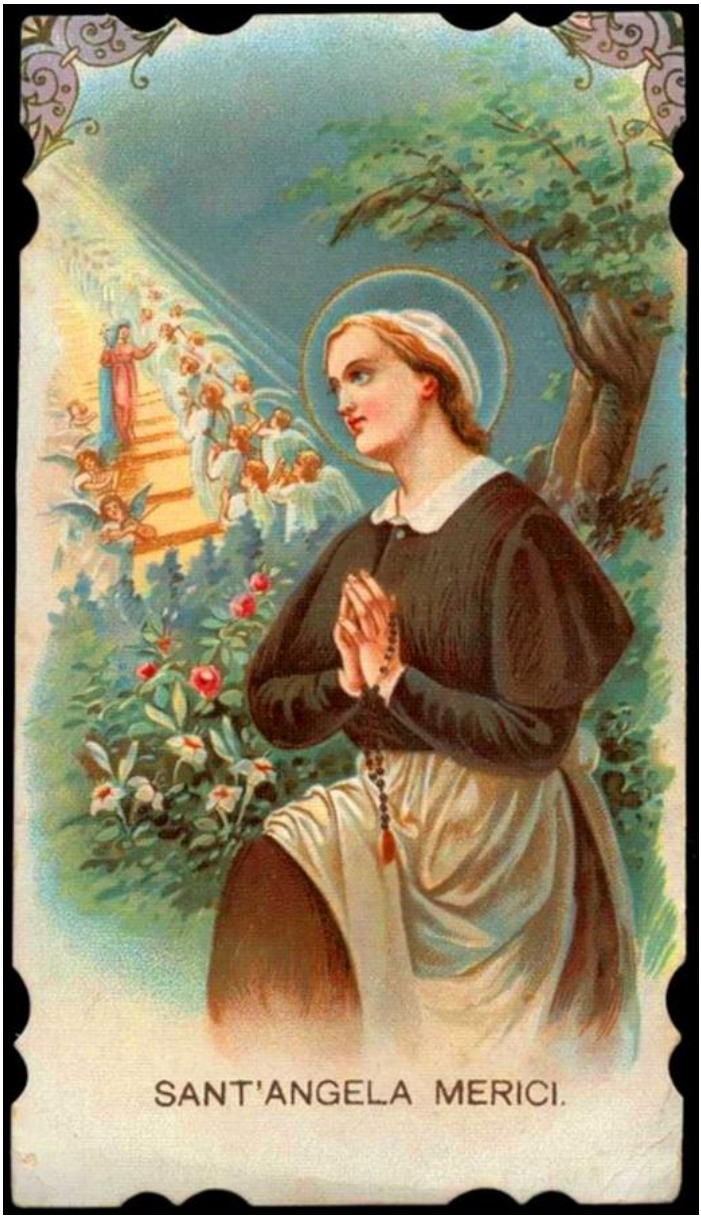
Një ditë, i thirrur të predikoj në këtë Kishë, isha pregatitur me erudicion shumë të saktë.

Megjithatë, predikimi më linte të pakënaqur, dhe çdo argument i trajtuar më dukej i kotë, dhe ndodheshin numër i madh dëgjuesish tepër te aftë, fisnikë të shumtë, e

---

[55] I Lumnueshmi Alano i referohet vehte vehtes.

IHS
S. Alphonsus Rodriguez S.J.
Patronus oper. christ.
B. Kühlen, Typ. Ap. M. Gladbach

SANT'ANGELA MERICI.

doctissimorum, ob amplissimi consessus dignitatem, ob frequentiam omnis ordinis ac status ornatissimam, et vero multo maxime ob manifestiorem, solidioremque veritatis evidentiam demonstrandam, animisque sic imprimendam, ut optatus
inde fructus Deo constaret.

Cum igitur, pro more meo, ante concionem, ad unius horae spatium, quodam in sacello, post Altare maius, in orationem me coniecissem, in Psalterio meo persolvendam; ecce, confestim extra me factus per raptum, manifesto in lumine contuebar me coram, Amicam meam, quam mihi quaesivi a iuventute [56] Sponsam carissimam [57] , Dei Genitricem: haec quem manu libellum praeferebat[58], mihi offerens ait: "Dilectissime Sponse Dominice, etsi bonum est, quod praedicare disposuisti, sermonem tamen longe meliorem, mihique gratiorem ad te affero.

Aspectus me affectusque notus miro delibutum [59] gaudio rapiebant: librum capio, lego reverenter, et constanter, neque secus, ac dixerat D. Maria, comperio.

---

[56] Nell'edizione del 1691 si ha, per abbreviazione: "iuvente".

[57] Nell'edizione del 1691 sia ha: "charissimam".

[58] Nell'edizione del 1691 si ha: "perferebat" (portava).

[59] Nell'edizione del 1691 si ha: "delibatum" (deliziato).

besimtarë të shumtë të çdo origjine dhe grade, dhe i kërkoja vehtes se si ti manifestoja ato të vërteta, në thjeshtësinë e tyre e në fillesat, në mënyrë që ato të shkruheshin në shpirtrat e ti çonin fryte të pëlqyeshme perëndisë.

Ndërkohë, kur, si gjithmonë, para predikimit, gjatë hapsirës së një ore, në një faltore mbrapa Altarit Madhor, isha struk në lutje, duke recituar Rruzarin, papritur, kalova në ekstaz, dhe u ndjeva jashtë trupit tim, dhe, me mrekulli te pakufishme, pashë përpara meje, në dritë flakëruese, Mikeshën dhe Nusen e Dashur, Nënën e Perëndisë, që gjithmonë e thërrisja që nga rinia ime.

Ajo mbante në dorë një libërth, dhe, duke ma drejtuar mua, tha: "O Shumë i këndshëm Bashkëshorti im Domenik, edhe pse është korrekte ajo që doje të predikoje, megjithatë po të nis një Predikim vendosmërisht më të lartë, dhe që Mua më pëlqen tepër.

Pamja dhe Prezenca e dashur (e Zojës) më rrëmbyen, u mbusha me një gëzim të mrekullueshëm: mora liberthin, e lexova me devotshmëri dhe vëmëndje dhe zotërova atë që Mbretëresha, Maria SS., donte (që unë të predikoja)

Illa iactis a me gratiis, quantisquam[60] demissime[61] valebam, a me tum quidem conspicari desiit.

Iamque hora perorationis instabat habenda, adstabatque Parisiensis Universitas tota, Anstititum, Procerum, Dynastarum, Senatus, populusque frequentissimus, et celeberrimus consensus.

Omnes quippe Ordines praeteritorum fama prodigiorum ad audiendum, spectandumque excitaverat.

Ea autem Lux sacra fuit S. Ioannis Evangelistae festivitate solemnis[62].

Ut igitur ambone conscenso in altum surrexi; omissa vitae historia, et eximiis Apostoli ac Evangelistae praecellentiis, ex eo dumtaxat[63] per paucis[64] eum commendavi; quod tantus, tamque singularis esse custos meruerit coelorum, terrarumque Reginae DEI Matris ac Virginis MARIAE: quae quindena

---

[60] Nell'edizione del 1691 si ha: "quantis quam".

[61] Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "demississime".

[62] Nell'edizione del 1691 si ha: "solennis".

[63] Nell'edizione del 1691 si ha: "duntaxat".

[64] Nell'edizione del 1691 si ha: "perpaucis".

Dhe Ajo, pasi më falenderoi me përulësi të paimagjinueshme, u zhduk nga unë.

Kishte ardhur tashmë ora, e caktuar për Predikimin, dhe grumbullimi ishte plot me celebritet: ishin prezent, ne fakt, të gjithe Profesorët e Universitetit të Parisit, Aristokratët, Zotërinjtë, Senati, dhe popull i panumërt.

Pa dyshim, rezonanca e mrekullive të ndodhura, i shtynte të gjitha Klasat shoqërore të vështronin dhe dëgjonin me vëmendje.

Ishte, pastaj, Dita e Shenjtë e Festës Solemne e Shën Xhovani Evangjelistit.

Kështu pra, sapo, unë pata ngjitur podiumin, dhe u gjenda lart, lashë mënjëanë historinë e jetës dhe të cilësive të shquara të Apostullit dhe Evangjelistit (Shën Xhovani), dhe, vetëm në fillim, bëra një lavdërim me pak fjalë, si atij që meritonte të ishte rojtari, vërtetë i vetëm, i Virgjëreshës Maria, Nënës së Perëndisë, dhe Mbretëreshë e Qiellit dhe e tokës.

Ajo është Ajo qe zotëron të 15 mjetet

habuit efficacissima, eademque facillima cunctis Antidota, contra universa discrimina Mundi.

Tum deinde huic insistens et persistens[65] proposito, talia praedicabam".

SERMO II.[66] S. DOMINICI

Thema:

Ingressus Angelus ad eam dixit: AVE gratia plena, Dominus tecum, Benedicta tu in mulieribus, etc.

I. QUINQUAGENA PSALTERII.

"Christianissimi Auditores, etc., Magistri Eximii.

Hic locus, et aures vestrae eruditissimae exquisitis, elaboratissimisque orationibus assueverunt.

Verum iam nunc ego, non in doctis humanae sapientiae verbis, sed in ostensione Spiritus et Virtutis, loquor.

Audite me, oro, Christiana cum devotione".

[65] **Nell'edizione del 1691 manca: "et persistens" (e persistendo).**

[66] **Nell'edizione del 1691 il: "II.", viene messo dopo "Thema".**

tepër efikase dhe të përdorshme nga të gjithë, kundër të gjitha rreziqeve të botës.

Duke insistuar dhe këmbëngulur në këtë argument, pra, predikoja këto gjëra".

PREDIKIMI I DYTË I SHËN DOMENIKUT

TEMA. ***Lc. 1.***

Duke hyrë, Ëngjelli i tha:
Tungjatjeta, Topçe Hiri,
Zoti është me Ty, Ti je e Bekuar ndër gratë,
etj.

***Pesëdhjetëshja e Parë e Rruzarit*.**

II. "Të Pranishëm të Krishterë të vërtetë, Mjeshtra të shquar. Në këtë (Kishë), veshët tuaj tepër euridit janë mësuar (të dëgjojnë) diskutime të kërkuara dhe tepër të përpunuara.

Por unë ju flas tani, jo me fjalë të veshura me dije njerëzore, por në manifestim të Shpirtit dhe të Fuqisë së Tij.

Degjomëni, ju lutem, me nderim kristian".

"1. Si hostilis esset terra vobis peragranda; numquid[67] SALVUM CONDUCTUM optaretis, et de eo numquid parum solicite circumspiceretis!

Novi, communem esse sensum, et consensum omnibus unum.

Mihi vehementer illud assentimini.

Atqui vero in mediis hostibus agimus, et Salutatio Angelica salutis est symbolum.

Quid enim AVE est, nisi absque Vae omni Evae?

Vox gaudii, GAUDE, novum ac primum re, et nomine est, AVE EVANGELIUM, hoc est bonum, felix[68], faustumque Nuncium.

Quare hunc salvum Conductum assumamus exules filii Evae illo hostilia[69] omnia evademus liberati; quippe orbis liberatus est omnis a maledictione Evae per AVE".

"2. Si[70] eundum fuerit per cavernarum fauces, obscuraque locorum antra?

Nonne lucernam quaerimus, praeferimus?

Et vero anxia cum circumspectione, inquitis.

Recte.

At omnes nos per humanae mortalitatis

---

[67] **Nell'edizione del 1691 si ha: "num quem".**

[68] **Nell'edizione del 1691 si ha: "foelix".**

[69] **Nell'edizione del 1691 si ha: "hostica" (stesso significato di "hostilia", dell'edizione del 1847).**

[70] **Nell'edizione del 1691 si ha: "si".**

1. “Nëse do t’ju duhej të përshkonit një tokë plot me rreziqe, nuk do të dëshironit dikë që t’ju udhëhiqte shëndoshë e mirë?

Dhe ju do ta konsideronit këtë aspekt me pak rëndësi?

Sigurisht, të gjithë ju do të pajtoheshit me mua, për këtë gjë.

Por, jemi ne që jetojmë në mes të armiqve, dhe Lutja Ave Maria është shenja e shpëtimit.

A nuk është vallë *Lutja Ave*, tretja e fajeve, për çdo Eva?

Ekzaltim gëzimi!

Ngazëllehu sepse është *“Ave”* fjala e parë e Biblës, paralajmërim i të mirës, lumturisë dhe prosperitetit.

Perse, atëherë, ne, fëmijët pasardhës së Evës, nuk mbajmë me vehte, Atë që do të na udhëheqë shëndoshë e mirë, duke na liruar dhe duke na bërë të shpëtojmë prej çdo fatkeqësie?

Nëpërmjet Lutjes Ave, në fakt, e gjithë bota, është liruar nga mallkimi i Evës”.

2. “Po të na duhej të kalonim një rajon, me shpella e zgavra të errta, nuk do të donim vallë të kishim një kandil?

Sigurisht, edhe ju do të ishit dakort!

Por jemi ne, qe jemi drejtuar drejt

latebrosas tendimus umbras, atque cavernas serpentinas.

Quid ni igitur properamus dictam, MARIA, LUCERNAM comparare nobis?

Hanc in Salutatione Angelica pie repetita igne devotionis accendamus, et illuminabimur.

Ipsa est Stella maris, et Illiminatrix Maria".

"3. Fac ita esse: Regem Franciae diris facinoribus tuis habeas, offensissimum; an non summopere gratia Reginae gauderes Regis ad offensam restringendam?

Mecum, scio, sentitis omnes.

Nos vero sumus, qui in multis offendimus omnes Deum.

Nunc Regina coeli, Cor Misericordiae valet, et vult placare nobis: tantum illius a nobis in Psalterio saepius recolatur GRATIA, et debite honoretur.

Vebementer saudeo, vel hodie

zgavrave të errta dhe shpellave të verbërta të fundit të jetës.

Nuk do të nxitojmë, atëherë, për të marrë kandilin, e quajtur: *"Maria"*?

E ndezim Atë, duke përsëritur Lutjet Ave Maria, me zjarrin e dashurisë dhe të devocionit, dhe do te ndriçohemi!

Pikërisht Ajo, Maria, është Ylli i detit dhe Ndriçuesja".

3. "Imagjino që Mbreti i Francës të jetë lodhur nga paturpësite e pacipa të tuat: nuk do të ishit plot gëzim, nëse gjenit falje pranë Mbretëreshës dhe kundërvënija e Mbretit pushonte?

Sigurisht, do të mendonit të gjithë që po.

Por, jemi ne, ata që ofendojmë Perëndinë në shumë gjëra.

Tani, Mbretëresha e Qiellit, nga Zemra e Dhimbsur, është në gjendje dhe dëshiron të na pajtojë (me Perëndinë): praktikojmë gjithmonë "Hirin" e Saj në Rruzar, dhe ti jemi Asaj mirënjohës.

Jua përsëris nga zemra: duke u nisur nga sot, mbajeni në dorë Rruzarin: nesër

IHS
V.P. ALBERT. CHA
NOWSKY Societatis IESV.

Beate Antoni, protector noster,
ora pro nobis.

arripiatis Psalterium: crastinum forte non omnes supervivetis”.

EXEMPLUM.

III. “Vocem ecce propheticam, cogitationum perspectricem.

Nam hand secus, ac dictum evenit.

Artium studiosi quatuor moribus sat improbis, Virum Dei, ut peroravit, despicatui habentes aiebant: magna quaedam exspectabamus; et ecce, lectionem puerorum audivimus.

Nocte proxima perpotant iidem atque scortantur.

In ipsis amplexibus scorti, iram extimulante libidine, ad rixam, ad arma ruunt: duo internecione occiduntur; aliis duobus ad mortem vulneratis.

Ab Vigiliis hi ambo in carceres retrusi, post pauxillum ibidem inter blasphemias animam exhalant obscoenam et infelicem.”

“4. ***Qui iter cogitant per loca sola, per incultas terras, et humani victus egentes:***

mundet, jo të gjithë të mbijetoni".

TREGIM

Kur mbaroi ai diskutim, që do të kishte zgjuar mendimet e zemrave, ndodhi që, katër famullitarë Rektore, prej një jete tepër te lirshme, sapo kisha mbaruar së foluri, me zhvlerësim, thanë: "Prisnim gjëra ekselente: përkundrazi, dëgjuam një leksion për fëmijë".

Atë natë, po këta u dehën e shkuan me prostituta.

Dhe, meqenëse kënaqësia nxit inatin, ndërkohë që ishin në krahët e prostitutave, arritën në grindje dhe armë, deri në vrasje: dy u vranë dhe dy të tjerët u plagosën për vdekje.

Të dy u mbyllën në burgje nga rojet, ku, pas pak kohe, mes blasfemive, e dhanë shpirtin e dalë-rruge dhe të shkatërruar".

4. (Shën Domeniku nisi të flasë e tha): "Ata që pregatiten të kalojnë vende të shkretuara dhe toka të mjeruara,

nunquid plane censebunt necessarium, ut aliunde sibi plene de COMMEATU circumspiciant?

Id nemo sanus mihi inficias, iverit*[71]*.

Nostrae haec peregrinationis terra deserta, invia, et inaquosa, coelestium inops bonorum est, inanis et vacua.

Quid cessamus igitur, quid restitamus, quin protinus de illius plenitudine accipiamus omnes, que est PLENA?

Da illi tu in Psalterio vocem hanc, remque recipe".

"5. Turbat bellis terra ferocibus, aut infestam habent latrunculi, ut nulla sit usquam tuta salus, praeterquam uno in CASTRO inexpugnabili: ad hoc quis, nisi contemptor vitae, non confugerit?

At terra talis est in qua mortales agimus, et Dominus est refugium nostrum.

[71] **Nell'edizione del 1691 si ha, per errore di stampa: "iuerit".**

të papajisur me asnje lloj ushqyerje per njeriun, nuk do të ishte mbi gjithçka e nevojshme, që ata të siguronin, vetë, ushqimin e ngrënshëm?

Përndryshe, cili njeri i llogjikshëm do të shkonte vallë atje?

Edhe ju do të pajtoheshit për këtë gjë!

Dhe, është toka e këtij peligrinazhi tonë, që është e shkretuar, e paqasshme, e thatë, e varfër në të mirat qiellore, e kotë dhe boshe.

Përse atëherë, vonohemi, dhe nuk nxitojmë të përfitojmë nga Bollëku i Asaj, që është "Plena (Topçe)" ?

Do të mjaftojë vetëm që ti ti dhurosh Asaj, këtë fjalë në Rruzar, dhe do ti marrësh të mirat".

5. "Toka po shkatërrohet përmes luftrave jonjerëzore, dhe hajdutëve që e infektojnë këtë, kështuqë në asnjë vend nuk ka shpëtim të sigurtë, me përjashtim të një kështjelle të pagoditshme: kush vallë nuk do të strehohej në të, perveçse, nëse do ta kishte jeten te pavlerë?

Por, ajo është toka ku ne jetojmë, dhe strehimi jonë (kështjella) është Zoti.

Et quid est igitur, quod minus frequenter et ardenter eum in Angelica Salutatione appellemur[72]?

Qui[73] in ea ad Psalterium persaepe dicere dubitamus: DOMINUS?".

IV. Hic Sanctus Dominicus apud Novellum Mariae Sponsum facti narrationem interponit ad EXEMPLUM.

"Haec cum praedicarem, Alma Patrona MARIA continuo lateri haerebat[74] meo assistrix: ipsa, velut ex libro, verba mihi singula prelegens[75] suggerebat dictatrix: ipsa vires, animumque, spiritumque sufficiebat confortatrix, et voci dabat vocem Virtutis.

Neque aliter dicta cadebant ad aures ac animos auditorum, velut ignea tela.

Sentiebant plerique Carbones vastatores scelerum in conscientiis suis, et hasce epigniri[76] intus, ac gliscere flammas ad Dei timorem iuxta et amorem.

---

[72] Nell'edizione del 1691 si ha: "appellamus".

[73] Nell'edizione del 1691 si ha: "quid".

[74] Nell'edizione del 1691 si ha: "herebat".

[75] Nell'edizione del 1691 si ha: "praelegens".

[76] Nell'edizione del 1691 si ha: "igniri".

Perse, atëherë, e thërrasim kaq pak, dhe pa dashuri, tek lutja Tungjatjeta Maria?

Perse hezitoni të shqiptoni, tek Ave Maria e Rruzarit, (fjalën): *"Dominus (Zoti)"*?

IV. Në këtë pikë, Shën Domeniku, i tregoi Bashkëshortit të Ri[77], për këtë qëllim, një episod, si shëmbull.

"Ndërsa predikoja këto gjëra, Maria e Shenjtë, Nëna e Perëndisë, rrinte gjithmonë në krahun tim për të më ndihmuar: dhe ishte tamam, sikur Ajo më lexonte atë librin e vogël, më sugjeronte një nga një fjalët, dhe mi vente ato në gojë; ishte tamam sikur Ajo më mbështeste në forcat, në shpirt dhe në qenie, më qetësonte, dhe më sugjeronte ato fjalë të guximshme, që binin në veshët dhe shpirtrat e dëgjuesve, si shigjeta me flakë.

Për shumë, ato ngjanin me qymyrin e zjarrtë, që digjnin gjynahet e ndërgjegjeve të tyre, dhe i shkrumbonin deri në rrënjë, dhe, në të njëjtën kohë, rrisnin pak nga pak, flakët e Frikës dhe të dashurisë së Perëndisë.

---

[77] Si tratta del Beato Alano stesso.

Demum velut epilogicans [78] primam dictionis partem ita finiebam: *"Praeclare nobis est perspectum, decem Mandatorum Dei reverentiam, ac obedientiam ab humana, seu improbitate, seu fragilitate desuesse[79], heu, temerarii[80]: id quod a nobis avertat DEUS.*

Unum quodque [81] autem de periculis quinque iam enumeratis, per omnia Decalogi capita cum scelere versari, et animae mortem pergrassari potest.

Quo [82] circa, ad quinquiesdena deprecanda mala, prohibendaque certissimum.

Et cuius paratissimum est remedium Psalterii Quinquagena prima: quae totidem praesidiorum quaedam est veluti panoplia, Corona MARIAE".

II. QUINQUAGENA.

"V. 6. Sit necessitas subita, quae vel intempesta nocte quem exturbet in iter, idque ab trucibus infessum feris, foedisque monstris infestum: quid illi perinde foret,

[78] Nell'edizione del 1691 si ha: "epilogizans".
[79] Nell'edizione del 1691 si ha: "consuesse".
[80] Nell'edizione del 1691 si ha: "temerari".
[81] Nell'edizione del 1691 si ha: "unumquodque".
[82] Nell'edizione del 1691 manca: "quo".

Isha në fund, pothuajse kisha arritur epilogun e pjesës së parë të diskutimit, e po e përfundoja kështu: "E dimë mirë se sa lehtësim ka në venerimin dhe dishepullizimin e Dhjetë Komandimeve të Perëndisë, për shkak të ligësisë dhe të dobësisë njerëzore!

Oh, sa të paarësyeshëm që jemi!

Na largoftë Zoti nga ky (shkatërrim)!

Të pesë rreziqet e lartpërmëndura, janë mëkatet kundër Dekalogut, që i sjellin vdekjen shpirtit.

Atëherë, për të shmangur dhe penguar pesëdhjetëshen e parë te të këqiave, ilaçi më i sigurtë dhe më i lehtë për këdo është Pesëdhjetëshja e parë e Rruzarit: Kurora e Marias, që është armatura e vërtetë për të qenë i mbrojtur.

***Pesëdhjetëshja e Dytë (e Rruzarit)*.**

V. 6. "(Imagjino) sikur të ekzistojë një nevojë e papritur, që, gjatë një nate të thellë, ta shtyjë një person në udhëtim: nëse ky kërcënohet nga kafshë të frikshme, dhe torturohet nga demonë të tmerrshëm, nuk do të kishte

atque armati, cordatique COMITES propugnatores eius?

Negabit nemo.

Nos sumus in has*[83] *mundi tenebras extrusi, et fera hominumque vitiorumque monstra tendimus iter iniquum: offendimus omnes, et egemus gratia.

Vae soli!

Ductoris egemus, et defensoris.

Adstat ecce parata pia Mater Virgo: ora Dominam, et assume eam Tecum tua*[84] *caetera Angelicae Salutationis comitiva, quae quanta in Psalterio!".

"7. Sit casus, qui compellat inire domos, aut loca, quae obscena*[85] *scelerum omnium infamia notavit insignis: num quisquam honesti amans nominis solus pedem intulerit?

Dubio procul testes, comitesque plures

[83] **Nell'edizione del 1847 manca: "has".**

[84] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "sua cum".**

[85] **Nell'edizione del 1691 si ha: "obscoena".**

ai nevojë për shokë të armatosur e të zgjuar, që ta mbronin?

Asnjë sdo thoshte që jo.

Por jemi ne ata që lëvizim ndër errësirat e botës, dhe kryejmë një udhëtim të parehatshëm përmes demonëve te egër njerëz dhe të veseve.

Jemi të padëshiruar nga të gjithë, dhe nuk kemi një miqësi.

Mjer për atë që është vetëm!

Kemi nevojë për një udhëheqje dhe për një mbrojtës.

Dhe ja, vjen tek ne, e gatshme, E dashtuna Virgjëresha Nënë: atëhere lut Mbretëreshën, dhe merre atë:*"Tecum (Me ty)"*, sëbashku me Ave Mariat e tjera, prezente në Rruzar".

7. "(Imagjino) të kesh nevojë të shkosh nëpër shtëpi ose vende, që i shoqëron nje emër i turpshëm si vende korrupsioni dhe i çdo imoraliteti: kush e don emrin e tij të mirë , a do të fuste vallë, ndonjëherë një këmbë brenda?

Në rast se nuk mund të frenohet, sigurisht do të mbajë me vehte, si dëshmitar

S. DIDACUS

S.VINCENT. le 5.

VIROS SANCTOS, vitaeque famaeque integros adducet secum.

Locus nullus prae mundo hoc est insigniori infamia: et permeandus est omnibus: felix[86] e[87] tergo quem nulla ciconia pinsit, qui sequacem trahit infamiam nullam.

Nullam ex omnibus traxit, quae sola BENEDICTA est per excellentiam: haec qui comes ierit[88], tutus honoris erit.

At iis sese ultro associat, a quibus in Psalterio familiarius BENEDICTA consalutari gaudet.

Haec vitae, famaeque testis, et fidissima custos est".

"8. Si quam in scholam vestra vos ingenua cuiuspiam artis combibendae cupiditas inclusisset, ac ea scientia lingua peregrina traderetur, quid honestissimae cupiditatis, vestrae [89] ardori foret perinde necessarium, atque MAGISTER linguae?

Quis hic?

Quaesitaretis omnes, et amabibus eum?

---

[86] **Nell'edizione del 1691 si ha: "foelix".**

[87] **Nell'edizione del 1691 si ha: "a".**

[88] **Nell'edizione del 1691 si ha: "fuerit" (sarà).**

[89] **Nell'edizione del 1691 si ha: "vestro".**

shokë, njerëz virtuoze dhe tëpaqortueshem, si për jetën, ashtu dhe për famën.

Dhe për më tepër, është pikërisht kjo botë, vendi më i njohur i turpit, dhe të gjithë duhet ta kalojnë: është i lumtur ai që nuk ka marrë asnjë tallje mbas shpatullave dhe ai që nuk mban mbi shpinë njollën e asnjë turpi.

E vetmja që nuk u njollos nga asnjë (turp) është, absolutisht, *"Benedicta (E Bekuara)"*: kush do të ecë në shoqërinë e saj, do të jetë i sigurtë për nderin.

Dhe veç kësaj, i bashkohet atyre që gëzojnë në përshëndetjen *"E Bekuar",* me dashuri të madhe, në Rruzar.

Ajo është, Dëshmija më e vërtetë e jetës dhe Ruajtjes së emrit (të mirë)".

8. "Nëse dëshira juaj fisnike për të nxënë një disiplinë çfardo, ju shtynte në një shkollë, nëse sidoqoftë, kjo disiplinë mësohej në një gjuhë të huaj, zjarri i dëshirës suaj tepër fisnike nuk do t'ju shtynte, mbi gjithçka, të kërkonit një mësues gjuhe?

Kush do të jetë ai, pyesni të gjithë, sepse mund ta falenderojmë?

Demonstretur autem, quis ita ad sese abierit, qui ipsum non adierit, audierit?

Nos hic talem terimus ludum, cupidi coelestis condiscendae artis, ignari sed linguae.

Quem magistrum quaerimus?

Ecce ipse adest, solo verbo docere potens.

Angelica eum demonstrat Salutatio Psaltis in vocula TU demonstrante.

In ea Spiritus inest Deiparae Theodidascalus.

Ipsum tute precibus require, MARIA eum tibi conciliabit".

"9. Ponamus ita esse: simus nationem ingressi, in quam nulli quicquam inferre, nec afferre [90] ***liceat: in qua, et mera stipe corroganda sit victitandum, in qua immites viri calybem*** [91] ***circa praecordia, barbariae*** [92] ***rigentia gerant: at MULIERUM tanto sit mitior at benigne faciendum natura; illud sane studium esset omnium nostrum, ut de mulierum nobis misericordia demeranda laboraremus.***

[90] **Nell'edizione del 1691 si ha: "efferre".**

[91] **Nell'edizione del 1691 si ha: "chalybem".**

[92] **Nell'edizione del 1691 si ha: "barbarie".**

Të ngrihet në këmbë, ai që ska tru, për ti qëndruar pranë e për ta dëgjuar!

Por, jemi ne që duam të mësojmë Sekretet e Qiellit dhe të shkojmë në shkollë, dhe që nuk kuptojmë gjuhën.

Kush do të jetë mësuesi jonë i gjuhës?

Ja ku është, na rri pranë, dhe mund të na mësojë në gjuhën tonë.

Është Ave Maria, mësuesi i Rruzariantëve, në Gjuhën që thotë: *"Ti"*, dhe e bën të njohur Shpirti, Mësuesi Hyjnor i Nënës së Perëndisë.

Pyete (këtë mësues të gjuhës), në këto lutje (Ave Maria): Maria, do të ta bëjë mik".

9. "Imagjino të të duhet të hysh në nje popullsi, në të cilën nuk lejohet të sjellësh asgjë, as brënda as jashtë, dhe ku të duhet të jetosh duke kërkuar lëmoshë, dhe ku njerëzit të jenë me mizori të pamëshirshme, nga zemra, më të fortë se çeliku: pavarësisht se, natyra e grave të ishte shumë më dashamirëse për të bërë mirë, nuk do të ishte vallë e dëshirueshme për ne, kërkimi të ngadhnjenim mbi mëshirën e grave?

Atqui Diva Maria est Mater Misericordiae, et SS. Angeli, Divique omnes per nostra in Deum peccata, alieni a nobis forent, ac adamantini: illa tamen numquam nisi bona Mater est.

Quare eam iure suo meritissimo benedicamus IN MULIERIBUS".

"10. Cum, teste S. Gregorio, ipsaque experientia, quotidie ambulemus vias mundi amaritudine plenas, an non gratissimus is COMES fuerit nobis, qui a consolatione suavissimus?

Atqui hic is est, adesseque nobis optat, cui orantes dicimus: BENEDICTUS.

Quin igitur eum devincire nobis studemus in Psalterio?

Quapropter cum per dicta iam quina pericula, in salutis nostrae perditionem, grassentur immane dire decem scelerum praecipuorum portenta; nimirum Capitalia septem cum Perfidia, Praesumptione ac Desperatione: equidem ita existimo,

Epo, është Maria Shenjtë, Nëna e Mëshirës!

Edhe nëse të gjithë Ëngjejt dhe Shenjtët do të ishin kundër dhe shumë të ashpër me ne, përshkak të fyerjeve tona ndaj Perëndisë, Ajo, pavaresisht, do të jetë gjithmonë Nëna e Mirësisë.

Për këtë arësye, e lavdërojmë Atë: *"In mulieribus (ndër gratë)*"."

10. "Sipas Shën Gregorit (dhe e dëshmon edhe vetë eksperienca!), për ne që kalojmë, çdo ditë, rrugët e hidhura të botës, do të na ishte apo jo shoqëri tepër e këndshme, dikush që do të na bënte bisedim të pëlqyeshëm?

E pra, është (Krishti), që na kërkon të na shoqërojë; nuk do të lutemi atëherë: *"Benedictus (i Bekuar)"*, në Rruzar, që Ai të vijë me ne?

Në fakt, ndër këto pesë rreziqet që rrezikojnë shpëtimin tonë, vinë vërdalle, kërcënues, dhjetë demonët e frykshëm të mëkateve mortale: ose, të shtatë mëkatet kapitale sëbashku me poshtërsinë, mëndjemadhësinë dhe dëshpërimin.

Pa dyshim, unë besoj, nuk ka

neminem sibi tam inimicum reperiri, qui si[93] ista cognoverit certa salutis praesidia, sit ea despecturus.

Sin, nemo talem non aut insanum, aut desperatione deploratum[94] dixerit.

Quare adversum quinquies dena ea pessima monstra, vestrum vobis placeat asylum in Psalterii altera Quinquagena".

III. QUINQUAGENA.

"VI. 11. ***Porro: quid in itinere positis, labore fessis, fame, sitique exhaustis, suique subsidio recreandi destitutis, quid, inquam, his evenire gratius queat, quam ut in felicem[95] ARBOREM, optimis plenam fructibus, et manantem sub ea frigidae fontem, contingat incidere?***

Atqui nobis in hac vitae via inaquosa B. Virgo occurrit, ARBOR ter benedicti FRUCTUS, cum Fonte vitae: Fructum igitur, Arboremque pariter in Psalterio consalutemus".

[93] **"Si" è presente nell'edizione del 1691, ma manca nell'edizione del 1847.**

[94] **Nell'edizione del 1691 si ha: "deplorandum".**

[95] **Nell'edizione del 1691 si ha: "foelicem".**

armik më të madh të vehtvetes se sa, ndërkohë që i njeh këto parime të sigurta të shpëtimit, i përbuz ato.

A do të konsiderohej ai një idiot apo do të ishte për tu qarë si person që ka humbur çdo shpresë!

Atëherë, në mbrojtje prej dhjetë demonëve më të rrezikshëm, prezent në secilin prej pesë rreziqeve, çmohet, Pesëdhjetëshja e dytë e Rruzarit".

Pesëdhjetëshja e Tretë (e Rruzarit).

VI. 11. "Them ende: shtegtarëve, të rraskapitur nga lodhja, të torturuar nga uria dhe etja, dhe pa një strehë për të pushuar, çfarë mund ti ndodhte më e këndëshme, se sa të ndeshnin një pemë të bollshme, të ngarkuar me fruta të shkëlqyera, dhe një burim uji të freskët, që buron nga nëntoka?

Epo, jemi ne (shtegëtarët) në rrugën e thatë të jetës, dhe na vjen pranë e Lumnueshmja Virgjëresha, Pema e *"Frutit"* tre herë i Bekuar, sëbashku me Burimin e Jetës: përshëndesim, atëherë, si Pemën, ashtu dhe Frutin, në Rruzar".

"12. Fingamus: quid obstat?

Ex nobis unum aliquem illi Regno dandum esse Regem, in quo steriles universi degerent, nemo pater, mater nemo fieri posset: GEMMA tamen Regi novo demonstraretur, cui vis inesset omnes foecundanti.

Num eam, si quidem sapuerit, aspernabitur?

Melius ille regnum amabit suum.

At in suo quisque corporis Regno Rex est.

Sed id in terra situm maledictionis est, et spinarum, ubi infelix dominatur sterilitas, hac pulsa regnum felicitare[96] potest, et foecundare, quisquis illam in caeteris Angelicae Salutationis GEMMAM VENTRIS dictam, pie usurpabit: adeo certe foecunditatis est ex obumbrante Spiritu Sancto.

Qua enim Virgo Parens omnem ab orbe spiritus abstulit sterilitatem, quo amplius carnis restituet foecunditatem eadem rite invocata?

[96] **Nell'edizione del 1691 si ha: "foelicitare".**

12. “Imagjinojmë gjithashtu (s’ta ndalon kush), që një nga ne duhej të ishte bërë Mbret, në një Mbretëri, në të cilën të gjithë janë sterilë, dhe asnjë burrë nuk mund të bëhet baba dhe asnjë grua, nënë.

Nëse Mbreti i Ri vjen në dijeni të një bulëze, që ka aftësinë ti bëjë të gjithe pjellor, mos vallë, nëse ishte vërtetë i ditur dhe e donte vërtetë Mbretërinë e tij, do ta refuzonte?

E pra, çdo njëri është Mbret në Mbretërinë e trupit të tij.

Por kjo (Mbretëri) është vendosur në një tokë të mallkuar dhe me gjemba, ku kupolon steriliteti i mjerë.

Mbretëria mund të jetë e lumtur vetëm nëse (steriliteti) ja len vendin pjellorisë, dhe për këtë, secili duhet të përdore menjëherë, Bulzën Ave Maria, të quajtur: *“Ventris (i gjirit)”*.

Fekondimi vjen sigurisht nga Shpirti i Shenjtë, që fsheh Vehten: në fakt, nëse Virgjëresha Nënë ka larguar çdo sterilitet nga bota shpirterore, sa e sa më shumë do të largonte nga steriliteti i mishit, nëse i Luteshim Asaj (në Rruzar)?”.

B. UGOLINUS MAGALOTTUS A CAMERINO
3. ord. obiit an. 1373.

S. ANTONIVS.
39.

“13. ***Dictum nobis haud ignoramus: “Negotiamini, donec veniam”.***

Sed dicere quisque potest: “Mendicus et pauper sum ego, aurum et argentum non est mihi: unde igitur negotiabor?

Sit igitur REGINA potens, quae te copiose donare velit pecuniis; non illius omni via ambires gratiam?

MARIA est, cuius proprium illud est possessivum, TUI: tua, O Virgo, tua totius orbis utriusque, superi, iacentisque medii, possessio; verum tibi illa possidet: tu tantum illi in Psalterio famulare”.

“14. Si quis nexus vinculis, et tetro carcere clausus detineretur; oblatamque nollet CLAVIM, qua resolvente manicas, pedicasque, et carceris fores omnes reserante, evadere licite, glorioseque valeret, cum is demens, tum in sese foret iniquus.

Et nos vincti sedemus in mendicitate et ferro!

13. “Kujtojmë se (Jezusi) na ka thënë: “Bëni pazar, derisa unë të vi”.

Por çdo njëri mund të thoshte: “Unë jam lypës dhe i varfër, nuk kam arë dhe argjend: me çfarë atëherë do të tregtoj?”.

Nëse do të ekzistonte, të themi, një Mbretëreshë e pasur, që të donte të ti shtonte sendet e shkëlqyera, nuk do të kërkoje ti pëlqeje me çdo mënyrë?

E pra, është Maria (Mbretëresha), që të jep ty, pasuritë e veta (*“Tui”*).

Ti, në fakt, o Virgjëreshë, zotëron dy botë, atë të Qiellit dhe atë të tokës që shtrihet në kompromis; është Ajo që ka zotërimin e vërtetë të tyre në avantazhin tënd: ti vetëm duhet ti shërbesh Asaj në Rruzar”.

14. Nëse dikush do të ishte prangosur e mbyllur në një burg të zymtë, dhe i ofrohej çelësi, me të cilin, me të liruar duart nga zinxhirët, dhe, duke hapur të gjitha portat e burgut, të kishte mundësinë të ja mbathte në mënyrë sensasionale, por ai nuk do të vepronte kështu, a nuk do të quhej ai një budalla, armik i vehtvetes?

E pra jemi ne që shtrihemi të lidhur me zinxhirë në mjerim!

Quin ergo CLAVIM David arripimus, qui est Jesus?

Hic vero per quam fuit conceptus, per eandem Salutationem, et accipitur.

Et arripere, orare, gestare, exosculari, plane venerari Psalterium, salutationis Palatium, omittemus?".

"15. Degenti super terram pestilentem et tabificam, quid perinde censebitur necessarium, ac certum ANTIDOTUM UNGUENTARIUM, quod omnem adversus lucem[97] praestare valeret?

Miseri nos mortis filii hac in mundi pestilentia auram, animamque trahimus, et id, quod vivimus, morimur ad certam tamen immortalitatem conditi: quam quidem hausta hic pestis aeternum infelicitare potest[98].

Quin amuleti?

Quod balsamum superest?

UNGUENTUM suppetit Christianis CHRISTUS, id est, Unctus, cuique sicut Unguentum effusum Nomen est: huius

[97] Nell'edizione del 1691 si ha: "luem" (pestilenza).

[98] Nell'edizione del 1691 si ha: "potens est" (è in grado).

Përse, atëherë, nuk marrim Çelësin e Davidit, që është: *"Iesus (Jezus)"?*

Ai merret po me Tungjatjeta Maria (Ave Maria), nëpërmjet së cilës u konceptua.

Ndoshta e lemë mbas dore në vend që ta marrim, ta lusim, ta mbajmë, ta puthim, ta nderojmë me manifestim Rruzarin, (që është) Pallati i Ave Marias?".

15. "Atij që jeton në një tokë të infektuar dhe të sëmurë, nuk do ti ishte ndoshta e nevojshme nje kurim mjeksor, i aftë për ti siguruar shëndetin?

E pra jemi ne fëmijët e mjerë të vdekjes, që zvarrisim trupin e shpirtin gjatë kësaj bote me parazitë, dhe kjo, për të gjithë kohën që jetojmë, deri kur vdesim dhe varrosemi në shpresën e pavdekshmërisë, por ky ajër pestifer mund të na bëjë fatzinj edhe në përjetësi.

Ku është ilaçi?

Vaji balsam që i nevojitet të Krishterëve është: *"Christus (Krishti)"*, që do të thotë: Vaj, sepse Ai, për këdo, derdhet si vaj; dhe shitësja e Vajit Balsamik është

pigmentaria est MARIA, quae CHRISTUM debit dedit orbi pestifero: dabit, et tibi, tantum Angelica Salutatione ipsam rite venerare".

"Quid tot inter funera, praesentemque mortem, vitae capessere tardamus remedium?

Ecce pericula quinque proxima, dire venenata, et venenantia, atque ea ipso cum spiritu haurimus.

Quia igitur per sensus denos, quinque scilicet exteriores, interioresque totidem sorbere pestem tam est pronum, quam pericolosum: saluberrimam agimus rem, medicinamque paramus nobis, ad Psalterium quinquies denas repetendo Salutationes Angelicas".

HISTORIAE CONTINUATIO.

"VII. Ista mi fili (ad Sponsum Novellum inquiebat S. Dominicus) praedicabam tunc, ceu Divarum Maxima Diva iusserat MARIA nostra: eoque sermone, velut iniecto reti Retiarius, pene totam Urbem Parisiensem comprehendebam [99] , tanto cum fructu, ut permagnae sint animorum consecutae

[99] **Nell'edizione del 1691 si ha l'equivalente: "comprendebam".**

***Maria*, që ja dha Krishtin botës së ndotur me parazitë: do të të japë edhe ty (vajin balsamik), nëse do ta nderosh me Lutjen Tungjatjeta Maria në Rruzar".**

"Perse, atëhere, ndërmjet shumë shkatërrimeve dhe vdekjes imminente, vonojmë ende të kërkojmë kurimin, që shpëton jetën?

Në fakt, janë pesë toksikantë të helmët, që përhapen në mënyrë parazitare, dhe ne i thithim me frymëmarrjen.

Meqenëse, pra, nëpërmjet dhjetë shqisave (pesë të jashtme e pesë të brëndshme), është tepër e lehtë të kontaminohesh nga parazitë shumë të dëmshëm, kryejmë gjënë më efikase e kërkojmë kurimin, duke përsëritur pesëdhjetë herë, Lutjen Tungjatjeta Maria në Rruzar".

VAZHDIMI I HISTORISË.

VII. "Ishte kjo që predikoja, biri im (*Sh. Domeniku i thoshte Burrit të Ri (të Marias, të Lumnueshmit Alano)*, tamam siç më kishte rekomanduar e Shenjta Jonë Maria, dhe, nëpërmjet atij Predikimi, si gladiatori që hedh rrjetën, kapja pothuajse të gjithë qytetin e Parisit, dhe kështu qe i madh fruti, meqenëse ndodhën kthime

mutationes apud incolas, et exteros; usus, cultus, veneratioque Psalterii passim omni Regno crebescere[100] coeperit, perque singulas pene populi familias, ac domus pervulgari.

Imprimis autem lectissimam [101] studiosae iuventutis florem illius fervor praedicationis ita mature fecit, ut flante Spiritu Dei ad altiora novi Instituti Praedicatorii evolaret.

Itaque abdicato saeculo iuventus plurima Ordini se dicavit: S. Dominicum secuta vitae Magistrum.

Quo simul tempore Conventus ibidem nostri Parisiensis fundamenta iaci prius coepta; eam in molem excreverunt, quam hodieque videre est: Episcopo, Rege, Urbe, inprimis autem Academia tota huc me, secundum Deum, ac Deiparam, plurimum adiuvante".

[100] Nell'edizione del 1691 si ha, correttemente: "crebrescere".

[101] Nell'edizione del 1691 si ha: "lectissimum".

të shumta në qytet e në rrethinat, dhe filloi të rrënjoset e të përhapet lutja, devocioni e nderimi për Rruzarin, në çdo pjesë të Mbretërisë, dhe pothuajse në çdo familie dhe shtëpi populli.

Ai Predikim kaq i apasionuar, pastaj, bëri të çelin vokacione sublime ndër të rinjtë studentë, dhe ata, me fuqinë e shpirtit të Perëndisë, përbënë majat e Institutit të ri të Predikuesve.

Në fakt, pasi abandonuan jetën e botës, të rinj të shumtë hynë në Urdhërin e Shenjtë, duke më zgjedhur (mua), Domenikun, si Mësues jete.

Dhe ishte pikërisht atëhere, që në Paris filluan të hedhin themelet e para të Konventës sonë, dhe ai konstruksion u zgjerua gjigandshmërisht derisa u bë Universitet, siç mund të admirohet dhe sot, e kjo falë ndihmës së Peshkopit, të Mbretit e të Qytetit, për lavdinë e Perëndisë e të Nënës së Perëndisë".

CAPUT III.
Psalterium servat a Succubis, ut revelat Sponso MARIA.

I. Exemplum legitur: quod etiam Beatissima Virgo MARIA cuidam devoto sibi Novello Sponso mirifice revelare dignata est.

"1. Carissimus [102] Sponsus meus (inquiebat Sponsa DEI MARIA).

S. Dominicus ex Urbe, per Germaniam iter Parisios instituerat, Fratribus sex aliis, eiusdem secum Instituti, ipsum comitantibus: et ubicumque [103] divertebat, praesentim in Monasteriis et Collegiis, praesepe [104] vero etiam ad populum, exhortationes, concionesque habere consuevit.

Ac tametsi per interpretem ut plurimum ad exteras nationes praedicaret, frequenter tamen etiam Hispanice loquens, huiusce ignaris linguae sua patria loqui visus, recte intelligebatur.

[102] Nell'edizione del 1691 si ha: "Charissimus".

[103] Nell'edizione del 1691 si ha: "ubicunque".

[104] Nell'edizione del 1691 si ha: "pers[a]epe" (spessissimo).

KAPITULLI III

Maria e Shenjtë i shpall Burrit (të Ri) , që Rruzari të shpëton nga Shtrigat.

I. Dorëzohet një histori, që e Lumnueshmja Virgjëresha Maria denjoji, në mënyrë të pabesueshme, t'ja tregojë Burrit të Saj të Ri të Përkushtuar[105].

1. Maria, Nusja e Perëndisë, foli kështu: "I dashur Burri Im (I Ri), Shën Domenik, pasi ishe në Romë[106], u nise në udhëtim turne në Paris, duke kaluar Gjermaninë, dhe, shoqërues pate gjashtë Vëllezër të tjerë të Urdhërit; dhe, duke kaluar kudo, zakonisht bëje grumbullime dhe takime të popullit, veçanërisht, në manastire dhe në konventa.

Dhe, ndonëse në predikim në territore të huaja, shërbente më shumë se një përkthyes, megjithatë, edhe kur flisje spanjisht, kuptoheshe perfekt nga ata që e injoronin këtë gjuhë, tamam sikur flisje gjuhën e tyre kombëtare.

---

[105] Si tratta del Beato Alano stesso.

[106] Si può datare questo viaggio nel 1215.

LE QUINDICI BELVE DELL'INFERNO, RAPPRESENTATE DA HIERONYMUS BOSCH (1450-1512), CHE SI ISPIRÒ AGLI SCRITTI DEL BEATO ALANO DELLA RUPE.

Hieronymus Bosch, Trittico del carro di fieno, 1516, Madrid, Museo del Prado.

In tale opera, come anche in altre, il Bosch per raccontare l'Inferno e i demoni, usa le visioni del Beato Alano della Rupe. Non è sempre facile riconoscere gli animali dalle pitture del Bosch, anche perché su molti degli animali descritti, il Bosch aveva solo un'idea concettuale, ma non li aveva mai visti.

2. Demum illud peculiare ipsi Donum a Deo gratis fuit concessum, ut loqui nosset, ac posset omnem linguam cuiuscumque nationis.

Quod quidem Donum Linguarum singulariter ipsi conveniebat impendi; *tum quod* viri virtus, spiritusque divinus, in salutem orbis infusus illi, et erumpere gestiens, constringi nequaquam debebat, et quem operari fructum datus fuerat, ab eo per ullius linguae ignorantiam retardari.

***Tum, quod* ipse Dux primus erat, a quo per omnes orbis oras, gentiumque nationes destinari Praedicatores volebat Deus.**

3. Neque vero ex mero, soloque dono solius Dei linguas loquebatur peregrinas; verum etiam ex aliquo ipsius quandoque merito: ut cum spiritus impulsu singulatim ea pro gratia Deum impensius orasset.

Sicut quando in Francia cum quibusdam Alemannis bene multos per dies Alemannica[107]

[107] **Nell'edizione del 1691 si ha: "Alemannicos".**

2. Në fakt kishe marre një dhunti të veçante me hirin e Perëndisë, atë të bëheshe i kuptueshëm në çfardo gjuhë, edhe pse nuk e njihje atë.

Dhuratën e jashtëzakonshme të gjuhëve, ai e përdorte në avantazhin e tyre: në fakt, forca e shpirtit hyjnor e futur në humanitetin e tij për shpëtimin e botës, po dilte në dritë, dhe nuk duhej në asnjë mënyrë të frenohej ose të vonohej nga mungesa e njohjes së gjuhëve; për këtë i ishte dhënë kjo dhunti (e gjuhëve), si vepër e (Perëndisë).

Ai, pastaj, ishte konduktori i parë, me të cilin Perëndija deshi të përhapë fretërit Predikues në të gjitha Rajonet dhe Kombësitë e botës.

3. Dhe nuk ishte si, paster dhe thjesht dhunti e Perëndisë, që ai fliste gjuhë të ndryshme, por edhe si meritë e tij: prej momentit që, në mënyrë të veçantë, ndën impulsin e shpirtit, ai i kërkonte me zjarr Perëndisë, atë mirësi.

Si atëhere, në Francë (kërkoji të kishte hirin ti predikonte) disa Gjermanëve, dhe,

sermones miscebat.

4. Ego tamen Sponso meo, mea apud Filium gratia potissimum eam facultatem impetravi, qua tum uti libere valebat, cum ad salutem animae, aut plurimum, intererat.

Hinc in quamcumque exteram nationem inferebat pedem, gratia praedicandi, eiusdem continuo gentis lingua callebat.

Et merito: nusquam enim sese conferebat, nisi ut Apostolus Domini: quo eum spiritus agebat.

Missus enim[108] fuerat, velut ad mundum iam refrigescente caritate[109] moribundum, ut ipsum resuscitaret".

"11. Nunc vero audi HISTORIAM facti, ipsa sui singularitate memorabilem.

Est in Alemanniae terra castrum natura loci, et arte, manuque munitissimum, quod Miles quidam habitabat bello, et armis potens;

[108] **"Enim", manca nell'edizione del 1847.**

[109] **Nell'edizione del 1691 si ha: "Charitate".**

për shumë ditë, bëri Predikime të bukura në gjermanisht.

4. Isha unë [110] që kisha fituar, për shpëtimin e shpirtrave, nga Biri im hajërsilen, që Burri im (Domeniku) të mund të bëhej i kuptueshëm pa problem nga turmat.

Atëherë, në çfardo Kombi të huaj që ai të vendoste këmben, për hajërsile, predikimi përshtatej menjëherë në gjuhën e vetë popullit.

Dhe për këtë, shkonte, si Apostull i Zotit, atje ku Shpirti e çonte.

Ishte dërguar në botën agonizuese, ku Dashuria e Perëndisë ishte zbehur, për ta sjellur në jetë".

"II. por tani, dëgjo këtë fakt të ndodhur realisht, dhe që duhet rikujtuar përgjithmonë, për shkak të jashtëzakonshmërisë së saj.

Ndodhej, në Tokën e Gjermanisë, një Kështjellë shumë e fortifikuar, si për pozicionin e vendit, ashtu dhe për manifakturën dhe fortësinë; Atje banonte një Ushtar, i Shquar

---

[110] Po flet Zoja.

cui similes sui erant quatuor supra denos tribuni, manu prompti, robusti viribus, et praeliis exercitati; insuetique praedis.

Quo atrocior spiritus singulorum pectora quandam ad barbaram immanitatem efferarat; ut actis quotidie praedis per nefas, plus delectarentur, quam iusto Marte quaesitis.

Nec raro per latrocinia mixtas [111] sanguine praedas cruentare, floci pendebant.

Impia virorum erat immanitas.

Dicti quatuordecim uno sub Principe singuli, plures ductabant sub signis, non tam militari dicto Sacramento devotos, quam scelerum societate facinorosa cuniuratos.

Hi longe late, per omnes circum terras excursionibus factis, rapinis, praedis, coedibusque omnia infestabant: innumera caesorum corpora transcurrenti data flumini (Rhenus id fuerit, aut Danubius), demergentes.

1. Cum igitur ad[112] infame[113] illud[114] a

[111] Nell'edizione del 1691 si ha: "mistas".

[112] Nell'edizione del 1691 si ha: "ab".

[113] Nell'edizione del 1691 si ha: "infami".

[114] Nell'edizione del 1691 si ha: "illo".

luftëtar në luftra, dhe, sëbashku me të, katërmbëdhjetë oficerë të tij, burra trima dhe potent, të trajnuar dhe të pregatitur për çdo luftim, deri në pushtim.

Shpirtrat e tyre ishin, për këtë arësye, tepër brutalë dhe me natyrë mizore dhe të dhunshme, deri në atë pikë sa, në fund të ditës, ngazëlleheshin më shumë për plaçkën e fituar me veprime kriminale, se sa për atë të fituar pas një beteje të vërtetë dhe korrekte.

Nuk kishte për ata asnjë rëndësi përvetësimi, bastisja, dhe derdhja e gjakut. Ishte vërtet inkoshiente kafshëria e atyre burrave!

Këta katërmbëdhjetë (Oficerë), që rrinin ndën varësinë e të njëjtit Princ, kishin shumë të tjerë ndën spaletat e tyre, jo vetëm të regjistruar në ushtri, por edhe ata që bashkëpunonin me banden famekeqe kriminale.

Ata, duke bërë shkatërrime gjatë e gjërë, dhe në të gjitha rajonet për rreth, i sulmonin me dhunime, vjedhje dhe masakrime, duke i hedhur ne ujrat e lumenjve (Ren dhe Danub) të vrarët e panumërt.

I. Shën Domeniku arriti, kështu, në

praedonibus castrum[115] non procul adesset[116] S. Dominicus, et mane primo ante Divinis operaretur ad aram, quam pergerat iter; ecce sub Missae Sacrum sua ipsi familiaris Beatissima Deipara me spectabilem soli dabam, talibusque Monitis informabam.

"1. ***Mi Dominice, frete Deo, pede adhuc inoffenso, iter tenuisti secundum: non tamen hodie, ut hesterno eveniet.***

Sed sortes tuae in manu Dei.

Saevis a praedonibus incursusabere, nec, me sine, vitae securus.

2. ***Age disce: quid facto opus.***

Ubi captus a[117] feris traheris; ultro sequitor: sed[118] eorum Principi te sisti postulabis: habere te, quae nosse ipsum: cuiusque[119] Primipilos, saluta omnium intersit: dictaque factis continuo probatum iri; adeoque ipsorum tibi manus iniicientium capita in praesenti futura discrimine: ni tuis fuerit monitis consultum.

Addes: visuros, auditurosque ipsemet[120]:

---

[115] Nell'edizione del 1691 si ha: "castro".

[116] Nell'edizione del 1691 si ha: "abesset" (era lontano).

[117] Nell'edizione del 1691 si ha: "ab".

[118] "Ultro sequitor: sed" manca nell'edizione del 1847.

[119] Nell'edizione del 1691 si ha: "eiusque".

[120] Nell'edizione del 1691 si ha: "ipsosmet".

afërsi të asaj Kështjelle famëkeqe predatorësh, dhe, para se të vazhdonin udhëtimin, e shërbeu mirëmëngjesin në Altarin e Zotit: dhe ja, në momentin e Sakrificës së Meshës, Unë, Nëna e Lumnueshme e Perëndisë, Mikesha e Tij, u bëra e dukshme vetëm për atë, dhe e nxita me këto fjalë:

"1. O Domeniku Im, mik i Perëndisë, deri tani udhëtimi yt ka qënë i favorshëm dhe pa pengesa: por, sot, nuk do të jetë kështu, sepse do të sulmohesh në këtë vend të huaj!

Fati jot, sidoqoftë është në duart e Perëndisë.

Do të biesh në duart e banditëve mizor, por unë do të ta shpëtoj jetën.

2. Tani do të të them se çfarë duhet të bësh!

Kur të jesh nje i burgosur per ata gjaksorë, ndiqi ata spontanisht: vetëm kërkoji atyre që të të çojnë tek Princi i tyre: ai dhe banditët e tij nuk e dinë se kush je, as që je atje për shpëtimin e tyre!

Atë që do të thuash do të konfirmohet shpejt nga faktet; jetët e tyre janë në duart e tua, paralajmëroji atëhere për rrezikun kanosës që i pret.

Dhe kurrë nuk janë parë në botë gjëra

quae in vivis nunquam vel fando cognovissent.

Dabunt it barbari tibi.

3. ***Istud autem habeo***[121] ***certum in dicto castro quindecim incolunt mulieres eximis corporis forma; habitu, cultuque spectabiles, et vero elegantia vultus ad miraculum visendae carnalibus.***

Hae Principem, Tribunosque eius militares praestigiis suis fascinatos ita dementarunt: ut earum instinctu nullum non patrare nefas exhorrescant.

Nimium quantum viris eae dominentur armatis!

Neque enim homines sunt mortales, nisi ementiti: sed ex Orco ipso cacodaemones veri: et quidem, vah!, succubi.

Ita autem quindecim viris iis persuasissimum est: ipsas esse Deas, quas Fatales vulgo placet vocitari.

Earum familiaritas, creditur in rebus gerendis[122] ***certa esse prosperitas: consilia, putantur oracula.***

Pro! Quantis hisce refertus est orbis?

---

[121] **Nell'edizione del 1691 si ha correttamente: "habeto" (farai attezione).**

[122] **Nell'edizione del 1691 si ha, per errore di stampa: "gerundis".**

si ato që këta njerëz të egjër do të bien dakort e do të dëgjojnë.

3. Por do të të duhet të kesh kujdes: në këtë Kështjellë banojnë pesëmbëdhjetë gra me bukuri të jashtëzakonshme fizike, me zbukurime dhe elegance të mrekullueshme, saqë konsiderohen, nga ata burra të pasionuar, një magjepsje autentike bukurije dhe hiri.

Ato kanë bërë që ti humbë gjykimi Princit dhe Banditëve të tij, duke i magjepsur me truqet e tyre, dhe shumë nga ligësitë këta burra i kanë kryer me këshillën e këtyre.

Janë pikërisht ato, dominueset e atyre ushtarëve, dhe vetëm në pamje janë krijesa njerëzore: janë në fakt Demonë të vërtetë të ferrit, dhe, saktësisht, mjerisht! Shtriga.

Ato pesëmbëdhjetë burra, përkundrazi, janë tepër të bindur se ato janë zana (ose fata, si thirren në popull).

Miqësia e tyre mbahet si ogur i mirë, këshillat e tyre konsiderohen orakull. Fatkeqësisht nga sa si këto këtu, është e mbushur bota?

La prima belva dell'Inferno è il Leone della Superbia.

Dulces sunt Furiae: inescant melle: vipereo saepius*[123] *felle necant.

Prorsus versant, miscentque orbem.

4. ***Quare istud age.***

Hinc in viam tecum adsumet*[124] *sacrosanctam Dominici Corporis particulam: sic usum posciturum: nec absque Stola, quam Sacerdotali ritu propalam gestabis.

Tuis eventus respondebit casum Fratribus.

Nam praeda factus prius ipse praedonibus: hosce dein omnes in piam es Deo praedam habiturus: captivos quoque triumphaturus daemones; qui infelices modo praemiatores captivos ducunt.

5. ***Tu porro captus ubi ad latrunculorum Principem admissus steteris: accerseri posce cunctam domus familiam: sua iis scelera nefanda cordate ingere: intenta pericula, ipso illo die per quas*[125] *cunctos ad interitum pertrahendos, eis denuncia: malignos prodito Spiritus;***

---

[123] **Nell'edizione del 1691 si ha, più correttamente: "saevius" (con più impeto).**

[124] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "adsumes" (porta con te).**

[125] **Nell'edizione del 1691 si ha: "quos".**

Furitë janë të ëmbla dhe joshin si mjaltë: pastaj, vrasin me më shumë vrull helmi nëpërke.

Ato përkundin e shkatërrojnë gjithë botën.

4. Atëherë bëj kështu: merr me vehte, një Pjesëz të Shenjtë nga Trupi i Zotit, dhe nis ecjen pa shallin Stola, që vesh publikisht në Ritin e Meshës.

Qielli do të të mësojë gjithçka deri sa t'ja dalësh plotësisht: do të kapesh, në fakt nga banditët; por, je ti që i ke në dorë, si plaçkë lufte, që do ja çosh Perëndisë, dhe je në pikën ti kapësh e të triumfosh mbi Demonët, që mbajnë të nënshtruar grabitësit fatkëqinj.

5. Ti, atëherë, sapo të kapesh, kur të kesh arritur tek Kryetari i banditëve, kërko që të thërriten të gjithë ata të shtëpisë: mësoi me durim për ligësitë e tyre të tmerrshme, duke i paralajmëruar për rreziqet e afërta që i kërcënojnë, meqenëse, pikërisht atë ditë, ata duan ti zvarrisin të gjithe drejt vdekjes: nxirri zbuluar

evadendi ab hisce viam aperi, praedicato viris Psalterio.

Animarum auferes lucrum.

Pretium hoc, praemiumque periculi est”.

Dixit, et abscessit.

III. “Ex ordine, ut praedicta, iussaque, se et dant omnia, et geruntur a S. Dominico.

1. Viam sic ille capessit, comitesque fratres pariter.

Ad castrum, ut propius ventum (locum de nomine appellare non audeo: neu quam in praesentiarum incolam notam infamiae sibi intorqueri conquerantur: nam etiamnum ibidem forte nefanda geruntur), iam in eo erat, ut eruptione facta prenderentur.

Ecce rursum adest Deipara soli manifesta[126] suo Dominico, dicens[127]: “Ecce mitto te ad gentem peceatricem: nec enim ab annis retro triginta eorum plerique, vel scelera

[126] Nell’edizione del 1691 si ha: “manifesto”.

[127] Nell’edizione del 1691 si ha: “dicit”,

Shpirtrat e ferrit; për ti shpëtuar atyre (arteve magjike), recito Rruzarin sëbashku me ato burra.

Bëj plaçkë me shpirtra!

Do të marrësh çmim dhe kompensim për të tilla prova!".

Kështu tha, dhe u zhduk.

III. "Tamam siç ishin parathënë e paracaktuar gjërat, kështu ju paraqitën ngjarjet Shën Domenikut.

1. Ai ndërmorri udhëtimin sëbashku me vëllezërit, kur ja, me të arritur në afërsi të Kështjellës (nuk guxoj t'ja them emrin vendit, vetëm për nder të banorëve aktualë, sepse do të shqetësoheshin nëse etiketoheshin me një markë të tillë të turpshme; me fjalë të tjera, do të dukej që edhe sot, atje, kryhen të tilla paudhësi), ndërsa qëndronin në afërsi (të Kështjellës), ata, me të bërë një mësymje, i kapën.

Dhe ja, Nëna e Perëndisë, për herë të dytë ju shfaq Shën Domenikut (ai ishte i vetmi që e shihte), duke i thënë: "Ja, Unë të dërgoj tek njerëz mëkatarë: janë, nëfakt, më shumë se tridhjetë vjet që ata nuk rrëfehen dhe pastrojnë gjynafet e tyre,

confessi expiarunt, aut ulla audire divina voluerunt: Magi omnes, daemonibusque devoti.

Insta, Psalterium praedica; Dona quindecim, seu medicinas adversus peccata totidem ex diametro commonstra.

Vinces cum Deo”.

2. Illi dum carpunt iter, ecce advolat furiata manus; prensos, nexosque raptant, versant, plagisque mulctant; et Sanctum Dominicum caeteris immanius daemonis in sanctum eis[128] furor erat iam diu perosum.

Ad castrum ducunt captos, certi, dira caede mactandos; ni Deus prohibuisset.

Vir sanctus, secretos petit affatus Principis.

Admissus vix pauca futur; iam animo Dynastae illapsus eum ad mitiora flexerat.

Itaque interiora ipsi ad aurem soli sua

[128] **Nell’edizione del 1691 si ha: “is” (quello).**

as nuk shkojnë kurrë në Meshën e Shenjtë.

Ata janë të gjithë makthe të shtrigave të Ferrit!

Insisto, prediko Rruzarin; paraqit dhe manifesto pesëmbëdhjetë ilaçet, që i kundërvihen të pesëmbëdhjetë mëkateve.

Sëbashku me Perëndinë, do të fitosh".

2. U hodhën, pastaj, me furi mbi ata, dhe, pasi i kishin marrë, i lidhën, i morën me vehte, duke i tallur dhe rrahur; Demonët fluturonin me furi kundër atyre, por edhe me më shumë egërsi kundër Shën Domenikut, për urrejtjen që ata ushqenin (kundrejt atij) tashmë prej shumë kohësh.

I çuan të burgosurit në Kështjellë, dhe sigurisht do të ishin vrarë mizorisht, nëse Perëndija nuk do të kishte ndërhyrë.

Njeriu i Perëndisë kërkoi të flasë vetëm me Kryetarin.

Me ta takuar, që në fjalët e para ja doli të pushtonte shpirtin e Dinastorit, duke e bëre tepër tolerues atë.

Kështu (Shën Domeniku) i zbuloi atij vetëm

revelat, quae monstra domo foveat, edocet, promittit facturum sese, ut BESTIAS tartareas oculis contueatur.

3. Pavore conterritus haesitabat Princeps: tribunos accersit, quibus coram ex Sancto percunetatur: eccunde talia nosset, quae monstra loquebatur?

Quid facto opus, ne in perniciem ruerent ipso die illi paratam?

Cui Sanctus: *"Agite, factis lnquar magis, quam verbis: auribus simul, et oculis dicta dabo: tantum, Princeps, iube accersivi*[129] *huc cunctos, adesseque coram, quos castro hoc tuo*[130] *contines".*

Dictum, factum: Adstant omnes, solas praeter Domicellas: quae nimias excusabant occupationes suas, quas fingebant.

Vocantur: renuunt.

[129] **Nell'edizione del 1691 si ha il termine equivalente: "acciri".**

[130] **Nell'edizione del 1691 si ha: "tuto" (senza discutere).**

sekretet, dhe i tregoi cilët demonë mbante në shtëpi, dhe i premtoi që do ta bënte të shihte, me sytë e vet, kafshët e ferrit.

3. I tmerruar nga frika, Princit i ra të fikët: dhe ja, thirri oficerët, përpara të cilëve pyeti të Shenjtin, se kur i kishte njohur ata Demonë për të cilët fliste!

Dhe çfarë ishte e nevojshme të bëhej, në mënyrë që ata demone, po atë ditë, të vdisnin në katastrofen e kurdisur!

Dhe, Shenjti i përgjigjet: "Preferoj t'ju flas më shumë me fakte se sa me fjalë: do të bëj që menjëherë të prekni me duart tuaja, të shikoni me sytë tuaj dhe të dëgjoni me veshët tuaj gjërat që ju thashë: vetëm, o Princ, urdhëro që të gjithë ata që banojnë në Kështjellë të mblidhen të gjithë sëbashku këtu, pa diskutim.

(Princi) urdhëroi siç kishte thënë ai: erdhën prezent të gjithë, përveç Zonjave të Shoqërimit, që, gjoja, çuan falje sepse ishin shumë të zëna.

U thirrën, por ato nuk pranuan.

Tunc[131]**:** ***"Ite*** **-** **dicit**[132] **Dominicus -** ***in Nomine Sanctissimae***[133] ***Trinitatis; perque ipsius virtutem Psalterii, quod praedico, sic mando cunctis, ut***[134] ***huc se protinus sistant".***

Interim coronae circumstantium inquit: ***"Sed vos stati viri; S. Crucis signo frontem muniatis, et pectus: credite, horrifica Orci monstra spectabitis".***

4. Et iam excussus fertur ad aures clamor eiulantium, seque in alia omnia vertentium nequiquam[135] **: vi occulta trahebantur.**

Adsunt: DEUM JESUM, Deiparam, Coelitesque dire execratae blasphemant, limphatis similes furiatae.

Imperato larvis silentio; rursum ad caeteros ait: ***"Signo se quisque Crucis obarmet".***

Parent cuncti; at illae nequaquam: quin

---

[131] **Nell'edizione del 1691 dopo: "Tunc", vi è: "S. Dominicus": è però più corretta l'edizione del 1687, che ha "Dominicus" dopo.**

[132] **Nell'edizione del 1691 si ha: "dicite".**

[133] **Nell'edizione del 1691 si ha l'equivalente: "SS.".**

[134] **Nell'edizione del 1691 manca: "ut".**

[135] **Nell'edizione del 1691 si ha: "nequicquam".**

Atëherë Shën Domeniku tha: “Hajdeni (këtu) në Emër të Trinitetit të Shenjtë, dhe për Forcën e Rruzarit që unë përhap: i urdhëroj të gjithë, që ato të detyrohen menjëherë të vinë këtu”.

Dhe, duke ju drejtuar atyre që i rrinin për rreth, tha: “O njerëz, përse ju rrini të mefshtë?

Mbrojeni ballin dhe gjoksin me shenjën e Kryqit të Shenjtë: e të keni besim, do ti kuptoni Demonët e tmerrshëm të ferrit.

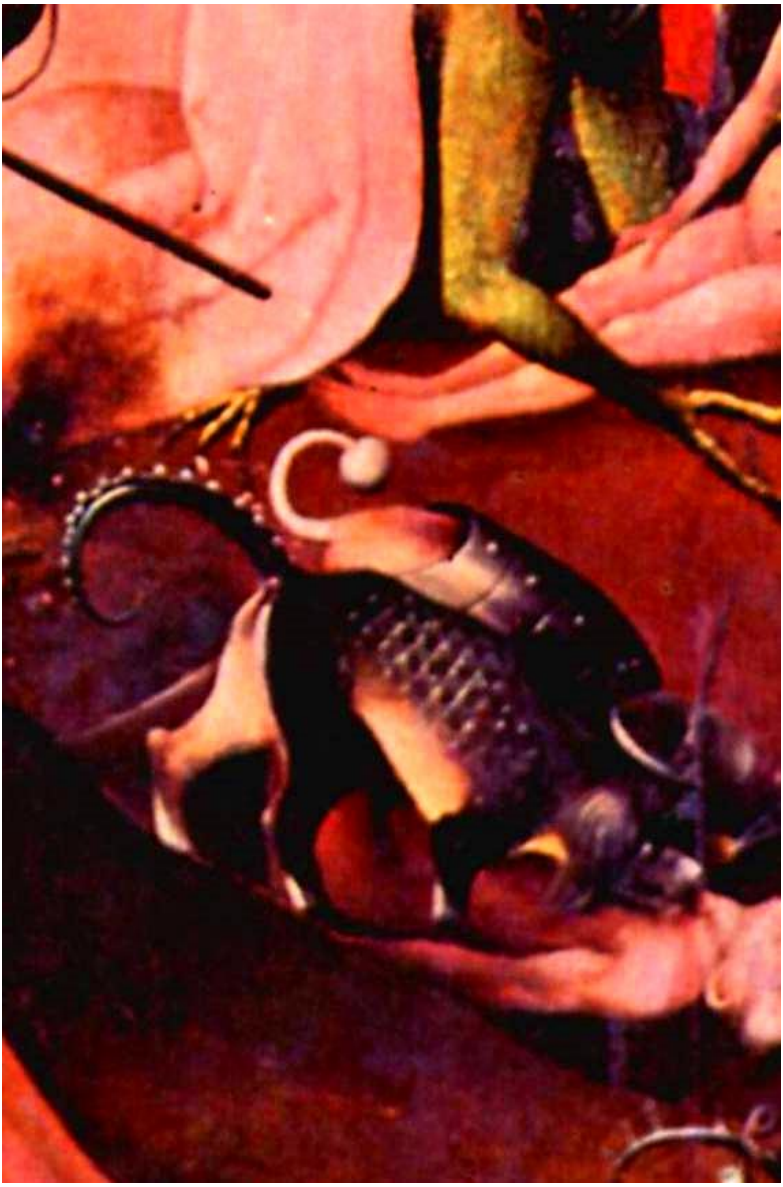
4. E duke i bërë ato që të vinë me forcë, ndërkohe i dëgjonin ato që ishin shqetësuar, dhe ulërisnin dhe ja mbathnin ku të mundnin, por më kot: ishte si të ishin të zvarritura nga një forcë e fshehtë, derisa kur u shfaqën, duke sharë e mallkuar Perëndinë, Jezusin, Nënën e Jezusit dhe Shenjtët, të tërbuara, si të çmendura.

(Shën Domeniku) i urdhëroi Shtrigat të heshtnin, dhe, i tha (burrave) për herë të dytë: “Çdo njëri të armatoset me Shenjën e Kryqit”.

U bindën të gjithë, por ato në njëfarë

La seconda Belva dell'Inferno è il Cerbero dell'Invidia.

averse magis saeviebant.

IV. Hic vir Dei ter SS. Hostiam de sinu producit manifestam; et sic inquit[136]:

"1. *Adiuro vos oblarvatas Furias inferni per Istum, quem cernitis coram, hisce in manibus: Palam edicite, et confestim; quae, unde, cur huc adestis: tuque nominatim prima harum, superbissima bestia, eloquere".*

Illa furens, ineffabiles iras vultu, minasque spirans, truces in diversa oculos distorquet, dirumque infrendens vociferatur:

"Maledicta dies, quae huc te stetit.

Maledicta sit illa cum Filio; quae huc emisit[137].

Sic, heu, una hora tot annorum conatus nostros corrumpet?

Cogor, heu, heu, prodere secretum cogor

[136] Nell'edizione del 1691 non è chiara la parola: si intravedono solo le lettere: "innt": da qui "inquit" sembrerebbe la parola più corretta.

[137] Nell'edizione del 1691 si ha l'errore di stampa: "temisit".

mënyre: në fakt, ato u tërbuan edhe me më shumë egërsi.

IV. Njeriu i Perëndisë nxorri nga gjoksi Bukën tre herë të Shenjtë, e tregoi, dhe tha kështu:

1. Betohem për Personin e Tij, që e shihni në këto duar, që ju, këtu, keni Shtriga të tërbuara të Ferrit: tani thoni ju përpara të gjithëve:

Kush jeni?

Nga vini?

E përse jeni këtu?

Flisni hapur, e para ti, o Kafsha e Fodullëkut.

Ajo, e tërbuar dhe duke deformuar fytyrën nga zëmërimi i frikshëm dhe kërcënimi, duke çuar kokëdhokët e syve në drejtime të ndryshme, e xhindosur, ulëriti me egërsi të madhe: "Mallkuar dita që erdhe këtu. Mallkuar qoftë Ajo, sëbashku me të Birin, që të ka lënë të vish këtu.

Medet, si është e mundur që, vetëm për një orë, ka shkatërruar mundin tonë të shumë viteve?

Jam e detyruar, medet, medet, jam e detyruar të tradhtoj sekretin tuaj, o

vestrum, o mundi Principes; Nos [, nos] [138] ***infandi cacodaemones sumus: hosce astites annis iam plurimis dementavimus; vastitatem late, caedesque per eos fecimus: et heu*** [139] ***!, hoc ipso die hos in aquas praecipitaturae fueramus, in Orco nobiscum coenaturos.***

Sciunt: stant paratae naves, ad oppositam eis aquas terram hostiliter a quingentis istis depopulandam.

At hodie nostri erant, deditique [140] ***nobis, mediis in undis submergendi".***

2. *"Cur*, quaerit Sanctus, *non id citius patrastis?".*

Et illa: *"Facultas, heu, non voluntas deficiebat*[141]*".*

Sciscitanti: *"Ecquid ita?".*

Subiecit: *"Sat audisti: quid nos torques amplius?".*

Cui: *"Volo*, inquit, *et iubeo per Virtutem Christi: edicito".*

---

[138] **Nell'edizione del 1847 manca: "nos".**

[139] **Nell'edizione del 1691 si ha: "eheu".**

[140] **Nell'edizione del 1691 si ha per errore di stampa: "dedit que".**

[141] **Nell'edizione del 1691 si ha per errore di stampa: "defiebat".**

Princesha mondane: ne, ne jemi Demonët e tmerrshëm!

Tashmë prej shumë vitesh kemi bërë të mundur të humbasë arësyeja e këtyre këtu prezent; kemi bërë sa gjatë dhe gjërë, nëpërmjet atyre, shkatërrime e masakra, dhe, medet, pikërisht po këtë ditë po i precipitonim në ujrat e ti merrnim me vehte në ziftin e ferrit.

Ata dinin vetëm që ishin gati anijet, për të plaçkitur pa mëshirë, pesëqind burra, një rajon në anën përballë të detit!

Nga ana tjetër, sot do të ishin të tonët përgjithmonë, sepse do të mbyteshin nga dallgët".

2. Njeriu i perëndisë pyeti: "Përse nuk e keni kryer këtë gjë përpara?".

Dhe ajo: "Medet, mungonte rasti, jo vullneti!".

Por ai deshi ende të dijë: "Dhe si vallë ndodhi kështu?".

Dhe ajo u përgjigj: "Ke dëgjuar mjaft: përse na torturon ende?".

Ai i tha asaj: "Dua, dhe të urdhëroj me Fuqinë e Krishtit: fol!".

Furia: ***"Heu, heu,*** **eiulabat,** ***falsa illa Cantilena MARIAE Mulieris Iudaicae semper hoc impedivit: Hi enim omnes, iustu Principis omni die salutabant illam".***

Et Sanctus: ***"Quantum orabant?".***

Illa: ***"Quantum tu praedicas Psalterium Inimicae nostrae".***

3. Instanti S. Dominico: ***"Unde istud didicerant?".***

Responsat: ***"Nosti.***

Quid[142] quaeritas?

Heu, per id antiquum est oraculum, orbe toto receptum olim: at arte nostra pene sopitum.

Tu nunc in pernicem id nostram instauras.

Portant id quidem, hodieque ex antiquo gestant, et demussitant multi: verum quid faciant, ignorant.

Parens istius Principis, inimicus noster, cum a puero garrire id[143] coegit: unde illi

[142] **Nell'edizione del 1691 si ha: "Qui" (perchè).**

[143] **Nell'edizione del 1691 manca: "id".**

Dhe Shtriga, duke uluritur: “Medet, Medet, ishte ajo Ninulla koti e asaj gruas hebreje, Marias, që ka penguar gjithmonë: në fakt të gjithë ata, me urdhër të Princit, e përshëndesnin çdo ditë”.

Dhe i Shenjti: “Sa herë e lusnin?”

Dhe ajo: “Sa thua ti recitohet Rruzari i armikes sonë”.

3. Shën Domenikut që insistonte: “Ku e kishin mësuar?”, ajo ju përgjigj:

“Nuk e di. Përse pyet me insistim?

Medet, është për shkak të kësaj lutje të vjetër, dikur prezente në të gjithë botën, por sot pothuajse e zhdukur prej marifeteve tona.

Tani, ti e ke sjellur përsëri për shkatërrimin tonë.

Janë shumë që e mbajnë veshur (Kurorën e Rruzarit), dhe sot, si dikur e parapëlqejnë, dhe e recitojnë me zë të ulët.

Se çfarë bëjnë në realitet, nuk e dinë.

Ishte një armiku jonë, babai i Princit, që, sidomos kur ishte djalosh, e shtërngonte ta recitonte, gjë, për te cilën,

insuevit; quantisvis [144] ***sese facinoribus obstringeret: nec ullum voluit commilitonem, qui non idem portaret secum, et oraret.***

Hodie vero, ob apparatum in procinctu necessarium, orare nondum valuerunt.

Sic nobis patebat inermes: haustu uno, hic undae, flammae isthic, perissent".

Ad quae S. Dominicus: *"Exorta haec veritas est.*

Securi credite viri: ego affirmo.

Sed advertite: Si vis ea Psalterii fuit apud sceleratos: quanta apud iustos pollere Psalterium existimandum est?".

4. Illae multa frementes, ac quiritantes contendunt, ut dictis contentus hinc eas facessere sinat: simul genua humi demissa ponunt, abitum precatae.

Neque tamen adhuc muliebris formae larvas, adusque miraculum formosissimas,

[144] **Nell'edizione del 1691 si ha, per probabile errore di stampa: "quanti suis".**

i mbeti zakon; meqenëse ishte bashkëfajtor i ligësive të mëdha, ai deshi që çdo ushtar ta mbante me vehte (Kurorën e Rruzarit) e ta luste atë.

Por sot, ishin duke u pregatitur për çka duhet për luftë, dhe nuk kishin mundur ende të luteshin.

Kështu, duke u treguar të pafuqishëm përpara nesh: do të vdisnin në mes të dallgëve, e (mbaronin) në mes të flakëve (të ferrit).

Pas këtyre fjalëve, Shën Domeniku (tha): "E vërteta doli hapur.

O burra, unë e konfirmoj: gjërat që tha janë e vërteta e qartë.

Tani dëgjoni: nëse Rruzari ka patur shumë Forcë pranë djajve, çfarë Force akoma më të madhe do të kishte ai pranë të drejtëve?".

4. Ato kërkonin me insistim, në mes lotësh e rënkimesh, që të kënaqej nga gjërat që i thanë, dhe ti lente të largoheshin nga aty: në të njëjtën kohë, të ulura në gjunjë për tokë, i luteshin ti linte të shkonin.

Megjithatë, ende nuk i kishin hequr maskat e formës femërore, dhe ishin të bukura deri në mrekulli; atëherë, për

posuerant: nisi quod cedere compulsae tam miserandum induissent vultum; ut aspectu, gesto, mistoque gemitibus planctu, virorum quamvis ferrea pectora, ad commiserationem ac fletum quoque emollirent.

Hi enim ipsi ad terram supplices S. Dominico facti, deprecantur: eas sacra Numinis praesentia tam immaniter cruciatas, poenis absolveret, abscedere permissas.

"Sunt tamen*, aiebant, *res bonae, et valdo amabiles: et viris supra humanam aestimationem solatiosae, et obsequiosae".

V. Hisce vero S. Dominicus nimium quanto Dei zelo succensus exclamat: *"O vos insensatos et stultos corde ad credendum, parumne adhuc pericula agnoscitis vestra?*

Parum adeo scelerum vos poenitet vestrorum, pudetque: ut criminum et discriminum tantorum machinatrices paessimas [145] ***nondum Diris dirus*** [146] ***execremini?***

Ego faxim cum Deo, ut continuo vester

[145] **Nell'edizione del 1691 si ha: "pessimas".**

[146] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "dirius" (più feroce).**

ta bindur ti linte të shkonin, vishnin një fytyrë kaq të dhëmbshur, saqë ato fytyra lutëse, të lagura në lot, ishin te afta të zbusnin, deri në emocion dhe lot, zemrat e hekurta të atyre burrave.

Ata, në fakt, duke rënë përtokë me lutje, i kërkonin me insistim Shën Domenikut që ato, kaq tmerrësisht të torturuara nga Fuqia Hyjnore e Prezencës së Shenjtë (Eucaristike), ai ti çlironte nga ato vese, e të lejonte që ato të tërhiqeshin.

Ata thonin: "Janë sidoqoftë të mira dhe shumë të dashura dhe gjithmonë të gatshme dhe të respektueshme ndaj burrave të tyre, pamundësisht për tu vlerësuar".

V. Atëherë, Shën Domeniku, i ndezur mjaft fort me zellin e Perëndisë, i thotë atyre:

1. "O pa tru e të çmendur në zemër, përse ende nuk besoni dhe nuk llogarisni rreziqet e mëdha?

Pendohuni për ligësitë tuaja, dhe mos keni frikë për ti hequr maskat Shtrigave, makinacioneve të ligësive kaq të tmerrshme dhe rreziqeve mortale?

Unë kam tentuar, me ndihmën e Perëndisë, të

.

Bisha e tretë e ferrit është Derri i Përtacisë.

ille adversum eas amor, animusque in vobis stirpitus elidatur.

Quapropter vobis in Nomine JESU, eiusque Matris Psalterio praecipio; state viri, nec cedite loco, dum conspecta oculis horum immani monstrorum obscenitate [147] ***, sortem ipsi vestram miseremini.***

Vos autem tartarea portenta, ferae pessimae, larvis ocyus positis in sua quaeque figura, hisce, quales estis malitia, vos aspectabiles exibete [148] **.**

Ita, inquam, vobis in virtute Domini nostri JESU CHRISTI praesentis et Psalterii sui, praecipio".

2. Et ecce; dicto citius adstant bestiarum monstra, orco ipso tetriora.

Ac nisi divina virtus singularis spectantibus robur suffecisset; prae horrore spectrorum, clamore, ac foetore exanimes corruissent.

"Nunc*, urgebat vir divinus, *dicite, iubeo, eccur, et quaenam estis quindenae?

[147] **Nell'edizione del 1691 si ha: "obscoenitate".**

[148] **Nell'edizione del 1691 la parola non è leggibile nell'ultima lettera, e si ha: "exhibet.".**

heq, që nga rrënjët, dashurinë tuaj dhe dëshirën ndaj tyre.

Prandaj, ju urdhëroj në emër të Jezusit dhe të Rruzarit të Nënës së tij: të jeni të fortë dhe mos u largoni nga këtu, deri kur të mos shikoni ndotjen e pamatë të këtyre Mostrave, e ju vetë të keni mëshirë për fatin tuaj.

Dhe ju, Mostra të Ferrit, Kafshë të tmerrshme, hiqini tani maskat, e bëni të shiheni nga ata në fytyrën tuaj të vërtetë, në të gjithë malinjitetin tuaj.

Kështu, po ju them, ju urdhëroj, me forcën e Zotit Tonë Jezu Krishtit këtu prezent, dhe të Rruzarit të tij.

2. Dhe ja: në më pak se sa mund të tregohet, ato u tramutuan në Mostra Kafshesh më drithërueset e Ferrit.

Dhe nëse një Hirsile e veçantë e Perëndisë nuk do ti kishte dhënë forcë atyre që shikonin, do të kishin rënë pa jetë përpara horrorit, britmës dhe erës së keqe të Shtrigave.

Dhe nuk kishte dhënë ende armëpushim kur Njeriu i Perëndisë i thotë: "Ju urdhëroj të flisni: kush jeni ju të pesëmbëdhjetat?

Tuque princeps superbissima bestiarum, edic prima”.

Illa rugitu immani excusso, tantum non animas e corporibus pene evulsisset: *“Nos*, erugit, *heu!, sumus quindecim inferni Reginae, orbis seductrices: et huius inprimis insidiatrices Principis: ut qui sanguinis est regii vir, ac Imperialis: opportunum nostris conatibus instrumentum, ad gentes plures nostram in nassam pertrahendas: fidei Christianae diminuendae.*

Neque infeliciter: sed hactenus.

Ipsis tamen magis, eorumque similibus praestigiatoribus imperitamus.

Neque Astrologi nos ignorant vel aspernantur.

Quae prognostica se fari vera ex astris fingunt: ea nostris ab illusionibus comminiscuntur”.

Multaque effutiebat alia, quibus fascinent Principes, bella serant[149], malaque sexcenta machinentur.

3. Stabant interim caeterae tales forma ,

[149] **Nell’edizione del 1691 si ha: “ferant”.**

Fol ti që je e Para, o princesha më kryelartë e Kafshëve.

Essa, me të lëshuar nje hungërimë gjigante, aq të madhe sa gati me nda shpirtrat nga trupat, ulëriti: "Ne, medet; jemi pesëmbëdhjetë Mbretëreshat e Ferrit, ndjellëset e Botës, dhe minuese të këtij Princit, nëmënyrë që ai, që ka gjak Mbretëror dhe Perandorak, të ishte një instrument i favorshëm për qëllimet tona, për të zvarritur shumë popuj në rrjetën tonë, që ta reduktonim besimin kristian.

Dhe kemi patur rezultat të mirë, të paktën deri në këtë moment.

Ne, ndër të tjera, i mësojmë artet tona magjistarëve dhe prestigjiatorëve, dhe jemi të njohura dhe të mbajtura në konsideratë nga Astrologët, shenjat e të cilëve, që ata bëjnë të besosh në parashikimin vërtet nga yjet, janë shpikje të mashtrimeve të tona".

Dhe tregonte tepër plot gjëra të tjera, se si ato i magjepsnin Princat, mbillnin luftrat dhe komplotonin gjashtëqind të këqia.

3. Ndërkohë Kafshët e tjera heshtnin,

quales malitia, scelerum magistrae.

Ad quas S. Dominicus: *"Auferte vos hinc protinus, inque ima ruite tartara".*

Illae in fumum, inque tetrum abiere foetorem, incitae ocyus: simul arreptas e statione naves cum armis; mersas sub undis condunt has, illas flammis excitatis hauriunt: reliquarum exercitu copiarum illuc adstante, ad spectacullum prope expectorato.

VI. 1. Dux autem [150] ipse, omissa excursionis faciendae [151] cura, ictus horrore, una cum praedonum manu (qui plures quingentis aderant) Sancto accidunt supplices, sibi, quaeque vellet, imperari orant, adderetque monita salutis; et coepta firmaret: imperata sese facturos omnia.

2. Verum ille hoc tantum: *"Sacra vos ex homologesi expiate viri: male suetis abstinete flagitiis, et*[152] *assuescite bonis.*

[150] Nell'edizione del 1691 si ha: aut".

[151] Nell'edizione del 1691 si ha: "faciundae".

[152] "Et" manca nell'edizione del 1847.

mjeshtre të ligësive, të ngjashme në pamje, por të barabarta në paudhësi.

Atyre Shën Domeniku i tha: "Largohuni shpejt nga këtu dhe precipitoni në pjesët më të fundit të Ferrit".

Ato atëherë u zhdukën papritur në tym dhe në një neveritje ere të tmerrshme; atëherë ata, i nisën anijet në det të hapët, i vunë pranë, dhe hodhën armët në ujë, dhe pastaj dogjën anijet, në prezencën e gjithë ushtrisë së milicisë, që shikonte e habitur spektaklin.

VI. 1. Ende të terrorizuar, Komandanti dhe ushtria e tij e keqbërësave (ishin më shumë se pesëqind nga ata), me të abandonuar çdo plan inkursioni, u gjunjëzuan në lutje në këmbët e Shenjtorit, dhe i luteshin ti komandonte ata si të dëshironte dhe ti jepte atyre këshilla për shpëtimin, dhe e siguronin që do ti përmbushnin të gjitha çka porositej.

2. Por ai dha vetëm këtë (komandë): "O burra, pastrojini tempujt tuaj me rrëfimin, ndalini veprimet e ç'ndrershme që keni bërë deri tani, praktikoni të mirën.

Caeterum laudate Dominum JESUM, et Matrem eius Virginem, ipsorum in Psalterio".

Sique conversos reliquo diei respirare permisit.

Stabant enim attoniti, tremefactique omnes, nec animi, vel corporis sat potentes.

Et sat erat Dominico, tantum uno vidisse die, audisse reos, ac peregisse Deum[153].

3. Die posteri [154] rursum convocati adsunt frequentissimi ad S.[155] Dominicum, qui sermone longo, spectatorum inferni monstrorum species, partes ac proprietates exponit: ut subiecta docent.

Quorum sub finem fit attestata visio.

CAPUT IV.
De XV Lacunis, seu Bestiis inferni, ac vitiis: cum attestatione Visionis.

SERMO III S. DOMINICI[156]

THEMA Psalm. CL

Laudate Deum in Psalterio, etc.

---

[153] Nell'edizione del 1691 si ha: "diem" (il giorno).

[154] Nell'edizione del 1691 si ha: "postero" (seguente).

[155] Nell'edizione del 1691 manca: "S.".

[156] Nell'edizione del 1691 la frase è: "SERMO III S. DOMINICI XV LACUNIS seu Bestiis inferni, ac vitiis: cum attestatione Visionis".

Dhe, për të gjithë jetën, lavdëroni Zotin Jezus dhe Nënën e Tij të Virgjër, në Rruzarin e Tyre".

Pastaj, i dërgoi të konvertuarit për të pushuar për të gjithë ditën.

Ishin, në fakt, të habitur e të impresionuar, sepse nuk ishin mjaft të fortë në shpirt e në trup.

Vërtet kishte qenë shumë edhe për Domenikun që kishte parë në një ditë të vetme një realitet kaq të paimagjinueshëm, që i kishte çjerrë maskat fajtorëve, dhe kishte kryer projektin Perëndisë.

3. Ditën tjetër, u rikthyen të gjithë tek Shën Domeniku, i cili përshkruajti, ne Predikimin e gjatë në vijim, figurat, llojet e ndryshme dhe natyrën e vërtetë të Mostrave të Ferrit, që ata kishin parë në vizionin e raportuar.

KAPITULLI IV
PREDIKIMI I TRETE I SHËN DOMENIKUT:
Vizioni i aprovuar i 15 Kafshëve Perverse të Ferrit.

Psalmi 150 thotë: Lavdëroni Perëndinë në

***F**ilii Dei bellatores mundi: heu!, diu filii diaboli, velut luce clarius oculis vestris conspicati fuistis.*

Sed vestra[157] *ii voluntate, fraudeque daemonum extitistis: natura tamen et Creatione, Redemprione et Conservatione, filii Dei.*

Date nunc aures mihi, animosque precor: qui nescientes Principi vestro obedistis, ad Psalterium Deiparae Virginis quotidie persolvendum, et me nunc, in nomine SS. Trinitatis ac Mariae ad vos informandos huc misso, discite: quemadmodum, et quibus malis deprecandis, idem rite peroretis.

Hoc primum scitote velim: summa scelerum esse omnium capita quindena: quibus adhuc mancipati servistis[158]*.*

Nunc vero, (quae Dei miserentis est gratia) per Mariae Psalterium, ex iis vos eiecistis; de caetero, si volueritis, immunes futuri.

Atque ea quidem, ut quindecim sunt numero: ita quindenis quoque Fontibus Gratiae, ex Angelica Salutatione promanantibus, adversantur.

Ter quinas ordine terno proponam, et exequar cum Deo.

[157] **Nell'edizione del 1691 si ha: "vestrapte".**

[158] **Nell'edizione del 1691 si ha: "serviistis".**

Psallter, etj.: O bijtë e Perëndisë, pikërisht ju, që për shumë kohë ishit, medet, bij të djallit, u hipnotizuat nga drita e tij e rreme, tani jeni Ushtarë (të Perëndisë).

Ndonëse vullnetarisht ratë në grackat e djallit, mbeteni Bijtë e Perëndisë, nga Ai të krijuar dhe të shpëtuar.

Më dëgjoni tani, ju lutem: ju, për bindje ndaj Princit tuaj, recitonit deri më sot çdo ditë Rruzarin e Virgjëreshës Nënës së Perëndisë; unë jam dërguar tek ju nga Triniteti i Shenjtë dhe nga Maria e Shenjtë, për t'ju mësuar se si të recitoni Rruzarin, për tu çliruar nga çdo e keqe.

Të dini para së gjithash këtë: janë 15 të këqiat më të mëdha, të cilave, deri tani, i keni qenë të skllavëruarit e tyre.

Por tani, për mëshirën e Perëndisë, nëpërmjet Rruzarit të Marias, ju jeni shkëputur nga ato, e nëse do të donit, për pjesën tjetër të jetës, do ti shpëtonit.

Ato janë 15, sepse i kundërvihen 15 Hirsileve kryesore, që rrjedhin nga Ave Maria.

Me ndihmën e Perëndisë, do të kërkoj t'ju shfaqen 15 paudhësitë (të shëruara) nga 15 dhjetëshe (të Rruzarit).

Bisha e katërt e Ferrit è il Lugati Zëmërimit.

I. QUINQUAGENA IN PSALTERIO

1. LACUNAE BESTIA, LEO SUPERBIAE EST.

In hac oberrat mundus per Arrogantiam, Vanamgloriam*[159] *et excellenti appetitum, mente, voce, et operatione.

Contrarius illi Fons gratiae Psalticus in Angelicae Salutationis consistit voce: AVE.

Superbi enim sunt maximo cum VAE Maledictionis.

Quae si in Coelitum quenquam, cadere posset: de coelo eos continuo proturbaret in Orcum.

Cui si vel pars minima turpitudinis, ac immanitatis cerni oculis posset: horrorem inquam, quin praesentem mortem cuivis, orbique toti inferre valeret.

BESTIA Lacunae huius, daemon est SUPERBIAE.

Quam LEONIS igniti specie estis

[159] **Nell'edizione del 1691 si ha: "Vanam gloriam".**

PESËMBËDHJETËSHJA E PARË E RRUZARIT KAFSHA E PARË E FERRIT: LUANI I FODULLËKUT.

Ajo vjen vërdallë nëpër botë, me presupozimin, mëndjemadhësinë, dhe dëshirën të jetë e para, në mendime, fjalë e vepra.

I kundërvihet asaj, Burimi i Parë i Hirsileve të Rruzarit, që i korispondon fjalës *"Ave"* tek Lutja Tungjatjeta Maria, Ave Maria.

Fodullëku është më i madhi ndër Dertet e Mallkimit.

Dhe nëse bënte vaki që ndonjë nga Shenjtët (të bëhej kryelartë) do të përzehej menjëherë nga Qielli në Ferr.

Nëse ndodhte të mund të shikoje me sy nje pjesë minimale të poshtërsisë dhe perversitetit (së një kafshe të tillë) kush vallë do të bënte vaki ta përshkruante ate?

Terrori i saj mund të çonte në vdekje të menjëhershme çdo njeri në botë!

Kafsha e këtsaj humnere është demoni i Fodullëkut, që ju e keni parë ndën formën e Luanit të ndezur flakë, që nxirrte

conspicati: flammas **oculis spirantem sulphureas.**

Dentibus, *ac* **Unguibus** *ferreis saeviter armatam.*

Alas *ea*[160] *vibrat*[161] *serpentinas, ut cuius* **pennae** *singulae singuli serpentes essent virulenti, et igniti.*

Pennarum autem **flocci** *quilibet lacertae essent totidem, tam acris veneni, ut in*[162] *solo visu, quamvis procul videntem enecarent.*

Halitus *eius scintillas cum sulphure proflabat: quarum singulae tales ac tantae: ut quaevis correptam provinciam totam miscere flammis, et haurire posset.*

Nemo videt eam, et vivit: nisi[163] *quae Dei ipsum virtus tueatur.*

Experti nostis: neque tamen sat, vel pervidistis [, aut pernovistis][164] *monstrum hoc.*

Et vero quis potens[165] *est?*

Nam, Augustino teste, mortale crimen minimum, quodumque[166] *supplicium temporale excedit in immensum.*

Nimirum quanto corporea spiritalibus superantur universa.

Quare **Laudate Deum in Psalterio,** *ut ab*

---

[160] Nell'edizione del 1691 manca: "ea".

[161] Nell'edizione del 1691 si ha: "vibrabat" (agitava).

[162] Nell'edizione del 1691 manca: "in".

[163] Nell'edizione del 1691 si ha l'equivalente: "ni".

[164] Nell'edizione del 1847 manca: "aut pernovistis", presente nell'edizione del 1691.

[165] Nell'edizione del 1691 si ha l'equivalente: "potis".

[166] Nell'edizione del 1691 si ha: "quodcunque".

gjuhë flake sulfuri nga sytë, dhe kishte dhëmbë dhe thonj prej hekuri.

Ajo agravonte krahë gjarpëror, nga momenti që të gjitha pendët e saj ishin gjarpërinj flakërues helmues.

Pendët e krahëve ishin të përbëra nga hardhuca, me helm kaq penetrues, saqë do ta kishin vrarë qysh në shikimin e parë atë që do ta kishte pare nga larg.

Fryma e saj shfrynte sulfur dhe flakë, çdonjëra prej të cilave ishte kaq e madhe, që një vetëm mjaftonte të investonte dhe të mbulonte me zjarr një provincë të tërë, derisa ta zhdukte.

Askush nuk mund ta shihte e të jetonte, po të mos ndërhynte një mrekulli e Perëndisë.

Ajo banonte pranë jush, por nuk e njihnit mjaft këtë Kafshë, as nuk e kishit parë kurrë (në shëmbëlltyrën e saj të vërtetë).

Dhe, nga ana tjetër, kush do të ishte i aftë për këtë gjë?

(Shën)Agustini thotë që mëkati mortal më i vogël, kalon pa fund çfardo vuajtje të kësaj bote, aq sa, pa dyshim, realitetet shpirtërore i kalojnë infinit herë realitetet tokësore.

Atëherë, lavdërojeni Perëndinë në Rruzar, në mënyre që

ista superbia liberi vivatis Deo, humilibus consentientes.

II. LACUNAE CANIS INVIDIAE EST.

Haec per Odia, sussurrationes, detractiones, de alieno damno gaudium, tristitiam de bono, etc., mundum inficit universum.

Hanc contra Fons patet secundus in Angelica Salutatione, dictus MARIA.

Haec enim, teste S. Maximo, Charitatis Mater est, et Domina: fons et ignis amoris, illuminans pariter et accedens[167].

Ipsa est Seraphin maximus.

At Invidis tenebrae insunt quantae item maximae.

Quarum si vel pars minima in orbe hoc[168] corporaliter existere posset: solem, et

[167] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "accendens".**

[168] **Nell'edizione del 1691 manca: "hoc".**

Perëndija t'ju lirojë nga Kryelartësia, dhe të jetoni të paqëm në përulësi.

KAFSHA E DYTË E FERRIT ËSHTË DRAGOI I ZILISË

Kjo (Kafshë), helmon të gjithë botën me urrejtjen, kafshimin me fjalë, shpifjen, gëzimin për të keqen e tjetrit, trishtimin për të mirën e tjetrit, etj.

I kundërvihet asaj, Burimi i Dytë i Hirsiles (së Rruzarit), që i korrispondon fjalës *"Maria"* në Lutjen Ave Maria.

Shën Massimo shkruan që (Maria) "është Nëna dhe Mbretëresha e Kujdesit; është Ajo Burimi dhe Zjarri i Dashurisë, që na ndriçon dhe na ngroh".

Është Ajo Krijesa më e bukur ndër Krijesat Qiellore!

Sa errësirë nga ana tjetër, mbartnin ziliqarët!

Nëse pjesa më e vogël (e këtyre erresimeve) të mund të materializohej në këtë botë, ato do të fshihnin komplet

astra ablata oculis prorsus obtenebraret: nihil ad eas Aegyptiae tenebrae, seu Cymmeriae.

Illa est, quae Tartaro noctem affert, sempieternam.

BESTIA Lacunae huius, Daemon est INVIDIAE, quae speciosissima [169] ***diu prius mentita puella*** [170] ***, postea vobis apparuit instar montis CANIS atterrimus.***

Cuius **Aures** ***tetrum vomebat fumum, ob auditum detractionum;*** **Lingua** ***furva nimis, putrisque vermibus scatebat, ob ebullientes diffamationes;*** **Dentes** ***vero praeacuti, ob improbam mordacitatem.***

Posteriora ***a*** [171] ***foetore et obscoenitate abominabilia: hic pars impili glabricie nuda, isthie pilis obsita spinosis: aculeata omnia.***

His lacerat, foedatque famam insontem [172]**.**

Crines ***eius setosos spectastis: singulos ad instar gladii.***

His o quot, quamque acerbas mortes clam palamque vulgatq [173] ***; omniaque funestat?***

---

[169] Nell'edizione del 1691 si ha: "speciosissimam".

[170] Nell'edizione del 1691 si ha: "puellam".

[171] Nell'edizione del 1691 si ha: ab".

[172] Nell'edizione del 1691 si ha: "insontum".

[173] Nell'edizione del 1691 si ha: "vulgat".

pamjen e diellit dhe të yjeve: janë zero, në krahasim me ato, terret e Egjyptit ose Çimerët [174] ; dhe janë ato që shkaktojnë Natën e Përjetshme të Ferrit.

Zilia është Kafsha demoniake e Ferrit, që për një kohë të gjatë ju shfaqet juve ndën lakuriqsinë më të bukur të vashës, dhe pastaj (ju shfaqet) në shëmbelltyrën e një Dragoi pis të zi, me madhesi gjigande nga veshët e të cilit del jashtë një tym tmerrues, për shpifjet e dëgjuara, gjuha e të cilit ishte e zezë dhe gëlonte nga krimba kalbëzimi, për shpifjet që përhapte, dhëmbët e të cilave ishin shumë të mprehta, për gjuhën ordinere të turpshme.

Prapanica ishte nudo, e qortueshme si për erën e keqe, ashtu dhe për çuplaksinë, nga njëra anë ishte pa qime, nga ana tjetër e mbuluar nga qime gjëmbaçe, të ngjashme me pendë, me të cilat ai zhduk dhe njollos famën e pafajshme.

Qimja pastaj ishte e mprehtë, si tek shpatat, që llahtarshëm përhapin kadavra e çnderim kudo!

---

[174] Çimerët ishin një popull legjendar, që jetonte në kufijtë ekstremë të botës, ku nuk kishte dritë dielli.

Cauda ***rursum arenata intorquebatur: et eius pili singuli sagittae visebantur: sc[ilicet] ad sagittandum in obscuro rectos corde.***

Pedes ***ipsa immanitate immaniores, ac perinde ab*** **Unguibus** ***horribiles erant, quorum quilibet gerebat balistam; in obvium quemque percuti***[175] ***paratam.***

Bene Ambrosius: Gressus invidorum sunt ad interficiendum corpora et mentes, ad Deum, Sanctosque maledicendum.

Quare ut ab hac belua[176] ***liberemini, Laudate Deum in Psalterio.***

III. LACUNAE SUS ACEDIAE EST.

Haec, in Divinis est tristitia; qua mundus ad Dei iussa tardus, in orando moestus, sese detestatur ipsum, fugitans mysteria[177] ***salutis.***

1. ***Hanc contra Fons gratiae tertius est, GRATIA, dictus.***

[175] **Nell'edizione del 1691 si ha: "excuti" (colpiti).**

[176] **Nell'edizione del 1691 si ha l'equivalente: "bellua"**

[177] **Nell'edizione del 1691 si ha: "mysteriorum".**

Bishti ishte i harkuar, dhe qimet e tij i ngjanin kosës, gati për të goditur papritmas zemrat e pastra.

Këmbët ishin një mostruozitet tmerrues, dhe kishin thonj të frikshëm, në formën e balestrave, gati për të goditur këdo që i vinte kundra.

Thotë mirë Shën Ambroxhio: ziliqarët dalin për të shkatërruar mëndtë dhe trupin, për të mallkuar Perëndinë dhe Shenjtorët.

Kështu, për tu liruar nga kjo Kafshë, *lavdëroni Perëndinë në Rruzar.*

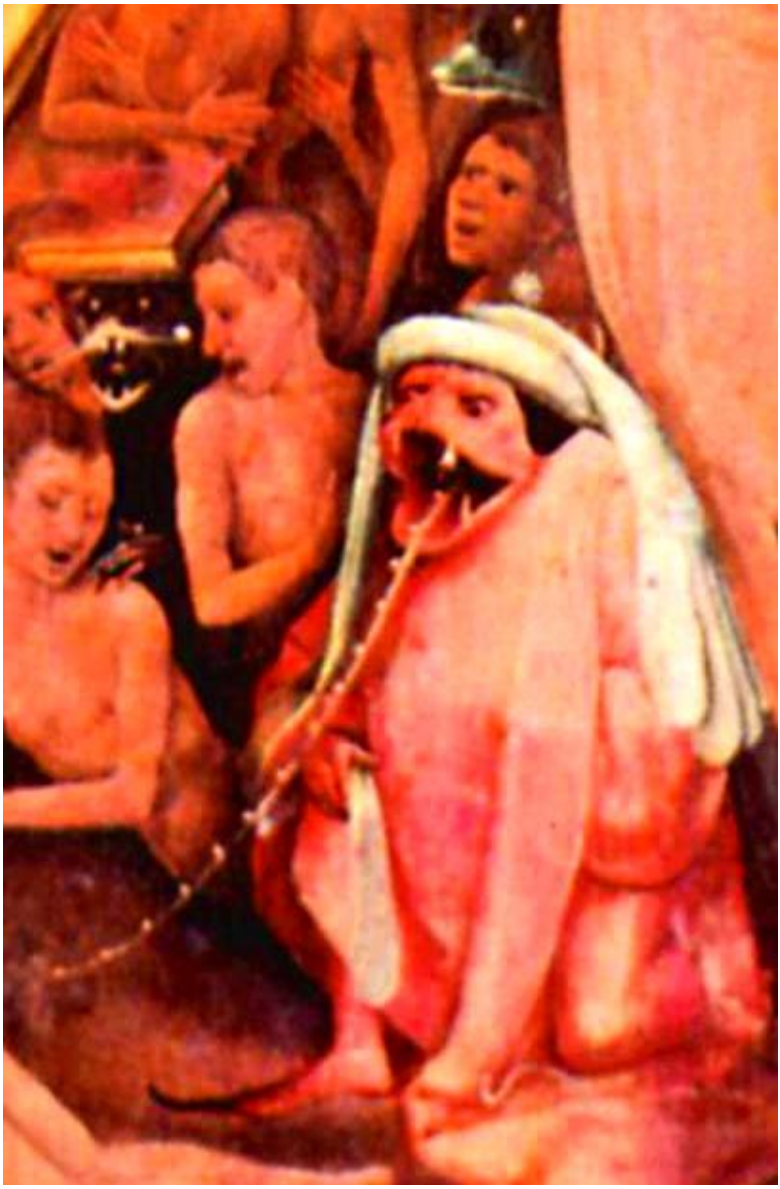
KAFSHA E TRETË E FERRIT ËSHTË DERRI I PËRTACISË.

(Përtacia) është trishtimi në gjërat që kanë lidhje me Perëndinë: për shkak të asaj, bota është flegmatike në Komandimet e Perëndisë, melankolike në lutje, nuk don të miren e vet, nga momenti që refuzon Misteret e shpëtimit.

1. I kundërvihet asaj Burimi i Tretë, që i korrispondon fjalës së tretë (së Lutjes Ave Maria): *"Gratia" (Hir)*.

Bisha e pestë e Ferrit është Zhaba e Makutërisë.

Gratia enim, S. Fulgentio teste, homines in Divinis laetos reddit, ac promptos.

Servire namque Deo, regnare est; ait S. Greg[orius].

2. ***Quae vero quantorumcumque servitia Regum nobis prae uno Dei esse deberent obsequio?***

Ad[178] ***hunc***[179] ***obsistit Acedia: cuius tabe corruptus iacet, torpetque mundus totus ad usque mortem.***

Neque vita vivere quisquam in orbe posset; si vel pars minima tristitiae, et gravedinis acediosae in corporalem versa qualitatem, usquam in mundo existeret.

Nec mirum: quippe aeterna, infinitaque debetur, Acediae tristitia poenae.

3. ***BESTIA itaque Lacunae huius visa fuit ut SUS immanis, in abyssali coeno consistens.***

Aures ***gerebat arrectas, enormi latitudine patulas: ad Vana quaeque captanda.***

Setae videbantur[180] ***ardentes laureae:***

[178] **Nell'edizione del 1691 si ha: "at".**

[179] **Nell'edizione del 1691 manca: "hunc".**

[180] **Nell'edizione del 1691 si ha: "vibrabantur" (vibravano), da preferirsi all'edizione del 1847.**

Sipas Shën Fulxhencios, Hiri (i Perëndisë), i bën njerëzit të gëzuar dhe të disponueshëm ti shërbejnë Perëndisë.

Ti shërbesh Perëndisë, në fakt është të mbretërosh, sipas Shën Gregorit.

2. Shërbimi ndaj Perëndisë, në fakt, nuk do të vlente pafundësisht më shumë se sa shërbimet ndaj Mbretërve të kësaj bote?

Është Përtacia që imobilizon (Shërbimin e Perëndisë), ndën kontaminimin e saj bota e tërë dergjet e sëmurë, tamam si një trup pa jetë.

Asnjë s'do të mund të mbetej në jetë në botë nëse qoftë dhe vetëm nje pjesë minimale e trishtimit dhe rëndesës së Përtacisë do të vinte në kontakt me natyrën trupore.

Dhe nuk duhet të habitemi, meqenëse trishtimi i Pertacisë është një dënim pa kufi.

3. Për këtë Kafsha e kësaj Humnere shihet si një Derrkuc i stërmadh, i shtrirë në baltën e ferrit.

Ai kishte veshë të ngritur të drejtë, të hapur e shumë të gjërë, për të kapur çfardo gjëje të kotë.

Qimet vibronin si ushta të

queis pigri Deum, Caelitesque lacerant.

Rostrum ***praelongum et hians, cum ordine dentium triplice ferreorum: quod acediam bona triplicia, Gratiae, Naturae, et Fortunae devorare doceat S. Crysost[omus].***

Caeterum **sus** ***ille obsitus*** **pilis** ***erat, qui singuli singulos Aethiopes, foede monstruosos[181], referebant: nimirum quod, S. Basilio teste, otium pulvinar sit diaboli, et piger daemonum locus ac receptus proprius.***

Caudae ***denique obscoenae, Pili ardentium instar titionum erant: inter quos e posterioribus flammam foetidissimam exprimi cernebatis: Acedia enim genitrix est Luxuriae.***

Quare ut ab hac belua vivatis immunes, **Laudate Deum in Psalterio.**

IV. LACUNAE DRACO EST IRAE.

Hac innumeri tumores gerunt, rixas,

[181] **Nell'edizione del 1691 si ha: "monstrosos".**

djegura: nëpëmjet atyre dembelët fyejnë Perëndinë dhe Shenjtët, feçka ishte tepër e gjatë dhe vinte e zgjeruar, me nje rradhe tre dhëmbësh hekuri, meqenëse, (sipas Krisostomos) Përtacia shkatërron tre të Mira, Qetësinë, kënaqësinë, dhe lumturinë.

Pastaj, Derri ishte i mbuluar nga qime të një të zeze shumë të ndezur, që e bënin tmerrësisht monstruoz, sigurisht nga momenti që, shkruan Shën Baziliko, dembelizmi është shtrati i demonit, dhe dembelizmi është vendi i strehimit të sigurtë të demonëve.

Në fund, qimet e bishtit të llahtarshëm ishin si thëngjinj ndezës, dhe nga prapanica shihej e zbuluar një përskuqje e neveritshme: Përtacia, në fakt, është nëna e Epshit. Kështu, për të jetuar të lirë nga kjo Kafshë, *Lavdëroni Perëndinë në Rruzar*.

KAFSHA E KATËRT
E FERRIT ËSHTË GJARPËRI I ZËMËRIMIT

Për atë, shumë ushqejnë mëri

blasphemias, et vindictas exercent.

1. ***Contrarius ei fons quartus est Patientiae in Angelica Salutatione, dictus, PLENA.***

Nam, ut bene S. Gregorius, plenitudo virtutum est plenitudo patientiae; quae opus perfectum operatur: neque est dignitate minor multum martyrio.

Hanc S. MARIA tenuit clam in omni vita: tum in Filii Passione vel maxime.

2. ***Huius vero lacunae tantus flagrat incendium: ut qui minimum quid de mortalis irae flamma cerneret, et viso tamen superviveret; maius foret miraculum, quam si in orbe deflagrante solus remansisset intactus et superstes Quia, S. Hieronymo teste, incendium culpae citra comparationem gravius est quovis corporeo, naturalique incendio: scil[icet] quanto gravior est offensa Dei terreno quocumque[182] detrimento.***

[182] **Nell'edizione del 1691 si ha: "quocunque".**

të panumërta, luftojnë në beteja, padrejtësi e hakmarrje.

1. I kundërvihet asaj, Burimi i (katërt) i Durimit, që i korrispondon fjalës së katërt të Lutjes Ave Maria: *"Plena", ("Plotë")*.

Në fakt, shkruan me të drejtë Shën Gregorio, Plotësia e Virtyteve është Durimi, që çon në perfeksion çdo punim: ajo për dinjitet, nuk bie shumë më poshtë martirizimit.

Maria e Shenjtë e ka praktikuar në fshehjen gjatë të gjithë jetës, dhe pastaj, në mënyrë shembullore, gjatë pasionit të Birit.

2. Zjarri i kësaj Kafshe të ferrit është kaq djegës, saqë nëse një mbi këtë tokë do ti mbijetonte, mbasi të kish parë një flakë qoftë minimale zëmërimi, do të ishte një mrekulli super e madhe, njësoj sikur gjithë bota të ishte në flakë, e të mbetej një njeri i vetëm i padëmtuar dhe i mbijetuar.

Dhe kjo sepse, shkruan Shën Xhirolamo, zjarri i mëkatit është infinit më i rëndë se çdo zjarr i kësaj bote: meqenëse, sigurisht, është më e madhe fyerja e Perëndisë se sa çdo dëm terrest.

3. ***BESTIA idcirco visa hic quarta fuit DRACO, et is flammeus tantus quantus.***

Huius vastitatem cernebatis immensam: ut qui terras, montesque intra se complecti videretur.

Verum hoc tamen scitote: loci spatiolo in se parvulo monstrum id circumscribebatur quidem, oculis autem vestris immensa locorum spatia videbatur occupare.

VISIO ea non erat pure naturalis; sed me rogante, divinae adfuit potentiae moderatio.

Sicut enim basiliscus est corpore pusillus; at veneni vi et penetratione potens est, lateque fundit virus ad et*[183] *inficiendum et interficiendum.

Ita Draco is loco, molesque parvus, at volente sic Matre Dei, vastitatis immensae*[184] *belua*[185] *cernebatur.

Et quidem Flaminomus*[186] *qui*[187] *ira, testante S. Basilio, merus sit ignis inferni.

Dentes ***eius***[188] ***plurimi et praeacuti: quod, ut Augustinus inquit, ira gladius est furiosus.***

Ore ***foetorum***[189]**,** ***vah, quanta***

---

[183] **Nell'edizione del 1691 manca: "et".**

[184] **Nell'edizione del 1691 si ha: "immensa".**

[185] **Nell'edizione del 1691 si ha: "bellua".**

[186] **Nell'edizione del 1691 si ha: "Flamivomus".**

[187] **Nell'edizione del 1691 si ha: "quod".**

[188] **Nell'edizione del 1691 si ha: "enim".**

[189] **Nell'edizione del 1691 si ha: "foetorem".**

3. Gjarprin e shikonit me një ngjyrë të ndezur flakë të kuqe, dhe me një dimension kaq të madh, saqë dukej sikur përpinte brënda vehtes toka dhe male.

Por përkundrazi, ta dini që kjo Kafshë ishte e mbyllur në një hapsirë me dimension minimal, pamvarësisht se në sytë tuaj dukej me dimensione disproporcionale.

Ajo që shihnit nuk ishte reale: por unë me ndihmën e fuqise hyjnore arrita nga lutja (ta shoh atë në dimensione reale).

Prandaj, si, hardhuca që është e vogël në trup, por e gatshme të sulmojë dhe nga helmi i fuqishëm, e aftë të helmojë e të vrasë, kështu ky Gjarpër është i vogël në hapsirë dhe masë.

Mirpor Nëna e Perëndisë ka dashur që ta shihte si një Kafshë me madhësi gjigande dhe ngjyre të kuqe flakë, meqenëse, shkruan Shën Bazilio, zëmërimi është zjarri i vërtetë i Ferrit.

Dhëmbët e tij ishin tepër të shumtë e tepër të mprehtë , sepse, shkruan Agustini, zëmërimi është një shpatë e vrullshme.

Nga goja, oh, sa duhma,

memphitis [190] ***exhalata procul omnia corrumpebat.***

Ita quippe, sit S. Ambros[ius] venenatas fert secum contumelias in proximum, et in DEUM blasphemias.

Caudam ***trabebat qua longissimam, qua horribilissimam.***

Adeo, sit Chrysost[omus] iracundorum longus et terribilis ardet appetitus vindictae, cuncta vel secum in ruinam involvere eandem concupiscens.

Alas ***sine modo vibrabit, sic enim ira volatque, furitque vaga per orbem.***

Principibus, terrarumque, rerumque Dominis, vel maxime dominata, vocat in arma viros, et flammis furiarum omnia miscet.

Alas horrificabant inspicati Unci igniti, tridentesque praelongi, quia haec talia furor arma ministrat.

At **Sibilo** ***suo fumicrepo tantis vos terroribus ac caliginis***[191] ***involvit; ut, velut in ipsum vos tartarum prolapsi, exhorresceretis.***

Et vero animas reddidissetis, nisi vis

[190] **Nell'edizione del 1691 si ha: "mephitis".**

[191] **Nell'edizione del 1691 si ha: "caligini".**

shkatërruese gazi mbytës, ndotnin çdo gjë edhe larg.

Ndërkaq zëmërimi, shkruan Shën Ambroxhio, derdh fyerje te helmta kunder të afermit dhe blasfemi kunder Perendisë.

Zvarriste një bisht tepër të gjatë dhe vërtetë të tmerrshëm.

Ndërkaq, shkruan Krisostomo, dëshira e hakmarrjes së xhindosjeve e djeg prej shumë kohësh, në mënyre tronditëse dëshiruese për të zvarritur me vehte të gjitha gjërat në të njëjtën shkatërrim.

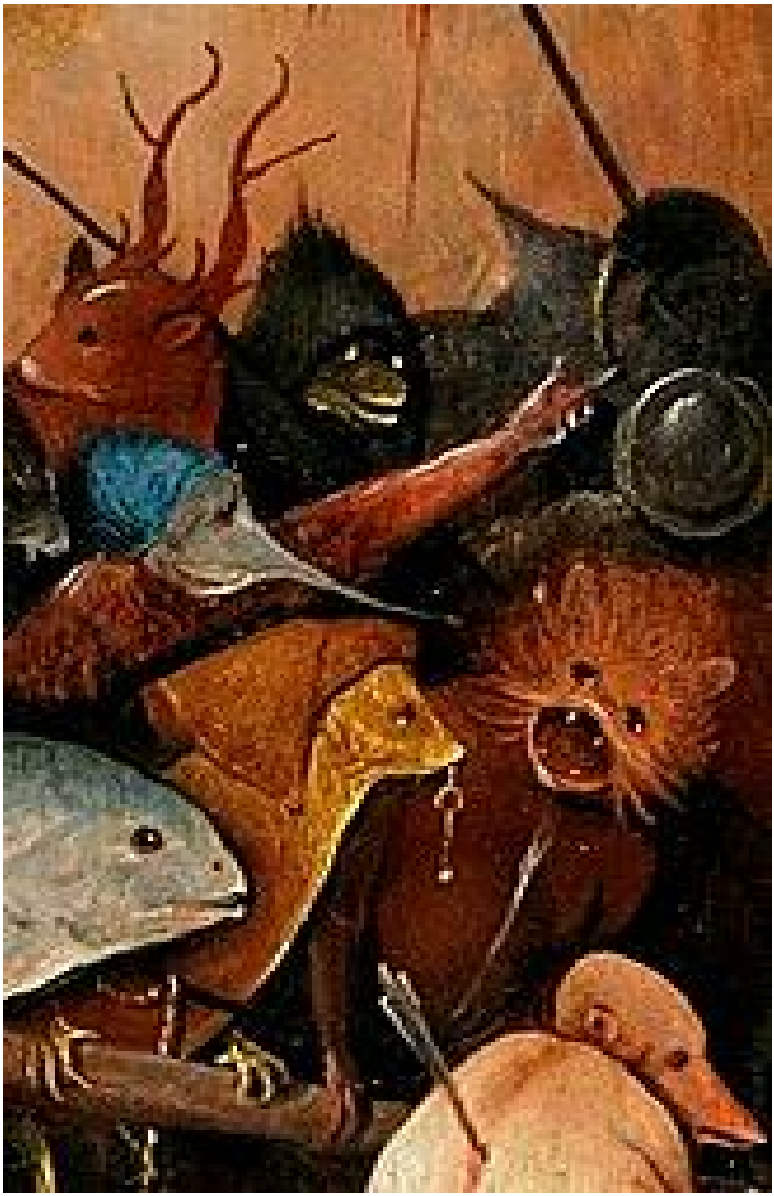
Dridhte krahë të pamatë, me të cilët zëmërimi i paqartë endej e gjëmonte për botën.

Sundon kryesisht mbi Princat e mbi Padronët e tokës e të gjërave, i bën burrat të vinë ndën armë dhe shqetëson çdo gjë në mes të flakëve të zëmërimeve.

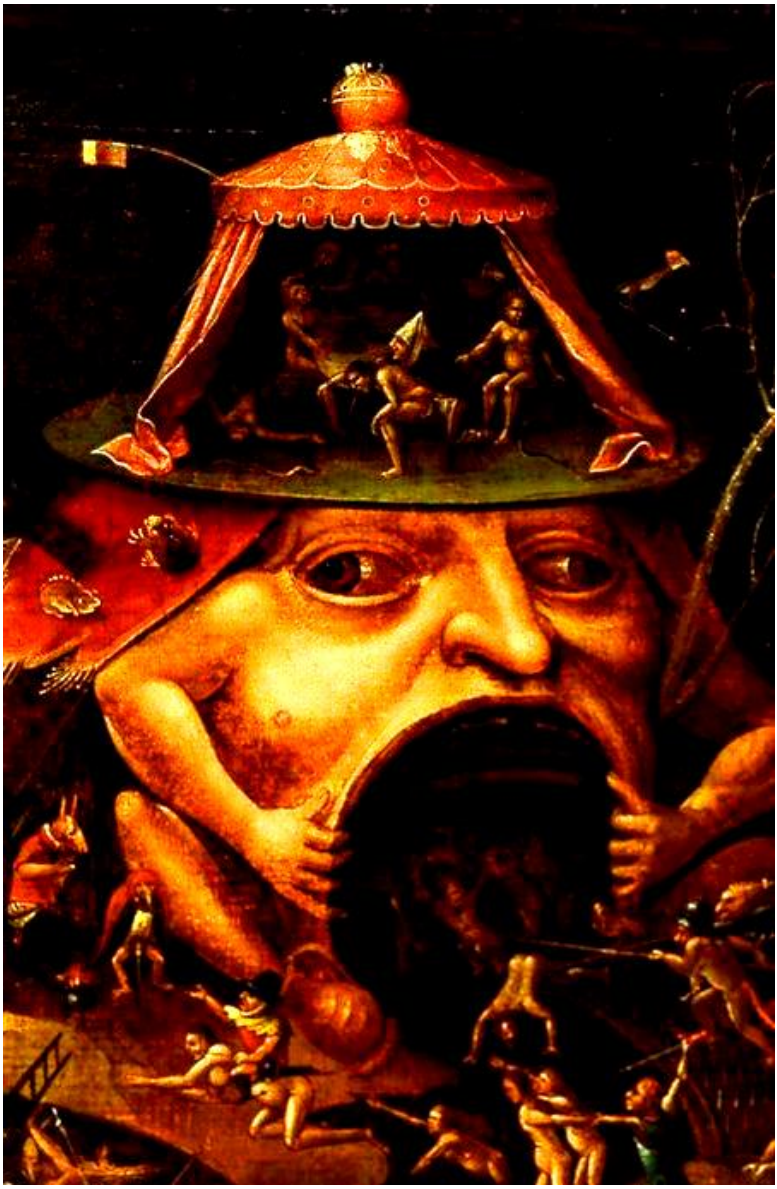
Krahët ishin të frikshëm: kishin grepa të skuqur dhe cfurqe shumë të gjatë: këto ishin armët që i shërbenin zëmërimit.

Pastaj, fishkëllima e tij që shfrynte tym të zi, mbështillte me terre tmerruese, aq sa ju llahtariseshit, tamam sikur kishit zbritur në Ferr.

E vërtet ju do ja kishit dhënë shpirtrat

Bisha e gjashtë e Ferrit është Ujku i Grykësisë.

Dei vos tutos praestitisset.

Oculi *beluae*[192], *proh, succens*[193] *instar fornacis globos flammarum voluebant*[194], *cui ab horrore simile vix aliud extat.*

Eo inquit S. Ambrosius quod in oculis ira sedens efflagret, omnium appetens exitii.

Pedes *ipsi innumerabiles.*

Tot vias ira capit, ut vincictam conscis-cat.

Ungues *pedales lanceis militaribus simiiles visebantur cruorem sitientes, tabeque manantes.*

Heu, qualis homo est, ab tali invasus belua*[195]*?

***Aqua ut sitis immunes*: Laudate Deum in Psalterio.**

V. LACUNAE BUFO AVARITIAE EST.

Haec furtis, rapinis, usuris, simoniis, sacrilegiis haurit universa.

1. *Fons gratiae contrarius illi Angelica*

[192] Nell'edizione del 1691 si ha: "belluae".

[193] Nell'edizione del 1691 si ha: "succensae".

[194] Nell'edizione del 1691 si ha: "volvebant"

[195] Nell'edizione del 1691 si ha: "bellua".

(Perëndisë), Nëse Fuqia e Perëndise nuk do t'ju kishte mbajtur në jetë.

Kokërdhokët e syve të xhindosur të Kafshës vinin rreth me flaket e një furre.

Për më tepër, shkruan Shën Ambroxhio, Zëmërimi shpërthen në sytë, duke dëshiruar shkatërrimin e të gjitha gjërave.

Hapat e tij ishin të pallogaritshëm, sepse janë të shumta rrugët që zëmërimi gërmon për të arritur në hakmarrje.

Thonjte e këmbëve i ngjanin çengelave të luftës, gjakosëse dhe qelbëzuese.

Medet, cili burrë do të soportonte vallë sulmin e një Kafshe të tille?

Uji që do t'ju bëjë imunë (nga zemërimi), është: *Lavdërojeni Perëndinë në Rruzar.*

KAFSHA E PESTË E FERRIT ËSHTË ZHABA E BABËZISË

Kjo (Kafshë) i gllabëron të gjitha nëpërmjet vjedhjeve, grabitjeve, mashtrimit, pazareve të pista e sakrilegjeve.

1. I kundërvihet asaj, Burimi Hirsiles (i pestë), që i korrespondon

in Salutatione dictus est DOMINUS.

Nam ut S. Hieron[imus] inquit, Avarus est divitiarum servus: at qui[196] liberalissime misericors DOMINUS est; qualis et MARIA Misericordiae Regina est.

2. ***Haec lacuna vere abissus*** [197] ***est, fundoque caret, mergens suo, et immergens omnia barathro.***

Quoniam, ait S. Gregor[ius] Nyss[enus] avarus non impletur, nec satiatur pecunia.

Isti voragini parum est Regna tota, quin plures si forent, mundos, absorberet [198] **,** ***numquam dicit: sufficit.***

3. ***BESTIA ista hic idcirco visa*** **Bufo** ***fuit quia hic numquam terra exsatiatur.***

Oppleto licet ventre: **appetitu tamen, ut inani, metuit naturaliter unum hoc, neu quando sibi terra defficiat[199].**

Coronam ***is gerebat, maledictionis sc[ilicet] ambitiosae.***

---

[196] Nell'edizione del 1691 si ha: "Atqui".

[197] Nell'edizione del 1691 si ha: "abyssus".

[198] Nell'edizione del 1691 si ha: "absorbere".

[199] Nell'edizione del 1691 si ha: "defficiat".

fjala e (pestë) Lutjes Ave Maria: *"Dominus (Zoti)"*.

Në fakt, shkruan Shën Xhirolamo, i babëzituri është skllav i pasurive, ndërsa i mëshirshmi është Padron i pasurive; sikurse edhe Maria është Mbretëresha e Mëshirës.

2. Kjo Humnerë e Ferrit është pafund, dhe gëlltit dhe mbyt në pusin e vet çdo gjë.

Ndërkaq, shkruan Shën Gregori di Nissa, i babëzituri nuk mbushet, as nuk është kurrë i ngopur me para.

Kjo gropë thithëse do të ishte e aftë të gëlltiste jo vetëm të gjitha Mbretëritë, por botë të tëra, nëse do ishte e mundur të ekzistonin, meqenëse ajo nuk thotë kurrë: Mjaft!

3. Ky Hajvan, këtu shfaqet si zhabë, sepse ai nuk ngopet kurrë me ushqim.

Ndonëse mund ta ketë barkun plot, prapseprapë ndjehet gjithmonë i uritur, dhe ka frikë vetëm nga një gjë: që ndonjëherë mund ti mungojë ushqimi.

Ajo mban kurorën e mburrjes së mallkuar.

Semper enim coronas ambitionis sectatur avarus.

Amplitudo coronae montium, praeferebat speciem; quorum inter valles profundas, ceu in habitaculis, avari tenebantur conclusi, iustisque inibi poenis addicti.

Quae quidem non omnia sic in speciem imaginari; sed vere poterant exhiberi et videri: infernum quippe secum quoquo versus fert daemon; itemque avarus, quilibetque damnatus, S. Greg[orio] teste.

Pedes uncatis immaniter unguibus ferreis sibi videbantur, et habere cupita, et tamen egere: ita, ait S. Ambr[osius]: Quod habet avarus, non habet[200], et semper eget.

Solam semper cupiditatem habet: et hanc avidam.

Os bufonis tam lato faucium rictu hiabat: ut castra, templa, fundos, regnaque solida haurire valuisset.

Quo rectius S. Aug[ustinus]: Avaritiam ori gehennae comparat, quod numquam dicit: sufficit.

[200] **Le parole: "avarus, non habet" mancano nell'edizione del 1691.**

I babëzituri, në fakt, kërkon gjithmonë të arrijë majat e mburrjes.

Apogjeu i Kurorës e tejkalonte majën e maleve, por të babëziturit qëndrojnë të mbyllur në gryka të thella, të dënuar me penalitete ekujvalente.

Fytyra e tyre ishte e papërshkrueshme, por ishte e mundur ti shihje ata se si shfaqeshin.

Shën Gregorio shkruan që ferri mbledh çdo demon, si dhe çdo koprac të dënuar.

I paraqet ata me këmbë të tmerrshme me kthetra dhe thonj hekuri, për të nguju gjërat që donin, pa mundur ato ti ikin.

Ndërkaq, shkruan Shën Ambroxhio, i babëzituri nuk e posedon kurrë atë që ka, perkundrazi gjithmonë ajo i mungon.

Ka vetëm babëzi, dhe gjithmonë lakmi.

Goja e Zhabës çapëlehej në një hapje kaq të madhe të fytit, saqë ishte e aftë të gëlltiste kështjella, Tempujin, terrene dhe Mbretëri të tëra.

Me të drejtë, Shën Agustini e krahason lakminë me gojën e Ferrit, që kurrë nuk thotë: Mjaft!

Alae ***ei, ad modum vespertilionum, erant subtiles: ob subtilissimas cupidorum cautiones ac fraudes: quibus in avaritiae nocte vario pervagantur volatu.***

Talis omnis avarus est.

EPILOGUS I. Quinquagenae.

Ecce vobis iam monstra quina: totidemque Lacunas, in quibus mancipali[201] beluis[202] infelicissimo sordescebatis servitio.

Ecce, quae coluistis: qualis[203] vestras in animas intromissa circumferebatis ignari.

Iam nunc vero sic habetote.

In lacunis istis quinque volutati: cum beluis[204] hisce quinque conversati, Decalogum Dei mandatorum flagitiose violastis: Numen iratum in vestram concitastis perniciem: perrisetisque nisi fuisset misericordia Dei praestabilis super omnia.

[201] **Nell'edizione del 1691 si ha: "mancipati" (assoggettati).**

[202] **Nell'edizione del 1691 si ha: "belluis".**

[203] **Nell'edizione del 1691 si ha: "qualia".**

[204] **Nell'edizione del 1691 si ha: "belluis".**

Krahët e tij ishin të hollë, si ato të lakuriqit të natës, për shkak të kujdesit dhe të mashtrimeve tepër të holla të të babëziturve: dhe nëpërmjet atyre fluturonte nëpër natën e babëzisë.

Kështu është çdo i babëzitur!

***Epilogu i Pesëdhjetëshes së Parë*.**

Janë ata pesë Demonët e Ferrit, Kafshë mëkatare, për cilat ishit skllevër tepër të dëshpëruar!

Ja kë keni nderuar, ja kë, pa e ditur, e keni pëlqyer, e keni parë me admirim.

A e mësuat tani që, duke u zhytur në këto pesë Humnera, duke bashkëjetuar me këto pesë Kafshë, keni dhunuar keq Dekalogun e Urdhërimeve të Perëndisë; dënimi i Perëndisë varet mbi ju; do të ishit të vdekur nëse Mëshira pa kufi e Perëndisë nuk do t'ju kishte shpëtuar plotësisht.

Për këtë arësye shkoni në pesë Burimet e Hirsiles, që Ave Maria ka hapur jo vetëm për të drejtët, por edhe për mëkatarët.

Quapropter ad quinque FONTES Gratiae in Salutatione patentes Angelica peccatoribus cunctis perinde, ac iustis festini adproperate.

Ex quolibet decies haurire licet, et admissa in Decalogum scelera eluere [205] ***, consanare vulnera: animae deliquia ad robur pietatis, ac sanctimoniae reparare.***

Atque [206] ***ita primam Psalterii Mariani Quinquagenam Deo, Deiparaeque rite, et ordine litaveritis.***

Laudate ergo omnes MARIAM in Psalterio suo.

Nec dubitate; quod si vos in tanta positus [207] ***malitia, Psalterii usus saluti reservavit: quanto magis in gratia repositos, et in hac conservabit: et ex hac ad gloriam prevehet certam ac sempiternam?***

Hic cursum orationis incidebat audientium eruptos, imo pectore singultus, et mistus cum fletu planctus, eiulatusque virum: cum de peccatis contritorum; tum gaudentium de sua periculorum, malorumque tantorum evasione, Dei dono, Deiparae beneficio, et Psalterio adiuvante, efficaciter procurata.

Feliciter.

---

[205] **Nell'edizione del 1691 manca: "eluere".**

[206] **Nell'edizione del 1691 si ha: "atqui" (ebbene).**

[207] **Nell'edizione del 1691 si ha: "positos".**

Nga secila dhjetëshe gurgullon Burimi i pendimit për mëkatet ndaj Dhjetë Urdhërimeve, për të larë fajet në rrëfim dhe rishëndoshur kështu plagët, në mënyrë që shpirti, sapo të stabilizohet, të jetë në gjëndje të arrijë, nëpërmjet lutjes në shëndet.

Ofrojini Perëndisë dhe Nënës së Perëndisë këto qëllime, duke lutur kështu pesëdhjetëshen e parë të Rruzarit të Marias.

Lavdërojeni Marian ne Rruzarin e Saj.

Dhe të jeni të sigurtë: nëse recitimi i Rruzarit ju ka shpëtuar nga balta e shthurjeve tuaja gjigande, sa më shumë tani të ristabilizoheni në hir, aq më shumë do t'ju mbajë në këtë gjëndje, dhe do t'ju çojë me siguri në Lavdinë e Përjetshme!

Në këto fjalë, ata burra, ndërprenë lutjen (e Rruzarit), sepse shpërthyen në dënesa të larta, dhe qanin me zë të lartë dhe rrihnin gjoksin, nga dhimbja e mëkateve, dhe nga gëzimi që ishin çliruar kaq mrekullisht nga rreziqe e të këqia kaq të mëdha, për hir të Perëndisë pa fund e nënës së Perëndisë, nëpërmjet Rruzarit.

Bisha e shtatë e Ferrit është Cjapi i Epshit.

II. QUINQUAGENA.

VI. LACUNAE LUPUS GULAE EST.

Haec ventrem ingurgitat, corporisque curam accurat.

1. ***Contrarius illi Fons in Salutatione est isthoc*, Tecum.**

Quia Dominus cum sobriis est, ait S. Ambr[osius] cum gulosis diabolus.

At B. V. MARIA sua abstinentia [208] ***abstinentium esse Regina promeruit.***

Cuius quidem abstinentiae quanta bonitas, tanta gulae est immanitas.

Quam si corporali specie Deus in rerum existere natura faceret: sola, et res animatas exanimaret omnes, et inanima devoraret, ipsumque adeo mundum absorbere valeret.

In hac lacuna, heu!

[208] **Nell'edizione del 1691 si ha: "substantia" (esistenza).**

PESËDHJETËSHJA E DYTË

KAFSHA E GJASHTË E FERRIT ËSHTË UJKU I GRYKËSISË .

(Kjo Kafshë) është grykëse e tërbuar dhe egërsirë e pangopur.

1. I kundërvihet asaj, Burimi i (gjashtë) Hirit, që i korrespondon fjales (së gjashtë) së Lutjes Ave Maria: *"Tecum (me Ty)"*.

Ndërkohë që Zoti është me të përmbajturit, shkruan Shën Ambroxhio, djalli është me lakmitarët.

Është e Bekuara Virgjëresha Maria që e ka merituar, për integritetin e Saj të jetë Mbretëresha e të përmbajturve.

Sa e madhe është e Mira e Përmbajtjes, po kaq e madhe është kafshëria e Grykësisë.

Nëse Perëndija do ta lejonte të ekzistonte në natyrë në formë fizike trupore, e vetme, do të shkatërronte dhe gllabëronte të gjitha gjerat me shpirt dhe pa shpirt, dhe do të mund të gëlltiste edhe të gjithë botën vetë.

Në këtë humnerë (të Grykësisë), medet!,

Quoties animas submersistis, et obruistis corpora; et eius in vos beluam[209] receptastis?

Quam?

Qualem?

Vidistis.

LUPUS erat vorax, et ventrem abdontinosus[210]: hiabat fame,* ore *spumante cruorem cum tabo commasticabat.

Dentium *in ore septa quino stabant ordine: ob gulae species quinque: et ii hastilium longitudine calibei[211].*

Quid enim non gula vorat?

Vox *vasta sic, ut orbis ab ea remugiens intremisceret.*

Quid enim clamosius gula est?

Foetor faucium *plusquam[212] ponticus: qui terrarum oras omnes inficere, cunctaque interficere valuisset.*

Pilis *sub villosis[213], perticarum ferrearum similibus, gulosorum nidi, et coenacula condebantur: quae vertebant eis in*

---

[209] Nell'edizione del 1691 si ha: "belluam".

[210] Nell'edizione del 1691 si ha, l'errore probabile di stampa: "abdominosus".

[211] Nell'edizione del 1691 si ha: "calybei".

[212] Nell'edizione del 1691 si ha: "plus quam".

[213] Nell'edizione del 1691 si ha: "subvillosis".

sa herë edhe ju, duke e mirëpritur këtë kafshë brënda vehtes, keni gëlltitur realitetet e krijuara dhe keni përpirë qeniet e gjalla?

Se çfarë madhësie dhe klasë tiparesh kishte (kjo Kafshë), e keni parë ju vetë!

Ujku ishte grykës dhe kishte një bark të pangopshëm; kishte një gojë të çapëlyer nga uria, nga nofullat i jargavitej gjak i kalbëzuar dhe e mbllaçiste atë.

Në gojë kishte pesë krëhëra dhëmbësh, meqenëse janë pesë llojet e Grykësisë: ato ishin prej hekuri, dhe ishin të gjatë si shtiza.

Si vallë, në fakt, të mos gllabëronte Grykësia?

Zëri ishte tepër mostruoz, saqë e tërë bota do të ishte tundur nga ulurima e tij.

Çfarë është në fakt më shurdhuese se sa Grykësia?

Era e keqe e nofullave kalonte çdo kufi, dhe ishte e aftë të helmonte të tërë tokën, dhe të bënte të vdiste çdo formë e jetës.

Që poshtë gëzofit, të qimezuar si me shufra hekuri, gjëndeshin bufetë dhe tavolinat e shtruara të grykësave, që shndroheshin në vende torture, medet!

officinas poenarum, heu, quantarum!

Genitalium ***testes retro binorum instar monticulorum extuberantes propendebant, aestuantibus circum flammis sulphureis, cum intollerabili foetore.***

Talis luxuria est, gulae filia: quae, quibus peccat iisdem, et punitur.

At **Cauda** ***recurva sursum medabat***[214] ***obsceno spectaculo nates: tanto cum aspicientium horrore, quanto maximo.***

Vah monstrum infandum.

Cuius ut rabiem effugiatis**: Laudate Deum in Psalterio.**

VII. LACUNAE HIRCUS EST LUXURIAE.

Hic fornicationes sunt et adulteria, incestus[215] ***, stupra, raptus, sodomiae, et infanda talia.***

1. ***Contrarius illi fons in Salutationis est vocabulo*** **BENEDICTA.**

[214] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "meabat" (andava).**

[215] **Nell'edizione del 1691 si ha: "incoestus".**

Dhe sa!

Nga gjenitalet jashtezakonisht të mëdha dilnin flakë sulfuri me erë të pasoportueshme.

Epshi është bija e Babëzisë: ai dënohet me të njëjtat gjëra me të cilat mëkaton.

Në fund, bishti i harkuar sipër qit zbuluar prapanicën, të turpshme dhe të neveritshme për ta parë.

Oh, çfarë Mostre e frikshme!

Për të evituar tërbimin e saj, *lavdëroni Perëndinë në Rruzar.*

KAFSHA E SHTATË E FERRIT ËSHTË CJAPI I EPSHIT.

(Është Kafsha) e kurvërimeve dhe e shkeljeve të kurorës, e inçesteve, e përdhunimeve, e violencave, e homoseksualitetit dhe e paudhësive të ngjashme.

1. I kundërvihet asaj, Burimi i (shtatë) i Hirit) që i korrespondon fjalës (së shtatë) të Lutjes Ave Maria: *"Benedicta (E bekuar)"*.

Quia ut MARIA Virginum Virgo est: sic et Luxuriae foeditas scelerum parens caeterorum est; ineffabilis utraque.

2. Ex simili aestimate.

Si foetorem spiritalem luxuriae in corporalem verteret DEUS, momento suffocaret omnia, et inanima corrumperet.

Neque mirum.

Quia, inquit s. Aug[ustinus] ob luxuriae foetorum omnis inferno debetur foetor, et is aeviternus.

Nec in coelis beatorum quisquam est, qui non perpeti mallet inferni cruciatus, quam luxuriae tolerare memphitim.

3. HIRCUS idcirco eam representabat*[216], *immaniter furvus* [217] *et vastus* [218] *: qui innumeros gerebat propendula in alvo damnatos.

Cornua ***surrecta praeferebat decem, arboreae singula magnitudinis, aliis innumeris ramosa corniculis: quorum quodque par esse quibat*[219] *orbi devastando.***

Adeo nimium potens est luxuria ad

---

[216] **Nell'edizione del 1691 si ha: "repraesentabat".**

[217] **Nell'edizione del 1691 si ha: "furnus" (fornace). E' da preferirsi il termine "furvus" (oscuro) dell'edizione del 1847.**

[218] **Nell'edizione del 1691 si ha: "fastus" (altezzoso). E' da preferirsi il termine: "vastus" (immenso), dell'edizione dell'edizione del 1847.**

[219] **Nell'edizione del 1691 si ha, per errore di stampa: "quiebat".**

Duke ditur që, sikurse Maria është Virgjëresha e Virgjëreshave, po kështu dhe epshi i fëlligështisë gjeneron të gjitha perversitetet e tjera te patregueshme.

2. Mendojeni sa (është i fëlligësht), vetëm nga kjo: nëse Perëndija do të materializonte duhmën erë keqe të epshit, vetëm për një çast ai do të asfiksonte dhe do të çonte në shkatërrim çdo qenie të gjallë.

Shën Agustini shkruan që s'është e nevojshme të habitesh nga kjo gjë, meqenëse duhma e epshit është duhma pa fund e Ferrit.

Të Lumnueshmit e Qiellit do ja dilnin të soportonin të gjitha torturat e Ferrit, por shfryrjeve të epshit nuk do ti rezistonin dot.

3. Ai ka shëmbëllimin e një Cjapi, pis të zi dhe imponues dhe mban në bark të shtrirë jashtë, një numër pafund të mallkuarish.

Ka dhjetë bri të ngritur, të degëzuar, si të pemëve, në pafund bri të vegjël, çdo njëri prej të cilëve është i aftë të shkatërrojë botën.

Epshi është kaq jashtë norme i fortë,

***Decem praecepta Dei contemnenda*[220].**

Lanita[221] ***videbatis singula.***

Nam, ut ait S. Greg[orius]: Ignis origo libidinis est.

Pili ***eius singuli sibilantes erant angues, et saevi tactu, visuque mortiferi.***

Genitalium ***obscenitas***[222] ***erat, quanta nec debet, nec fando potest explicari.***

Spectastis ipsi: et horrore perissetis in momento, absque Dei adiumento.

Bene S. Ambr[osius]: Horrore luxuriae quid foedius: quidve horribilius?

Torrens ***ignitus et suplhureus, de genitalibus sese prorumpens, fumo totum orbem tenebrabat.***

Rictus ***late hians prope cunctas orci poenas gerebat, flammas, fumosque proflans: quae turpiloquia referebant.***

---

[220] **Nell'edizione del 1691 si ha, il termine simile: "contemeranda" (violare).**

[221] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "Ignita".**

[222] **Nell'edizione del 1691 si ha: "obscoenitas".**

sa për (t'ja dalë) për të mëkatuar kundër të gjithëve dhe kundër dhjetë Komandimeve të Perëndisë.

Shikonit të gjithë të coptuar nga flakët: sipas Shën Grigorit, në fakt, zjarri (i ferrit) e ka origjinën nga epshi.

Qimet (e Cjapit) ishin gjarpërinj fishkëllyes, që nuk i lëshonin rrugë shpëtimi atij që i prekte, mjaftonte shikimi për të provokuar vdekjen.

Fëlligështia e pamatë e gjenitalëve të tij, nuk është as e lejuar, as e mundur të spjegohet me fjalë.

Ta kishit parë me sytë tuaj, do të kishit vdekur në moment nga tmerri, nëse s'do t'ju kishte shpëtuar Perëndija.

Shkruan me të drejtë Shën Ambroxhio: "Çfarë do të ekzistojë vallë më e ulët dhe e shëmtuar sesa epshi, ose çfarë ekziston më tmerruese?".

Nga gjenitalët rrjedh një lumë zjarri dhe squfuri, tymi i të cilëve errëson të gjithë botën.

Kishte sy të çapëlyer dhe gojën të hapur pamatshmërisht, që bënte të shiheshin, njëri pranë tjetrit, të gjitha dhimbjet e Ferrit, dhe, duke nxjerrë flakë dhe tym, thoshte fjalë të turpshme.

Bisha e tetë e Ferrit është Ariu i Mosbesimit.

***Et hanc extreman infelicitatem in vos toties recepistis: quoties libidine vos contaminastis*[223].**

***Ut fugiatis porro*: Laudate Deum in Psalterio.**

VIII. LACUNAE URSUS EST INFIDELITATIS.

Haec orbem infestarat per sortilegia, divinationes[224], magias, haereses, et errores.

1. Contrarius ei Fons Fidei[225] salit in voce: TU mire emphatica, et ad demonstrandum energica.

Non illa fidem integram in Christum demonstrari mereretur: quae Virginis Matris fidem integram monstrat?[226]

Ab hac sola maximum, planeque singulare B. Maria extitit miraculum.

Sic Spiritus eam Elisabethae monstrarat, cum dicebat: Beata, quae credidisti.

---

[223] Nell'edizione del 1691 si ha, per errore di stampa: "taminastis".

[224] Nell'edizione del 1691 manca: "divinationes".

[225] Nell'edizione del 1691 si ha: "Fide".

[226] Nell'edizione del 1691 mancano le parole: "in Christum demonstrari mereretur: quae Virginis Matris fidem integram", e la frase è: "Non illa fidem integram monstrat?".

Edhe ju e keni patur këtë fatkeqësi tepër të madhe, herë mbas here jeni kontaminuar me epshin. Nga tani e tutje, për ti shpëtuar atij, *Lavdëroni Perëndinë në Rruzar.*

KAFSHA E TETË E FERRIT ËSHTË ARIU I MOSBESIMIT NE FE.

Kjo (Kafshë) e infekton Botën me falle, shorte, magjira, herezi dhe mashtrime.

1. I kundërvihet asaj Burimi (i tetë), Besimi, që buron në fjalën (e tetë) të Ave Marias: *"Tu"*, "Ti", kuptimin e mrekullueshëm të së cilës e tregon me qartësi: nuk është vallë Ajo që bën të mundur besimin, duke na bërë të njohim Krishtin?

Nuk është besimi autentik i Virgjëreshës dhe Nënës që do të na bëjë të njohim Krishtin?

Sa për (besimin), Maria është më e madhja dhe më e pafundmja e mrekullive.

Këtë, Shpirti (Shenjtë) e zbuloi tek Elisabeta, kur ajo tha: "E bekur Ti, që ke besuar".

Ubi S. Hieronym[us]: O Maria, magna est fides tua!

TU enim mundo Fidem monstrasti: TU Verbum Dei ad nos deferens, Ecclesiam in montibus sanctis fundasti per Filium.

Et sic qualem[227] *universi ex te fidem accipiunt; per quam Domino placens promeruisti, ut mater Dei fieres.*

2. Istius infedelitatis malitia praecedentium malitia[228] *omnem longe superabat.*

URSUS idcirco illius imago fuit, caeteris monstris, et mole vastior, et immanitate saevior, et voracior.

Quia, ait Aug[ustinus]: Infidelitas est maximum peccatorum.

Os eius, inferni porta est, de qua dicitur: A porta inferi erue Domine animas eorum.

Dentium *in ore trabalium ordines duodecim stabant: et hi praeacuti: ob*

[227] **Nell'edizione del 1691 si ha: "quidem".**

[228] **Nell'edizione del 1691 si ha: "malitiam".**

Nga këtu, Shën Xhirolamo: "O Maria, i madh është besimi jot!

Pikërisht ti i ke treguar besimin botës: Ti, duke na sjellur neve Fjalën e Perëndisë, ke themeluar Kishën e Birit (tënd) mbi Shkëmbin e Shenjtë (të Besimit Tënd).

Dhe për këtë arësye, të gjithë ata që besojnë në Ty, fitojnë (Besimin)!

Nëpërmjet (Besimit Tënd), në fakt, ke fituar Perëndinë, duke merituar të bëhesh Nëna e Perëndisë".

2. Ligësia e mosbesimit, e kalonte shumë më tepër perversitetin e Kafshëve të mëparëshme.

Kishte fytyrën e nje ariu, në krahasim me Kafshët e tjera, edhe më gjigand në fizik, edhe më egërsirë dhe gjaksor, dhe më i pangopur.

Sepse, shkruan Shën Agustini, mungesa e besimit është më e madhja ndër mëkatet.

Goja e tij është goja e Ferrit, për të cilën thuhet: "Nga Goja e Botës së Përtejme, o Zot, ngriji shpirtrat e tyre".

Në gojë kishte dymbëdhjetë rradhë dhëmbësh të ngjashëm me gozhda për trarë; dhe shihej që ato

subtiles, ut sibi videntur, rationes errantium contra duod[ecim][229] artic[ulos] Fidei.

Sub ursi **alvo**[230] *innumerae furebant belvae*[231]*, animarum carnifices.*

Est enim, S. Ambros[io] teste, infidelitas criminum mater coeterorum.

Clamor *ore tonabat labefactans orbem.*

Quid, enim blasphemia immanius?

Et[232] *clamor cum* **torrente** *flammarum ruebat, omnia obruens improviso.*

Pedes *ut maximi, sic tantis ab Unguibus erant horrifici, quanti dentes: et tabo utrique spumabant: indices infidelium saevitiae.*

Alae *vultureae plumas ex colubris ignitis gerebant.*

Ait enim S. Fulgentius in Serm[one]: Infideles per scientias falsas dum volitant,

[229] Nell'edizione del 1691 si ha: "XII".

[230] Nell'edizione del 1691 si ha, per errore di stampa: "aluo".

[231] Nell'edizione del 1691 si ha: "belluae".

[232] Nell'edizione del 1691 manca: "Et".

ishin shumë të mprehtë, të motivuar nga arsyetimet teper te holla të provokatorëve kundër dymbëdhjetë Neneve të Fesë.

Ariu evakuonte Kafshë të panumërta që zëmëronin shpirtrat dhe i torturonin ato.

Mosbesimi në fe, në fakt, shkruan Shën Ambroxhio, është nëna e të gjitha të këqiave.

Nga goja nxirrte nje britmë, që shkundte të gjithe botën.

Çfarë ka, në fakt, më stërmadhe se sa blasfemija?

Dhe ajo ulurimë bëri të zbresë një lumë zjarri, që zhyti në vetëm një çast çdo formë jete.

Këmbët ishin të stërmëdha, dhe kishin dymbëdhjetë radhë thonj, sa ç'ishin dhëmbët; dhe nga ato dilte gjak plotësisht i qelbur, gjë që tregonte egërsinë e mosbesuesve.

Krahët si të fajkoit, kishin për pendë gjarpërinj zjarri.

Shën Fulxhencio shkruan në fakt në një Predikim: "Mosbesuesit ndërsa fluturojnë këtu e

orbem venenant.

Huic vos belvae [233] ***in se quisque domicilium posuistis.***

Ut porro eam effugiatis**: Laudate Deum in Psalterio.**

IX. LACUNAE BALENA EST DESPERATIONIS

Haec deserto Deo: praesentibus, ut potest, fruitur mundi solatiolis.

1. ***Contrarius ei Fons Bonae Spei in Salutatione hic statuitur: IN MULIERIBUS.***

Nam Beata MARIA, inquit Sanctus Hieronymus: Mater Spei est.

Quae ipsa, in speciem, passa repulsam istis: Mulier, quid mihi et tibi: nondum, etc.,

[233] **Nell'edizione del 1691 si ha: "belluae".**

atje ndër doktrina të ndryshme të rreme, helmojnë botën".

Secili nga ju ka pranuar në vetvete këtë Kafshë.

Nga tani e mbrapa, per ti ikur, *lavdëroni Perëndinë në Rruzar.*

KAFSHA E NËNTË E FERRIT ËSHTË BALENA E DËSHPËRIMIT.

Ajo, në botën që ka përjashtuar Perëndinë, kënaqet si të mundet, ndër ngushëllimet iluzore të botës.

1. I kundërvihet asaj, Burimi (i nëntë), Shpresa e të Mirës, që buron në fjalën (e nëntë) të Lutjes Ave Maria: *"In mulieribus (Ndër Gratë)"*.

Shën Xhirolamo shkruan që "Maria e Shenjtë është Gjeneruesja e Shpresës".

Ajo, kur (Krishti, në Dasmën e Kanës) i kërkon asaj ta shtyjë[234]: "O Grua, çeshtja nuk është në kompetencën tonë: jo ende, etj.", nuk e hoqi

[234] Cf. Gv.2,1-12.

a spe tamen nihil excidit quin erecta certior stetit, iubens ministris: quod dixerit, facite.

2. Est autem desperationis mors tanta, ut si omnium viventium mortes in unam convenirent, hanc tamen illius pars minima universas anteiret.

Adeo ictu certo vitam aeternam praescindit: ut asserit S. Remigius.

3. BALENA idcirco eam referebat; caeteris iam dictis immanior mole, saevitia, et aspectu.

Quia desperatio est peccatorum praedictorum ultimum apex ac supremus: Draco maris, seu Leviathan dictus apud Iob[em].

In ore eius quasi innumeri **Dentium** ***ordines frendebant, caeterarum dentibus bestiarum tanto maiores, quanto ipsis Coete[235] maior erat cunctis.***

His Coelum, terras, creataque omnia perturbabat.

Quia desperatio dum, ut inimicum sibi, Deum fingunt, quam esse, Deum non esse mallet, id quod rerum Universo, quam maxime adversatur.

Os ***eius adinstar[236] Charybdis erat, absorbens omnia.***

---

[235] **Nell'edizione del 1691 si ha: "cete".**

[236] **Nell'edizione del 1691 si ha: "ad instar".**

shpresën , përkundrazi ajo mbeti edhe më e sigurtë në pritshmërinëe saj, duke i rekomanduar shërbëtorëve: "Bëni atë që do t'ju thotë".

2. Nga ana tjetër, vret aq shumë mungesa e shpresës, saqë nëse të gjithë njerëzit e botës do të vriteshin, qoftë, dhe vetëm një herë të vetme, nuk do të kishte mbetur asgjë përballë.

Shën Remixho shkruan që, sigurisht, ajo na privon nga Jeta e Përherëshme.

3. Kishte shëmbëllimin e një Balene, nga madhësia edhe më gjigande nga kafshët e tjera, dhe e furishme edhe në pamje, meqenëse Dëshpërimi është niveli maksimal i të gjitha mëkateve.

Ajo është Dragoi i Detit dhe Leviatani ose kafsha gjigande e detit (në Librin) e Xhobes.

Kërcëllinte dhëmbë të panumërt dhe gjigandë (proporcional me masën e saj, që ja kalonte kafshëve të tjera) me të cilat dridhte Qiellin, tokën dhe çdo realitet të krijuar.

Meqenëse dëshpërimi i kundërvihet Perëndisë, (të dëshpëruarit) pretendojnë që Perëndija nuk ekziston, gjëja më e neveritshme nga të gjitha.

Goja e saj ishte si një humnerë, që thithte çdo gjë.

Bisha e nëntë e Ferrit është Balena e Dëshpërimit.

In ore* Carcer *frenabat vinculis desperatos.

Heu! Quae hic furiae.

Oculis *scintillae, quanti montes sunt, et flammae obsistebant evibratae: par* flumen[237] *ore vomebatur cum foetore sulphureo.*

Talia enim desperantium verba, sunt et voces, quibus, ait Haymo, verba salutis aversantur: ut viventes sint mortui, velut alter infernus.

***Hanc igitur ut de caetero arceatis*: Laudate Deum in Psalterio.**

X. LACUNAE GRYPS PRAESUMPTIONIS.

Haec e contrario desperationis peccat in excessu adversus Spiritum Sanctum, super Dei misericordia sola citra poenitentiam consequenda.

1. *Contrarius ei Fons gratiae in*

[237] Nell'edizione del 1691, al posto di "par flumen" dell'edizione del 1847, si ha: "flumen par".

Dhe goja, si një burg, mbante të burgosur, të dëshpëruarit.

Ah, sa Inat dhe zëmërim ndodhej aty!

Nga sytë gëlonin flakë dhe shtiza zjarri, të mëdha sa malet; nga goja derdhej një lumë gjigand ere të keqe squfuri.

Të tilla, në fakt, thotë Aimone, janë fjalët dhe thirrja e të dëshpëruarve, e kundërta e fjalëve të shpëtimit: këto fjalë vdekje do te ritingëllojnë përjetësisht mbi shpirtrat që rrinë në këtë ferr.

Për ta mbajtur larg (Dëshpërimin) për gjithmonë, *lavdëroni Perëndinë në Rruzar.*

KAFSHA E DHJETË E FERRIT GJYSËM LUAN GJYSËM SHQIPONJË, PËRBINDËSHI I PREZUMIMIT.

Ajo, në ndryshim me Dëshpërimin, mëkaton me tepri kundër Shpirtit të Shenjtë, (duke besuar) se ka fituar Mëshirën e Perëndise, ndërkohë që atë mund ta fitojë vetëm me pendesë.

1. I kundërvihet asaj Burimi

Salutatione se dat ibi: ET BENEDICTUS.

Nam ait Ansel[mus]: Filius Dei Benedictionem dedit mundo, sed cum sua ineffabili poena pro mundo[238]: docens, nos quoque pariter agere poenitentiam.

2. Illius tanta gravitas sceleris est, quanta non satis in aestimationem, taceo comparationem, venire potest.

Quod [239] enim finitum cum infiniti minimo (si dari posset), contenderit?

Quae mortes corporum uni pares sint morti rationalis animae?

Cum huius unius vita omnium corporum vitis sit potior?

Idque etiam vel secundum esse naturale: taceo illud gratiae supra naturam.

Ex eo vos ipsi aestimatote, quod oculis usurpastis, quando, licet corporibus in castro

[238] **Nell'edizione del 1691, mancano le parole: "sed cum sua ineffabili poena pro mundo", presenti nell'edizione del 1847.**

[239] **Nell'edizione del 1691 si ha: "quid".**

(i dhjetë) i Hirit të Lutjes Ave Maria: *"Et Benedictus" (dhe i Bekuar)*.

Në fakt, thotë Anselmo, Biri i Perëndisë i ka dhënë bekimin botës, por (ja ka dhënë vetëm) nëpërmjet vuajtjes së tij të patreguar për botën, duke na mësuar edhe ne të pendohemi në të njëjtën mënyrë.

2. Pesha e një mekati të tillë është aq e madhe, saqë ska kufi ta kufizoj dot.

Si do të mundej vallë, në fakt, nëse kjo do të ishte e mundur, që një realitet i fundëm të konkuronte me një realitet minimalisht (që besohet) infinit?

Sa vdekje trupore do të mund ta barazonin mallkimin e përjetshëm të një shpirti të vetëm?

Jeta e një shpirti të vetëm nuk do të vlente shumë më tepër sesa jeta e të gjithe trupave sa janë?

Nëse kjo vlen për një shpirt çfardo, pa le, atëherë, për ato shpirtra që kanë hirin e të mbinatyrshmit.

Gjykoni ju vetë, sa keni parë me sytë tuaj, kur, edhe pse me trup ishit këtu në kështjelle,

hic aderatis, at mente tamen in tartaro versabamini.

3. ***GRYPS a vobis cernebatur, qui ante Harpya, ob volutam praefidentiae, et ob superbiam videbatur: retro Leo erat, vastitate corporis, et immanitate feritatis par, solique sibi simile monstrum, nec alteri.***

Ideo ait S. Greg[orius] Nis[senus] [240] ***: Praesumptio plus cunctis peccatis, Dei iustitiam violat, eam, ut invisam, aspernando.***

Rostrum ***eius aduncum, e ferro candenti, hiabat in praedam, halitu fulmineo plurimos afflans.***

Sic consuetudo, inquit S. Maximus, peccatum hoc pervulgavit.

Vox ***eius turbabat omnes orbis oras.***

Quia praesumptuosorum voces elevant,

[240] **Nell'edizione del 1691 si ha: "Nyss.".**

pavarësisht, me shpirt gjëndeshit në Ferr.

3. Ju shikonit një Grifon, që nga përpara i ngjante një Lubie Shqiponjë Arpia, për fluturimin e papritur dhe të guximshëm sfidues; nga mbrapa i ngjante një luani me tonazh super dhe egërsi jashtë mendjes: kishte një monstruozitet të tillë, që nuk ishte i krahasueshëm me asgjë tjetër përveç se me vetvehten.

Për këtë, thotë Shën Gregori di Nissa: "Prezumimi mëkaton kundër Drejtësisë[241] së Perëndisë më shumë se të gjitha mëkatet e tjera, meqenëse shpëton si një gjë e padobishme, pa kuptim".

(Grifoni) kishte një sqep si grep hekuri inkandeshent, dhe e shqyente gojën mbi prenë, duke përhapur mbi të frymen e vet vdekjeprurëse.

Është bërë zakon të zhvillohet një mëkat i tillë, thotë Shën Massimo.

Thirrja e tij të çudit e shushat kudo në botë.

Prezumuesit, në fakt, ngrejnë zërat e

---

[241] Është Drejtësia e Perëndisë që jep Justifikimin, dhe merre nëpërmjet besimit në Jezu Krishtin (cf. CCC. n.1991).

vilique pendunt Dei et Scripturae minas, iustitiam enervant, Ecclesiam increpantem vitia, non audiunt, experientia teste.

Venter ***beluae*** [242] ***vastarum plenus fornacium erat: ubi in una colliquefacti, in aliam atque aliam traiiciebantur, et alias ad poenas usque renovabantur, morsibus infinitis mortui simul et redivivi, et semper morientes.***

Idque ob vanissimam praesumptionis praefidentiam.

Alas ***in monstro obstupuistis innumeras, grandes minutulis remistas: indices eae sunt phantasiarum, quas volatiles habent temerarii illi, vagas, et varias; quo sese in peccatis excusent ac confirment, de misericordia Dei sibi blandientes.***

Hae alae **motu suo ventos** ***ciebant, quibus infernum succendebant, quo omnium damnatorum maledictiones in praesumptuosos, atque ut ipsa***[243] ***comminuebant*****:**

[242] **Nell'edizione del 1691 si ha: "belluae".**

[243] **Nell'edizione del 1691 si ha, per errore di stampa: "pisa".**

tyre dhe konsiderojnë zero kërcënimet e Perëndisë në Shkrimin e Shenjtë, e mbajnë të kotë Drejtësinë (e Perëndisë) dhe nuk dëgjojnë Kishën, që të paralajmëron kundra mëkateve: dhe kjo vertetohet nga eksperienca.

Barku i Kafshës ishte i mbushur me furra pafund, ku prezumuesit, pasi ishin shkrirë në një furrë, silleshin nga njëra tek tjetra, dhe dënimi (i shkrirjes) përsëritej pa ndërprerje, në mënyrë që, në të njëjtën kohë, infinit herë vdisnin dhe silleshin në jetë, dhe gjithmonë përsëritej ajo vdekje.

Dhe ky (ishte ndëshkimi) ndaj sigurimit iluziv të prezumimit.

Shtangeshit për krahët e panumërt të Mostrës, disa gjigande, të tjera infinit të vogla: ato manifestojnë idetë të paqarta e të pasigurta që kanë këta arrogantë të paqëndrueshëm: (mëndjemëdhenjtë prezumues), në fakt, i justifikojnë mëkatet e tyre dhe janë të sigurtë për mëshirën e Perëndisë, duke gënjyer vehten.

Këta krahë me lëvizjen e tyre, përzienin erërat që ndiznin Ferrin: për këtë arësye të gjithë të dënuarit lëshonin mallkime kundër mëndjemëdhenjve prezumues.

***eo, quod se invicem confirmarint in impoenitentia, et reformationes aliorum quoque impeduissent*[244].**

Consistebat *vero bestia super* gelidum flumen, *quod scatebat praesumptuosis; quae, ut Iob ait, transibunt de aquis nivium ad calorem bestiae nimium.*

In hoc colliquefactae, et alias iterum, iterumque in formas transfusae, demum per beluae*[245] *posteriora ad modum ardentis fluminis rapidi in gelium subiectum exonerabantur, humanam in formam reparatae.

Rursum ab Gryphe unguibus corrastratae, cumulatae, contritaeque vorabantur.

Hic infernus ille est, qui numquam dicit? Sufficit.

Plerique hic Potentes, aut Clerici visebantur a vobis, opulenti quoque, robusti, iuvenes, inaniter praefisi in nobilitate, potentia, opibus, robore, aetate etc.

[244] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttemente: "impedivissent" (avevano impedito).**

[245] **Nell'edizione del 1691 si ha: "belluae".**

Me putrat monstruoze shtrydhte mendjemëdhenjtë prezumues, dhe me thonjtë grepa i coptonte dhe i bënte copa copa, derisa i reduktonte në pluhur, dhe kjo sepse (në jetë) ishin siguruar për çështjen e paftyrësisë së tyre dhe kishin penguar të tjerët të përmirësohen.

Pastaj Kafsha ndaloi mbi një lum akullnajor, që popullohej me fodullë prezumues, këta lumenj, siç thoshte Xhobe, prej Kafshës ishin tramutuar nga ujra akullnajor në ujra që zienin: nga prapanicat e kësaj Kafshe, në fakt, dilte, si një kaskadë lumi zjarri, që precipitonte mbi ujrat akullnajore dhe i bënte të shkrinin e të rikoaguloheshin, copa copa, derisa të merrnin formën njerëzore.

Dhe, përsëri të kapur, të coptuar dhe të pluhurizuar nga thonjtë e Grifonit, gllabëroheshin (nga ai). Ky është Ferri, që nuk thotë kurrë: Mjaft!

Këtu shikonit shumë fisnikë, klerikë, të pasur, të fortë, të rinj, të cilët kishin besuar më kot në fisnikërinë, në fuqinë, në pasuritë, në forcën, në moshën, etj.

Bisha e dhjetë e Ferrit është Përbindëshi i Prezumimit.

Vidistis haec, et optastis medio in viso, numquam vos natos apparuisse, pluraque et immaniora quam effari fas sit, conspexistis.

Et quidem corporibus in castro degebatis isto, verum oculo mentis et imaginationis, divina rapti et protecti virtute, ipsi in tartaro consistebatis.

Est tamen naturale quid, ex quo aestimare de spectro potestis.

Nam cuiusvis [246] est, ob oculos visu naturali posse bestiam intueri, uti est; at pene insities [247] maiorem eandem sibi fingere in imaginatione valet.

Ita vobis accidit divinitus.

Tales portentosas in sese recipiunt beluas [248], qui dicta suscipiunt facinorosa delicta, adeoque ipsi in earum monstruosas [249] formas induuntur, ut necessario dicere olim Iudex eis debeat: Nescio vos.

***Quas ut evadatis securi beluas[250], agite*: Laudate Deum in Psalterio.**

EPILOGUS in praedicta.

Quapropter cum divini tam [251] fontes dicti quintuplicis gratiae, una in Angelica Salutatione salientes, fidelibus sint apertae qui sedulo eos frequentarint, ac digne, vitam haurient sempiternam.

---

[246] Nell'edizione del 1691 si ha: "cuiusque".

[247] Nell'edizione del 1691 si ha: "infinities".

[248] Nell'edizione del 1691 si ha: "belluas".

[249] Nell'edizione del 1691 si ha: "monstrosas".

[250] Nell'edizione del 1691 si ha: "bella".

[251] Nell'edizione del 1691, si ha: "tam divini".

Ju asistonit në këtë vizion dhe ndërkohë dëshironit të paktën atje të mos përfundonin fëmijët tuaj, dhe patë gjëra të paimagjinueshme dhe të papërshkrueshme.

Dhe nëse me trup ishit në këtë kështjelle, megjithatë sytë tuaj, për virtyt hyjnor, shikonin Ferrin.

Në fakt, sytë natyralë nuk janë të aftë të shikojnë të tilla Kafshë dhe ato mund të shihen me sytë e imagjinatës, ose ju i keni parë me dëshirën e Perëndisë.

Kush mban në vetvete të tilla Kafshë monstruoze, mban në vetvete ligësitë famëkeqe të përshkruara përpara, dhe do të marrë mbi vehte gjithmonë e më shumë formën e tyre monstruoze, dhe në ditën e Gjykimit Gjykatësi do ti thotë atyre pashmangshmërisht: "Nuk ju njoh!".

Atëherë, për ti ikur me siguri këtyre Kafshëve, *lavdëroni Perëndinë në Rruzar.*

Epilogu i gjërave të thëna. **Kështu, pesë Burimet Hyjnore të Hirit që burojnë vetëm nga Lutja Tungjatjeta Maria do ti hapen besimtarëve që do të shuajnë etjen tek ato, dhe do të marrin Hire për Jetën e Përjetshme.**

Permeant autem, atque dimanant eorum haustae aquae denos per sensus, externos quinque, internosque totidem, simul eosdem ab omni praedicta noxia eluunt et expiant; et sua eos beatitate perbeant.

Quem in finem quinquies denas Salutationes in altera Psalteri Quinquagena libare sancte Deo, Deiparaeque studeatis.

III. QUINQUAGENA

XI. LACUNAE MONOCEROS EST ODIT.

Hoc detestatur DEUM, vel in seipso, vel in potentia, aut providentia: Fide, Sacramentis, aut aliis in operibus divinis.

Quae divina omnia ideo parvi aestimant, raroque usurpant osores Dei, rerum pereuntium, suique tanto ardentiores amatores[252].

Tam scelus immaniter malum est, quam

[252] **Il testo del 1691 in questa parola è corrotto: si legge: "amator" e c'è uno spazio di due lettere in bianco, prima del punto.**

Këta ujra, njëherë të pihen, penetrojnë dhe përhapen kudo me anën e dhjetë shqisave (pesë të brendshme dhe pesë të jashtme), dhe, në të njëjtën kohë, i lajnë e i pastrojnë nga të gjitha mëkatet e përmëndura, dhe i riveshin me qartësinë e tyre.

Atëherë, sforcohuni ti ofroni me zell Perëndisë dhe nënës së perëndisë, të 50 Lutjet Ave të pesëdhjetëshes së dytë të Rruzarit.

PESËDHJETËSHJA E TRETË

KAFSHA E NJËMBËDHJETË E HONIT ËSHTË NJËBRIRËSHI I URREJTJES.

Ai urren Perëndinë, në Thelb, Fuqi dhe Bekim; urren Fenë, dhe Sakramentet e çdo vepre të Perëndisë.

Ata që urrejnë perëndinë konsiderojnë gjepura çdo Vepër Hyjnore, dhe pothuajse kurrë nuk mbështeten tek Zoti, duke patur një dashuri, të ndezur vetëm ndaj gjërave që kalojnë dhe kundrejt vetvetes.

Ky mëkat është në infinit shumë

summe Bonus Deus est, quem odit in se, vel in aliis.

1. ***Fons Charitatis illi contrarius in Angelica Salutationis voce: FRUCTUS, consistit[253].***

Inter Fructus enim Spiritus Sancti princeps est iugiter ex eo manans charitas.

Et vero eum suo cum Fructu ventris Deipara dedit.

2. ***Efferrata odii enormitas, et informitas tanta est, ut si cadaverum universorum abominandissima foeditas in unam congesta cerni posset, nec tamen vel minimi odii particulam adumbrare posset.***

Malitiae causam infinitae accipite liquidam.

Mortale crimen eo tale est, non quod naturam occidat, sed animam aeterna nece mactet, in anima vero, quae Dei est imago, quantum in se est, Deum ipsum occidere velle censetur.

Hinc relevavit non semel Deus; malle se

[253] **Nell'edizione del 1691 la parola è corrotta: si legge solo: "con stit".**

pervers, sa në total i mirë është Perëndija, që ai urren, në Esencë dhe në Vepra.

1. i kundërvihet asaj, Burimi (i njëmbëdhjetë) i Dashurisë, që tek Lutja Ave Maria i korrespondon fjalës: *"Fructus (Fruti)"*.

Në fakt, ndër frutat e Shpirtit të Shenjtë, i pari që bulëzon nga Ai, është Bamirësia, që Nëna e Perëndisë e jep sëbashku me Frutin e Gjirit të Saj.

2. Mizoria e madhe dhe pamatshmëria e urrejtjes është e tillë e madhe, që trembja e tmerrshme kur i sheh të mbledhura të gjitha sa janë kadavrat, as që mund të krahasohet me një copëz të urrejtjes qoftë më të voglën.

Kuptoni arsyen e qartë të ligësisë së saj pafund.

(Urrejtja) është një nga mëkatet mortale, sepse, megjithëse nuk vret natyrën njerëzore, dënon shpirtin me vdekje të përjetshme [254], me qëllimin të shkëpusë Perëndinë nga çdo shpirt ku Ai banon, meqenëse është Imazhi i Tij.

Shumë herë Perëndija në zbulesat ka

---

[254] **Vdekja e përjetshme është Ferri.**

fieri, si posset, morte temporali interimi, quam letali peccato, vel tantillum favere.

3. ***MONOCEROS proinde scelus ODII repraesentabat, quod is[255] omnium brutorum, ac belluarum commune sit odium, oderitque omnia immanius, ut nec suae speciei parcere norit.***

Est ei unico in cornu vis tam valida, ut in cursu facto vastos arborum truncos, ut muros penetrare queat, quo facilius quicquid beluarum[256] attigerit, ictu levi, transadigit astu solius et arte virginis, decipitur et capitur.

Pariter* odium, *ait S. Gregor[ius] Nazian[zenus] et habet, et habetur*, odio: *soloque trucidat cogitatu.

Sed ipsum Deiparae Virginis arte in Angelica Salutatione charitatis, plena vinci, vincirique potest.

Vidistis huius belluae vim sese longius

[255] Nell'edizione del 1691 si ha, per errore di stampa: "in".

[256] Nell'edizione del 1691 si ha: "belluarum".

thënë që do të preferonte, nëse kjo do të ishte e mundur, të kryente vdekje pafund (në kryq), që ti përgjigjej qoftë dhe mëkatit më të vogël mortal të Urrejtjes.

3. Mëkati i Urrejtjes kishte formën e njëbrirëshit, që ndër të gjitha kafshët dhe Bishat është më e prirura ndaj Urrejtjes: urren pafund të gjitha gjërat, dhe nuk ka në konsideratë aspak ato të species së vet.

Ai ka në bririn e vet një forcë kaq të pamatë, saqë, nëse vërsulet, do të mund të rrëzonte me një goditje, trungje të mëdhenj pemësh të mëdha dhe mure; sa akoma më lehtë do të mund të sulmonte çdo kafshë, duke e shpuar atë me një kolpo të lehtë; mashtrohet dhe kapet me dinakërinë e thjeshtë të një çupe.

Shën Gregorio Nazianzeno shkruan se kush ushqen Urrejtje, mposhtet nga urrejtja, dhe ai asgjëson me vetëm mendim.

Por nëpërmjet Lutjes Ave Maria, të mbushur me Bamirësinë e Virgjëreshës Nënës së Perëndisë, urrejtja mund të mundet dhe të lidhet.

Shikonit që forca e kësaj Bishe

porrigere, quam cuiusquam aliarum, atque subtilius latissime se citissimeque diffundere.

***Par vis* odii *est* mentalis.**

Quod si enim *naturae vel maxime est conforme, amare Deum, et similem sui homine: necesse est eidem maxime repugnare naturae, odisse Deum et proximum.*

Ita* odium *ipsam transfodit naturam: et ipsummet Deum petit.

Cornu *portenti erat, quantum vix emetiri visu poteratis: seque in ramos ignitos, et harpagatos spargebat latius, ut sylvae speciem densitate referret.*

Sanie omnia, cruore, taboque foedata horrebant, et mortibus sese mutis [257] ***immanissime confodiebant.***

Eae odientium sunt furiae.

Os *illi rictu deductum* [258] ***immenso patescebat quo urbes, et agros vorare defacili*** [259] ***quivisset.***

Quia* odium, *ait Orosius, omnium ianua malorum est.

---

[257] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "mutuis" (a vicenda).**

[258] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "diductum" (spalancato).**

[259] **Nell'edizione del 1691 si ha: "de facili".**

kalonte çdo Bishë tjetër, kryesisht në shkathtësi dhe gadishmëri.

Forca e urrejtjes ka të njëjtën fuqi si forcat shpirtërore.

Sikurse, në fakt, qëndron që natyra njërëzore realizohet maksimalisht duke dashur Perëndinë dhe njeriun si vetveten, po ashtu duhet të urrehet Perëndija dhe i afërti, për t'ju kundërvënë maksimalisht natyrës njëzore.

Kështu urrejtja ja del ta godasë natyrën njerëzore dhe të fyej Perëndinë.

Briri ishte sa i fortë po aq dhe i madh, dhe zorr se mundeshe ta kapje më shikim, sepse përhapej në kaq shumë degë të ndezura zjarr dhe të dredhura si çengela, saqë dukej pothuajse si dru.

Të gjitha gjërat që shponin bëheshin tmerruese, plot me gjak të kalbëzuar dhe infektues, dhe pastaj shponin njëri tjetrin, reciprokisht, në vdekje tepër mizore.

I tillë është vrulli i atyre që urrejnë.

Shqyente një gojë gjigande, me të cilën do të kish mundur pa sforcim të përpinte qytete e fusha të tëra.

Dhe kjo sepse, shkruan Orosio, Urrejtja është porta e hyrjes së të gjitha të këqijave.

Bisha e njëmbëdhjetë e Ferrir është Njëbrirëshi i Urrejtjes.

Venter ***intus innumeris scatebat scelerum formis, sese corrodentibus, ac imorum, summorumque rotatu volentibus.***

Monstrum vero continue, magis, magisque et iuvenescebat et augescebat: sicut **odia** ***sese in dies renovare assolent, et gliscere.***

Quia autem toto orco nusquam pari cum diritate iactatae audiebantur tot in Deum blasphemiae, atque in hac una bestia: idcirco inferis nominatur, Mors Dei.

Pedes ***et dorsum cornibus, ad modum ericii, horrebant: singulis cornibus ramosis plurimi insidebant*** [260] ***tyranni, iustorum et Ecclesiae persecutores: sed alius alio corporis membro fixus inter cornua haerens, undique lacerabatur, dispunctusque cruciabatur: dum ex acie suprema subiectum in ferae dorsum delapsum*** [261] **,** **a** **crinibus** ***exciperetur: qui surrecti, velut lancea*** [262] ***flammicantes, stabant.***

In hisce alias ad poenas renovati truciores, rursus a cornuum harpagonibus rapti, ultro citroque traiecti, sus deque volutati, iam exenterati, mox tormentis

---

[260] **Nell'edizione del 1691 si ha: "insidiebant".**

[261] **Nell'edizione del 1691 si ha: "de lapsus".**

[262] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "lanceae".**

Brënda barku tejmbushej me çdo lloj specie të keqe, që digjej në zjarrin e Ferrit.

Mostra pastaj, bëhej gjithmonë e më i fuqishëm e shtatlartë: në të njëjtën mënyrë, urrejtjet që revokoheshin nga dita në ditë, tentojnë të bëhen gjigande.

Në të gjithë Ferrin nuk keni dëgjuar deri tani kaq shumë blasfemi të egra të hedhura kundra Perëndisë, si nga kjo Bishë; për këtë gjë, në Ferr, (kjo Bishë) është quajtur Vrasësja e Perëndisë.

Putrat dhe kurrizi kishin brirë të degëzuara, si kaçurrel, dhe mbi çdo bri qëndronin të shpuar, si degë, tiranë të panumërt dhe persekutorë të kishës dhe të të drejtëve; të tjerët e kishin trupin të përshkuar, dhe qëndronin të varur për gjatë brirëve, të çjerrë, të coptuar dhe torturuar; deri në provën maksimale: duke rënë mbi kurrizin e Bishës, burgoseshin nga gjëmbat e saj, të cilët ngriheshin si ushta ndezëse, dhe mbarteshin për dënime të tjera: kapeshin nga brirë në formë çengeli, hidheshin sa këtej andej, ktheheshin sa lart poshtë,

ingestis sufflati, iterumque eviscerati infelicissime frendebant: nulla usquam requie data.

Nostis, me vix umbram eorum, quae vidistis, exprimere verbis.

Quo infeliciores estis, qui dicto immaniores in vobis fovetis bestiis[263]: dum* odiis *ardescentes clare [264] palam vos exagitatis.

***Scio, odisti nunc* odia *omnia, vosque ipsos, nec vixisse maletis[265], quare ut cum delicta expietis, tum detestantes vetera caveatis*: Laudate Deum in Psalterio.**

XII. LACUNAE CORVUS EST CONSUETUDINIS.

Haec, iuxta Theologos, non est certum genere, vel specie, aut numero peccatum aliquod: sed conditio peccatorum, qua

[263] Nell'edizione del 1691 si ha: "bestias".

[264] Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "clam" (di nascosto).

[265] Nell'edizione del 1691 si ha: "malletis" (cong. Imperfetto del verbo "malo"), mentre nell'edizione del 1847 si ha il futuro semplice del verbo "malo".

në fund boshatiseshin nga barku, pasi kishin pësuar torturat më të mëdha, griheshin, duke skërmitur mjerisht dhëmbët, pa ju dhënë kurrë pushim.

Edhe ju e njihni, si ta kem shprehur me fjalë, hijen e gjerave të sapo para.

Jeni kaq shumë të mjeruar, duke ruajtur në vehtvete Kafshë të papërshkrueshme, nderkohë të ndezur nga urrejtje të fshehta ose te hapura, ju torturoheni në vetvete.

E di që tani, urreni të gjitha urrejtjet dhe vehten tuaj, dhe do të kishit dashur të mos kishit jetuar kurrë, atëherë, për të mbajtur larg këto mëkate (të urrejtjes) dhe për ta hequr nga koka kujtimin, kini kujdes (për të ardhmen), *lavdëroni Perëndinë në Rruzar.*

KAFSHA E DYMBEDHJETË INFERNALE ËSHTË KORBI I MOSPENDESËS

Ajo, sipas Teologëve, nuk identifikohet në një mëkat të përcaktuar, të shquar si lloj, numër dhe specie, por është

recidive (ut corvus suum cras [cras][266]), frequentatur irremisse: quae est in peccatis perseverantia, seu impoenitentia.

1. Fons ei contrarius in Salutatione Angelica in voce VENTRIS continetur.

Nam suis quisque fere moribus a natura fictus formatusque, nascitur; tum quod mores, plerorumque sint, quales corporum humores, quorum affectionibus, animorum fere pares solent affectiones respondere; tum quod quidam[267] liberis sint mores velut a parentibus haereditarii, ut truces [a][268] trucibus generentur, mites a mitibus, a tardis tardi, morbidi a morbidis.

Unde diversim: Lupi omnes ululant, latrant canes, etc.

Et Patrem sequitur sua proles.

[266] Nell'edizione del 1847 manca il secondo: "cras", presente nell'edizione del 1691.

[267] Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "quibusdam" (dativo plurale di quidam correlato a liberis).

[268] Nell'edizione del 1847 manca: "a", presente, correttamente, nell'edizione del 1691.

gjëndja e mëkatarëve, që përsëritet në mënyre periodike (si korbi me përsëritjen e tij pa pushim krra krra[269]): ajo (në fakt) është qëndrueshmëria në mëkate ose mospendesa.

1. I kundërvihet asaj, Burimi (i dymbëdhjetë) i Lutjes Ave Maria që i korrespondon fjalës: *"Ventris (I Gjirit)"*.

Në fakt çdonjëri përgjithsisht lind i formuar dhe i plasmuar nga natyra me karakterin e vet: ai ndjek përgjithsisht formën shpirtërore të trupit, kështuqë çdo temperamenti zakonisht i korespondon një mënyrë shpirtërore pothuajse e barabartë; por dhe i fitojnë disa karakteristika fëmijët nga prindërit, si të dhunshmit gjenerohen nga të dhunshmit, të butët nga të butët, dembelët nga dembelët, të sëmurët nga të sëmurët.

Nga këtu del thënia, që të gjithë ujqërit ulurijnë, qentë lehin, etj., dhe çdo djalë ndjek babain e tij.

---

[269] Beato Alano përdor kuptimin e dyfishtë të Cras, që këtu tregon të këngën e korbit, por që në latinisht do të thotë "domani", për të pohuar që vesi i mëkatarëve merr kohë gjithmonë për tu kthyer.

Deipara vero pravam ventris Evae consuetudinem sua benedictione correxit, vertitque in contraria omnia.

2. Consuetudinis autem pravae ea est malitia, ut nullis, quae unquam extiterunt, linguis queat explicari.

Nihil enim corporeum, et temporaneum potest, aequare dicam?

Nedum vel attingere spiritale sive bonum illud, sive malum fuerit.

3. ***AVIS eam vobis in visione representavit*** [270] ***; non certa quidem aliqua: quod similis extet nulla: attamen visa, tartareis vocari assolet CORVUS INFERNI.***

Molis suae vastitate ***caeteras bestias longe superabat: quia, inquit S. Hieron[ymus] (cuius hodie celebratur Octava): Peccandi consuetudo malum est omnium iam dictorum peccatorum maximum, ut quod quantisvis sceleribus superadditum ea in suam trahat***

[270] **Nell'edizione del 1691 si ha: "repraesentavit".**

Nëna e Perëndisë, sidoqoftë, me bekimin e saj ka korrigjuar këtë tendencë të keqe të gjirit të Evës, dhe ka bërë të mirë çdo (tendencë të keqe)

2. E tillë është, pastaj, fëlliqësia e karakterit të keq, që asnjë gjuhë s'ka mundur kurrë ta spjegojë.

Nuk i ngjan asnjë krijese kalimtare në këtë botë, me kë mundem vallë ta barazoja?

Akoma më pak do të mund ajo ti përngjasonte një realiteti jo trupor, i mirë apo i keq qoftë.

3. Na shfaqej në vegime që i ngjanin afërsisht një zogu, meqenëse nuk ekziston në natyrë i ngjashëm si ai, dhe të dënuarit zakonisht e quajnë Korbi i Ferrit.

Për nga shtrirja e përmasave, ja kalonte mjaft Bishave të tjera: sepse, sipas Shën Xhirolamos (për atë sot festohet e teta[271]), zakoni i të mëkatuarit është një e keqe që ja kalon të gjitha mëkateve të thëna deri tani,

parem magnitudinem.

---

[271] **Ky referim, do të mund të përcaktonte historikisht ditën e këtij vizioni të Shën Domenikut.**

O malum, ut minus in culpa: at in sequela, maximum!

Nutrix ea malorum, et propagatrix infernum complet.

Malum Iurisperitis per quam familiare.

In* ventre *corvi clamitabant corvi similes, auxilium, auxilium: verum corvorum hic corvus responsabat, cras, cras, idque perenniter.

Corvum ***hunc circumstabant aves aliae carnivorae et rapaces: ibi autem animarum voraces et eae ventricosae in immensum.***

Rostro ***animas dilaniabat: rictibus vero hiantibus plurimis multa pandebat in sese guttura avida, etsi animabus referta.***

Per singula cuique transeundem[272] ***erat animae, aliis atque aliis affectae poenis: traiectae* in ventrem *denique in fera bruta vertebantur, aviumque formas omnium: mox rursus e ventre imo eructatae reddebantur***

[272] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "transeundum".**

meqenëse pafundësisë së mëkateve i shtohet dhe një shtrirje e barabartë.

E keqja përsëritëse e kalon shumë të keqen e rastësishme.

(Zakoni për të mëkatuar) ushqen dhe përhap mëkatet dhe mbush Ferrin.

Sa e zakonshme është e keqja, (e dinë mirë) avoketërit.

Në barkun e Korbit, korba të ngjashem (me atë) vazhdonin të thërrisnin: "Ndihmë, ndihmë!", por Korbi, i përgjigjej korbave: "Krra, krra (Nesër!, nesër!)", dhe kjo pafund.

Qëndronin pranë Korbit, zogj të tjerë mishngrënës e grabitqarë që nuk ngopeshin me shpirtra dhe kishin një bark të pafund.

Me sqep shqyente shpirtrat, dhe, me sqepin të çapëlyer tmerresisht, shikohej bënda fytit të babëzitur, të mbushur me shpirtra.

Çdo shpirt duhet ta përshkonte atë, duke ju nënshtruar çdo lloj mundimi: me të arritur, në fund, tramutohej në kafshë të egër dhe merrte formën e të gjithë zogjve; pastaj defekoheshin dhe, përsëri kthehesin në grykën (e korbit) që krrakariste në mënyrë të frikshme: "Krra,

Bisha e dymbëdhjetë e Ferrit është Korbi i Mospendesës.

ad guttura crocitantia, cras, cras, clamoribus horrificis: mox iterum in ventrem resorbebantur; sicque in orbem eadem orbita torquebantur, ad ritum consuetudinis perpetuatae.

Quare qui peccandi consuetudinem mordicus tenuistis adhuc, ea damnata, **corvum *ex vobis excutite*: Laudate Deum in Psalterio.**

XIII. LACUNAE MERETRIX EST APOSTASIAE.

Hac violatur Fides Ecclesiae, aut Professionis, aut concordiae ab horum aliquo descidendo[273], dum quisque quaerit, quae sua sunt.

1. ***Fons ei contrarius in Salutatione Angelica voce: Tui, salit.***

Tuus enim tunc maxime es, ait S. Hieron[imus]: Cum Dei es, reddens Deo, quae Dei et Ecclesiae, Caesari, et suum cuique; et

[273] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "desciscendo" (staccandosi da).**

krra (Nesër! Nesër!)", dhe përfundonte përsëri ne barkun e (tij).

Dhe fillohej kështu i njëjti rrethqarkullim, tamam siç ndodh në zakonet e pakorigjueshme.

Atëherë, ju që mbani me kokëfortësi zakonin e të mëkatuarit, pasi ta keni hequr atë, përzejeni korbin dhe *lavdërojeni Perëndinë në Rruzar.*

BISHA E TREMBËDHJETË E FERRIT ËSHTË PUTANA E BRAKTISJES BESIMIT.

Ajo kujdeset për Besimin e Kishës, nëpërmjet atyre që ndahen ose nga Nenet (e Kultit) ose nga Bashkimi (me Papën), dhe ndjek pas (idetë) e veta.

1. I kundërvihet asaj, Burimi (i trembëdhjetë) i Lutjes Ave Maria, që buron në fjalën: *"Tui (Tënd)"*.

Ti, në fakt, je maksimalisht e jotja, thotë Shën Xhirolamo, duke qenë e Perëndisë, duke i kthyer Perëndisë atë që është e Perëndisë, dhe Kishës, Çezarit dhe çdo njeriut, atë që është e tyrja;

quidem Dei Virgo Maria sic tota fuit sua.

Qui autem, ait Petr[us] Damianus, bene est suus, omnia alia ipsius sunt: et in eos inter numerandus est, qui sunt nihil habentes, et omnia possidentes.

Enormitas* Apostasiae *iam dictae*[274] *fere omnia superat, non apostantis solum, sed et eorum, qui favent apostatis.

Vos ii estis, qui nulli non favistis impietati.

Et adhuc vestrum quidam non desinunt obstinati.

Hoc dicebat ob eos, qui attriti erant timores [275] , sed nondum contriti amore charitatis.

MULIER idem*[276] *retulit* Apostasiae*, sed immanis gigantaea: ut capite inter nubila surgeret.

Quia *Sanct[us] Greg[orius] ait*: Apostasia *magnitudine sua peccata omnia trascendit: latitudine, sed ad* [277] *maligna quaeque extendit.*

Mulieres autem, ait Sapiens*, apostatare *faciunt sapientes.

Proinde sicut Mulier est omne malum,

---

[274] Nell'edizione del 1691 si ha: "dicta".

[275] Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "timore".

[276] Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "idaeam".

[277] Nell'edizione del 1691 manca: "ad".

tamam si Virgjëresha Maria që, duke qenë e gjitha e Perëndisë, ishte e gjitha e Saja.

Kush pastaj, thotë Pier Damiani, është i gjithi i tij, janë të tijat të gjitha gjërat e tjera, dhe futet tek ata që dinë që skanë asgjë, ndërsa përkundrazi i zotërojnë të gjitha.

Imponimi i braktisjes, të lart përmëndur, tejkalon çdo gjë: dhe ju jeni nga ata që keni vajtur mbas kësaj mizorie, jo vetëm duke tradhëtuar, por edhe duke favorizuar ata që ishin për atë.

Dhe disa nga ju nuk heqin dore ende nga kokëfortësia.

Këtë ja thoshte atyre, që ishin të tmerruar nga frika, por që nuk ishin konvertuar ende në Dashurinë e Perëndisë.

Braktisja kishte ngjashmëri me një grua: ishte gjigande në madhësi, koka e saj ngrihej deri ndër retë.

Shën Gregori shkruan, në fakt, që Braktisja i tejkalon në lartësi të gjitha mëkatet e saj; në gjërësi, pastaj, shtrihet tek çdo fëlliqësi.

Gratë pastaj, thotë Saxhio, bëjnë të diturit të tradhëtojnë.

Kështu Braktisja është Gruaja fëlliqur

ait S. Hieronym[us], sic et **Apostasia**, *est Aquilo exsiccans gratiam Dei, evellens arbores: nam ab Aquilone panditur omne malum.*

Tolle, dicitur, mulieres, et Sanctae manebunt divinae Leges.

Recte igitur dicitur illa **Mater inferni. Apostasia** *enim a Deo, fecit daemones et Infernum.*

Capita *erant ei plus mille, et singula quovis monte maiora*: **oris rictus** *immensum barathrum videbatur, ad tantas adeo blasphemias hiabat, et periuria.*

Dentes *plusquam baleares errant, aut trabales: ut quisque tres alios in se dentium ordines contineret.*

Hi animas laniabant, conterebant, masticabant per vices, cum saeviore usque cruciatu.

Quia **Apostasia** *fidei discessit*[278] *a Fide,*

[278] **Nell'edizione del 1691 si ha il termine equivalente: "desciscit".**

që, shkruan Shën Xherolamo, si Era e Balonave, shpërndan hirin e Perëndisë dhe ndan pemët.

Sikurse, në fakt, nga Era e Balonave shpaloset çdo e keqe, (kështu), thuhet: Largo gratë dhe do të mbeten të Shenjta Ligjet e Perëndisë.

Ajo quhet pikërisht: Nëna e Ferrit.

Tradhëtija ndaj Perëndisë bëri, në fakt, demonët dhe Ferrin.

Ajo kishte më shumë se njëmijë fytyra dhe çdonjëra prej tyre ishte më e madhe se një mal; në gojën e hapur shihej një humnere e pamatë, dhe ishte e çapëlyer sepse blasfemonte dhe gënjente tepër shumë.

Dhëmbët ishin më të mëdhenj se (Ishujt) Balear, e secili prej tyre ishte i rrethuar nga tre rradhë të tjera dhëmbësh.

Ato, njërin pas tjetrit, coptonin, bluanin, mbllaçisnin shpirtrat, me nje mizori vërtet të dhimbshme.

Dhe kjo sepse Tradhëtija e Besimit bën të largohesh nga Besimi, nga Shpresa dhe

Spe, et Charitate: professionis, a votis tribus.

Immane quanta hic tormenta in **apostatas** ***exerceantur?***

Quos Dira devorarat, intus inconsumptos consumpserat: revomitos torserat, ac retorbuerat; eos per utrumque meatum effusos, ad maiores cruciatus retrahebat, ut mater osculis, amplexibus, uberibus, inque sinu cruciabilissime fovebat, saepius regenerati renascebantur ex eadem.

A qua ut liberati servemini**: Laudate Deum Psalterio.**

XIV. LACUNAE MONSTRUM EST BELLI.

Bellum, ***ait S. Maximus, est omne malum: ab eo nullum abest peccatum; bello***

nga Bamirësia, dhe nga tre Premtimet e Shenjtërimit[279].

Çfarë torturash të tmerrshme derdhen mbi tradhëtarët!

Tërbimi (pastaj) i gllabëronte dhe i shkërmoqte pa i konsumuar, dhe i kthente, i villte dhe rifillonte nga e para.

Dhe, pasi të ketë kaluar ato tortura, ajo i zvarriste përsëri në tmerre edhe më të mëdha: në fund, si një nënë, i ngroh në gjirin e saj, mes puthjesh e përqafimesh, dhe midis torturash të mëdha i çon në mitrën e saj dhe rilindin të rigjeneruar nga ajo.

Për të shpëtuar dhe çliruar nga ajo, ***lavdëroni Perëndinë në Rruzar.***

BISHA E KATËRMBËDHJETË E FERRIT ËSHTË DEMONI I LUFTËS.

Lufta, thotë Shën Masimo është plotësisht e keqe: nga ajo nuk është larg asnjë mëkat; kush e don luftën,

[279]Ose, Varfëri, Dlirësi e Bindje.

***favere, vix absque salutis periculo potest consistere: nulla salus* bello.**

1. ***Fons ei contrarius est in Salutatione Angelica: JESUS, qui Rex est pacificus, qui sese propugnaturo Petro dixit: Mitte gladium tuum in vaginam.***

Omnis enim qui gladio occiderit, gladio peribit.

Ubi Glossa: gladio temporali, aut damnationis, ant utroque.

Istum orbi fontem reseravit Maria; quae, ut ait [S.][280] August[inus] nobis Pacem genuit: Deo mundum reconciliavit, et fecit utraque unum.

2. Quo, et damnosior, et damnabilior eorum est infelicitas: quo potius imitandos sibi proponunt damnatos Hectores[281], Achilles, Iulios Caesares, Alexandros Magnos, horumque similes, quam IESUM pacificum.

[280] Nell'edizione del 1847 manca: "S.".

[281] Nell'edizione del 1691 si ha: "Hectoras".

ven në rrezik të vërtetë jetën: në luftë nuk ka asnjë të shpëtuar.

1. I kundërvihet asaj, Burimi (i katërmbëdhjetë) Lutjes Ave Maria, fjala *"Iesus (Jezusi)"*, që është Mbreti i Paqes: Pietros që deshi ta mbronte, Ai i tha: "Rivendose shpatën tënde në këllëf.

Në fakt kush do të vrasë me shpatë, do të vdesë nga shpata".

Diku një koment thotë: (mund të mbarosh nga shpata) jo vetëm në këtë jetë por edhe me dënimin në Ferr, dhe ndonjëherë të dyja gjërat (ndodhin sëbashku).

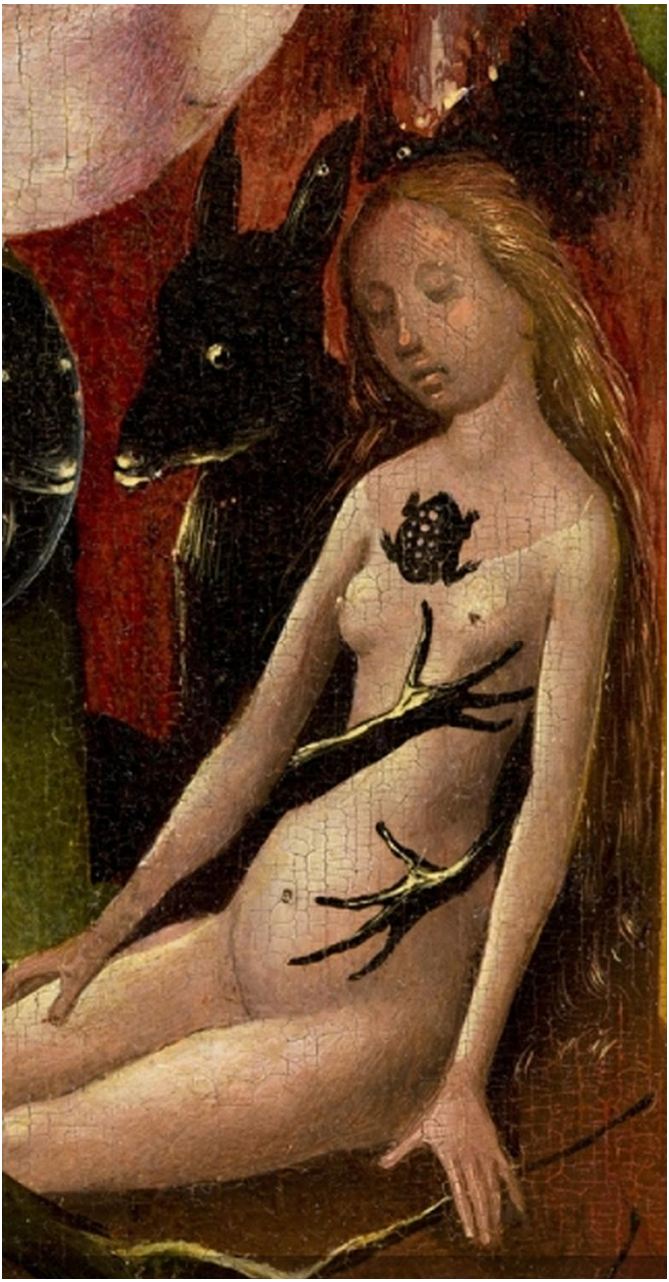
Maria i dha botës Burimin e Ujit (rroftë Jezusi).

Shën Agustini shkruan, që (Maria) ka gjeneruar për ne Paqen: "Ai ka pajtuar botën me Perëndinë, dhe ka bërë nga dy (një popull) të vetëm" (Ef. 2,14).

2. Sa shumë fatkeqesi-sjellëse dhe mjeruese do të jetë aventurizmi i tyre: synojnë më shumë të imitojnë xhestet e luftëtarëve Hektorit, Akilit, Jul Qezarit, Aleksandër Manjës dhe të ngjashmëve me ata, se sa paqësorin Jezus.

Bisha e trembëdhjetë e Ferrit është Prostituta e Braktisjes.

Non* bellum *iustificat victoria: sed causa.

Non quaesiti gloria nominis bellatorem commendat: sed iustitiae Religionis propugnatio.

Famam quaeris?

Istam Angelorum ama: In terra pax hominibus Bonae voluntatis: non bellicosae.

Ita Rex Pacificus est magnificatus super omnes Reges terrae.

Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus.

1. ***Quam igitur Pax pulchra, grata Salus: tam abominandum est* bellum, *non maxime necessarium: tam inimicum Deo; et perditissima perditio.***

2. Fac, illius esse penicille[282] pictorio adumbrandam abominationem: convenerint pictores, quod [283] unquam extitere celebratissimi, aliusque super alium addat aliam, atque aliam abominationis turpitudinem picturae, non tamen unquam valebunt, vel umbram reddere

[282] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "penicillo".**

[283] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "quot" (quanto).**

Nuk është fitorja që bën drejtësinë në lufte, por arësyeja e saj.

Mos kërko më kot lavdinë e pavdekshme të emrit si luftëtar, por kërko lavdinë për veprat e drejtësisë se Fesë.

Kërkon lavdinë?

Duaj lavdinë e Ëngjëjve: "Paqe në tokë për njerëzit vullnet mirë" (Lc. 2,15): mos kërkoni lavdinë që vjen nga lufta, për ngjashmëri me Mbretin, që pikërisht për arësye të Paqes u tejekzaltua mbi të gjithë Mbretërit e tokës: "Ja po vjen tek ti Mbreti jot i butë" (Mt. 21,5).

1. Paqja, në fakt, është shumë e bukur, e çmueshme dhe me avantazhe, po aq sa është lufta e neveritshme dhe maksimalisht e panevojshme: ajo është absolutisht armike e Perëndisë dhe rrënim tepër i mjerë.

2. Imagjino nëse duhej të paraqitej në një kuadër neveritja e saj, dhe të mblidheshin piktorët më të famshëm , dhe njëri pas tjetrit ti shtonin kuadrit, njërin pas tjetrit, goditjet (e luftës), ata nuk do të ishin kurrë të aftë të paraqisin as hijen

abominationis, quae bello inest iniusto, eiusdemque sectatorum animabus.

Nam corporalium, finitorumque ad spiritalia, et infinita esse, nulla comparatio potest.

Etsi aliqua procul declaratio.

3. Unde Pithagorae [284] ***tales sunt Monstra hominum: Dydimo sunt daemones, non homines.***

Nam daemones non, nisi volentibus nocent; isti invitis: illi post mortem, hi ante diem mortis ad orcum innumeros praecipitant.

Illi suggerendo clam tentant: hi vim inferrendo[285] ***cogunt.***

4. Ferae sui similibus parcunt; nec lupus lupum devorat, etc., at in bello homini homo plusquam lupus est.

5. Infames censentur carnifices: at iustitia administri sunt; quid de cruentis belli sequacibus iniusti censendum erit?

Quae apud Divos in coelis erit sub

[284] **Nell'edizione del 1691 si ha: "Pytagorae".**

[285] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "inferendo".**

e mallkimit, që është brënda luftës së poshtër, dhe në shpirtrat e mbështetësave të saj.

Sa të pakrahasueshëm janë realitetet materiale dhe të fundme me ato shpirtërore dhe të pafundme!

Dhe sa të largët për çfardo korrespondence!

3. Ata, për Pitagorën janë qenie monstruoze; për Didimo, janë demonë, jo njerëz.

Ata, taman si demonët, në fakt, i bëjnë keq atyre që nuk e kanë mëndjen aty; (si demonët) precipituan të panumërt, ende të gjallë, në ferr, kështu ata (do t'ju precipitojnë) pas vdekjes së tyre.

(Demonët) i shtyjnë fshehtas drejt tundimeve, ndërsa (luftëtarët) i nxisin ata deri në vdekje me forcë.

4. Bishat kursejnë të ngjashmit e tyre, as ujku nuk e han ujkun, etj., por në luftë njeriu është më shumë se një ujk kundër njeriut tjetër.

5. Ekzekutuesit janë gjykuar famëkëqinj, dhe janë punonjësit e drejtësisë.

Çfarë do të duhej të mendohej për gjakatarët, ithtarë të një lufte kriminale?

Çfarë çnderimi, përpara Korit të

extremum iudicium futura eorum infamia?

Vae apud Dominum sic diffamandis nequam servis: manus, pedesque vincti in tenebras exteriores proiicientur; qui per nefas gloriam mundi praeposuerunt gloriae et iustitiae divinae.

Nimirum hoc erat, quod vos prorsus exanimasset, oblato* belli monstro *vestris obtutibus; ni virtus Dei vos sustentasset.

Exhorruistis visu, nunc auditu quid fiet?

MONSTRUM vobis erat visum specie varium, ut nomen sortiri nequeat.

Quaecumque enim usquam scelerum sunt informes formae, omnes in [uno][286] eo visebantur permistae.

Unde INFERNUS INFERNORUM recte dicitur nobis: inferis autem PARADISUS MUNDI appellatur; quod multi* bellum *esse paradisum suum putant.

[286] **Nell'edizione del 1647 manca: "uno" (unico), presente nell'edizione del 1847.**

Shenjtëve, në Gjykimin Universal!

Mjer shërbëtorët e ligjit që do të jenë kaq të përfolur, përpara Zotit: të lidhur duar e këmbë, ata do të gjuhen përjashta drejt e në errësirë, meqenëse ata preferuan kundrejt lavdisë dhe drejtësisë hyjnore, çthurjen e lavdisë së botës.

Më parë sigurisht do të kishit vdekur, nëse nuk do t'ju kishte mbeshtetur Fuqia e Perëndisë, kur patë këtë Bishë të Luftës me sytë tuaj.

Nëse mbetët të tmerruar me vetëm një shikim, po tani që dëgjoni të flitet çfarë do të ndodhë?

Ju shikonit mostrën e një lloji të panjohur, dhe nuk dinit ti jepnit një emër.

Çfardo lloj mëkati dukej se përbënte fytyrën e saj.

Nga këtu, (Demonin e Luftës) mund ta thërrasim me të drejtë Ferri i Botës së Përtejme: ndërsa në Ferr ajo quhet Parajsa e Botës, meqenëse shumë besojnë që lufta është Parajsa e tyre.

Idem opinor: sed per antiphrasim[287]*.*

Sicut Sanctus Hieronymus ait: **Bellum** *ironice dictum pulchrum, quasi minime bellum: cum orbis nil viderit monstruosius*[288]*.*

Molis *tantae monstrum vobis est visum, quasi hoc mundo maius: nec abs re; cuncta enim mala in se mundi continet; quo caetera vincit mala, quantum prae partibus totum est; mors prae morbis.*

Poenarum igitur eius quanta moles fuerit et congeries, malorumque summorum colluvies?

Quis explicet fando?

Quis cogitatu complectetur[289]*?*

Recte iis, qui divinitatem mente

[287] Nell'edizione del 1691 si ha: "antiphrasin".

[288] Nell'edizione del 1691 si ha: "monstrosius".

[289] Nell'edizione del 1691 si ha: "complectitur".

Ndërsa unë mendoj, ekzaktësisht të kundërtën.

Shën Xhirolamo shkruante kështu: "sa qesharake, Lufta quhet legjendare, a thua se ajo nuk është aspak luftë: në një kohë që bota nuk ka parë asgjë më monstruoze se ajo".

Ju është shfaqur nje Mostër me dimensione kaq të mëdha, pothuajse më të mëdha se kjo botë; dhe jo pa një arësye: mbyll në vehtvete, në fakt, të gjitha të këqiat e botës.

Për këtë ajo qëndronte mbi të gjitha (Bishat e tjera) të mëkateve, aq lart mbi to, sa here jane më të mëdha vdekjet e saj nga ato të semundjeve.

Sa të mëdha, do të kishin qenë atëherë, përmasat dhe grumbulli i ndëshkimeve të saj, po të krahasohej me ndyrësinë pa fund të mëkateve të saj?

Kush do të mund ta spjegonte me fjalë?

Kujt do të mund t'ja zinte mëndja?

Me të drejtë (Shkrimi) thotë sa veta me arësye sforcohen të

comprehendere contendebant, dictum: et mentita est iniquitas sibi; mentietur, quisquis huius **monstri** *monstruosas*[290] *poenas sese explicare posse, confidet.*

Ecquid enim bellantes sunt, nisi beluantes[291]*, ferarum ritu furentes in genus humanum, cum DEUM attingere non queant, per Theomachiam: ut de gigantibus fingitur, coelum expugnare conantibus*[292]*.*

Spectastis in **Monstro**, *quemadmodum*[293]*, et quae in arma induebantur*[294] *Cain, Nembroth, Saul, Holofernes, Daecius*[295]*, etc.*

Vae, vae!

DICENT: **Bellum** *sequimur.*

1. *Pro iusta causa.*

2. *Ad Dominorum imperium.*

3. *Pro bono communi.*

Quid?

1. *Nunquam est iusta* **belli** *causa: ubi*

---

[290] Nell'edizione del 1691 si ha: "monstrosas".

[291] Nell'edizione del 1691 si ha: "belluantes".

[292] Nell'edizione del 1691 si ha il termine equivalente: "conatis" (coi tentativi).

[293] Nell'edizione del 1691 si ha: "quem ad modum".

[294] Nell'edizione del 1691 si ha: "movebantur" (mostrare).

[295] Nell'edizione del 1691 si ha: "Daecius".

kuptojnë Perëndinë: "Pohojne kot (se njohin Perëndinë)"[296]; kushdo që të mendonte se ishte në gjëndje të spjegonte fshikullimat e tmerrshme të kësaj Mostre, gënjen vehten.

A nuk janë vallë luftëtarët e bishave te egra, atyre te ekspozitave (që imperversojnë) mbi racën njerëzore, që nga momenti që nuk kanë fuqi të sulmojnë Perëndinë, si në Teomakian e gjigandëve legjendarë që tentonin të merrnin me sulm Qiellin.

Në të njëjtën mënyrë që shihnit tek Bisha, armët që mbanin Kaini, Nembrot, Saul, Olofene, Decio, etj.

Medet! medet!

Ata do të thonë: Jemi dakort me luftën:

1. Për një kauz të drejtë;

2. për perandorinë dhe perandorët;

3. për të mirën e përgjithshme.

Çfarë?

1. Nuk është kurrë e drejtë arësyeja e një lufte, ku njeriu, për hatër të një

[296] Salmo 26,12 Vulgata, corrispondente al Salmo 27,12 delle versioni vernacole.

Bisha e katërmbëdhjetë e Ferrit është Mostra e Luftës.

se homo pro temporali bono, mortali exponit [vel peccato][297], vel peccandi periculo.

2. ***Obedire plus oportet Deo, quam hominibus, et excidere gratia terreni, quam coelestis Domini praestat: maxime ubi vertitur Ecclesiae vastitas.***

3. ***Bonum commune polyticum[298] solum raro tantum est in sese vere: ut animarum damno sit par illi, quod plerumque ad caedes proeliorum consequitur.***

Dein opinione est saepe, et affectu plusquam rei ipsius veritate bonum.

Quia vero ad bellicosos mihi est oratio: audire desiderabitis; ecquod iustum sit **bellum** ***censendum?***

Illud inquam:

1. ***Si autor*** **belli** ***iusta polleat autoritate[299].***

2. ***Si alia via nulla obtineri pax queat.***

[297] **Nell'edizione del 1847 manca: "vel peccato".**

[298] **Nell'edizione del 1691 si ha: "politicum".**

[299] **Nell'edizione del 1691 si ha: "authoritate".**

të mire të përkohshme, i ekspozohet mëkatit ose rrezikut të mëkatojë.

2. Duhet me ju bindur Perëndisë, më shumë se njerëzve, dhe është mirë të jesh pa konsiderata në këtë botë, me përjashtim të asaj të Zotit në Qiell; (ajo do të jetë) maksimale nëse vendoset ti shërbehet Kishës në tërësinë e saj.

3. E mira politike e përbashkët vetëm rrallë është në vetvete motivi i vërtetë (i luftës): dëmit të shpirtit i shtohet një dëm i barabartë për shumë njerëz, për arësye të masakrave te luftës.

Dhe thuhet edhe në kërkimin e të mirës, se ndiqet më shumë sentimenti se sa e vërteta në vetvete.

Meqenëse ky mesazh i drejtohet armiqësive, ju do të donit sigurisht të dinit: Cila luftë, atëherë, do të mund të konsiderohej e drejtë?

Përgjigjem që (lufta është e drejtë):

1. nëse ai që e fillon ka si autoritetin ashtu dhe legjitimitetin;

2. nëse me asnjë rrugë tjetër nuk mund të fitohet paqja;

3. ***Si fuerit ex causa iusta defensivum: non offensivum.***

4. ***Si non ob privatum bonum vis inferatur communi.***

Maiori, ob minus.

5. ***Si malum armis propulsandum liquido maius fuerit sanguine Christiano profudendo.***

Cum enim homo inter naturae bona sit nobilissimum; sane mors eiusdem violenta maius esse malum naturae censeri debet, quam illa[300] ***sint bona fortunae.***

Cuius enim facinoris fuerit, pro ranis ac bufonibus filios Regis parricidio sustulisse!

At homo Dei est filius, ut minus gratia, certe natura.

6. ***Si fuerit pro Ecclesia*** **bellum,** ***pro fide, pro iustitia, aut alia virtute etc.***

Ordine charitatis observato, graduque, Bonorum: hoc est, pro meliore bono.

[300] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "ulla" (gli altri).**

3. nëse kryhet për mbrojtje legjitime, dhe jo për të sulmuar;

4. nëse nuk i sillet dëm të mirës së përgjithshme, për shkakun e një të mire private: (ose të mos sakrifikojë) një (të mirë) më të madhe, për një (të mirë) më të vogël;

5. nëse e keqja që duhej larguar me armë, të ketë qenë pa dyshim më e madhe se gjaku kristian që do të derdhet.

Në fakt, meqenëse njeriu kapërcen infinit herë çdo të mirë tjetër të këaj bote, sigurisht vdekja e tij e dhunshme duhet të konsiderohet e keqja më e madhe e botes, krahasimisht të mirave të tjera të përkohëshme.

të çfarë lloj poshtërsie do të vlerësoheshin bijtë e Mbretit, që do të donin të vrisnin babain, për shkak të bretkocës dhe të thithlopës?

Dhe nëse jo gjithmonë njeriu është biri i Perëndisë me hir, ai është sigurisht për vete natyren;

6. Nese lufta është në mbrojtje të Kishës, të besimit, të drejtësisë, ose të ndonjë virtyti tjetër , etj. duke pas vlerësuar me parë, në krahasim njëra me tjetrën zgjedhjet e mira, që lufta të jetë në avantazh të së mirës më të mirë.

Quae quia raro in* bellum *conveniunt; et paucissimi quique animas rite comparant ad incertos eventus; hinc Sanctus quidam divina revelatione cognovit, quodam in* bello: *non*[301] *proelio, inquam, circiter quadraginta hominum millia fuisse desiderata, atque ex iis non plures, quam sex, damnationem aeternam evasisse.

7. *Cuique nomen militiae danti necesse est nosse, quod a iusta stet causa.*

Quae nisi manifesta fuerit, de plano plus obedire oportet Deo, quam suo etiam Principi.

Nam huius potentia non attingit forum divini iudicii, et conscientiae certe*[302]*.

Neque etiam ob incertum bonum, adiri certum* belli *malum oportet.

9. *Si liquida fuerit* belli *causa: tum quisquis Sacramentum dixerit; Sacra Confessione animam expiare studeat; ne*[303] *temere se periculis obiectet.*

10. *Omnibus recte et ordine constitutis, edicto, etc., iniustas rapinas, aliaque scelera*

[301] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "uno" (un solo).**

[302] **Nell'edizione del 1691 si ha: "certae".**

[303] **Nell'edizione del 1691 si ha: "neu".**

Të rralla janë arësyet që të çojnë në luftë, dhe shumë të pakta motivet e drejta që do ti jepnin preferencë ngjarjeve të pasigurta (të luftës), më shumë se sa shpirtrave: për këtë arësye dëshmoj që një shenjt e diti, i zbriti nga lart, që në një lufte vdiqën rreth dyzetmijë ushtarë, dhe nga ata, jo më shumë se gjashtë kishin evituar mallkimin e përjetshëm;

7. nëse, ai që fillon një luftë, din të qëndrojë në anën e drejtësisë.

Dhe nëse nuk ka krijuar siguri, duhet sigurisht më shumë ti bindet Perëndise se sa Princit të vet.

Autoriteti i tij, në fakt, nuk ka akses në Gjykatën e gjykimit të Perëndisë dhe as në atë të ndërgjegjes së duhur;

8. nëse e mira është e pasigurte, kurrë s'duhet ndërmarrë e keqja e sigurtë e luftës;

9. nëse ishte krijuar arësyeja e luftës, të gjithë të afrohen tek Sakramenti i Rrëfimit të Shenjtë dhe të pastrojnë shpirtin, përpara se të ekspozohen pa kujdes ndaj rreziqeve;

10. nëse me kushtetuta, dekrete, etj., i garantohet të gjithë (ushtarëve) që do të jenë

prohiberi necesse est.

Et illa sic cuiusque mens ad Deum, et oratio actu saepe, semper habitu: **in te Domine speravi, non confundar in aeternum; in iustitia TUA libera me, et eripe me.**

Capessendi igitur **belli** ***consilia a Theologis, virisque opinione sanctis ac iustis capessi oportet.***

Causa enim iusta **belli,** ***et pro Fide et charitate defendenda, proferendaque, hanc autem ex omni parte cognoscere, non tam est Principum, aut saecularium, quam alta scientia et divina discretione pollentium virorum.***

Quare o viri bellicosi: **Laudate Deo in Psalterio.**

XV. LACUNAE DRACO EST SACRILEGII.

Hoc universe, est omne, quod ad fidei sacrae designatur irreverentiam; sub triplici tamen specierum differentia, iuxta triplicem

të ndaluara dhunimet e padrejta dhe poshtërsite e tjera, në mënyrë që secili ti ngrinte Perëndisë në përputhje me veprimet e veta: "Në ty Zot kam shpresuar, nuk do të jem konfuz në përjetësi; në drejtësinë tënde më çliro [...] dhe më merr" (Sl. 30,2.16).

Atëherë, para se të ndërmerret një luftë, duhet që Teologët dhe filozofët të ndershëm dhe të drejtë të japin aprovimin.

Lufta, në fakt ka si kauz të drejtë, mbrojtjen e besimit dhe të kujdesit njerëzor: dhe nuk janë aq Princat dhe laikët që kanë kapacitetin të bëjnë kthjelltësinë e (drejtësisë së) luftës, se sa njerëzit me vlerë, me kulturë të thellë dhe mendjemprehtësi të lartë.

Prandaj, o burra ndërluftues, *lavdëroni Perëndinë në Rruzar*.

BISHA E PESËMBËDHJETË E FERRIT ËSHTË DRAGOI I LAICITETIT.

Ajo përmbledh sëbashku të gjithë atë që hyn në mosrespektimin e Fesë së Shenjtë: janë tre specie, siç janë tre

rationem sanctitatis: scilicet Personarum, Locorum, Rerum Sacrarum; ut sunt Sacramenta, et Sacramentalia, sive ad horum ministerium consecrata, vel applicata; huc spectant Simoniae apertae at palliatae: Ecclesiasticae libertatis violationes.

1. ***Fons ei in Salutatione Angelica contrarius est vox CHRISTUS, id est, Unctus: ex quo vis omnis, sanctitasque Sacramentorum dimanat: sed per Deiparam, ceu canalem.***

Haec ait S. Anselm[us]: tantorum est Thesauraria Misteriorum[304]***.***

2. ***Vae!***

Quos hac in re Alchimos, Iasone, Menelaos, Antiochos esse delectat!

Hoc infandum nefas adeo in coelum

[304] **Nell'edizione del 1691 si ha: "Mysteriorum".**

lloje realitetesh të shenjta, ose, Realitetet në vetvete, pjesët e tyre (ndihmëse), realitetet e tjera të shenjta: siç janë Sakramentet (Realiteti në vetvete), Sakramentalët (pjesët e tyre ndihmëse), gjërat e konsakruara dhe të dedikuara detyres (realitetet e tjera të shenjta).

Aty qëndronin ndën sytë e të gjithëve pazaret mëkatare Simonie të atyre që veshin shallin Pallio mbi tunikë, që imponon lirinë e Kishës.

1.I kundërvihet asaj, Burimi (i pesëmbëdhjetë) i lutjes Ave Maria, që i korrespondon fjalës *"Christus (Krisht)"*, ose Lyra Aromatike, nga i cili vjen e gjithë forca dhe shenjtësia e Sakramenteve, megjithatë gjithçka, nëpërmjet kanalit të Nënës së Perëndisë, që, siç shkruan Shën Anselmo, "është Thesari i Mistereve kaq të mëdha".

2. Mjer për ata që përfundojnë në këtë gjëndje, gli Alcimo, i Giasone, i Menelao, gli Antioco[305]; Ky sakrilegj i pamatë bërtet kaq frikshëm ndaj Qiellit, saqë nëse Perëndija do ta bënte të perceptohej me dëgjim, ai tingull

[305]Janë të pa-fe të përmëndur në Dhjatën e Vjetër.

Kafsha e pesëmbëdhjetë e Ferrit është Dragoi i Laicitetit.

atrociter[306] *clamat; ut si corporalem sonum Deus illi*[307] *parem faceret, tantus is foret, ut per infinitos tonare mundos posset.*

Deo scelus tam est amarum: ut si ex infinitis mundis (si essent), amarissima omnia naturalia in unum coissent; et[308] *ad illius minimam amaritiam longissime non aspirarent.*

Deo malum tam est rabidum, ut omnis omnium rabidorum rabies, ad istius malitiae rabiem nihili ducenda sit.

Vertantur licet a Deo creaturae omnes in **Dracones Sacrilegii et blasphemiae,** *tamen virulentia minutula protulerunt*[309] *inferiores.*

3. DRACO idcirco nefastum scelus hoc representabat[310] *vobis: simile*[311] *apocalyptico; habens* **capita septem,** *contraria Septem*[312] *Sacramentis; et* **cornua decem,** *contra Decalogum.*

4. Trabebat *autem tertiam partem stellarum coeli: tot* **sacrilege** *abutuntur Sacramentis.*

---

[306] **Nell'edizione del 1691 si ha: "attrociter".**

[307] **Nell'edizione del 1691 si ha: "ille".**

[308] **Nell'edizione del 1847 manca: "et".**

[309] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "procul erunt" (saranno di gran lunga).**

[310] **Nell'edizione del 1691 si ha: "repraesentabat".**

[311] **Nell'edizione del 1691 si ha: "similis".**

[312] **Nell'edizione del 1691 si ha: "VII.".**

do të ishte aq impresionues, saqë do të gjëmonte i tërë universi.

Mëkati (i pazarit Simonia) i jep kaq pakënaqësi Perëndisë, saqë nëse ndonjëherë do të mblidheshin bashkë të gjitha vuajtjet që nga fillimi i botës , nuk do të krahasoheshin, qoftë edhe prej së largmi, edhe me më të voglën e kësaj pakënaqesie (që i jepet Perëndisë).

E keqja (e pazarit Simonia) është kaq tmerruese për Perëndinë, saqë fëlliqësitë e të gjithë mëkatarëve janë zero respektivisht këtij mëkati.

Nëse Perëndija i tramutonte të gjitha kafshët në Dragoj të sakrilegjit dhe të blasfemisë, frymëmarrja e tyre pestifere do të ishte konsiderushëm më e vogël dhe e paperceptueshme.

3. Keshtu pra, kjo poshtërsi fatale kishte formën e një Dragoi, të ngjashëm me atë (të përshkruar) në Apokalipsin, duke patur shtatë kokë, që i kundërvihen Shtatë Sakramenteve, dhe dhjetë brirë, që i kundërvihen Dekalogut.

4. Ai tërheq zvarrë një të tretën e yjeve të qiellit, numëri i atyre që përfitojnë nga Sakramentet në mënyre sakrilegjante.

5. Et Draco iste **faciebat bellum contra B. V. Mariam, et Filium** ***eius; tot se offerunt, ingeruntque Simoniaci, etc. aut vivunt scandolose.***

6. **Et mittebat Draco flumen** ***sulphureum post Matrem et Filium; illud sunt foetulentae orationes, indignae celebrationes Clericorum et Religiosorum, aut Laicorum: velut istis Iustitiam Dei vindicem demersuri.***

7. Verum **terra flumen absordebat,** ***idest[313], orcus, non coelum.***

Quia opera eorum omnia sunt terrena.

Vae, qui divina sic pessundant, ac in terrena convertunt et profana.

8. **Faciunt bellum contra Michaelem et Angelos eius:** ***quia malignantur adversum bonos et rectos.*** **Oculi** ***solo necabant aspectu; ita scandalo sacrilegium.***

Oris fames ***plus mille dentium ordines habebant: quia*** **Sacrilegi** ***maxime ore polluto***

[313] **Nell'edizione del 1691 si ha: "id est".**

5. Dhe ky Dragua bënte luftë kundër të lumnueshmes Virgjëreshës Maria dhe kundër Birit të Saj, taman si ata matrapazet Simonia, etj., me jetë të padenjë, që i hapin luftë (Qiellit).

6. Dhe Dragoi, pasi (i kishte bërë luftë) Nënës dhe Birit, shfryu një lumë sulfuri (Ap. 12,15), që janë fjalimet e bujshme dhe celebrimet e padenja të Klerikëve, Fetarëve dhe laikëve: kështu do ti zhysë Drejtësia ndëshkuese e Perëndisë.

7. Dhe lumi që toka ka përpirë (Ap. 12,16), është ferri, jo Qielli. Dhe kjo sepse të gjitha punët e tyre janë tokësore.

Mjer, për ata që përziejnë kështu Gjërat e Perëndisë, dhe i bëjnë që të kthehen në tokësore e sakrilegje.

8. Bëjnë luftë kundër Mikelit dhe Ënjgjëjve të tij (Ap. 12,7), sepse janë armiqsorë ndaj të mirëve dhe të drejtëve.

Ata vrisnin me vetëm një shikim të syve; kështu (vret) sakrilegji me skandalin.

Në gojën (tij) të uritur kishte më shumë se mijë rradhe dhëmbësh, meqenëse sakrilegjet, në gojën e tyre të kontaminuar

Divina percipiunt.

Ora septem.

Plusquam septies millena exercere in sacrilegos tormentorum genera distincta, audistis, et alia plura praeter superius adumbrata.

Ventres *quoque septem Dracones, item cornua decem innumeros cruciatus ingerebant et repetitos aeternant.*

Quod a nobis avertat Deus.

Ideo laudate Deum in Psalterio.

NOTA.
EXAMEN THEOLOGICUM.
VISIONIS EXPLICATAE.

XVI. QUAERITIS: Ecquo modo potuerunt ista sie videri, cum nullae insint inferno bestiae?

RESPON[DEO]: Cur inquiritis, quod vidistis?

marrin Speciet më të shenjta (eukaristike).

Kishte shtatë gojë.

Keni dëgjuar që çlirohen kundër sakrilegjeve më shumë se shtatëmijë lloje të veçanta torturash, dhe, përveç këtyre, shumë (tortura) të tjera, të theksuara më parë.

Dragojt mbanin edhe shtatë barqe, po kështu të dhjeta brirët mbanin tortura të panumërta, dhe duke i përsëritur ato, i bëjnë të përjetshme.

Dhe këtë (Mostër), Perëndija e mban larg nga ne.

***Prandaj lavdërojeni Perëndinë në Rruzar*.**

SHËNIM.
PROVIM TEOLOGJIK DHE
SPJEGIM I VIZIONIT.

XVI. *Pyesni*: Në çfarë mënyre vallë mundën të shiheshin këto gjëra, meqenëse asnjë Bishë nuk gjëndet në ferr?

***Rispondo*: Përse hetoni për atë që e keni parë?**

***Ista praecipua inferni daemonia sic apparent animabus discruciandis, visione nunc mentali, alias imaginaria, alias in assumpta specie: praesertim vero specie*[314] *corporeae tali daemonia per divinam potentiam sunt alligata; tum ut solo spectaculo plus torqueantur animae; tum ut ipsi cacodaemones, ea coactione assumptionis, dirius patiantur aeternum; denique ut animae, quibus peccaverunt, his et torqueantur; ea autem hisce in formarum larvis belle animabus damnatis representantur*[315]**.**

2. Porro QUAERITIS: Quomodo sic ligantur?

RESP[ONDEO]: ***Divina potentia, et infinita iustitia sua, vim et speciem intelligibilem mentibus damnatorum impressit: quae cuncta intelligibilia semper eis praesentavit ista sub cruciabili specie, idque sic, ut anima se ab ea nunquam avertere possit; neque daemones, ad eam***

[314] **Nell'edizione del 1691 si ha: "speciei".**

[315] **Nell'edizione del 1691 si ha: "repraesentatur".**

Këta demonë kryesorë të ferrit i çfaqen kështu shpirtrave për ti torturuar, tani me një vizion të mëndjes, herë të tjera (me një vizion) të lidhur me imagjinatën, herë të tjera në shembëllime që janë krijuar nga ata.

Demonët, sidoqoftë, për Fuqi Hyjnore, janë të shtërnguar në të tille aspekti trupor, si sepse me një vështrim të vetem shpirtrat janë tepër të torturuar, si sepse vetë demonët, me atë imponim të (pamjeve) të marra përsipër, vuajnë më egërsisht për përjetësinë; në fund sepse shpirtrat, me të cilat mëkatojnë, sëbashku me këto, edhe torturohen.

Nga ana tjetër, pastaj, ata me këto pamje, janë vendosur si duhet përballë shpirtrave të ndëshkuar.

2. Ndër te tjera *pyesni*: Në çfarë mënyre lidhen kështu?

***Përgjigjem*: Fuqia Hyjnore dhe Drejtësia e saj infinite, kanë ushtruar në shpirtrat e të ndëshkuarve një forcë dhe një formë të ndjeshme; dhe të gjitha këto realitete të ndjeshme gjithmonë do ti paraqiten atyre, në këtë formë torturuese, dhe kjo është kështu, që shpirti të mos mundet kurrë të largohet prej tyre;**

alligati, aliter possint.

Quanto autem vis spiritalis, quam corporalis, est maior, tanto et poena est gravior; quam si esset res vere naturalis; unde animae patiuntur supernaturali passione.

Quam ut evadatis salvi: **Laudate Deum in Psalterio.**

HISTORIAE CONTINUATIO.

XVII. "Ad extremum nunc ego QUAERO: Aliterne vidistis, atque dicendo expo sui?.

Et omnium vox una fuit: **"Domine, nil verius scivimus unquam!".**

Iterum S. Dominicus: **"Et vero vos omnes, nondum vere contriti, sed timore solo conterriti: bestias, ut vidistis, sic vestris in animabus adhuc circumfertis".**

Ad quod eorum multi: **"O Pater: hoc videtur impossibile!".**

Et ille: **"O[316] tardi corde ad credendum**

[316] **Nell'edizione del 1691 manca: "O".**

as demonët, të lidhur me ato, nuk mund të bëjnë tjetërsoj.

Pastaj sa ç'është forca shpirtërore më e madhe nga ajo trupore, po aq është më i rëndë edhe dënimi, pothuajse sikur të ishte një (dënim) natyral; prandaj shpirtrat vuajnë një vuajtje të mbinatyrshme.

Prandaj, që të shpëtoni prej saj të padëmtuar, *lavdëroni Perëndinë në Rruzar*.

VAZHDIMI I HISTORISË.

XVII. "Në fund, tani pyes unë! Keni parë tjetërsoj, nga ajo që duke folur kam paraqitur?".

Dhe të gjithe me një zë të vetëm: "Zot, asgjë më të vërtetë s'kemi njohur kurrë".

Përsëri Shën Domeniku (tha): "Dhe në të vërtetë ju të gjithë, ju nuk jeni ende vërtet të penduar, por të tmerruar vetëm nga terrori; pamvarësisht se i patë Bishat, i mbani ato ende përrreth në shpirtrat tuaj".

Kësaj shumë nga ata (ju përgjigjën): "O At, kjo duket e pamundur".

Dhe ai: "O zemra dembele të besoni

Të mallkuarit dhe Bishat e Ferrit.

in omnibus, quae vidistis, et audistis!

Iterato conspicietis[317]".

***Simul ad SS.[318] versus Hostiam orabat clare voce:* "Bone JESU: hoc verum esse, rursum eis ostende, ut perspectam[319] suorum scelerum immanitatem agnoscant".**

***Et vox ad eum superne accidit:* "Visum, satis, ut credant".**

***Ac rursum S. Dominicus:* "Domine, satis quidem pro iustitia tua, at tua pro misericordia, et horum peccatorum miseria ecce nondum satis".**

Ecce protinus quisque in se, et aliis eadem XV monstra tanto conspicabantur[320] horribiliora, quanto coelum a terra abest distantius; ut iam eis, visa prius velut somnium viderentur, aut pictura fuisse.

Ac nisi manu Dei protecti vixissent: perissent.

Tam dirum est, suorum videre peccatorum foeditatem; quanto dirius in

---

[317] Nell'edizione del 1691 si ha: "conspiciatis".

[318] Nell'edizione del 1691 si ha: "Sanctissimam".

[319] Nell'edizione del 1691 si ha: "perfectam" (perfetta).

[320] Nell'edizione del 1691 si ha: "conspicabatur".

të gjitha gjërat që keni parë dhe dëgjuar!

Shikojini përsëri!”.

Në të njëjtën kohë i kthyer drejt Bukës së Shenjtë Ostia u lut me zë të lartë: “O Jezus i mirë; tregoji përsëri atyre, që kjo është e vërtetë, në mënyrë që të kuptojnë pamatshmërinë e mëkateve të tyre që kanë kryer”.

Dhe një zë i vjen nga lart: “Kjo që kanë parë mjafton, sepse besojnë”.

Dhe përsëri Shën Domeniku: “O Zot, mjafton sigurisht për drejtësinë tënde, por për mëshirën tënde, dhe për gjëmën e këtyre mëkatarëve ja, ende nuk mjafton”.

Dhe ja menjëherë secili për vehte, dhe sëbashku dhe me të tjerët, të njëjtët pesëmbëdhjetë Mostrat u panë aq shumë më të llahtarshëm sa ç’është largësia më e madhe e qiellit nga toka; aq sa tashmë atyre, ju duk që gjërat e para më parë, kishin qënë si një ëndërr ose një pikturë.

Dhe po të mos kishin mbijetuar të mbrojtur nga dora e Perëndisë, do të kishin vdekur.

Është shumë mizore, të shikosh paudhësitë e mëkateve të tua; sa më mizore është

tartaro?

Et[321] Ratio docet; nam quanto positivum est nobilius; tanto privativum est deterius; ac[322] peccatum privat gratia et gloria; inferni autem poena per se privat bono sensibili; [et][323] ut instrumentum, non per se, privat bono gloriae; idcirco poena damni discruciabilior est, quam poena sensus.

Et rursus: sicut humanitus comprehendi nequeunt, quae Deus praeparavit diligentibus se; ita nec, quae odientibus se.

Solum scit, qui accipit.

XVIII. Universi his visis, in humum, in fletum abiecti, inque veram diffluentes[324] toto corde poenitentiam, resipuerunt.

Atque ex eo nullus eorum ridere [amplius][325] visus scitur: mundo eiurato sese omnes abdicarunt, praeter paucos.

Ordines religiosos ingressi varios, coeptam cum vita duxere poenitentiam.

Alii Praedicatorum, Minorum alii,

---

[321] Nell'edizione del 1691 manca: "et" (e).

[322] Nell'edizione del 1691 si ha: "at" (invece).

[323] Nell'edizione del 1847 manca: "et" (e).

[324] Nell'edizione del 1691 si ha: "difluentes".

[325] Nell'edizione del 1847 manca: "amplius" (assai più).

në ferr?

Edhe Arësyeja na mëson në fakt që, sa pozitivi është më fisnik, aq negativi është më i keq, dhe mëkati është i privuar nga hiri dhe nga lavdija; dënimi pastaj i Ferrit nga ana e tij është i privuar nga pasja e sensibilitetit, dhe në vetvete (ndëshkimi) nuk bën që dëshira për lavdi të pushojë; për këtë ndëshkimi i mëkatit është më torturues, se sa ndëshkimi i arësyes.

Dhe përsëri; sikurse me mëndjen njerëzore nuk mund të kuptohen gjërat, që Perëndija ka pregatitur për ato që e duan, ashtu aq me pak kuptohen gjërat që Perëndija ka pregatitur për ato që e urrejnë.

Vetëm ai që e merr, e din.

XVIII. Të gjithë sa ishin, me të parë këto gjëra, të hedhur përtokë, në lot, dhe duke u shkrirë me gjith zemër në një keqardhje të vërtetë, u penduan.

Dhe dihet që, nga atëhere, asnjë prej tyre nuk u pa më të qeshë: abandonuan botën, të gjithë hoqën dorë nga ajo, me përjashtim të pak vetave.

Të futur në Urdhëra të ndryshëm Fetare, përcollën gjatë jetës, pendesën e filluar, jetuan duke profesuar Urdhërin e

complures Carthusiae Ordinem professi vixerunt: quidam Eremis sese incluserunt.

Per eos, ut praepotentes, multi Religiosorum Conventus passim collocati sunt: Dynastae item, ac etiam Principes ad meliorem se frugem, istorum exemplo sesse[326] receperunt.

Simile quid legi S. Dominicum, et in Hispaniis designasse.

ATTESTATIO VISIONIS SPONSO FACTAE NOVELLO.

Certus autem sum, nuper quendam B. Mariae Sponsum novellum omnes istas, singulasque poenas verissime, et realissime vidisse: qui, et praedicta conscripsit: *De quibus continue aliquam habet portare poenam, pro suis et aliorum peccatis.*

Legi quoque S. Dominicum in Tolosanis partibus quid tale domicellis haereticis

[326] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "sese".**

Predikuesve, të tjerë atë të Minorenëve, shumë atë të Murgjërve Çertozinë: disa u mbyllën tek Heremitët.

Nëpërmjet atyre, meqenëse ishin tepër të fuqishëm, u ngritën, këtu aty, shumë Konventa Fetarësh; në nivele Lordësh, por edhe Princash, ndën shembullin e tyre, u tërhoqën për një frut më të mirë.

Kam lexuar se Shën Domeniku ka bërë diçka të ngjashme edhe në Spanjë.

DËSHMIA E FANEPSJES
BËRË BURRIT TË RI.

Jam I sigurtë pastaj, që pak kohë përpara një Bashkëshort i Ri i të Lumnueshmes Maria ka parë të gjitha këto ndëshkime i vetëm fare, në mënyrë tepër të vërtetë dhe realiste.

Dhe ai ka transkriptuar edhe gjërat e thëna tashmë, meqenëse vazhdimisht ka ndonjë ndëshkim për të soportuar, për mëkatet e veta, dhe për ato të të tjerëve.

Kam lexuar edhe se Shën Domeniku i ka treguar diçka të ngjashme andej nga anët e Tuluzës shoqërueseve të nuses, damixheleve heretike : por për

ostendisse: sed modicum, in specie capti[327], daemone apparente.

Et aliis similia visa legi: sed non tam distincta, et grandia[328].

S. Dominicus quoque illa XV monstra sic, ut istis ostenderat, depingi curavit: qua hodieque pictura perdurat, licet abierit in oblivionem origo.

CAPUT V.
De XV Reginis Virtutum Visio Populi Britanniae: revelata per S. Dominicum Sponso novello MARIAE.

PSALTERIUM SS. Trinitas per varia charismatum ac virtutum dona coornat mundum: Ecclesiam in primis[329], velut rosis, liliisque vernantibus condecorat.

Cum autem *Gratiarum divisiones sint*: eas trifariam ibidem S. Hieronymus distinguit: *in Morales, Theologicas, et Superexcellentes.*

Harum una radix est Incarnatio Christi:

---

[327] Nell'edizione del 1691 si ha: "catti" (di un gatto), mentre nell'edizione del 1847 si ha: "capti" (di un prigioniero): per antichità è da preferire l'edizione del 1691 che ha: "catti" (di un gatto).

[328] Nell'edizione del 1691 manca l'intera frase: "Et aliis similia visa legi: sed non tam distincta, et grandia", presente invece nell'edizione del 1847.

[329] Nell'edizione del 1691 si ha: "inprimis".

pak, se ndërkohë u çfaq demoni, ndën formën e një maceje[330].

Kam lexuar edhe që gjëra të ngjashme janë parë nga të tjerët: por jo shumë preçize dhe shumë madhështore.

Shën Domeniku u kujdes edhe që të pikturoheshin ato pesëmbëdhjetë mostra, ashtu si i ishin paraqitur atyre; dhe ky kuadër sot vazhdon, ndonëse origjina ka rënë në harresë.

KAPITULLI V

Pesëmbëdhjetë Mbretëreshat e Virtytit. Fanepsja e Populllit të Bretanjës, që Shën Domeniku ja zbuloi Dhëndrit të Ri të Marias.

Rruzari, që është Psallteri i Trinitetit të Shenjtë, zbukuron botën me Thesaret e Hireve dhe të Çudirave, dhe dekoron mbi gjithçka Kishën me Trandafila e Zambakë Pranvere.

Shën Jeronimi i dallon Hiret në tre pjesë: Moraliteti, teologjikë dhe të Mbinatyrshëm.

Ato kanë arësyet e tyre për të qënë në mishërimin e Krishtit: është për tu nisur nga

---

[330] Ose "të një të burgosuri", sipas botimit të 1847: cfr. shënim teksti latin në ballë.

per quem divisiones sunt factae.

Utque porro fieri perennem[331]: vim idem suis indidit verbis, ut dona eadem in his contenta velut asserventur, et per eorum [usus verborum] [332] vitae, Bona precibus obtenta possideantur.

Illa autem verba in duobus sunt Oraculis, seu precandi, Deumque colendi formulis: scil[icet] Oratione Dominica, et Angelica Salutatione.

Unde S. Anselm[us] ea: *Hortos*, appellat, *universarum Dei Virtutum, et charismatum Apothecas.*

Et Chrysost[omus]: *Quid est boni*, ait, *quod plane non continet Oratio, a Summo Bono edita.*

Et S. Aug[ustinus]: *Mira Dei clementia, quae in paucis verbis incomprehensibilem divinae Sapientae Bonitatem miro modo comprehendit: cum in Dominica Oratione universam Salutem salubri modo dipinxit.*

Sunt vero in singulis partes illustriores quindenae totidem indices[333] Virtutem.

---

[331] Nell'edizione del 1691 si ha: "perennent" (durino a lungo).

[332] Nell'edizione del 1847 manca: "usus verborum".

[333] Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "iudices".

Eshtë ai që i janë konceptuar dallimet.

(Dhe është Ai) që ato nuk do ti mbarojnë kurrë, duke patur ato (në vetvehte) të njëjtën fuqi për Fjalën e Tij: dhe, ato që do të lusin këto fjalë jete, do të mbledhin edhe të Mirat që përmbahen në (këto) lutje.

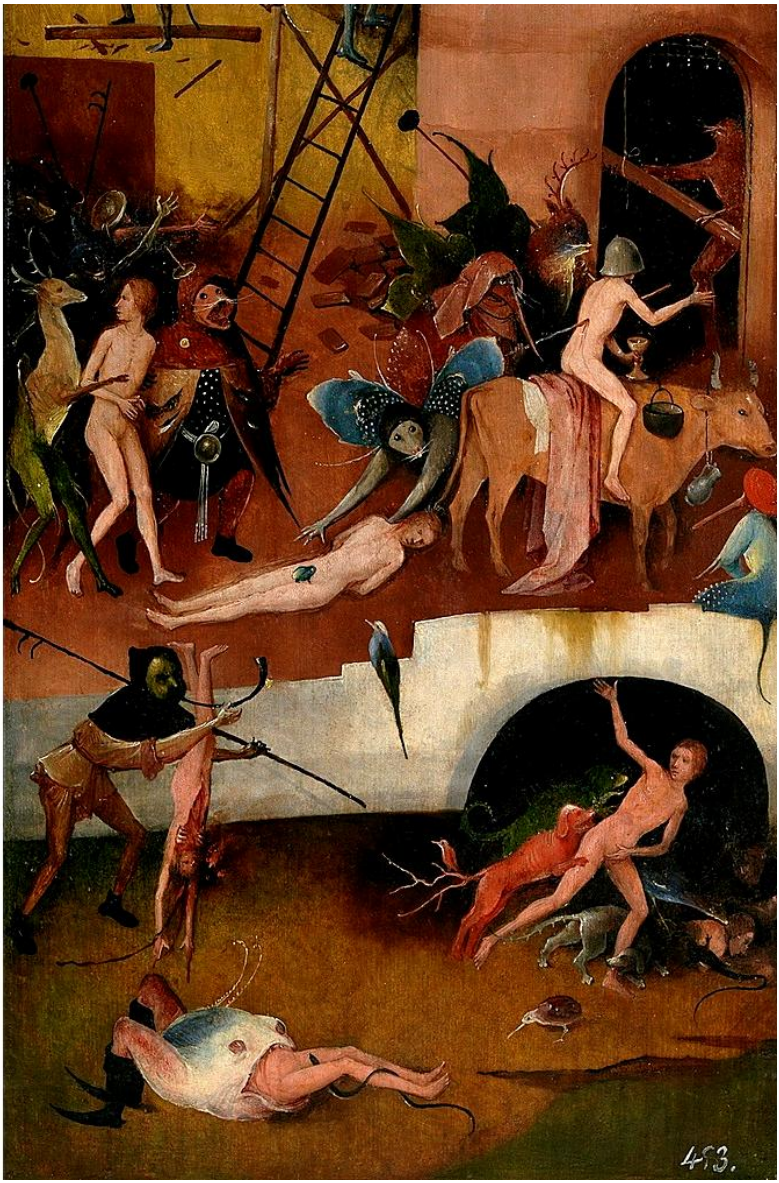
Ato fjalë (jete), në fakt, përmbahen në dy lutje, ose formula, me të cilat lutet dhe adhurohet Perëndija, pra Ati Ynë dhe Ave Maria (Tungjatjeta Maria), që, secondo Shën Anselmos, janë Kopshtet ku lulëzojnë Hiret e jashtëzakonshme Hyjnore.

Shkruan Krisostomo: "Cila e Mirë vallë nuk do të gjendet tek Ati Ynë, që na është dhënë nga e Mira Supreme?".

Dhe Shën Agustino: "E Jashtëzakonshme Ëmbëlsia e Perëndisë, që ka mbyllur në pak fjalë të mrekullueshme Lartësitë e pakapshme të Dijes hyjnore!

Ai që tek Ati Ynë ka pikturuar kaq mirë Shpëtimin e botës".

Secilës nga 15 shprehjet (e Atit Tonë) i korrespondojnë 15 Gjyqtarë të shkëlqyer të Virtytit.

Të dënuarit dhe Kafshët e Ferrit.

Quae, quales, quantaeque sint, subiecta declarabit.

NARRATIO FACTI.

I. S. Dominicus, novus orbis Apostolus, Evangelii praedicationem cum Psalterii virtute in Britanniam quoque inferebat: et quod mater eius, cuiusdam Britanniae Ducis filia, indidem oriunda fuisset: tanto audiebatur attentius, velut cognato sanguine Ducis Magni propinquus.

Et vero multo maxime ob amplissimam sanctissimi nominis famam: et parem miraculorum designationem; quae per eum Deus patrabat, ut per Assertorem mundi flagitiis pessundati: perque novi Ordinis Fundatorem, Dei, Deiparae, Divorumque specialiter eximii Praedicatoris.

Et iure id quodam, vel ordine factum: nam par est, S. Ambr[osio] teste, ut Deus primis Auctoribus in quolibet Statu dona largiatur ampliora, quam sequacibus eorum: quippe cum hos ab istis moveri, illuminari, perficique oporteat.

Për ato, për natyrën e tyre dhe vlerën, do të flitet në vazhdim.

TREGIMI I FAKTEVE

I. Shën Domeniku, Apostull i ri në botë, shkoi në Bretanjë për të predikuar mrekullitë e Ungjillit dhe të Rruzarit, meqenëse nëna e tij, e bija e një drejtuesi të Bretanjës, rridhte nga ai vend.

Ai dëgjohet me vëmëndje të madhe, jo vetëm sepse ishte pasardhës i një gjyshi kaq klas, por shumë më tepër për famën e mirënjohur të shenjtësisë së tij, e dëshmuar nga mrekullitë që Perëndija kryente nëpërmjet tij.

Ai do ta ngrinte botën nga ujrat e mëkateve, duke themeluar Urdhërin e shquar të Predikuesve të Perëndisë , të Nënës së Perëndisë dhe të Shenjtorëve, siç ndodhi pastaj: Shën Ambroxhio shkruan se është e zakonshme "Perëndija ti japë themeluesve të Urdhërave të Shenjtë, dhurata shumë më të mëdha në krahasim me ata që i ndjekin gjurmët dhe nga (të tilla dhurata) ata duhet të tërheqin mbështetje, konfort dhe pasurim.".

Qui [334] autem optimi cuiusque praedicatio, ut Aug[ustinus] placet, de virtutibus ac vitiis, at horum poenis, premiis [335] istorum institui debet: in ea inculcanda S. Dominicus toto Spiritu, conatuque incubuit.

Quo magis eum abs Dei bonitate collustrari oportuit: lumini plurimis inde futurum.

Id quod evenit in caeteris una quadam miraculosa ipsius de Psalterio praedicatione:

Quemadmodum ipse Pater, suo cuidam Filio devoto Sponso Mariae novello, nuper apparens revelare dignatus est.

Cuius haec veritas est.

II. 1. S. Dominicus antequam [336] ad dicendum sese comparatum accingeret, pro more secretas in preces, ac suetas Psalterii sese dabat impensius: orans Numen, ut eum menti conceptum infunderet, daretque sermonem benesonantem in ore suo, qui populo salutarior, magisque necessarius accideret.

2. Orationem coronariam excipit Sacrum Missae officium (quod vix unquam absque raptu, vel revelatione patrabat): iamque in dimidiatam fuerat prosecutus, ad usque solemnem, prioremque pro vivis memoriam faciendam[337].

---

[334] Nell'edizione del 1691 si ha: "quia".

[335] Nell'edizione del 1691 si ha: "praemiis".

[336] Nell'edizione del 1691 si ha: "ante, quam".

[337] Nell'edizione del 1691 si ha: "faciundam".

Shën Domeniku, duke ndjekur gjurmët e Shën Agostino, dërrmohej në trup e në shpirt për të predikuar shkëlqyeshëm për virtytet dhe çmimet e tyre, dhe për veset dhe ndëshkimet e tyre.

Mirësia Hyjnore, pastaj e kishte iluminuar, për të iluminuar (të tjerët). Kjo ndodhi më vonë, gjatë një predikimi të mrekullueshëm mbi Rruzarin.

Këto gjëra po ky At (Shën Domeniku) denjoji t'ja zbulojë një Birit të tij të devotshëm, Burrit të Ri të Marias, të cilit i është paraqitur jo shumë kohë përpara.

II. 1. Shën Domeniku e kishte zakon të përqëndrohej në lutje të thellë, duke recituar Rruzarin, herë mbas here i përvishej të folurit: duke i kërkuar fuqishëm Qiellit ti frymëzonte dhe ti vente në buzë Predikimin e duhur pë tu bërë, që të ishte i pëlqyeshëm dhe i dobishëm për popullin.

2. Pasi kishte lutur Kurorën (e Rruzarit) ai u ndez shpejt pas celebrimit të Meshës së Shenjtë (në të cilën tepër shpesh kishte ekstaza dhe zbulesa), e, në fillim të Kanonit, gjatë lutjes "memento" të zakonshme e të parë për të gjallët, ndërsa ishte

In hac, Divina patiens, extra se per raptum factus, pure nescius, ad unius horae spatium, aut quid ultra, immobili adorata vestigio fixus adstabat; vultu rubens toto velut igneus: adeoque etiam, ut caput undique multo surgente fumo vaporaret: indicio haud obscuro, de Sancti Spiritus ipsum igniente praesentia.

Fit stupor et admiratio apud omnes Divinae Rei adsistentes Regni Proceres: qui ipso cum Duce Magno, populoque plurimo intererant praesentes, Viri fama ac reverentia exciti, cupidique ipsius audiendi.

3. Cumque in longius duceretur mora, et Dux cum coniuge teneretur: visum est circumsistantibus nonnullis, esse submovendum[338] Sanctum.

Dumque vellicari ad vestem tentaretur iterum, ac saepius, a diversis, ab eorum nemine unquam vel tactu quibat adpalpari.

Hoc vero maiores Priore concitabat animorum, et admirationes, et opiniones, ac etiam mussitationes secretam ad aurem cuiusque proximi mutuas.

Stupori mistus pavor multa animis

[338] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "submonendum" (parlando sottovoce).**

absorbuar në realitetet Hyjnore, u bllokua dhe hyri në ekstazë për më shumë se një orë, dhe rrinte i palëvizur në reflektim, kaq i kuq flakë në fytyrë, saqë nga koka e tij dilnin avuj, provë e qartë e prezencës tek ai e zjarrit të Shpirtit të Shenjtë.

Mbreti i Francës, Oborri i tij, që asistonin në Meshën e Shenjtë, u habitën dhe mrekulluan; dhe po kështu shumë njerëz, që ishin prezent me dëshirën për ta dëgjuar, për shkak të famës së tij si njeri i shenjtë.

3. Duke u zgjatur shumë (ajo ekstazë), Mbreti dhe Bashkëshortja ju afruan të Shenjtit, meqenëse asnjë nga ata prezent nuk e ndjente ti fliste me zë të ulët, dhe tentuan shumë herë ta tërheqin nga rrobat, meqenëse kishin frikë ta preknin.

Kjo zgjoi në shpirtrat e Mbretit dhe të Mbretëreshës mrekulli dhe mendime, që i shkëmbyen reciprokisht duke folur në vesh.

Mrekullimi dhe frika trazoi së tepërmi shpirtrat e tyre, e pyesnin çfarë po ndodhte.

movebat: incerti omnes, quid agerent, ac suspensi, quo res evasura foret.

Unum certum erat cunctis prodigium.

4. Tenebat autem universos Divinorum spectatores ac testes, insueta quaedam, ac non satis effabilis, perfusa mentium cuiusque intus delibutarum suavitas, et cum coelesti ambrosia attemperata consolatio: cuius vi praedulces, viris, foeminisque sponte sua per gennas[339] ubertim ibant lacrymae silentio.

Ut nec sese nossent sat ipsi: nec dignossent plane, sua animi sensa illa magis, an visa mirarentur Viri Sacerdotes[340] Magni.

Quid agerent?

Stat manere exitum: astareque silentes.

Inter haec redditus sibi Vir Divinus Divina coepta prosequitur.

III. Iam pronunciata [341] rite super Hostiam transubstantiatam simul sacra

[339] Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "genas".

[340] Nell'edizione del 1691 si ha: "Sacerdotis".

[341] Nell'edizione del 1691 si ha: "pronuntiata".

Të gjithë ishin të qartë flitej për një fakt të mbinatyrshëm.

4. Ata që asistonin si dëshmitarë në atë ngjarje të jashtëzakonshme, patën në shpirtrat e tyre një ëmbëlsi sublime dhe të patregushme dhe një qetësim sikur të ishin ushqyer me Nektar qiellor[342].

Për këtë shkak, mbi gotët si prej burrave ashtu dhe prej grave rridhnin heshturazi lot të ëmbël spontanë.

Dhe, ndonëse nuk ja dilnin ende të kuptonin plotësisht çfarë po ndodhte, shpirtrat e tyre ishin të gjithë të rrëmbyer mrekullisht nga prifti i jashtëzakonshëm.

Çfarë tjetër mund të bënin pëveçse të mbeteshin në heshtje dhe të prisnin që të mbaronte (ekstaza)?

Pas ca Njeriu i Perëndisë, i kthyer në vete, vazhdonte Meshën e Shenjtë ku kishte mbetur.

III. Dhe kur, shqiptoi qartazi Fjalët e Shenjta të krijuara prej Krishtit për

---

[342] Shembujt e Beato Alanos zënë vend edhe në mitologjitë antike: Nektari ishte ushqimi i perëndive.

solennique verborum Forma, pro Institutione Christi, Verbum accesserat ad elementum, et erat Sacramentum.

1. Id dum elevatum supra facientis verticem praebetur adorandum, et in unam ter SS. Hostiam cunctorum versi, fixique latreuticos haererent oculi Fidelium; ecce tibi: manus inter Sacerdotales ipsum Dominum[343] JESUM mundi Servatorem, non iam specie velatum panis solum: sed Puellum pusillum, aetatulae, qua a[344] Diva[345] Matre lactatus fuerat uberibus de coelo plenis, manifeste conspicantur suis ipsis oculis universi.

2. Simul in eodem uno contuitu cernebant clare, distincte, et vere, in solari quasi luce, Mulierem amictam sole, et XII stellis coronatam: qualem in Apocalypsi S. Ioannes conspexit.

Visa Dei Matre[346] pendente[347] ad Ubera Parvulum, et omnino speciosum forma, prae filiis hominum lactare: eademque Domina pietatis, manu Filii accepta, etiam renitentis, populum signo Crucis consignare.

3. Posthaec ter SS. Hostiam mista in

---

[343] Nell'edizione del 1691 si ha: "Dominicum".

[344] Nell'edizione del 1691 si ha: "ab".

[345] Nell'edizione del 1691 si ha: "Divina".

[346] Nell'edizione del 1691 si ha: "Mater".

[347] Nell'edizione del 1691 si ha: "pendentem".

transsubstancimin e bukës Ostia, ja Speciet pësuan mutacionin në Sakrament.

1. Dhe ja në momentin e ngritjes, kur (buka Ostia) u ngrit lart për adhurim, dhe sytë e të gjithë besimtarëve u fiksuan në adhurim të Bukës tre herë të shenjtë: dhe ja, që të gjithë panë me sytë e tyre, në duart e Priftit, Zotin Jezus, Shpëtimtarin e botës, tashmë jo të zbehtë nga llojet e bukës, por si një Foshnje moshë e njomë, që Nëna e Perëndisë e ushqente me Gjirin e Saj.

2. Dhe, në të njëjtën kohë, në të njëjtin vizion meditonin me nje dritë superiore me shkëlqimin e diellit, Gruan e veshur me diellin dhe të kurorëzuar me dymbëdhjetë yje, të cilën e pa në Apokalipsin Shën Xhovani.

Po shihej Foshnja magjepsës (Jezusi) të thithte Qumështin në Gjirin e Nënës së Perëndisë: Zonja e dashur, duke marrë me delikatesë doçkën e të Birit, bekonte popullin me shenjën e Kryqit.

3. Prifti, pasi vuri poshtë

Të dënuarit dhe Kafshët e Ferrit.

sacrum Linteolum reponente, ut fit; Calici benedicit.

In ipsa Benedicti elevatione, ecce iterato, et manifeste omnes vident Mundi Salvatorem JESUM ea prorsus specie, qua in Cruce pependerat, crucifixum ipso in Calice Benedictionis.

Vident S. Mariam adstantem, Sanguinem Filii excipientem, eumque super mundum aspergentem, in ipsius sanationem, ac salutem.

IV. Utraque in prodigiosa Visione aliud quoddam eodem modo iterum conspexerunt.

1. In Sacra Hostia prius, dein, et[348] in Calice sacro cernebat REGINAS XV infinitae pulchritudinis, gratiae et gloriae.

Has medio in visu praeclare intelligebant, VIRTUTES esse principes quindenas.

[348] **Nell'edizione del 1691 manca: "et".**

Bukën Ostia tre herë të Shenjtë mbi Mbulesën e Shenjtë prej linoje, nisi të konsakrojë Gjakun Kalice.

Dhe ja, gjatë ngritjes së Gjakut të Shenjtë, të gjithë, për herë të dytë, panë me sytë e tyre Shpëtimtarin e Botës Jezusin që ishte i kryqëzuar, dhe Kryqi dilte përjashta nga Kaliçja e Shenjtë.

Panë pranë Atij, Marian e Shenjtë, që mblidhte Gjakun e të Birit dhe e shpërndante nëpër botë për ta shëruar dhe shpëtuar atë.

IV. Megjithatë, në të dyja vizionet e mrekullueshme, ata panë edhe tjetër:

1. Në fakt, si në Bukën e Shenjtë Ostia, ashtu dhe në Kaliçen e Shenjtë ata panë 15 Mbretëresha me ndriçim infinit, bukuri dhe shkëlqim: ata gjatë vizionit e kuptuan mirë që bëhej fjalë për 15 Virtytet Supreme[349].

---

[349]**Shkruante Beato Alano në Librin I: "Në Moral, 15 janë Virtytet kryesore Kristiane: Tre Virtytet Teologale: Besimi, Shpresa dhe Bamirësia; Shtatë Virtytet Kapitale: Përulësia, Falja, Dlirësia, Mirësia, Ekujlibri, Durimi dhe Përkushtimi; Katër Virtyte Kardinalë: Kujdesi, Drejtësija, Vetpërmbajtja, Forca, shoqëruar nga Këmbëngulja; në fund dy të mbeturat: Jeta Fetare dhe Pendimi" (cap. V).**

2. Hactenus, ut mira; sic laeta omnia: verum istis in Virtutibus sua quisque delicta singulatim omnia, cum cuiusque mensura gravitatis, et animi terrore, horroreque pari conspicabatur.

Moestum spectaculum, laeto permistum!

3. Hinc vero gravissima ictis compunctione ibant suspiria sursum singultusque, imo sub pectore pressi latera quatiebant.

Testes oculi, vultus, ac sinus lacrymis infusi.

Ea vero nonnullis interior contritionis aestuatio pectus oppletum, fibrasque cordis tumefacti distentas, urgebat, ut nihil abesse propius videretur praesentanea morte.

Sed metum refutavit, discussit periculum, gratia DEI praesentior.

4. Patratis igitur rite, et ex ordine cunctis Missae Solemnibus [350] , Sanctus Dominicus ad solita sibi receptum capit per brevem, continuoque in altum ambone conscenso: se populumque Signo Crucis consignans, sic ordiebatur concionem.

[350] Nell'edizione del 1691 si ha: "Solennibus".

2. Gjithçka i dukej atyre kaq magjepsese dhe e dashur, por ja që secili tek Virtutet pikaste mëkatet e veta në të gjithë rëndesën e tyre, dhe u shqetësuan tmerrësisht në shpirt.

Ajo fanepsje i solli atyre ngazëllim dhe trishtim!

3. Dhe, të penduar sinqerisht, ranë përmbys në tokë, duke qarë fort e me dënesë nga thellësia e zemrës.

Sytë, fytyrat dhe gjokset të mbuluara nga lotët dëshmonin se do të kishin vdekur në atë çast nga dhimbja që ishte e aftë të çante gjokset e tyre dhe coptonte zemrat e tyre, nëse nuk do të kishte ndërhyrë Hiri i Perëndisë për të frenuar shqetësimin dhe hequr rrezikun.

4. Pasi përfundoji, kështu, ritet përfundimtare të Meshës së Shenjtë, Shën Domeniku bëri një falenderim të shkurtër , siç ishte zakon të bëhej, dhe, shpejt mbrapa, duke u ngjitur pranë katedrës së leximeve, bekoji popullin me një kryq, dhe filloji të flasë.

CAPUT VI.
De XV. Reginis Virtutum.

SERMO IV S. DOMINICI[351].
THEMA: Psal[mus] XCVII.
Cantate Domino Canticum Novum: quia Mirabilia fecit.

DUCES, Principes, Populique fideles: Auditores amantissimi.

Quod hoc in hodierna SS. CORPORIS CHRISTI SOLEMNITATE[352], praedictum thema Davidis Psaltae vobis propono: velut a praesenti alienum, aut in ea insolens Festivitate: aliqua forsan in[353] nonullorum[354] animos subit admiratio.

Enimvero probe tenetis, et perfecte sentitis, quae, et quanta Dominus Noster JESUS CHRISTUS, in SS. Eucharistia: inter vos hodie Mirabilia multa, et divina designare dignatus est.

Hodie vos, et aspectastis his oculis vestris, totisque animis agnovistis, ac plena Fide credidistis.

Spectastis, inquam, Spectaculum novum, Novi Testamenti miraculum, et Mysterium.

Spectastis, et agnovistis mundi

---

[351] Nell'edizione del 1691 si ha: "SERM. IV S. Dominici. De XV Reginis Virtutum".

[352] Nell'edizione del 1691 si ha: "solennitate".

[353] Nell'edizione del 1691 manca: "in".

[354] Nell'edizione del 1691 si ha: "non nullorum".

KAPITULLI VI

Pesëmbëdhjetë Mbretëreshat e Virtytit

.

PREDIKIMI I KATËRT I SH. DOMENIKUT

"Këndojini Zotit një Këngë të Re, sepse ka bërë mrekullira"
(nga Psalmi 97).

Mbretër, Princa dhe besnikë të Populllit, dëgjues shumë të dashur, Predikimi që ju propozoj në Solemnitetin e sotëm të Trupit të Shenjtë të Krishtit, është spjegimi i Psalmit të Davidit që kam lexuar.

Tema duket se e kapërcen Festën e sotme, dhe prandaj duket jashtë vendi: tek dikush ndoshta do të shkaktojë mahnitje.

Sot keni kuptuar mirë dhe njohur me vëmëndje Realitetet e Qiellit që Zoti Ynë Jezu Krishti ka denjuar t'ju zbulojë në Eukaristinë e Shenjtë.

Sot keni parë me sytë tuaj një magjepsje të shkëlqyer, mahnitjen e patregueshme të Testamentit të Ri: e keni parë me sytë e shpirtit, dhe për këtë e besoni thellësisht.

Keni parë t'ju fanitet Çliruesi

Redemptorem JESUM CHRISTUM Filium MARIAE Virginis Dei Matris, pro nobis Natum, Crucifixum ac Redivivum.

Agite igitur, si quae sit in vobis Scintilla Spiritus JESU: si quae fibra haereat vobis Nominis, honoris ac amoris Christiani: Dicite grates, date Laudes Deo, Dei Magnalia celebrate; **cantate Domino Canticum Novum, quia Mirabilia fecit.**

Non istud scivit aliunde S. Dominicus, quod talia [355] vidissent ipsi, nisi Domino Nostro JESU CHRISTO post Missam revelante.

Ille vero liquidissime perviderat cuncta.

Si quaeratis: quod illud sit Canticum Novum?

Illud, inquam, est quod ego vobis nunc praedico, geminum Testamenti Novi Oraculum: alterum, quod Angelus primum annunciavit [356] ***Mariae*****: AVE gratia plena;** ***alterum, quod JESUS CHRISTUS mandavit Apostolis, ac praedicavit*****: PATER Noster, qui Es, etc.**

In his **Laudate** ***Sponsum et Sponsam:***

[355] **Nell'edizione del 1691 si ha l'avverbio: "alia" (per altra via).**

[356] **Nell'edizione del 1691 si ha: "annuntiavit".**

i botës Jezu Krishti, Biri i Marias, Virgjëreshë dhe Nënë e Perëndisë, i lindur, Kryqëzuar dhe i Ringjallur për ne.

Pra nëse ka mbetur e lidhur me ju ndonjë shkëndijë e Shpirtit të Jezusit, nëse ka mbetur e ngjitur tek ju ndonjë fije e Emrit, e Nderit dhe Lavdisë së Krishtit, falenderoni, lavdëroni dhe celebroni mrekullitë e Perëndisë: *"Këndojini Perëndisë një Këngë të Re, sepse ka bërë mrekulli"*.

(Shën Domeniku e dinte që ata i kishin parë këto gjëra, që ai vetë i kishte reflektuar në shkëlqimin e tyre, pa ja thënë asnjë prej atyre që ai i kishte zbuluar Zotin Tonë Juzu Krishtin, pas Meshës).

Ju pyes çfarë të jetë kjo Këngë e Re për të cilën po flas?

Është lutja e dyfishtë e Testamentit të Ri: njëra është lutja që Ëngjëlli ja bëri Marias, *Tungjatjeta Maria*; lutja tjetër, është ajo që Jezu Krishti ja ka besuar Apostujve në mënyrë që ta përhapnin, Ati Ynë.

Nëpërmjet tyre, lavdëroni Dhëndrin e

et eorum ipsos in proprio Psalterio **Laudate.**

Neque laudare solum iure meritissimo; sed amare tota mente: adeoque ad zonas suspensa, vobiscum quaqua versus circumgestare Psalteria vos oportebit.

Nimirum ut sitis, vosque profiteamini Signatos.

1. Signo Regali.

2. Signo Imperiali.

3. Signoque Coelesti, ac plane divino: Signo inquam SS. Trinitatis ac Novi Testamenti.

Verum, cum in huiusce SS. Trinitatis triclinio, iuxta cum ea accumbant **Reginae ter quinae principum virtutum:** ***de iis distincte mihi dicendum vobis esse existimo: ut, cognitis illis, Deo per ipsas tanto servire devotius, ac placere impensius contendatis.***

Eae namque vobis datae sunt: ac, si vultis, desponsatae, formosissimae omnes, gratiosissimae[357], simul et gloriosae.

Esse eae vestri Custodes affectant, Duces vestrae, ac secundum Deum cum Deipara, Servatrices: donec in Beatorum XV Regnorum thronos vos introductos, hic per gratiam, ac

---

[357] **Nell'edizione del 1847 mancano le parole: "omnes gratiosissimae" (tutte così graziose), presenti nell'edizione del 1691.**

Nusen në Psallterin e tyre të veçantë.

Është mirë të mbash Rruzarin të varur në rripin e brezit, për ti lavdëruar me nderim maksimal dhe për ti dashur me gjithë zemër.

Nëse varni (Rruzarin në brez), ju mbani Vulën: 1. Mbretërore (e Perëndisë At); 2. Perandorake (e Jezu Krishtit); 3. Qiellore dhe Hyjnore (e Shpirtit të Shenjtë): ose Vula e Trinitetit të Shenjtë, Vula e Testamentit të Ri.

Pranë Trinitetit të Shenjtë, pra, qëndronte e ulur Mbretëresha e shoqëruar nga Mbretëreshat e pesëmbëdhjetë Virtyteve kryesore: për ato dua t'ju flas me kujdes, sepse sa më shumë të kihet miqësi me Ato, aq më shumë i shërbehet perëndisë me përkushtim dhe je prej Tij i mirëdashur.

Mbretëreshat e Virtytit kaq të bukura, të ëmbla e të hirshme, nëse ju i pranoni ato, mund të bëhen Mikeshat tuaja.

Ato, me vullnetin e Perëndisë dhe të Nënës së Perëndisë, dëshirojnë të jenë Shpëtimtaret tuaja, Udhëheqëset dhe Mbrojtëset, për t'ju kurorëzuar këtu me Hir dhe, në fund të

XV MBRETëRESHAT E MEDITUARA NË FANEPSJE NGA BEATO ALANO DELLA RUPE, NË ART.

Quadro non identificato: San Francesco e le Virtù Teologali.

in futuro per gloriam, constituant coronatos.

Vae illis, qui perdueles[358] ita per scelus vitae rationes instituerint, ut earum una pluribusque[359] nefarie violatis, in crimen lesae Maiestatis apud Deum incurrerint.

Zelotes Deus ac fortis, haud sinet impunitum.

Quisquis ex iis unam extinxerit: reus paricidii peractus certissimam aeternae damnationis subibit sententiam.

Tum autem Reginae Virtutes contrucidari censendae sunt: cum opposita ipsis flagitia improborum studia consectantur, ac patrant.

Sed nunc singulas nos eas oratione prosequamur: sicut ipsas vobis DEUS aspectabiles[360] est exhibere dignatus.

Quarum tres ordines conspexistis: et singulos eos quinque partitos.

Quatenus apparere virtutes possint:

---

[358] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "perduelles".**

[359] **Nell'edizione del 1691 si ha: "pluribusve" (il suffisso "-ve" si traduce con "o, ovvero").**

[360] **Nell'edizione del 1691 si ha: "spectabiles".**

jetës, në pesëmbëdhjetë Mbretëritë e Shenjtëve, t'ju kurorëzojnë me lavdi.

Mjer ata që jetojnë në vese dhe zbavitje të mëdha, dhe ata që ofendojnë Perëndinë me mëkate.

Nuk do të mbetet i pandëshkuar kush do të abandonojë Dashurinë e pakufishme të Perëndisë.

Kush do të ofendojë mortalmente (Perëndinë), do të dënohet me ndëshkim të përjetshëm.

Pra janë Mbretëreshat e Virtytit që gjykojnë mëkatet mortale, meqenëse ato janë e kundërta e poshtërsive të kryera me paramendim.

Atëherë i lutemi, në mënyrë që Ato të na bëjnë të çfaqemi të denjë përpara Perëndisë.

Ato, keni parë që, kishin tre Fustana të ndryshme dhe ishin pesë për çdo ngjyrë fustani.[361].

Nga momenti që Virtytet janë zbuluar, edhe janë lutur: është

---

[361] Tre ngjyrimet e Veshjeve të Mbretëreshave, të kujtojnë vizionin e Shën Domenikut në Tuluzë të Francës së Zojës së Rruzarit me tre Mbretëreshat (njëri fustan ngjyrë i verdhë ari, tjetri i kuq i purpurtë, i fundit i bardhë dhe me yje), shoqëruar secila nga pesëdhjetë Vasale, që simbolizonin Lutjen Ave Maria të Rruzarit: edhe Mbretëreshat e Virtytit, simbolizojnë Misteret e Rruzarit me tre Pesëdhjetëshe.

sintque colendae, docebitur infra post quintadecimam[362] Reginam.

I. PSALTERII QUINQUAGENA[363].

I. REGINA, HUMILITAS.

I. ***VIRTUTUM haec omnium basis est ac fundamentum: quam in B. V. Maria Dominus ardentissimo dilexit amore.***

Sic ab humo dicta, ait S. Ans[elmus] et ibid[em] quod humiles ad usque humum sese demittant, postponant cunctis: et omnes sibi, amore Dei, anteponant.

In se enim propriam naturae suae infirmitatem intuentur: rebus autem in caeteris Dei praesentiam venerantur.

Haec virtus ad aliorum exultat laudes: fugit proprias; nisi quae in hisce Dei laus versetur, et magnitudo praedicanda.

Haec nesciri amat: odit in sublimi ambulare corda pacifica petit [364] ***, et mansueta.***

[362] **Nell'edizione del 1691 si ha: "quintam decimam".**

[363] **Nell'edizione del 1691 si ha: "Psalterii I Quinquagena".**

[364] **Nell'edizione del 1691 manca: "petit".**

mësimi që na vjen nga pesëmbëdhjetë Mbretëreshat.

PESËDHJETËSHJA E PARË E RRUZARIT.

I. MBRETËRESHA E PËRULËSISË.

I. (Përulësia) është baza dhe themeli i të gjitha Virtyteve: ishte ajo, Virtyti që bëri të dashurohet marrëzisht Perëndija me të Bekuarën Virgjëreshën Maria.

Sipas Shenjt Anselmos dhe të tjerëve (Përulësia) derivon nga humusi, toka, meqenëse të përulurit zbresin deri në tokë: ata i shkojnë pas të gjithëve dhe të gjithë i qëndrojnë përpara atyre, për Dashurinë e Perëndisë.

(Të Përulurit) i kanë sytë të fiksuar mbi vet vehten dhe mbi imperfeksionet e veta; mbi të tjerët për të medituar prezencën e Perëndisë (në ata).

Ky Virtyt ngazëllehet për lavdërimet (e bëra) ndaj të tjerëve, i ikën lavdërimeve të veta, me përjashtim të lavdërimit që, nga veprat e tyre, ngrihet Perëndija.

(Përulësia) don të mbetet e panjohur, e urren të rrijë në maja; ajo kërkon zemra paqësore dhe të buta.

Si enim ait S. Hieron[imus]: Ipsa SS. Trinitas eo sese demitti: ut in re qualibet, sua adesse virtute dignetur; quid supra humum se tollat homo pulvis et umbra vilis?

Quid immemor, suique, Deique, parum suam viltatem[365], et Dei in sese merita, ac Maiestatem agnosceret[366]?

Superbia ipsi inimica ad internicionem[367] insidiatur.

II. Thalamus ei regali stat apparatu, in Dominicae Orationis Palatio, PATER NOSTER.

Nam SS. Trinitas, per humilitatem, ex gratia Pater noster est cunctorum: et nos filii eius summa cum humilitate ei deservire ac parere: timere ipsum amare, ac venerari tenemur.

Quid?

Ex humo creati: non ut filii creationis, coram Creatore nos humiliemus?

Sic Ambros[ius]: Forma atque venustas Reginae huius affatu[368] maior est.

---

[365] **Nell'edizione del 1691 si ha: "vilitatem".**

[366] **Nell'edizione del 1691 si ha: "agnoscit".**

[367] **Nell'edizione del 1691 si ha: "internecionem".**

[368] **Nell'edizione del 1691 si ha l'equivalente: "effatu".**

Shën Jeronimi shkruan: "Nëse pra vetë Triniteti i Shenjtë zbret deri në çdo krijesë, dhe don të banojë në këtë Virtut, përse pluhuri dhe hija e zbehtë e njeriut dëshiron të ngrihet lart mbi tokë?

Si mundet (një njeri) të jetë kaq harrues për vehten dhe për Perëndinë në njohjen e vogëlsise se tij perpara Madhësisë dhe Madheshtise se Perendise?

Kryelartesia, armikja (e njeriut), e mashtron deri ne vdekje.

II. (Njeriut) një banesë i është pregatitur në Pallatin Mbretëror të *"Pater Noster" (Atit Tonë)*.

Në fakt, për Përulësi, Triniteti i Shenjtë na ka dhuruar hirësinë të jetë Ati Ynë dhe i të gjithëve: me përulësi intensive, edhe ne, bijtë e tij, duhet të dëgjojmë e të ndjekim Zërin e Tij, duke e nderuar Atë, duke e dashur Atë dhe adhuruar Atë.

Shenjti Ambroxhio shkruan: "Nuk do të na duhet të përulemi përpara Perëndisë që na ka ngritur nga toka në bijtë e Krijimit?

Dinjiteti dhe Bukurija e Mbretëreshës (Përulësia) është totalisht e pamundur per tu shpreh.

Novello Mariae Sponso talem Dominus ostendere est dignatus.

Cernebat Virginem candidis indutam: corona de gemmis X coronatam: cingulo miri decoris succinctam, bullis quindenis interstincto; cum torque XII margharitis[369] effulgentibus insigni.

Dextera Crucem praeferebat, humilitatis Christi passi indicium.

Palla ex stellis eam gemmisque visenda totam convestiebat, multa in luce corruscantem[370].

Digitos annuli signati Cruce insigniebant, testes desponsationis eius cum Christo.

III. Talem quoque Sanctus Dominicus praedicarat addens.

Ad pretii eius praestantiam cunctarum decor, valorque stellarum, nec aspirare[371] potest.

Quo circa[372] illius dignior est possessio ducenda: quam solis, lunae, stellarumque dominium obtinuisse.

Ea enim,* ait Cyrill[us]*: est de primis Dei filiabus, in beatis regnans animabus.

***Ideo Deus quoque,* Aug[ustinus] teste,**

---

[369] Nell'edizione del 1691 si ha: "margaritis".

[370] Nell'edizione del 1691 si ha: "coruscantem".

[371] Nell'edizione del 1691 si ha: "adspirare".

[372] Nell'edizione del 1691 si ha: "quocirca".

Burrit të Ri të Marias, Zoti i dha Hajrin ta shihte Mbretëreshën e Përulësisë me sytë e mendjes: ai pa një çupë me rroba të bardha; mbi kokë kishte një Kurorë me dhjetë kristalë; në ijet një brez me bukuri të mrekullueshme, të dekoruar me pesëmbëdhjetë globa ari; në qafë mbante një gjerdan, me dymbëdhjetë perla shumë të shkëlqyera; ne dorën e djathtë shtërngonte kryqin, Shenjë Fitoreje e Përulësisë së Krishtit Vuajtës; mbi supe një Mantel me Yje e Kristale që i derdhej në mënyrë mahnitëse, dhe mbështillej me dritë; gishtërinjtë zbukuroheshin me unaza me kryqin sipër, dëshmi të Fejesës së saj me Krishtin.

III. Në këtë mënyrë edhe Shën Domeniku e kishte përshkruar, dhe shtoi: "Asgjë nuk mund të krahasohej me Shkëlqimin e Saj, as vezullimi e rrezatimi i të gjitha yjeve të qiellit.

Ja vlente më shumë të pushtoje Atë, se sa të pushtoje Diellin, Hënën e Yjet.

(Shën) Çirili shkruante: "Ajo, në fakt, ka një vend të konsiderushëm ndër Bijat e Perëndisë në Mbretërinë e Shpirtrave të Bekuar";

Pastaj Shën Agustini shkruante: "Kështu

minimam in hoc orbe gratiam plus amat, quam naturam totam.

Et vos per vanissimam superbiam, **inquit D[ivus] Dominicus** [373] ***: quasi interfecistis eam.***

Testor ex numero hoc vestro plures trecentis, qui eam praeclariorem sunt oculis contemplati: quam oratione cuiusquam mentis oculis subiecta valeat adumbrari.

Quare: **Cantate Domino Canticum Novum.**

Haec in raptu suo S. Dominicus, aliaque de Virtutum Reginis caeteris, perspexerat, dato ei mandato, sub poena mortis; ut continuo praedicaret.

In cuius publicae omnium Visionis memoriam Vir Sanctus easdem XV Virtutes tum in Aula Ducis, tum in Ecclesia Maiore, ad vivum depingi curavit.

II. REGINA, AMICITIA.

Concordia haec mutua est amicorum unio: una in voluntate; qualis, ait

[373] **Nell'edizione del 1691 mancano le parole: "inquit D[ivus] Dominicus".**

edhe Perëndija në botë preferon më shumë atë që i jep një hajër të vogël respektivisht të cilit (nënshtron) universin e tërë.

Dhe ju, për kryelartësi të kotë, keni pothuajse harruar gjithçka (të falenderoni Perëndinë).

E pra tani të gjithë ju që jeni më shumë se 300 persona, e patë me sytë tuaj, më mirë se sa sikur të ishit në lutje do të mund ta kishit parë me sytë e shpirtit.

Atëherë, këndojini Zotit një Këngë të re".

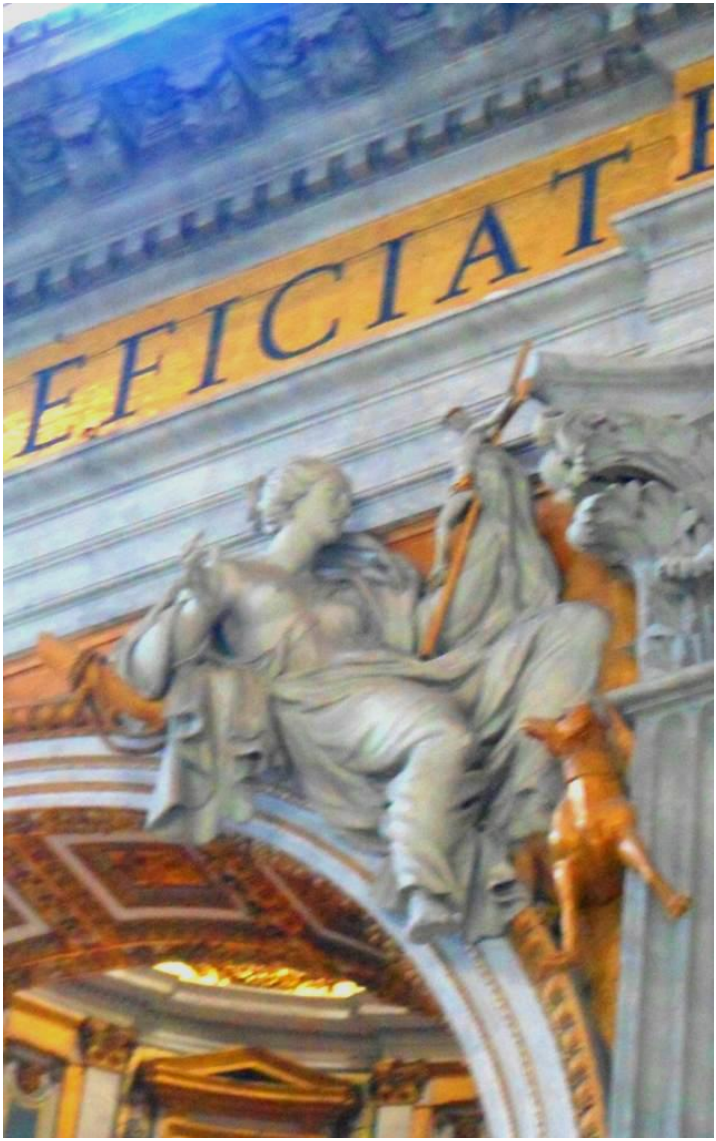
Shën Domeniku pa shumë gjëra të tjera për Mbretëreshat e Virtytit, gjatë ekstazës, në të cilën mori urdhërin të predikojë, nëse nuk donte të vdiste.

Në kujtim të kësaj fanepsje kolektive, Njeriu i Shenjtë kërkoi që të pikturoheshin të pesëmbëdhjetë (Mbretëreshat) e Virtytit, ashtu siç ishin parë, si në Sallën e Komandantit, ashtu dhe në Kishën Madhore.

II. MBRETËRESHA E MIQËSISË

Harmonia është bashkimi i miqve në një ndjesi të përbashkët.

(Shenjti) Agustin shkruan që

“La prima Virtù è la Regina dell’Umiltà…aveva una Croce tra le mani”, sec. XVII, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano.

HVMILTA.

ne, quella humiltà, che è basteuole a rendere l'attioni sue piaceuoli a Dio, che da la gratia sua a gl'humili, & fà resistenza alla volontà de' superbi.

L'agnello è il vero ritratto dell'huomo mansueto, & humile: per questa cagione Christo Signor nostro è detto agnello in molti luoghi, e dello Euangelio, & de' Profeti.

Humiltà.

DOnna, che nella spalla destra porti vn sacchetto pieno, & con la sinistra mano vna sporta di pane, sarà vestita di sacco, & calpesterà diuersi vestimenti di valore.

L'humiltà deue essere vna volontaria bassezza di pensieri di se stesso per amor di Dio, dispregiando gl'vtili, e gl'honori. Ciò si mostra con la presente figura, che potendosi vestire riccamente, s'elegge il sacco: il pane è inditio, che si procura miseramente il vitto senza esquisitezza di molte delicature per riputarsi indegna de i commodi di questa vita. Il sacchetto, che aggr[illegible],

Virtù dell'Humilitas o Umiltà (Cesare Ripa, Iconologia, 1611).

Augustinus]: membrorum uno[374] *in corpore existit.*

Hanc catenam vocat aurem S. Remigius: qua fideles coronantur[375]*, et constricti redduntur invicti.*

Haec invidiae, detractionum, odiorumque expultrix, ait Macrobius, multis ex hominibus unum quendam efficit inexterminabilem.

Hac res parvae crescunt: discordiae[376] *maximae dilabuntur: ut Salustius inquit.*

In natura rerum, concordia inducit corruptionem mundi: at in Regno gratiae, quod hominum est a Deo, constantiam et gloriam producit Concordia.

Illi infesta est hostis invidia.

Quibus dictis inquit S. Dominicus[377]*.*

I. Thalamus in Oratione Dominica[378] *stat ea dignus in, QUI ES: scil[icet] Ens per*

---

[374] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "unio".**

[375] **Nell'edizione del 1691 si ha, per errore di stampa: "coornantur".**

[376] **Nell'edizione del 1691 si ha: "discordia".**

[377] **Nell'edizione del 1691 manca la frase: "Quibus dictis inquit S. Dominicus".**

[378] **Nell'edizione del 1691 si ha: "Domini".**

(harmonia) vepron si bashkim i gjymtyrëve në trup.

Shën Remixhio e quan (harmoninë) Zinxhiri Artë, që lidh besimtarët për ti bërë të pamposhtshëm.

Makrobio shkruan që (miqësia) nuk njeh zili, murmuritje dhe urrejtje, që janë ndër njerëzit.

(Harmonia) e bën (miqësinë) të patundur.

Sallustio shkruan që me harmoninë, çdo realitet edhe minimal, do të lulëzojë.

Si ligj natyre, harmonia i dhuron mirëqënie njeriut, dhe, (duke u instauruar) Mbretërimi i Perëndisë, harmonia sjell stabilitet dhe lumturi, sepse (me harmoninë) çdo njeri është i lidhur me Perëndinë.

Asaj i bën luftë zilija e Armikut".

Pas këtyre gjërave, Shën Domeniku shton:

"I. (Harmonia) gjen strehimin e duhur në fjalët e Lutjes Ati Ynë: *"Qui es" (Që je)*, ose (Perëndi) që është Qënia e Përsosmërisë, meqenëse Ai i dhuron

essentiam: dans Esse caeteris per participationem, ait Boetius: id quod ex Dei in nos amicitia promanat.

Et sic amantem, non redames?

Sic amatos ab eo, non amplexaberis?

1. ***Dic age: esse tuum, tuum non[379] est?***

Negat DEUS: qui suum Esse per omnia distribuit Entia.

Et haec Deus amat: tu oderis?

Homines vero suos esse voluit filios universos: et nec vel ut[380] fratres agnoscis et amas?

Quem igitur, aut quid amabis; si eum: qui Esse unum uno a Patre tecum accipit[381], non ames?

2. ***Bene Cassiodorus sic ratiocinatur: Si natura fratres eodem ex patre mutuum sibi debent amorem, iure sanguinis: quid non iure Dei, iure Spiritus, iure tot Sacramentorum, et Charismatum debebis fratri Christiano?***

Vah hominem: qui quam mente, carne ne[382] plus amat proximum.

---

[379] Nell'edizione del 1691 si ha l'equivalente: "ne".

[380] Nell'edizione del 1691 si ha: "velut", al posto di: "vel ut" dell'edizione del 1847.

[381] Nell'edizione del 1691 si ha: "accepit".

[382] Nell'edizione del 1691 manca: "ne".

qënien të gjitha gjërave (Boezio).

Perëndija na ka dhuruar Miqësinë (e Tij): s'do të ndryshoje vallë me Atë që kaq shumë të ka dashur? Nuk do të ishe i dashur me atë që Ai don?

1. Hajde përgjigju: qënia jote, mos vallë të përket ty? Përgjigjet jo, Perëndija, që i dha Qënien e tij të gjithë gjërave që ekzistojnë.

Dhe gjërat që Perëndija don, ti vallë do ti urreje?

Ai drithërohet vërtet për të gjithë njerëzit, bijtë e Tij: dhe ti nuk i konsideron vëllezër, dhe nuk i don?

Atëherë kë dhe çfarë do të duash, nëse nuk don atë, që ka marrë jetë si ti nga Ati i vetëm, nga e njëjta Qënie?

2. Shkruan mirë Kasiodoro: "Nëse në bazë të së drejtës natyrale të gjakut, vëllezërit e të njëjtit at janë të detyruar për një dashuri reciproke: atëherë në bazë të së Drejtës së Shpirtit të Shenjtë, të Sakramenteve dhe të Dhuratave Hyjnore, nuk do të jesh edhe më i detyruar për një dashuri reciproke me vëllain kristian?

Mjer njeriu, që don të afërmin më shumë në bazë të mishit se sa në bazë të shpirtit.

3. Quid, est, et unde illud, quod amas[383]?

S. August[inus] respondet: Anima e solius Dei est creatione: non ex ullae[384] carnis traductione, et germanum amas ob carnis cognationem; ob spiritus communionem, minus amas Christianum.

In illo, si contra feceris: te peccasse credis; in hoc, ne quidem te peccare, sentis.

O stuporem! O amorem!

Stupor palpatur: amor, nec sentitur.

4. Naturam anteferre spiritui, cuiusnam est?

Certe bruti esse nequit: quare in eodem, homo a seipso discessit[385], et hominem ex homine exuit: ut nec vel bestiam induat.

Hoc vero dedecus naturae est, Deique contemptus.

Hoc totius Pulchri, quod in humanis inesse oportuit, eversio est atque corruptio.

Unde alterius generatio, esse necessario debet ultima deformatio.

Quo amabilior divina est Amicitiae piae pulchritudo.

Quid?

Vere[386] pro Helena sc[ilicet] formosula,

---

[383] Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "amat".

[384] Nell'edizione del 1691 si ha: "ulla".

[385] Nell'edizione del 1691 si ha l'equivalente: "desciscit".

[386] Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "penna" (piuma).

3. Kush është dhe ku është një që don?

Shenjt Agustini përgjigjet: “Shpirti nuk është gjeneruar nga mishi, por është krijuar direkt nga Perëndija: përse don më shumë vëllain e mishit dhe më pak të krishterin që është vëllai shpirtëror.

Nëse do ti kundërviheshe (vëllait të mishit) ti do të ndjeheshe në mëkat: e kundrejt (vëllait shpirtëror), as që të prek mendimi i mëkatimit!

O mrekulli! O dashuri! Mrekulli shumë! Dashuri fare!”.

4. Kush do të mundej vallë ti kundërvinte (lidhjen) naturale (lidhjes) shpirtërore?

Vetëm një budalla do të mundej, ose kujt i mungon ose ka difekt ne umanitetin, dhe bëhet i paarësyeshëm!

Mëkati origjinal ishte refuzimi i Perëndisë: ishte ai shkatërrimi dhe mbarimi i të gjithë bukurisë me të cilën (Perëndija) kishte veshur njerëzit: një degradim që si rrjedhim (u manifestua) në brezat e ardhshëm.

Miqësia e njeriut të devotshëm ndaj Perëndisë (do të sjellë, nga ana tjetër) Dashuri dhe Bukuri.

(Shenjti)Ambroxhio shkruan: “Nëse për

orbis depugnavit fere pars tertia: pro Concordia, bonorum omnium matre,* ait Ambr[osius], *laborabit parum, vel cuiusque anima, vel cura pubblica.

II. Notate, quo eam cultu conspexeritis.

Stabat ceu filia Dei, cum corona gloriae: vestitu aureo; vernantibus redimita liliis; decem rosarum fasciculo in manu; maiore quam solis claritate.

Recogitate Comites, velut Angelos Dei, stipantes ipsam: et has item denas.

Quis decor illis formae?

Quis honor gratiae?

Quis splendor gloriae?

Recordari potestis: effari nequeo.

Idem de studio eiusdem, solicitaque cura, ad pacem orbi procurandam, affirmo.

Pretium eius aestimarit?

Orbis in unum congesti aestimentur divitiarum thesauri: quid in anima ad rationalem hanc unam: cuius gazae sunt spiritus, anima, ratio, vita, etc.

pendën e bukur të Elenës luftoi pothuajse një e treta e botës, përse vallë për Harmoninë, Nënën e të gjitha të mirave, asnjë njeri e asnjë shtet nuk mendon?".

II. Mendohuni përsëri se në cilën madhështi e keni admiruar.

Bija e Perëndisë qëndronte aty: (përqark kokës) kishte një Aureolë të Lavdishme; kishte një fustan të artë të stolisur me zambakë pranverorë; në dorë kishte një buqetë me dhjetë trandafila, më të ndritshëm se dielli.

Kujtoni Shoqet që i rrinin përqark, si Engjëj të Perëndisë: edhe ato janë dhjetë.

Kujtoni Bukurinë (e Saj) magjepsëse, të Mbajturën (E Saj) të hirshme, Shkëlqimin (e Saj) të Lavdisë?

Unë nuk do isha në gjëndje ta rithoja.

Ajo vepron pa u lodhur për të sjellë paqen në botë.

Kush do të mund të vlerësonte vlerën (e harmonisë)?

(Është si) të vendosësh përballë të gjitha thesaret dhe pasurite e botës me thesaret e shpirtit, ose qënien, ekzistencën, mendimin, të jetuarin, etj.

1. *Quo infeliciores censendi sunt: qui inimicias*[387] *clam coquunt, palamve serunt ac gerunt.*

2. *Perdidisse regnum, est permagnum, maius, excidisse concordia.*

Haec enim regnum perditum recuperare potest: at huius sine praesidio regnum perstare non potest.

3. *Dico: qui charitatem, idem, et Deum perdidit.*

Quid? Regnum Mundi, mors eripit: at Amicitia[388] *Regnum mox hominis stabilit, adque gloriam intromittit.*

4. *Quam homo felix, qui in pace diem suum obiit: tam infelix, in quo pax moritur.*

Illa mors carnis est: haec spiritus, animaeque extinctio est.

An non, quo nobilior persona fuerit: eo immanior eiusdem recte censetur tyrannica contrucidatio?

Ita quidem S. Basilius disputat, et affirmat.

[387] **Nell'edizione del 1691 si ha correttamente: "inimicitias".**

[388] **Nell'edizione del 1691 si ha: "Amicitiae".**

1. Sa të trishtuar janë ata që ushqejnë në vetvete, ose mbjellin ose inkurajojne armiqsira.

2. Është një fatkeqësi e madhe të humbasësh një Mbretëri; por akoma më (katastrofike) është të humbësh harmoninë.

(Me harmoninë), në fakt, mundesh dhe të rikuperosh një Mbretëri të humbur, por pa (harmoni) nuk mund të qëndrojë një Mbretëri.

3. Shtoj se, kush humbet bamirësinë, humbet bashkë me atë edhe Perëndinë! Meqenëse, nëse vdekja e heq njeriun nga Mbretëria e Botës, përkundrazi Miqësia e risjell shpejt njeriun në Mbretëri dhe i ve kurorën e gëzimit[389].

4. I lumtur është njeriu, që vdes në paqe në ditën e fundit të tij; i dëshpëruar ai, në të cilin vdes paqja.

Atje, vdekja e mishit (por shpirti i gjallë); këtu, shuarja e qenies dhe e ekzistencës.

Shkruan dhe mbështet Shën Bazilio: "Kur bie një tirani, sa më i fuqishëm të kishte qenë funksionari i lartë, aq më mizore do të jetë vrasja e tij, po a jo?".

---

[389]**Në ndonjë botim gjashtëqindësh të Kopenshtainit ndonjëherë gjejmë në këtë frazë "mors", ndonjëherë "mox": leximi i saktë është "mox".**

“Virtyti i dytë është Mbretëresha e Miqësisë…mbante një tufë trandafila brilant si dielli”, sec. XVII, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano.

cioche per quello ſignificaſſe la chiarezza del ſuo nome dalle coſe da lui fatte in lontani paeſi portata,& celebre per eterna memoria. Diceſi anco, che ad Olimpia madre d'Aleſſandro, apparue in ſogno vn folgore,ilquale gli daua inditio dell'ampiezza,& fama futura nel figliuolo.

A M I C I T I A.

DONNA veſtita di bianco, ma rozzamente, moſtri quaſi la ſiniſtra ſpalla, & il petto ignudo, con la deſtra mano moſtri il cuore,nel quale vi ſarà vn motto in lettere d'oro coſi, LONGE, ET PROPE: & nell'eſtremo della veſte vi ſarà ſcritto, MORS, ET VITA. Sarà ſcapigliata,& in capo terrà vna ghirlanda di mortella & di fiori di pomi granati intrecciati inſieme, nella fronte vi ſarà ſcritto,

HIEMS, ÆSTAS

Sarà ſcapigliata, & con il braccio ſiniſtro terrà vn olmo ſecco, ilquale ſarà circondato da vna vite verde. Amicitia ſecondo Ariſtotele è vna ſcambieuole, eſpreſſa,& reciproca beneuolenza guidata per virtù, & per ragione

L'Amicizia (Cesare Ripa, Iconologia, 1611).

Iam si illius, quod Bonum est, iactura sit mala: sane omnino pessima istius esse debet: quod bonorum est Summum: quale quid est Charitas, Pax, et Concordia.

Nam Dei sunt ista.

Date Deo, quae sunt Dei: ideoque **Cantate Domino Canticum Novum in Psalterio.**

III. REGINA, LAETITIA SPIRITALIS.

Haec divinis gaudet Officiis et Servitiis: estque fructus Spiritus Sancti.

1. ***Thalamus Reginae huius est IN COELIS: hic enim pura est laetitia spiritalis et nuptialis.***

Ita Paulus: Nostra conversatio in Coelis est.

Quando, ait ibi S. Hier[onimus] mens cuiusque nostrum in divinis operibus cum gaudio requiescit: ut sic iam vivat in terris, quasi esset in supernis.

Pulchritudo huius serenissima est: ad statuam conferant omnes artifices artem et

Nëse është një e keqe humbja e çfardo të mire, sigurisht duhet të jetë më e keqja e të këqijave, të humbësh të Mirën më të Madhe, atë të Bamirësisë, Paqes dhe të Harmonisë.

Ato, në fakt, vinë nga Perëndija. I jepni Perëndisë, atë që është e Perëndisë, dhe për këtë *këndojini Perëndise një këngë të re në Rruzar*.

III. MBRETËRESHA GËZIMI QIELLOR

Ajo gëzon të drejtën të rrijë në shërbim të Perëndisë si shpërndarëse e Frutave të Shpirtit të Shenjtë.

I. Banesa e kësaj Mbretëreshe është: *"In Coelis" (Në Qiejt)*: Gëzimi banon ne Dashurinë e Pastër Shpirtërore.

Në fakt: "Banesa jonë është në Qiejt!" (Shën Pauli), dhe: "kur zemra jonë përgjigjet e lumtur ndaj veprave të Perëndisë, tani që është mbi tokë jeton si të ishte në Qiell" (Shën Jeronimi).

Bukurija (e Mbretëreshës Gëzimi Qiellor) ishte parajsiake: nëse të gjithë artistët do të skulpturonin statujën më të mahnitshme, në të

materiam omnem pulcherrimam: ad illius tamen nec umbram accesserint.

1. ***Quia, ait Aver[roés]: Ars nil potest melius, quam natura, vere, apparenter potest: at laetitiae artifex est naturae Auctor***[390]**.**

2. ***Eam***[391] ***parit Spiritus Sanctus, aeternam, Visio beatifica.***

Vere, August[inus]: Ars deficit omnis ad Virtutum picturam: cum non stylo, sed Spiritus Sancti pingantur digito.

3. ***Vidistis eam vultu roseo, inquit Dominicus***[392]***, cultuque purpureo; quia, ait Auicenna: Rubedo signum est laetitiae, tristitiae pallor.***

Corona illi ex auro, expressa signo sanctitatis rubeae Crucis Christi.

Quia ait S. Anselm[us]: Sanctorum laetitia maxime in passione est Christi.

Intexta corona[393] ***lilia erant X aurea: ob***

[390] **Nell'edizione del 1691 si ha: "Autor".**

[391] **Nell'edizione del 1691 si ha: "Ea".**

[392] **Nell'edizione del 1691 manca: "inquit Dominicus".**

[393] **Nell'edizione del 1691 si ha: "coronae".**

vërtetë ajo nuk do ti afrohej as nga larg madhështisë se Asaj Mbretëreshe.

1. Në fakt: "asnjë mjeshtri nuk ja kalon natyrës, mundet vetëm ta imitojë" (i Madhi Averroè). Krijuesi i Natyrës është edhe Krijuesi i Gëzimit.

2. (Gëzimi) është një derdhje e vrullshme e Shpirtit të Shenjtë: është një shikim drejt Qiellit, është një pranverë pa fund.

S. Agostini (ka shkruajtur) një të vërtetë: Asnjë artist nuk do të mund të përfiguronte Virtytet, meqenëse Ato nuk mund të portretizohen me një penel, por me Gishtin e Shpirtit të Shenjtë.

3. E keni parë Atë me faqe të kuqërreme dhe me një fustan të kuq të purpurt[394], meqenëse: "e kuqja është ngjyra e gëzimit, e zbehta (ngjyra) e trishtimit" (i Madhi Avicenna).

Ajo kishte mbi kokë një Kurorë të artë, në majë të së cilës spikaste ngjyra rubini, Shenja e Shenjtësisë, Kryqi i Krishtit.

Dhe kjo sepse Pasioni i Krishtit është Hareja e Shenjtorëve (Shenjt Anselmo).

Kurora rrethohej nga dhjetë Zambakë

---

[394]**Në 1847 shtohet: "Thoshte San Domenico", që në botimet e përparshme mungon.**

Decalogi observationem hilarem: Comites eius X in omni genere Musices concinebant: inde tacita vobis gaudia lacrymas cierunt.

Haec, **ut Reginae omnes, manibus gerebant Psalteria: quia Angelica Salutatio omnis gaudii veri est initium.**

Hac [395] ***Deum ipsum capit, inque se provocat: nam hilarem datorem diligit Deus.***

Haec, ait Hieron[ymus], bonorum coelestium universas in se fert divitias, quarum minimis confert[396] ***terrenas maximas: et noctis erit ad tenebras collatio, luti ad aurum.***

Quocirca ea in sua, vel cuiusquam anima extinxisse; tanto immanius est parricidium: quanto ea coeli Regina est prae quovis regno terrestri.

Sit, qui pestem in regno excitet, qua totum exhauriatur: quot necibus talem dignum duxeris?

Et vilipendis [397] ***cuiusquam iusti corrupisse.***

---

[395] Nell'edizione del 1691 si ha: "haec".

[396] Nell'edizione del 1691 si ha, per errore di stampa: "confer" (porti).

[397] Nell'edizione del 1691 si ha: "vili pendis".

të Artë, (që simbolizonin) respektimin e gëzuar të (Dhjetë) Komandimeve; Dhjetë Çupa e shoqëronin duke i bërë muzikë me kaq elegancë, saqë ju bëjnë t'ju dalin në heshtje, lot gëzimi.

Edhe Ato, si të gjitha Mbretëreshat e tjera, kishin Psallterin ndër duar, meqenëse me Lutjen Ave Maria fillon Plotësimi i Gëzimit.

(Gëzimin) e posedon Perëndija dhe (në Gëzimin) Ai banon: në fakt Perëndija don atë që dhuron Gëzim. (Gëzimi) ka në vetvete të gjitha pasuritë e Qiellit, dhe të gjitha pasuritë e tokës, në krahasim me të, janë një zero, vetëm errësira nate dhe baltë, respektivisht arit (Shën Jeronimi).

(Gëzimi) fiket në një shpirt që është në mëkat mortal: Mbretëresha e (Gëzimit) Qiellor vallë mos ka më pak vlerë se çfardo mbretërimi tjetër të tokës?

Nëse dikush do të pëhapte murtajën në një Mbretëri, dhe i zhdukte të gjithë: vallë ju nuk do ta konsideronit se meritonte vdekjen?

Dhe vallë do ta gjykoje në masë të vogël atë që zhduk Gëzimin nga zemra e të drejtit,

corrupisse Laetitiam spiritus?

Quae animae vita est, et corona: et flos etiam, decorque corporis.

Itaque illius in gratiam: **Cantate Domino Canticum Novum.**

IV. REGINA, PATIENTIA.

***Haec profugat omnem iram, blasphemiam, et timorem tetrum: conciliatque pacem cum Deo; superior cunctis, et hominibus, et humanis: coelos triumphatrix inaudit*[398].**

Inimica ipsi Ira est.

1. ***Thalamo gaudet in isto: SANCTIFICETUR.***

Et merito: quia, ait Cypr[ianus]: Patientia peccatores sanctificat; perficit virtutes; victoriam obtinet; fortium est armatura corona Sanctorum.

Verbo: In Patientia vestra possidebitis animas vestras.

2. ***Pulchritudo eius tanta est; quantam, si omnium hominum corda concupiscerent,***

[398] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "invadit" (irrompe).**

që është jeta dhe drita e shpirtit, fuqia dhe bukuria e shpirtit?

Atëherë, për Madhështinë (e Mbretëreshës së Gëzimit Qiellor), *"Këndojini Zotit një Këngë të re"*.

IV. MBRETËRESHA E DURIMIT

(Durimi) urren sherrin, ligësinë dhe arrogancën; don paqen e Perëndisë; rrin sipër njerëzve dhe grindjeve të tyre: hyn fitimtare në Qiell.

Armiku i saj është zëmërimi.

1. Ngazëllehet në Banesën: *"Sanctificetur" (u Shënjtëroftë)*. Dhe me të drejtë kështu, meqenëse: "Durimi i bën të shenjtë mëkatarët, çon në perfeksion Virtytet, arrin Fitoren; është Armatura e të fortëve dhe Kurora e të shenjtëve" (Çipriano).

Shkurt me një fjalë: "Me durimin tuaj do të zotëroni shpirtin tuaj" (Lc.21,19).

2. Bukurija e Saj ishte kaq e madhe, saqë nëse të gjithe burrat do të provonin ta ëndërronin atë,

sibi tamen nec fingere animis possent.

Ad eam, pulchritudo Sacrae[399] *Rachelis, Iudithae, etc, sunt tenebrae.*

Per eam quae non adierunt, quanta non peregerunt Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines?

Vis omnis tyrannica contra ipsam: at supra, nulla.

Illa passionis Dominicae extitit: divinae bonitatis, ait Beda, est speculum, et[400] *permanet in aeternum.*

3. *Vidistis illam, cum denis comitis*[401]*, purpuratam, gemmatam, stellatam, coronatam, et sic ornatam, ut supra vix aliud esse queat.*

Nec enim oculis vidit, nec auris audivit, quae Deus praeparavit diligentibus eum, sic ut etiam animas pro eo ponant.

Qua cum maiorem charitatem nemo

---

[399] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "Sarae" (di Sara).**

[400] **Nell'edizione del 1691 manca: "et".**

[401] **Nell'edizione del 1691 si ha, per errore di stampa: "comitissis".**

asnjëri as minimalisht nuk do të mundej ta imagjinonte.

Në ballafaqimin dritë errësire, bukuria e Sarës, Rashelës, Xhuditës, etj. është e konfrontueshme me errësirën.

Nëpërmjet (Durimit), sa (prova) Apostujt, Martirët, Rrëfyesit dhe Virgjëreshat kanë kaluar në fund të fundit?

Tërbimi ferrit do të donte ta zhdukte Atë, por (Durimi) është mbi Tërbimin.

Durimi i Pasionit të Zotit, si një pasqyrë, do të jetë shëmbull i përjetshëm i Mirësisë së Perëndisë (Beda).

3. E keni parë (Mbretëreshën e Durimit), sëbashku me Dhjetë Shoqet: (vishte) një fustan ngjyrë të kuqe të purpurtë, (mbi kokën e saj) një Kurorë me Xhevahirë dhe Yje, dhe kishte një Bukuri të pashoqe.

Në fakt, kurrë syri nuk shikon, as veshi nuk dëgjon, gjërat që Perëndija ka pregatitur për ata që E duan[402], ose për shpirtrat që besojnë tek Ai.

Asnjë nuk ka dashuri më të madhe[403]

---

[402] Cf. 1Cor.2,9.

[403] Beato Alano parafrazon Gv. 15,13.

“Virtyti i tretë është Mbretëresha e Gëzimite kishte shikimin të drejtuar nga Qielli”, sec. XVII, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano.

ALLEGREZZA.

dell'huomo,& l'oro parimente ha virtù di confortare gli ſpiriti : Et queſto conforto è cagione dell'allegrezza. La diſpoſitione del corpo, & la dimoſtratione del ballo è manifeſto inditio dell'allegrezza.

Allegrezza.

GIouanetta con ghirlanda de fiori in capo, nelle deſtra mano terrà vn Tirſo,coronato tutto con molti giri di fronde,& ghirlande di diuerſi fiori,nella ſiniſtra hauerà il corno di diuitia,& ſi potrà veſtire di verde.

Allegrezza d'Amore.

GIouane veſtita con diuerſità di colori piacenoli, con vna pianta di fiori di boragine ſopra i capelli, in mano porterà ſaette d'oro, & di piombo, ouero ſuonerà l'Arpa.

Allegrezza, Letitia, & Giubilo.

VNa giouane appoggiata ad vn olmo ben fornito di viti,& calchi leggiermente vn cauolo ſodo, allarghi le mani, come ſe voleſſe donar preſenti,

Laetitia spiritualis, o gioia (Cesare Ripa, Iconologia, 1593).

habeat: aliunde quoque maior non existit pulchritudo et gloria.

***Ideo Aureola specialis manet Patientiae*[404].**

4. ***Eam perdidisse, est summis, mediis, imis excidisse.***

Quanti est praemii, tenuisse eam: tanti est damni, abiecisse: Prorsus vero in sese velut iugulatam extinxisse: sceleris est infandi, et nullis unquam mortibus expiandi.

Age, cuiusquam Regis filiam dilaniato, aliamque super aliam millies: ea tamen sceleris enormitas, ad unius Patientiae extinctionem tanti fuerit, quanti mortales reginae omnes, ad hanc immortalem, planeque divinam, idest*[405]*, nihili: et tamen quantae in eam caedes designantur in animis hominum?

Quoties foede profligatur?

[404] **Nell'edizione del 1691 si ha: "Patientiam".**

[405] **Nell'edizione del 1691 si ha: "id est".**

(në Durimin): nuk ekziston, në fakt, Bukuri dhe Lavdi që ta barazojnë Atë.

Për këtë Durimit i është dhuruar një Aureolë speciale.

4. Nëse humbet shpesh (Durimi), në fund fiket.

Çfarë fitimi të jashtëzakonshëm (do të ketë) ai që ka ruajtur (Durimin)!

Çfarë shkatërrimi kolosal për atë që e ka humbur!

Është e tmerrshme ta mbytësh gjithmonë e më shumë (Durimin) deri sa ta bësh të vdesi: si të shlyesh të tilla mëkate kaq të mëdha mortale?

Epo, nëse ti ke vrarë bijën e një Mbreti, dhe pas asaj, mijra të tjera (bija Mbreti), pamatshmëria e këtyre poshtërsive nuk do ta kalonte vrasjen e nje (Mbretëreshe) të vetme Durimin: dhe kjo sepse të gjitha Mbretëreshat njeri janë zero, përpara Mbretëreshës së Durimit e pavdekshme dhe hyjnore.

Megjithatë, sa masakra do të kryhen nga subjektet e veta për çdo Mbretëreshë njeri të vrarë kriminalisht?

Sa herë masakrohet mizorisht?

Quam a raris colitur, et conservatur? An quia pro ipsa Rex patientiae non oratur?

Quare: **Cantate Domino Canticum Novum.**

V. REGINA, MISERICORDIA.

Hac, ait V[enerabilis] [406] ***Aug[ustinus] miseriis aliorum compatimur, tanquam nostris.***

Et iure: quia eiusdem sumus conditionis fratres et hospites.

Quippe, ait Seneca, Natura est omnibus communis: Fortuna cunctis frequentius est similis.

Proin timeant Reges; multi enim e solio rapti ad vincula sunt, et cunctis exacti.

Illa dat aliis sua liberaliter, ablata restituit; paupertatem spiritus suavissime amplexatur; at inimica eius Avaritia sacra omnia, sus deque habet profanatrix [407]***.***

Eius sunt rapinae, sacrilegia, Simoniae, etc.

1. Thalamus Misericordiae est in:

[406] **Nell'edizione del 1691 si ha: "S.".**

[407] **Nell'edizione del 1691 si ha: "prophanatrix".**

Nga ana tjetër, sa pak nderojnë dhe mbrojnë (Mbretëreshën Durimi)!

Dhe përse për (ta patur) atë, nuk lutet Mbreti i Durimit?

Atëherë, *"këndojini Zotit një Këngë të re"*.

V. MBRETËRESHA E MËSHIRËS

"Mëshira na bën të na vijë keq për rrënimin e të tjerëve, njësoj si për vete" (Shën Agostino).

Është e drejtë, sepse jemi të gjithë, pa dallim, vëllezër dhe udhëtarë.

Meqenëse, thotë Seneka, "Natyra na barazon, dhe Destina na bashkon". Mbretërit, pra, nuk jetojnë të qetë, sepse janë të shumtë ata (Mbretër) që nga froni kanë përfunduar në hekura dhe të urryer nga të gjithë.

(Mëshira) dhuron pa kërkuar asgjë në shkëmbim, dhe i fal fyerjet.

Shoqe e saj është varfëria e shpirtit; armike e saj, përkundrazi, është babëzia, që turpëron vendet e shenjta, me dhunime, sakrilegje, matrapazlliqe Simonie, etj.

1. Banesa e Mëshirës është

NOMEN TUUM.

Quia **Nomen Domini, ait Ambros[ius]** ***totius naturae fons est: ut***[408] ***idcirco illi omne genu flectendum sit.***

Quid enim fidelibus est usquam Boni: quod non ita, et ex eo detur Ecclesiae?

2. ***Unde***[409]***: quaecumque***[410] ***petieritis in*** **Nomine** ***meo, fiet***[411] ***vobis: adeo, quicumque***[412] ***invocaverit*** **Nomen Domini** ***salvus erit.***

O Nomen ***dives in omnes: quia Misericors!***

Ideo Rex Regum est JESUS, Magnus Dominus et laudabilis nimis.

3. ***Deus Potentia terrificat, at Misericordia magnificat se: quia ex hac sanctificat et glorificat.***

Ex illa vivimus, movemur, et sumus.

Per illam[413] ***redempti speramus: et non est in coelo aut in terra, qui se abscondat a calore eius.***

4. ***Haec Dei filia Fratrem suum e coelis***

---

[408] **Nell'edizione del 1847 manca: "ut".**

[409] **Nell'edizione del 1847 manca: "unde".**

[410] **Nell'edizione del 1691 si ha: "quaecunque".**

[411] **Nell'edizione del 1691 si ha: "fient".**

[412] **Nell'edizione del 1691 si ha: "quicunque".**

[413] **Nell'edizione del 1691 si ha l'equivalente: "istam".**

***"Nomen Tuum" (Emri Jot)*. Është Zoti që ka krijuar botën, prandaj çdo gju të përkulet poshtë përpara Tij (S. Ambrogio).**

A do të ketë vallë diçka më superiore (se sa Mëshira), që (Perëndija) ja ka besuar Kishës, në avantazh të besimtarëve?

2. Nga këtu: "Çfardo gjëje që të kërkoni në Emrin tim, do t'ju jepet" (Gv.14,13): prandaj, "kushdo që do të thërrasë Emrin e Zotit do të shpëtohet" (Rom. 10,13).

Oh, Emër Sublim Mëshirë! Jezusi është vërtet Mbreti i Mbretërve, Zoti i Denjë për çdo lavdërim.

3. Perëndija është Madhështor në Fuqi, Ekselent në Mëshirën e Tij, nëpërmjet së cilës Ai shenjtëron dhe glorifikon.

Për arësye të saj ekzistojmë, operojmë dhe jetojmë. Për atë presim Shpëtimin, dhe s'ka asnjë as në Qiell as në tokë, që mund të fshihet përpara Flakës së Saj të Dashurisë.

4[414]. "Kjo Bijë e Perëndisë bëri

---

[414]Ky numër mungon në botimin e 1847, prej një numërimi progresiv tjetër.

deduxit in terram: **ait Bern[ardus].**

5. ***Illa parens est operum spiritalium et corporalium: unde misericorditer docet ignorantes, dubitantibus consulit, etc., pascit esurientes, nudos convestit, etc.***

6. ***Illa Regem coeli fecit servum, ut nos servos proveheret in Reges:*** **ait Ambrosius.**

Creet lucem corporalem ipse DEUS, quantam, quantam: ad spiritalem tamen Misericordiae procul abesse debebit; quantum prae corpore spiritus est.

Vidistis eam indutam bysso[415] ***nivea, per seipsa*** **Nominibus, JESUS et MARIA,** ***undique: quod ea totius misericordiae sint*** **Nomina, ait Bern[ardus],** ***Psalterium manu gerebat: quod in Incarnatione coepit misericordia eius a progenie in progenies***[416]**.**

Corona triplici insignem vidistis: quod Misericordia Dei sit in coelo, terra, et sub terra.

Divitant[417] ***minereae***[418]***?***

[415] **Nell'edizione del 1691 si ha: "byssa".**

[416] **Nell'edizione del 1847 manca: "in progenies".**

[417] **Nell'edizione del 1691 si ha l'equivalente: "ditant".**

[418] **Nell'edizione del 1691 si ha: "minerae".**

të zbresë nga Qielli mbi tokë Vëllai i saj (Jezusi)", shkruante Shën Bernardo.

5. Ajo është Nëna e veprave (të mëshirës) shpirtërore dhe trupore: ose e të mësuarit me përzemërsi të injorantëve, e të këshilluarit të dyshuesit, etj., të ushqyerit e të uritërve, të të veshurit të të zbuluarve, etj.

6. Për atë Mbreti i Qiellit bëhet shërbëtor, për të na bërë ne shërbëtorëve, Mbretër, shkruante Shënjtori Ambrogio.

Perëndija krijoi dritën me shkëlqimin e saj; megjithatë, ajo është minimale, respektivisht dritës shpirtërore të Mëshirës, sepse Shpirti është superior ndaj materies.

E keni parë të veshur me një fustan të bardhë bor linoje, mbi të cilin ishin shkruajtur kudo Emrat e Jezusit dhe të Marias, sepse janë Ata Emrat që mbulojnë Mëshirën, shkruante Shën Bernardi.

Mbante në dorë Rruzarin, sepse (Perëndija) filloji kohën e pafundme të Mëshirës së Tij, duke nisur që nga mishërimi.

E keni parë të nderuar nga një Kurorë trefishe, sepse Mëshira e Perëndisë qëndron në Qiell, tokë dhe nëntokë.

Minierat pasurohen me të mira

At terrenis: divinis vero bonis misericordia ditat.

Quo miseriores sunt immisericordes: eo crudeliores ii, qui illius sunt persecutores, ac trucidatores quoque; quales sunt duri omnes, ac barbari animis.

Cum igitur in dictis quinque Reginis, singularumque denis comitissis, spectare vobis licuit primam Psalterii Quinquagenam: cumque in JESU, ac MARIA easdem eminere, atque in Angelica Salutatione residere cognoveritis: quid restat, nisi ut, ad Decalogi sanctam observationem, per quinque Reginarum gratiam opitulatricem, Deo, Deiparaeque in Psalterio ipsorum: **Cantetis Canticum Novum.**

tokësore, ndërsa mëshira nga ana tjetër na bën të pasur me të mirat e Perëndisë.

Sa mjeranë janë, ata që nuk kanë mëshirë, sa ç'njerëzorë janë ata, të cilët dëbojnë dhe shuajnë mëshirën; ata do të kenë shpirtin mizor dhe brutal.

Në këto pesë Mbretëresha, të shoqëruara secila nga dhjetë Shoqe, ju keni mundur të admironi Pesëdhjetëshen e parë të Rruzarit; dhe keni parë me sytë tuaj Virtytet të shfaqen (në shqiptimin) e Emrave të Jezusit dhe të Marias: ato në fakt banojnë tek Lutja Ave Maria.

Çfarë mbetet për të shtuar, përveç se, sëbashku me pesë Mbretëreshat magjepsëse dhe dhjetë Shoqet e tyre, *ju ti këndoni Perëndisë dhe Nënës së Perëndisë, në Rruzarin e Tyre, një Këngë të re?*

“Virtyti i katërt është Mbretëresha e Durimit...kishte një Bukuri të pa krahasueshme”, sec. XVII, Basilica di San Pietro in Vaticano.

La Virtù della Patientia, o Pazienza (Cesare Ripa, Iconologia, 1625).

II. QUINQUAGENA.

VI. REGINA, ABSTINENTIA.

Haec licitis, et superfluis se abdicat in victu ac potu: necessariis utitur parce; cum gaudio misto dolori.

Dei liberalitate gaudet: dolet de necessitate; procul refugit a voluptate.

Carnem edomat: ut Spiritus regnet; utriusque inter comitatum et exercitum, media stat.

Dum hinc obarmat spiritales; inde exarmat[419] ***carnales.***

Quin, ut **Seneca ait,** ***universorum ea frenum est vitiorum.***

Aug[ustinus]: ***Suavis, elegansque es Temperantia.***

Tu enim vitam ducis Angelicam, brutam spernis: nutrix, custosque virtutum es.

Cypri Regina sole pulchrior, Luna elegantior; et super dispositionem stellarum suavior.

Inimica ipsi Gula adversatur.

[419] **Nell'edizione del 1691 mancano le parole: "spiritales: inde exarmat", presenti nell'edizione del 1847.**

PESËDHJETËSHJA II (E RRUZARIT)

VI: MBRETËRESHA E MATURISË

Ajo nuk e kapërcen në ushqimet dhe në pijet e lejuara, në gjërat e nevojshme nuk i kalon limitet, gëzimi i saj më i madh është dhëmbshuria.

Gëzon dhuratat e Perëndisë, nuk i don mediokritetet, ikën me vrap nga epshi, nënshtron mishin për të bërë që të mbretërojë Shpirti, është e dashur dhe e vendosur në pikën e duhur, lufton për gjërat shpirtërore, nuk synon gjërat tokësore.

Seneka shkruante që është ajo që prangos të gjitha mëkatet, dhe Agustini: O Përmbajtje, je e dashur dhe e pastër.

Ti don jetën e ëngjëjve dhe nuk pranon jetën pa tru: ti je nëna vigjilente e Virtyteve.

Mbretëresha e Dashurisë[420] është më e bukur se Dielli, më e bardhë se Hëna dhe më përrallore se Yjet në Qiell.

Hakërrim i saj, armik i saj është Fyti.

---

[420] Fjale për fjalë "Mbretëresha e Qipros", meqenëse Qipro ishte e famshme për kultin e Venerës.

Thalamo Regis illo sedet: ADVENIAT REGNUM TUUM.

Et iure, quia Abstinentia perducit ad Regnum Dei,* ait Ambr[osius], *merito.

Nam qui per eam regnant corpori: iidem, persistunt quoque in Virtutum regno: quibus illud coeli permissum debetur.

Pulchritudo huius est prorsus angelica: proinde nulla humana, vel terrena par ei, vel in parte esse potest.

1. ***Nam species suum numquam transcendit genus: ita mortale omne et corporale stat procul infra immortalia et spiritalia.***

2. ***Quid non agunt, et patiuntur vani; ut reddantur venusti?***

Ut sese comunt, colunt, alunt, pingunt, stringunt?

At abstinentia, ieiunio pinguior, et formosior evadit.

Ajo banon në Shtëpinë Mbretërore (të Perëndisë) (në pritje që): *"Adveniat Regnum Tuum" (të vijë Mbretëria Jote)*.

Dhe me të drejtë, shkruan Shenjti Ambroxhio, meqenëse Maturija të çon në Mbretërinë e Perëndisë.

Në fakt, kush e zgjedh Mbretëreshën (karakteristikën) e trupit të vet, tek ai lulëzojnë të gjitha virtytet dhe do të arrijë me siguri në Qiell.

Bukurija e Saj është engjëllore: dhe asnjë bukuri njerëzore o tokësore nuk mundet kurrë, as minimalisht ti barazohet.

1. Në fakt, bukurija nuk mundet kurrë të shkojë përtej natyrës njerëzore, ashtu si realitetet e vdekshme dhe trupore janë infinit larg realiteteve të pavdekshme dhe shpirtërore.

2. Çfarë vallë nuk do të bënin dhe nuk do të vuanin ata që i pëlqen vetja, për tu dukur tërheqës?

Ata si mendje shkurtër që janë, zbukurohen, freskohen, bëjnë tualet, vishen e mbathen!

Megjithatë Maturia del nga agjërimi, më mahnitëse dhe e bukur.

Recoletres pueros, mero pane, legumine, et aqua, et his parce victitantes.

3. ***Cum igitur victrix sit vitiorum: et vitia, quam regna vincere, sit gloriosus; gloriam abstinentiae quis dicendo exprimat.***

4. ***Alii Heroas, Reges, Hectores, praedicent: hanc ego Reginam istis antefero cunctis; quos vel ipsius esse servos non dignatus Deus, ut quorum gulae nil satis fuit.***

5. ***Pascant se alii, cibisque suffarciant: onerantur his et debilitantur: abstinentia minimo seipsa sit robustior.***

Inedia, urbium expugnatrix illius nutrix est, et conservatrix.

Vidistis hanc manu sceptrigeram hac, illa Psalterii gerulam, caput gemmis coronatum; vestitu suppallido, sed coronis

Kujtohuni për ato tre çupat [421] , që ushqhen vetëm me bukë, me perime dhe ujë, dhe në mënyrë të moderuar.

3. Dhe kjo sepse Ajo triumfon mbi veset, dhe të jep më shumë lavdi të fitosh mbi veset, se sa të fitosh Mbretëritë; kush mund të shprehë me fjalë madhështinë e Maturisë?

4. Le të festojnë të tjerët edhe Heronjtë, Mbretërit, dhe Hektorin: unë i vë një Mbretëreshë të tillë përballë të gjithë këtyre, që Perëndija nuk i desh as në shërbimin e Tij, sepse asgje nuk e mbushte dot grykën e tyre.

5. Le të kënaqen të tjerët dhe të mbushen me ushqim, të shëndoshen e të dobësohen; Maturia më e vogël do të ketë më shumë forcë (se Gryka).

Varfëria, e ushqen, dhe e ruan, (e bën) fitimtare mbi çdo qytet (të mëkatarëve).

E keni parë të mbajë në njërën dorë Skeptrin dhe në tjetrën Psallterin: Kokën e kishte me kurorë me xhevahirë; fustani pak

---

[421]Është fjala për Ananias, Misaele dhe Azaria, të cilat, në oborrin e Nebukadnetsarit, Mbreti i Babilonisë, nuk pranuan të hanin ushqimin e shijshëm të mbretit, dhe, duke ngrënë vetëm bishtajore, kishin fytyrat më të florinjta të të rinjve të tjerë që hanin ushqimin e mbretit (Dan. 1,1ss.).

undique pertexto, nulli gravitate secundum; comitatu virginum denarum illustrem.

Etenim absque hac nullus sanctitatem attigit, vel in Sanctorum societate [422] ***pervenit.***

Abstinentiae hostes in sese eam iugulant ebriosi et gulosi.

Est enim gula, *Seneca* teste, rationis et virtutum suffocatio omnium.

Cum enim necessaria virtutum sit connexio: par quoque sors est omnibus; quare ad stragem *abstinentiae, caeteras fundi, fugarique necesse est.*

Dices: *illa sic fieri non cernuntur.*

Quia, inquam, oculos non habes, queis fieri cernas: ergone etiam non re vera [423] ***geruntur?***

Geri sic in anima videt Deus, Angeli,

[422] **Nell'edizione del 1691 si ha: "societatem".**

[423] **Nell'edizione del 1691 si ha l'errore di stampa: "revera".**

i vjetër, por copë tërësisht me rreze dielli, dhe nuk kishte shoqe në hijeshi; avanconte me dinjitet në shoqërinë e dhjetë Virgjëreshave.

Në fakt pa (Maturinë), asnjë s'mund të arrinte kurrë shenjtërinë, ose të vinte në shoqërinë e Shenjtorëve.

Te dehurit dhe grykësit janë armiqtë që mbysin Maturinë, duke bërë të vdesë brënda vehtes.

Në fakt, Seneka shkruan, që është pikërisht grykësia që mbyt disponimin e Virtyteve.

Duke qenë se në fakt janë nevojshmërisht të bashkuara, të gjitha do të kenë të njëjtin fat.

Për këtë, pas asgjësimit të Maturisë, Virtytet e tjera nevojshmërisht do të rrëzohen ose shpërndahen.

Do të thuash: nuk shoh se në çmënyrë mund të ndodhin këto gjëra.

Unë përgjigjem: nëse ti nuk ke sy për të parë atë që ndodh, kjo është arësyeja që ato nuk janë të vërteta?

Shpirti shikon në vetvete Perëndinë,

Sanctique vident, videbis et ipse: at serius.

Quare nunc, nunc **Cantate Domino Canticum Novum.**

VII. REGINA, CONTINENTIA

Haec carnis est integritas; inque ipso matrimonio servari sancta non solum potest: sed debet.

Ut ab eo Virginitas absit, adsit tamen castitas necesse est.

Et ea triplex, Mentis, Oris, Operis, ut **S. Hieron[imus]** ***vult: et recte.***

1. ***Inde*** **S. Greg[orius] Nazianz[enus]:** ***Pulchrorum omnium est pulcherrima, sauvium suavissima, et gravissima morum gravium, in quam Deus et Angeli prospicere gaudent.***

Haec sexum amat alterum: sed cavet, fugitque consortium, odit iram, fastum, luxumque omnem.

Amat, **ait Haymo,** ***vigilias, ieiunia,***

sodit Ëngjëjt dhe Shenjtët, dhe do të shikosh një ditë edhe vetë (Mbretëreshën Maturia).

Prandaj, tani dhe përgjithmonë, *këndojini Zotit një Këngë të re*.

VII: MBRETËRESHA DLIRËSIA'

Kjo (Mbretëreshë) është pastërtia e trupit. Edhe në Martesë jo vetëm është e mundur, por është detyrore të jetosh shënjtërinë: edhe pse Virgjiniteti ka humbur, është e mundur të jetosh dlirësinë.

Ajo, thoshte me të drejtë Shën Gregorio Naxianxeno, ka tre (shprehje): në mendime, në fjalë dhe në vepra.

1. Vazhdon Shën Gregori Naxianxeno: Ajo është më e bukura, më e ëmbla, më e ngritura ndër cilësitë morale, që ajo i bën ato ti pëlqejnë Perëndisë dhe engjejve.

Ajo ndonëse don personat e seksit tjetër, i rrëshqet atyre, dhe i bën bisht shoqërisë; urren pastaj grindjet, lavdërimet dhe mospërmbajtjen.

Thoshte Aimone: Ajo don

“Virtyti i pestë është Mbretëresha e Mëshirës ...mbante në duar një Psallter, për të treguar se kishte filluar koha pa fund e Mëshirës”, sec. XVII, Basilica di San Pietro in Vaticano.

MISERICORDIA.

cia aperte, ma tenga con la deſtra mano vn ramo di cedro con il frutto, & a canto vi ſarà l'vccello pola, onero cornacchia.

Miſericordia è vn'affetto de l'animo compaſſioneuole verſo l'altrui male, come dice S. Gionanni Damaſceno lib. 2. cap. 24.

La carnagione bianca, l'occhi graſſi, & il naſo aquilino ſecondo il detto di Ariſtotele al capo ſeſto de fiſonomia, ſignificano inclinatione a la Miſericordia.

La ghirlanda d'oliuo che tiene in capo, è il vero ſimbolo de la Miſericordia nelle ſacre lettere, à le quali ſi deue l'obligo della cognition vera di queſta ſanta virtù, & il ramo di cedro ſignifica il medeſimo, come fa fede Pierio Valeriano, oue tratta del cedro.

Lo ſtare con le braccia aperte, dinota che la Miſericordia à guiſa di Giesù Chriſto Redentor noſtro, ch'è la vera Miſericordia, con prontezza c'aſpetta ſempre con le braccia aperte, per abbracciar tutti, e ſouuenir à le miſerie noſtre, & Dante nel lib. 3. del Purgatorio ſopra di ciò così dice:

Horribil

orationes, cilicia, castigationes, et aspera omnia.

Unum quaerit: cor mundum, ut facie ad faciem Deum videat.

Beati mundo corde, etc.

Adversaria eius luxuria est.

2. ***Thalamo ea regnat in isto: FIAT VOLUNTAS TUA.***

Quia, **1. Thessal. 4:** ***Haec est voluntas Dei, Sanctificatio vestra.***

Atqui castitas quaerit placere Deo, ut sit sancta corpore, et spiritu.

3. ***Pulchritudo igitur ipsius digna Deo, Deum capit, trahit, sibique devincit, ac propria desponsat.***

Deus Evam formarat, et omnium formissimam[424]; quia perfecta Dei sunt opera: neque sibi eam tamen, sed Adae desponsabat.

Nimirum iam hanc Virginitas, et huic proxima Castitas praevenerat cum Deo nuptias.

Haec enim spiritalis, illa corporalis

[424] **Nell'edizione del 1691 si ha: "formosissimam".**

agjërimet, diskutimet, veshjet në mish të leshit të ashpër cilicio, pendimet, dhe gjithçka që është jo e rehatshme.

Kërkon vetëm një gjë: pastërtinë e zemrës, për ta parë Perëndinë sy më sy: Të bekuar të pastrit në zemër (sepse do ta shohin Perëndinë) (Mt. 5,8).

Armiku i saj është epshi.

2. Ajo mbretëron në këtë Banesë: *"Fiat Voluntas Tua" (U bëftë Vullneti Yt)*, meqenëse: "Ky është Vullneti i Perëndisë: shënjtërimi juaj" (1 Tess. 4,3).

Kështu (Mbretëresha) Pastërtia kërkon ti pëlqejë Perëndisë, duke bërë të shenjtën në trup dhe në shpirt.

3. Është kjo bukuria që i pëlqen Perëndisë, e pranuar dhe e pëlqyer nga Ai, që Ai e don tek të konsakruarit e Tij.

Perëndija kishte krijuar Evën me nje bukuri superiore ndaj të gjitha realiteteve të krijuara, por jo për tu fejuar me të, por për t'ja dhënë në Martesë Adamit.

Virgjëria është superiore ndaj Dlirësisë, sikurse Konsakrimi Perëndisë është më superior ndaj Martesës.

(Konsakrimi), në fakt, është një realitet shpirtëror, (ndërsa, Martesa,) një

erat: atqui non est ponderatio digna continentis animae, **Eccles. 26.**

Beati qui concupiscunt eam.

4. ***Vidistis illam supra hominem augustissimam forma: Coronatam liliis ac rosis; floribus ornatam; candore niveo conspicuam; iure incomparabili effulgentem; denis cinctam domicellis cultu simili, prorsus angelico; dignam DEO ipso Sponsam,*** **ait Chrysost[omus].**

5. ***Vae, qui Regis sponsam violarit: mortis reus turpissimae foret.***

At illa Dei templum est: quod illa[425]***, qui violarit, disperdet illum Deus.***

Violare autem castitatem, trucidare est: medium non est.

Heu cavete, horrendum est incidere in manus Dei, easdem, quarum in amplexibus Sponsam fovet.

Christum genuit Virginea castitas: ex eadem Christus generat Christianos; ut[426] ***ea***

[425] **Nell'edizione del 1691 manca: "illa", presente nell'edizione del 1847.**

[426] **Nell'edizione del 1847 manca: "ut", presente nell'edizione del 1691.**

realitet material, dhe bardhësia e një shpirti është e pallogaritshme. (Eccl. 26).

Janë të bekuar ata që e dëshirojnë.

4. Ju e keni parë tepër të lartë dhe madhështore nga paraqitja, mbi Kokën e Saj një Kurore me zambakë e trandafila; bardhësia e bukurisë së saj shkëlqyese , për këtë gjë, ndriçonte në një mënyrë të pakrahasueshme; e shoqëronin dhjetë nuse shoqëruese damixhele me hir engjëllor të barabartë me atë (per ta prezantuar si) Grua të denjë për vetë Perëndinë (Crisostomo).

5. Mjer, ai që do ta fyej Nusen e Mbretit: do të dënohet me një vdekje të llahtarshme.

Ajo ne fakt, është Tempulli i Perëndisë: kush do ta përdhosë, Perëndija do ta zhdukë atë.

Të dhunosh kështu pastërtinë, do të thotë ta asgjësosh atë: nuk ka rrugë të mesme.

Oh! keni kujdes ju vetë, është e tmerrshme që të bien në duart e Perëndisë, pikërisht ato që kanë shoqëruar Nusen në Dasëm.

Pastërtia e virgjër (e Marias së Shenjtë) ka gjeneruar Krishtin: nga Ajo, Krishti gjeneron

plane mater sit Ecclesiae Christi appellanda.

Unde pars Ecclesiae castior est melior, proindeque maior dignitate, etsi non numero.

Pars ea sacer est Clerus, Religiosorumque chorus, ex professione: ex voluntate, reliquus Continentium numerus.

In istis vivit, regnatque Castitas: nec non, et in matrimonio casto.

Ergo Sponsa haec Christi mater est Christianorum: qui non ex voluntate carnis, sed ex Deo nati sunt.

Nam* ait S. Hieron[ymus]: *Carnis generatio est Castitatis mors, et corruptio.

Cuius autem rei praestantissimae corporalis destructio par esse Virtutis destructioni potest?

Castitatis igitur conservationi nil terrenum, sed coelestia omnia debentur.

***Quare Matrem castitatis Mariam laudate in Psalterio: et*[427] Cantate Dominum Canticum Novum.**

[427] **Nell'edizione del 1847 manca: "et", presente nell'edizione del 1691.**

të Krishterët: me të drejtë Ajo është quajtur: Nena e Kishës së Krishtit.

Për këtë, në Kishë ata që praktikojnë pastertinë, janë më të mirë e më superior në dinjitet (në krahasim me besimtarët e tjerë).

Ata janë Kleri i Shenjtë, Fetarët e Betuar, dhe të gjithë (laikët) që zgjedhin të mbeten të dlirë.

Dlirësia banon e mbretëron mbi ata, sikurse edhe në një Martesë të Dlirë.

Kështu, Nusja e Krishtit është Nëna e të Krishterëve, të cilët kanë lindur jo nga dëshira e mishit, por nga dëshira e Perëndisë. (Gv.1).

Shën Jeronimi shkruan në fakt: gjenerimi me mish bën që Dlirësia të vdesë dhe të asgjësohet.

Nëse e mira superiore (e Dlirësisë) shkonte në shkatërrim, do të shkonte në shkatërrim forca (e Kishës)!

Megjithatë, asnjë realitet i tokës nuk mund të mbajë Dlirësi, dhe duhet të mendosh vetëm të Mirat e Qiellit.

Prandaj, lavdërojeni Marian, Nënën e Dlirësisë në Rruzar: *Këndojini Zotit një Këngë të re.*

VIII. REGINA, PRUDENTIA.

Haec* S. Bernardo *est auriga virtutum, et moderatrix, et gloria morum.

1. ***Thalamo residet isto, SICUT IN COELO.***

Quia Sol est virtutum,* ait Varro, *et coelum sidereum, illustrans noctem ignorantiae.

Caeterae virtutes,* ait Hieron[ymus], *ut rosae sunt et lilia: prudentia coelum est, super omnia micans.

2. ***Arbori vitae sua vis*[428]*, et laus inest merito maxima: at solis profutura corporibus; Prudentia tanto dignior est, quod animabus vitam, et summa quaeque conferat spiritalia.***

3. ***Vidistis idcirco ipsam velut in stellato palatio residentem Reginam; cuius decor, revelante Deo, cerni, caeteroquin nec mente sat comprehendi potest.***

Vidistis coronatam stellis, stellis

[428] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "suavis" (incantevole).**

VIII. MBRETËRESHA E KUJDESIT

Kjo (Mbretëreshë), për Shën Bernardin, është karrocieri që ecën për gjatë rrugës së lavdishme të perfeksionit.

1. Ajo banon në *"Sicut in Coelo" (Si në Qiell)*, sepse, sipas Varrones, Ajo është Dielli i Virtyteve, dhe Qielli me yje që rrezikon natën e injorancës.

Sipas Jeronimit, Virtytet e tjera janë të krahasueshme me trandafilat dhe zambakët; Kujdesi është si Qielli, që shkëlqen mbi të gjitha gjërat.

2. Pema e Jetës ishte përrallore dhe me vlerë per madhështinë e saj të jashtëzakonshme, por ajo kujdesej per jetën tokësore; sa e sa më i çmuar do të jetë Kujdesi, që i sjell shpirtrave jo vetëm jetë, por edhe perfeksion shpirtëror.

E keni parë Mbretëreshen (Kujdesi) që banonte në Mbretërinë e vet në mes yjeve; vetëm Perëndisë mund t'ja zbulonte shkëlqimin, as me imagjinatë s'mund të imagjinohet mjaftueshëm.

E keni parë të kurorëzuar me yje,

convestitam: suique similibus decem stellatis Virginibus stipatam.

1. ***Istius minimam habere gratiam, maius est, quam Philosophorum omnium scientiam acquisisse: ut*** **S. Aug[ustinus]** ***recte sentit.***

Est enim omnis virtutis schola: qua sine tenebrae sunt omnia.

2. ***Quantis impensis et conatibus ad hanc comparandam contenderunt olim plurimi, ut humana ac naturali pollerent: divinam tamen nescierunt.***

Idcirco evanuerunt in cogitationibus suis: quia Deum non glorificaverunt.

3. ***Omnis enim peccator, stultus est: idque volens, quod sciens prudens veram in sese extinguat prudentiam.***

Videns, caecus est, ac vivens, mortuus.

At vere prudens media in morte immortaliter vivit.

Quare **Cantate Domino Canticum Novum.**

të veshur me yje, e të shoqëruar nga dhjetë Virgjëresha, si ajo të veshura me yje.

1. Sipas Shenjtit Agustin, ja vlen më shumë të fitosh nje hir minimal të saj se sa të zotërosh shkencën e të gjithë filozofëve.

(Kujdesi) është në fakt shkolla e çdo virtyti, dhe pa atë të gjitha gjërat janë në errësirë.

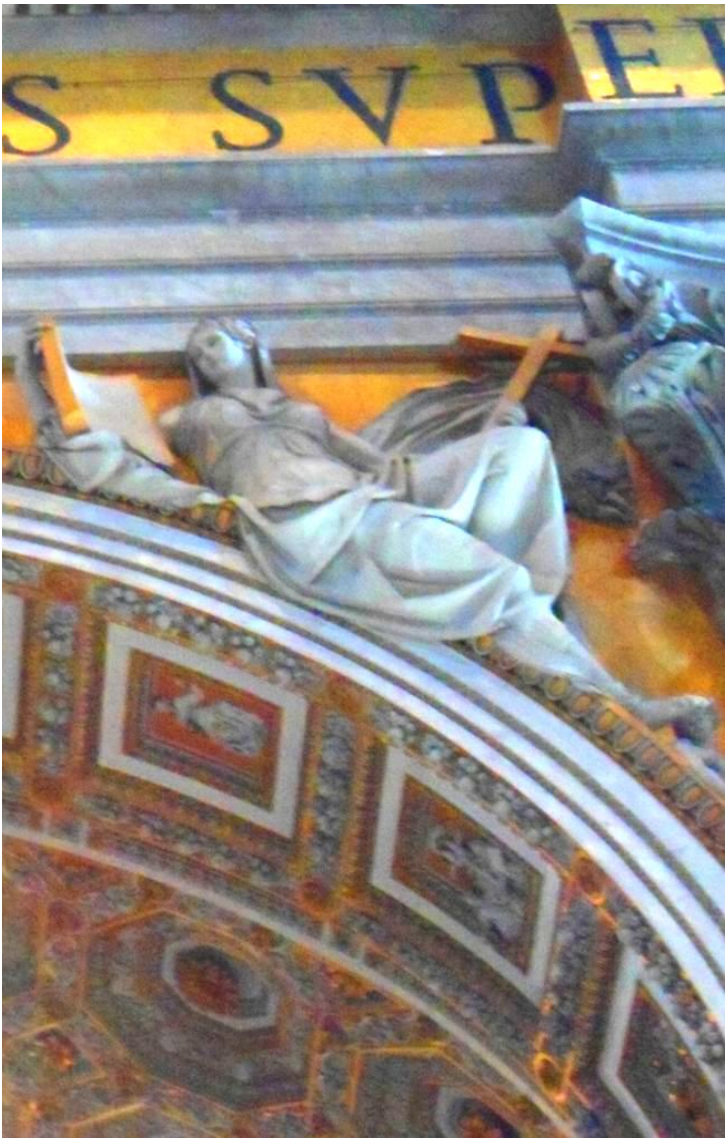
2. Me sa sakrifica dhe sforco, një herë e një kohë lodheshin për ta fituar atë, ndonëse pasuroheshin (vetëm me kujdesin) human dhe tokësor: nuk e kishin njohur ende (Kujdesin) hyjnor.

Prandaj humbisnin në mendimet e veta, sepse nuk i jepnin lavdi Perëndisë.

3. Çdo mëkatar, në fakt, është budalla, dhe, edhe nëse sforcohet të arrijë shkencën e durimit, nuk do t'ja dalë të bëjë që të jetojë tek ai durimi i vërtetë.

Ndërkohë që sheh, është i verbër, e ndërkohë që jeton është i vdekur. Ndërsa kujdesi i vërtetë do të thotë pavdekshmëri në kushte të vdekshme.

Prandaj *këndojini Zotit një Këngë të re.*

“Virtyti i gjashtë është Mbretëresha e Maturisë…mbante në njërën dorë skeptrin dhe në tjetrën Psallterin”, sec. XVII, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano.

ARTE.

particolarmente ſi vede eſpreſſa nel dipingere, & nello ſcolpire; ilche ſi moſtra nel pennello, & nello ſcarpello, & perche in alcune altre non imita, ma ſupplisce à i defetti d'eſſa, come nell'Agricoltura particulare, però vi s'aggiunge il palo fitto in terra, quale con la ſua drittura fa, che per vigor dell'arte creſca il torto, & tenero arboſcello.

ASTINENZA.

DONNA che con la deſtra mano ſi ſerri la bocca, & con l'altra moſtri alcune viuande delicate, con vn motto, che dica.

NON VTOR NE ABVTAR.

Per moſtrare, che il mangiare coſe delicate fa ſpeſſo, & facilmente precipitare in qualche errore, come l'aſtenerſene fa la mente più atta alla contemplatione, & il corpo più pronto all'opere della virtù, & però diceſi eſſer l'aſtinenza vna regolata moderatione de' cibi, quanto s'appartiene alla ſanità, neceſſità, qualità delle perſone, che porta all'animo eleuatione di mente, vivacità d'intelletto, & fermezza di memoria, & al

Abstinentia o Astinenza (Cesare Ripa, Iconologia, 1593).

IX. REGINA, IUSTITIA.

Haec reddit cuique quod suum est: obedientiam maioribus; minoribus disciplinam et exemplum; aequalibus amicitiam fidam: ita **Seneca.**

Ideo Regina est virtutum, decus morum, lines operum, Imperatrix omnium: sine hac, omnia sunt mera tyrannis.

Beata Regna, in quibus regnat Iustitia: ita **Macrob[ius].**

1. ***Thalamus est illi Vox: ET IN TERRA.***

Terra, **ait S. Basil[ius],** ***est corpus nostrum, in hoc ratio dominari debet, dictante sic iustitia.***

Iniustissimum enim est, **ait S. Bern[ardus],** ***servos dominari, et dominos famulari.***

O quam iniustum multi usurpant dominium in se, et alios, et res alienas.

2. Audite nunc me, eras enim aliqui

IX: MBRETËRESHA E DREJTËSISË

Ajo i jep çdokujt të tijën. Sipas Senekës, (drejtësia është) ti japësh respektin të moshuarve, mësimin të vegjëlve me shembuj, miqësinë besnike dhe pa interes.

Prandaj Ajo është Mbretëresha e Virtyteve, Bukuria e jetës së moralshme, Kurorëzimi i veprave të mira, Perandore Universale: pa Atë, të gjitha gjërat janë vetëm tirani.

Makrobio thotë: "Te bekuara janë Mbretëritë, në të cilat dominon Drejtësia".

1. Ajo banon në fjalët (tek Lutja Ati Ynë): *"Et in terra" (Dhe në tokë)*.

Toka, thotë Shën Bazilio, është trupi jonë, ku arësyeja duhet ti bindet urdhërave të Drejtësisë.

Shën Bernardi thotë: "Nëse është një padrejtësi e madhe që shërbëtorët të bëjnë si padrone, dhe padronët të bëjnë si shërbëtorë, nuk do të ishte akoma më e padrejtë që shumë veta të tiranizojnë mbi vetveten, mbi të tjerët, e mbi gjërat e të tjerëve?".

2. Më dëgjoni tani, sepse nesër disa nga ju nuk do të munden më të më

vestrum audire non poterunt: nam scio, quatuor morte extinguentur ante, quam sol oriatur, qui nunc praesentes, sunt incolumes.

Et eventus respondit.

Quatuor enim iniusti raptores Dynastae ad crastinum non supervixerant.

3. Obsecro, resipiscite: sectamini iustitiam.

Iustus in aeternum non commovebitur: quia iustitia eius manet in saeculum saeculi.

O vesaniam!

Oh humana pereuntia, terrea excidere divinis, aeternis, coelestibus!

Non sic iusti.

Iusti enim*[429] *in perpetuum vivent, et apud Deum est merces eorum.

4. ***Vidistis Reginam hanc omni colori insignem vestitu; hac sceptrum, gladium illa tenentem; denis cinctam domicellis; quae dictas elegantia formae longe antestabant; omnes administrae Virtutes divinae Iustitiae.***

Quam ut propitiam habere mereamini: **Cantate Domino Canticum Novum.**

[429] **Nell'edizione del 1691 mancano le parole: "iusti enim", presenti nell'edizione del 1691.**

dëgjojnë: e di me siguri se katër nga ju prezent, dhe me shëndet, do të vdesin para se të lindë djelli.

Dhe parashikimi ndodhi vërtet.

Në fakt, katër banditë të padrejtë sovranë nuk mbijetuan deri ditën tjetër.

3. Ju përgjërohem, pendohuni dhe kërkoni drejtësi!

I drejti nuk do të persekutohet në përjetësi, sepse drejtësia e tij vlen përgjithmonë.

Çfarë marrëzie, të privohesh nga realitetet hyjnore, të përjetshme dhe qiellore, për gjerat tokësore të zhdukshme që vdesin!

Nuk do të jetë kështu për të drejtët, që do të jetojnë në përjetësi dhe do të kenë pranë Perëndisë kompensimin e tyre.

4. Shihnit Mbretëreshën e shkëlqyer me veshje të çdo ngjyre, që kishte në njërën dorë Shkopin e sovranit, dhe në tjetrën Shpatën, e rrethuar nga dhjetë shoqëruese akoma më të hirshme në paraqitje se të parat: ato ishin të gjitha Virtytet, Ministre të Drejtësisë hyjnore.

Për të fituar favorin e saj, *këndojini Zotit një Këngë të re*.

X. REGINA, FORTITUDO.

Hac stat homo in adversis inconcussus: in repentinis imperterritus.

Hac frenantur Timor et Audacia, mandata Dei, Consiliaque fortiter executioni dantur; dissipantur tentationes; tyrannica sceptra confriguntur; excutitur torpor, vitium eliditur; virtus colitur, et honestum.

1. ***Thalamus est ei in hisce: PANUM[430] NOSTRUM QUOTIDIANUM.***

Nam ut cor hominis confirmat: sic animam, spiritumque fortitudo.

2. ***Vidistis eam velut regali in palatio Augustam, sceptricam[431], et denis coronatam stellis; dextera laurum praeferentem, altera clypeum cum lancea, cuius in vexillulo Crux Christi radiabat.***

Mira vultus eius est gratia, formaeque

[430] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "panem".**

[431] **Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "sceptrigeram" (che porta lo scettro).**

X: MBRETËRESHA E FORTESËS

Ajo e len njeriun me stabilitet në fatkeqësi, të paturbulluar në gjërat e papritura.

Me atë i vihet një fren frikës dhe kurajos, realizohen Komandimet e Perëndisë dhe Këshillat (evangjelike), mposhten tundimet, thyhen shkopinjtë tiranikë, dëbohet inerzia, shkulet me rrënjë (çdo) ves, praktikohen virtyti dhe moraliteti.

1. Banesa e saj është në fjalët (e Atit Tonë): *"Panem nostrum quotidianum" (Bukën tonë të përditëshme).*

Në fakt fortesa konsolidon jo vetëm zemren dhe mendjen, por edhe shpirtin.

2. E shikonit madhështore, tamam si pallat mbretëror, me skeptrin dhe një Kurorë me dhjetë yje; në dorën e djathtë mbante një kurorë dafine, në dorën tjetër mbante një mburojë dhe një shtizë, në flamurin e së cilës shkëlqente Kryqi i Krishtit.

Fytyra e saj kishte një bukuri magjepsëse, dhe tepër e dalluar në mbajtje,

decus sic, ut virtutem masculam, heroicamque spiraret.

Robore praestans: at prudentia et consilio praestantior, ferendo promptissima auxilio.

Denas eius Domicellas videbatis a panibus, et esculentis instructas.

3. ***De quarum singulis ita existimetis oportet: sit hominum, brutorumque robur omne corporis, in unum congestum corpus; cum sit accidens corporeum, transcendere suum minime potest subiectum; unde quoque finitum sit necesse est.***

Illius igitur vis summa, nec infimam attingerit spiritalis fortitudinis partem.

Ea itaque infirmissimis dat robur immensum, robustissimis suum illud solius flatu spiritus, enervat, ac prosternit.

Ergo nolite timere pusillus grex: infirma mundi eligit Deus ut confundat fortia.

4. ***Nihilo tamen minus etiam ipsa in homine extingui, extirparique potest; sed***

dhe ishte mahnitëse në kurajon e saj burrërore dhe heroike.

E shquar në kurajo, edhe më e shkëlqyer në kujdes e në këshilla dhe gjithmonë gati për të dhënë ndihmë.

I patë dhjetë Shoqërueset e saj plot me bukë dhe ushqime.

3. Provoni të krahasoni bashkimin e këtyre forcave me bashkimin e të gjitha forcave shtazore dhe njerëzore, të gjitha bashkë në trup të vetëm: nëse trupëzimi është kalimtar, dhe ky ligj (i natyrës) është i parefuzueshëm, atëherë këtej rrjedh që bashkimi i fundit është subjekt kufizimi.

Forca super e madhe (e atij trupi), pra, nuk arrinte as pjesën më të vogël të forcës shpirtërore (të Mbretëreshës Fortesa).

Ajo, ndërkaq, i jep më të dobtëve nje force të pamatë, ndërsa më të fortët (perkundrazi) me një frymë i mbaron për tokë.

Prandaj mos kini frikë, kope e vogël: Perëndija zgjedh realitetet më të dobta të botës për të hutuar realitetet më të forta.

4. Sidoqoftë, edhe (fortesa) mund të shuhet, ose të zhduket tek njerëzit:

ipso volente per summum nefas.

Vae!

Tales quam potenter tormenta patientur?

Non iam ut parricidii rei, non ut qui robur omne naturae in creatis cunctis confregerint; sed qui divinae gratiam fortitudinis contempserint, inque seipsis extirparint.

Unde illud consequi necesse est, ut deserti a Deo, sus deque per omne scelus a cacodaemone volutentur.

Non sic ii, qui in Psalterio quotidie saepius **Cantant Domino Canticum Novum.**

5. ***Quapropter cum omnis Virtus,*** **Aug[ustino] teste,** ***ad decem Mandata Dei exequenda dirigatur: etiam dictas iam quinas singulatim eodem omni studio, atque conatu convertere contendatis: et quinis hisce per illa decem ductis, alteram iuste Quinquagenam complestis?***

Quo ut gratiam vobis sufficiat DEUS,

por gjithmonë për fajin e saj, për poshtërsi të madhe.

Mjer ata që vuajnë këto tortura të mëdha!

(Dhe do të vuajnë) tashmë jo si kriminele vrasës, ose si ata që kanë konsumuar forcat e tyre njerëzore kundër çdo realiteti të krijuar, por sepse kanë nënçmuar hirin e forcës hyjnore, dhe e kanë zhdukur nga vetvetja.

Prej këtu rrjedh nevojshmërisht që, të ndarë nga Perëndija, ata janë futur nga demoni në çdo lloj mëkati.

Nuk ndodh kështu me ata, që në Rruzar, çdo ditë, mjaft shpesh, i këndojnë Zotit një Këngë të re.

5. Sipas (Shenjtit) Agustin, pra, meqenëse çdo Virtyt dëshiron të përputhet me Dhjetë Komandimet e Perëndisë, edhe për pesë Virtytet e thëna tashmë, bëni çdo kujdes e çdo sforco për ti arritur ato; dhe këto pesë shtuar të tjerave, bëhen dhjetë, dhe keni kompletuar kështu edhe pesëdhjetëshen e dytë!

Në mënyrë që Perëndija t'ju japë hirin,

Virtyti i shtatë është Mbretëresha e Dlirësisë...mbante një kurorë me Trandafila dhe Zambakë", sec. XVII, Basilica di San Pietro in Vaticano.

Virtyti i Përmbajtjes, ose Dlirësisë (Cesare Ripa, Iconologia, 1593).

Deiparaque praesidium: in Psalterio **Cantate Canticum Novum.**

III. QUINQUAGENA

XI. REGINA, FIDES

Haec est substantia sperandarum rerum, argumentum non apparentium.

Haec*, ait S. Hieron[ymus], *Divina terrenis iungit*[432]*, Patriarchas instruxit, Apostolos fundavit, et Ecclesiam.

Haec, ait Santus Ambr[osius], credit, quae non videt: aestimat, quae non scit.

Est ea Charitas regula, lucerna Spei, Prudentiae norma, Scientiae forma, SS. Trinitatis nuncia, et Sanctorum Sponsa.

Est ea [433] ***scala viventium, turris pugnantium, et*** [434] ***navis periclitantium; secura dux ad gloriae portum.***

[432] **Nell'edizione del 1847 manca: "iungit" (congiunge), presente nell'edizione del 1691.**

[433] **Nell'edizione del 1691 si ha: "ea est".**

[434] **Nell'edizione del 1691 manca: "et".**

dhe Nëna e Perëndisë mbrojtjen: në Rruzar: *"Këndojini Zotit një Këngë të re"*.

PESËDHJETËSHJA E TRETË

XI. LA REGINA FEDE

Kjo (Mbretëreshë) është themeli i gjërave që shpresohen, prova e gjërave që nuk shihen.

Ajo, thoshte Shën Jeronimi, ka lidhur Perëndinë me njerëzit, ka instruktuar Patriarkët, ka krijua Apostujt dhe Kishën.

Ajo, thoshte Shën Ambroxhio, beson në gjërat që nuk i sheh, sodit atë që nuk e kupton.

Ajo është masa e Bamirsisë, Kandili i Shpresës, Fytyra e Dijes, i Derguari i Shpirtit të Shenjtë dhe Bashkëshortja e Shenjtorëve. Ajo është Shkalla e të Gjallëve, është Kulla e Luftëtarëve, Anija për atë që po mbytet; Ajo është Drejtuesi i Sigurtë drejt Portit të Lavdisë.

1. Thalamus ei in[435] hoc est: DA NOBIS HODIE.

Nam Eucharistia Misterium[436] Fidei Panem quotidianum dat[437] nobis, vel spiritaliter semper, vel sacramentaliter quandoque.

Datur is autem fidelibus, filiis: non canibus, qui foris sunt.

2. Fides Reginas forma et gloria antedictas superat universas: quia Theologica est, at mortales[438] istae.

3. Vidistis idcirco eam cultu tricolorem: ab imo, candidam, in medio, purpuream, in summo, auream: scil[icet] ob fidem de Incarnatione, Passione, et Resurrectione, ac SS. Trinitatis gloria.

Triplici augustam corona, Argentea, Gemmea, et Stellata: ob dictas causas.

Dextera, Calicem cum SS. Hostia; quem[439] fidelibus porrigens, eos vitae reddebat: sinistra, Crucem Domini cum Passionis armis deferebat.

---

[435] Nell'edizione del 1691 manca: "in".

[436] Nell'edizione del 1691 si ha: "mysterium".

[437] Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "da" (dai).

[438] Nell'edizione del 1691 si ha, correttamente: "morales" (morali).

[439] Nell'edizione del 1691 si ha: "quam".

1. Ajo banon (në Lutjen Ati Ynë) tek: *"Da nobis hodie" (Na jep sot)*.

Në fakt riti kryesor i Kishes, Eukaristia, që është Misteri i Besimit, na jep ne Bukën e Përditëshme, gjithmonë shpirtërisht, ndonjëherë procedurialisht, sakramentalisht.

Është (Buka Qiellore) e dhënë fëmijëve besimtare, jo qenve që rrinë jashtë.

2. (Mbretëresha) Besimi i kalon në Bukuri dhe Lavdi të gjitha Mbretëreshat e mëparshme, sepse Ajo është Teologjike, (Mbretëreshat e tjera janë Virtyte) morale.

3. E keni parë, pra, me një fustan me tre ngjyra: poshtë ishte e bardhë, në qendër ishte i kuq, lart ishte i verdhë, sigurisht në bazë të Mistereve të Mishërimit, Pasionit dhe Ringjalljes e Lavdisë së Trinitetit të Shenjtë.

Kishte një Kurorë trefishe madhështore, Argjendi, me Xhevahirë dhe Yje, për sa është thënë deri tani.

Në dorën e djathtë mbante Kelkun e Gjakut me Bukën e Shenjtë, dhe duke ja shtrirë ato besimtarëve, i jepte atyre jetë; në dorën e majtë mbante Kryqin e Zotit, me instrumentat e Pasionit.

4. ***Pulchritudo eius maior est, quam naturalis pulchritudo novem ordinum Angelorum.***

Et iure merito.

Nam divinius illa Bonum aeternae gloriae promeretur, quam tota sit angelica natura.

Unde gratior est Deo anima cum formata fide, quam totius Hierarchiae natura sola.

5. ***Verum necesse est, minimum Fidei punctum credere, quod verius sit, quam maximum in natura intelligibile.***

Quia lumen naturale nimium quam longe est sub lumine fidei.

Ita vero res habet; ut imum ordine superioris multo sit perfectius, quam summum Ordinis inferioris.

6. ***Unde aestimari non potest iactura animae, si vel in minima fidei particula dubitet, aut discredet[440]; praeterquam quod rea omnium constituatur.***

Quod si igitur Dominus dicat: Petre, ego

[440] **Nell'edizione del 1691 si ha: "discredat".**

4. Bukuria e saj e kalonte Bukurinë Qiellore të Nëntë Koreve Ëngjëllorë.

Dhe kjo me të drejtë.

Në fakt, nëpërmjet Asaj meritohet Mirësia e pakrahasueshme e Lavdisë së Përjetshme, që është superiore në të gjithë Universin Ëngjëllor.

Për këtë, është më i pëlqyeshëm për Perëndinë një shpirt i bërë i përsosur prej besimit, sesa e gjithë Hirarkia (Ëngjëllore).

5. Është e nevojshme të jeni të qartë që pjesëza më e vogël e besimit është shumë më e vërtetë se sa realitetet e ndjeshme më të padiskutueshme, sepse syri i njeriut, ndonëse sheh distanca të pamata, është zero përballë syrit të besimit.

Kështu realisht qëndrojnë gjërat, meqenëse më e vogla gjë e realiteteve shpirtërore është mjaft shumë më perfekte, nga maja e perfeksioneve të realiteteve tokësore.

6. Nga këtu, Për këtë, nuk ka dëm më të madh për një shpirt, se sa dyshimi ose mohimi i elementit më të vogël të fesë, të paktën të mos ktheheni mbrapsh nga gabimi.

Nëse pra Zoti tha: "Pietro unë jam lutur për ty, që ti të mos dështoje

oravi pro te, ut non deficiat fides tua: quo impensius supplicare nos oportet?

Quare, Cantate Domino Canticum Novum.

XII. REGINA, SPES.

Haec est expectatio certa futurae beatitudinis: ex meritis praecedentibus.

Nam sine his, foret praesumptio.

1. ***Thalamus spei est ibi: DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA.***

Nam per spem in Deo peccatorum sit remissio.

Sic David speravit: desperavit vero Cain.

2. ***Spem concipit, qui credit, minimum divinae potentiae plus posse ad salvandum: quam mundi innumeri peccatorum valeant ad damnandum.***

Quantumcumque[441] ***igitur peccaris:***

[441] **Nell'edizione del 1691 si ha: "quantumcunque".**

në besimin tënd" (Lc.22,32), a nuk duhet që edhe ne të lutemi me insistim të madh?

Prandaj: *"Këndojini Zotit një Këngë të re"*.

XII. MBRETËRESHA E SHPRESËS

Ajo është pritja e sigurtë e së ardhmes së Bekuar, për shkak të meritave të fituara, dhe është fantazi (mendim për të shpëtuar) nëse mungojnë meritat.

1. Banesa e Shpresës (tek Pater Noster) është: *"Dimitte nobis debita nostra" (Na i fal borxhet tona)*.

Në fakt për shkak të Shpresës në Perëndi, ekziston falja e mëkateve.

Kështu Davidi ka shpresuar, në të kundërt dëshpëronte Kainin.

2. E mban në vetvete Shpresën ai që beson se, një minimum Fuqie hyjnore është e aftë të shpëtojë, më shumë se sa pafund mekate janë të afta të dënojnë.

Për sa deri tani ti të kesh mëkatuar,

nec dum [442] ***adhuc minimum punctum Clementiae Dei exhausisti.***

Quia quidquid [443] ***in Deo est, id Deus ipse est.***

Blasphemasti Cain, dum aiebas: maior est iniquitas mea, quam ut veniam merear.

O gloriam Spei vere magnam!, exclamat **S. Maximus.**

3. ***Vidistis ipsi Reginam in Rege JESU CHRISTO: denas inter comites Virgines, cicladibus amictas aureis, positisque genibus cum Regina suppliciter pro genere humano deprecantes Deum, solis propitium sperantibus.***

Reginam quoque conspicati estis electos Vitae libro inscribentem.

Pulchritudo ejus, atque praestantia pene par Fidei videbatur: certe quanta nulli esse effabilis queat.

Hac meremur, Deumque mereamur ita volentem, seque donantem nobis.

Atque eo mirifice delectatur, sic esse cum filiis hominum.

Quocirca de facili isthic [444] ***aestimare***

[442] **Nell'edizione del 1691 si ha: "necdum".**

[443] **Nell'edizione del 1691 si ha: "quicquid".**

[444] **Nell'edizione del 1691 si ha: "ishinc".**

deri tani ti ke fituar vetëm grimcën më të vogël të Mëshirës së Perëndisë.

Sepse çdokush që qëndron në Perëndi, Perëndija është në të.

Ti blasfemoje, o Kaino, kur thoje: "Ligësia ime është më e madhe sesa falja që mund të meritoj" (Gen.4,13).

"Oh, çfarë Lavdije të pamatë do të ketë ai që ka shpresuar!" briste me të madhe Shën Massimo.

3. Ju shikonit Mbretëreshën (që proçedonte) drejt Mbretit Jezu Krishtit, e shoqëruar nga dhjetë Virgjëresha shoqe, të mbështjella me veshje të arta, dhe, të ulura në gjunjë sëbashku me Mbretëreshën, lusnin Perëndinë, që është një favor vetëm për atë që shpreson (në Të), duke e lutur Atë për qënien njerëzore.

Shikonit edhe që Mbretëresha (Shpresa) shkruante të zgjedhurit në Librin e Jetës.

Për Bukurinë e saj dhe Sharmin e Saj ngjasonte me (Mbretëreshën) Besimi, dhe asnjë kurrë s'mund të tregonte Shkëlqimin e saj.

Nëpërmjet Asaj fitojmë Perëndinë dhe do ta fitojmë nëse do ta dëshirojmë, dhe Ai do të na dhurohet ne dhe do të jetë i kënaqur të rri bashkë me bijtë e njeriut.

Nga këtu është lehtë të kuptohet humnera

“Virtyti i tetë është Mbretëresha e Kujdesit...i kujdesshmi shijon përpara frutin e pavdekshmërisë në tokë”, sec. XVII, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano.

Mbretëresha e Kujdesit, sec. XVII, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano, facciata esterna.

est, desperationis immanitatem: quae odium Dei inducit animae desperanti.

Quod ut a vobis prohibebat Deus, **Cantate Domino Canticum Novum.**

XIII. REGINA, CHARITAS.

Haec omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet: non est ambitiosa, etc., omnium est anima virtutum, et forma, **ait S. August[inus],** ***absque hac nihil in virtute, nil in merito esse valet; cum ea haustu frigidae coelum, Deusque ipse emitur.***

Ea est meritorum vita, et par pretium, Sanctorum est sanctitas, animarum flamma, vestis nudorum, et nuptialis.

Ipsa universa disponit: nec est, qui se abscondat a calore eius.

1. ***Thalamum habet in hisce: SICUT ET NOS DIMITTIMUS DEBITORIBUS NOSTRIS***[445]**:** ***ET DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA: teste***

[445] **Nell'edizione del 1691 mancano le parole: "Sicut, et nos dimittimus debitoribus nostris".**

e pakufishme e dëshpërimit që çon shpirtin e atij që dëshpërohet, në urrejtjen e Perëndisë.

Që Perëndija ta mbajë gjithmonë larg dëshpërimin nga ju, *"Këndojini Zotit një Këngë të re"*.

XIII. MBRETËRESHA BAMIRËSISË

(Mbretëresha Bamirësia) "gjithçka beson, gjithçka shpreson, gjithçka soporton, nuk është ambicioze" (1 Cor. 13,7); Ajo është Shpirti dhe Forma e të gjitha Virtyteve (Shenjti Agustino), pa Atë nuk kanë asnjë vlerë Virtytet dhe Meritat: për Të, me një gotë ujë të freskët, fitohet Qielli dhe vetë Perëndija (Mt. 10,42).

Ajo është Ushqyerja shpirtërore dhe Çmimi i Drejtë për të fituar Meritat, është Shenjtësia e Shenjtërve, ngrohtësia e shpirtrave, fustani në trupin lakuriq, për dasmën.

Ajo i vendos në vend të gjitha gjërat, as që ka njeri që mund të fshihet përpara ngrohtësisë së saj.

1. E ka banesën (tek Ati Ynë) në këto fjalë: *"Et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris" (Dhe na i fal borxhet tona si t'ja falim ne borxhlinjve tanë)*.

Christo Domino [446] *ad peccatricem: Dimittuntur ei peccata* [447] *multa, quoniam dilexit multum.*

Et Apostolus: Multitudinem delictorum operit Charitas.

Sed qua mensura mensi fueritis in Deum et proximum: eadem et[448] *remetietur vobis: ergo dimitte*[449]*, et dimittetur.*

Servi nequam metuatur exemplum.

Et vero quid ni?

Nunquid omnes vos fratres estis?

Et in omnibus nunquid inest Deus per essentiam, potentiam et praesentiam?

Quid igitur diligere omnes, et dimittere proximis, in quibus adesse [450] *Deum agnoscimus.*

Quod hac in re negatis proximo, Deo negastis. Audite **S. Anselm[us]:** *Deus,* **ait,** *omnia in omnibus est, ut Ens*[451] *entium: ideo omnibus quoque esse regula debet intima.*

---

[446] **Nell'edizione del 1691 manca: "Domino".**

[447] **Nell'edizione del 1691 manca: "peccata".**

[448] **Nell'edizione del 1847 manca: "et".**

[449] **Nell'edizione del 1847 si ha: "dimittite".**

[450] **Nell'edizione del 1691 si ha: "abesse" (essere lontano): in questo caso la frase si dovrebbe tradurre: "nel quale riconosciamo, (seppur) in maniera confusa, Dio.**

[451] **Nell'edizione del 1647 manca: "Ens", presente nell'edizione del 1691.**

Si dëshmi, Krishti mëkatares: "Të janë hequr shumë mëkate të tuat, sepse ke dashur shumë" (Lc. 7,47).

Dhe Apostulli (Shën Pietro): "Bamirësija mbulon një bollshmëri mëkatesh" (1 Pt. 4,8).

Kështu, "me masën me të cilën do të keni matur Perëndinë dhe të afërmin, do të jeni të matur dhe ju" (Mt. 7,2); prandaj, "falni, dhe do t'ju falet" (Lc. 6,37).

Të tremb shembulli i shërbëtorit të keq (Mt. 18,32).

Por, veç kesaj, nuk është vallë e vërtetë që jemi të gjithë vëllezer? Perëndija nuk është vallë prezent në të gjithë ata që ka krijuar, dhe që i mban në qenësi?

Përse pra nuk pranojmë ti duam të gjithë, dhe të falim të afërmin, në të cilin Perëndija është prezent?

Atë që ja mohoni të afërmit, ja mohoni Perëndisë.

Degjoni Shenjtin Anselmo: "Perëndija është prezente në të gjithë, sepse është Qënia e qënieve; për këtë sigurisht banon në të gjithë".

S. Greg[orius] Nyss[enus] ait: ***O homo, cum amas aliqua; cur minus amabis Deum, a quo sunt omnia?***

Si amas datum, et minus bonum?

Summum cur non ames bonum, et omnia Dantem?

Proximum quoque diliges, ut te ipsum[452]***: quia*** **ait S. Greg[orius],** ***eiusdem est naturae tecum; eiusdem gloriae particeps, et unum ens tecum in Deo, in quo vivimus, movemur et sumus.***

2. ***Vidistis hanc Reginam tricoronem: ob tres dilectionis modos; Dei, sui, proximi.***

In vestitu deaurato quasi flammas iacente: est enim ignis, **ait S. Greg[orius],** ***divinae dilectionis: omnium opitulatricem, ut sui X Domicellis circumlatam***[453]**.**

3. ***Pulchritudo eius, et pretium aestimari non possunt; nisi inde, quod*** **S. Maximus ait:** ***Amor charitatis est amor divinitatis increatae.***

[452] **Nell'edizione del 1691 si ha: "teipsum".**

[453] **Nell'edizione del 1691 si ha il termine equivalente: "circumdatam".**

Thoshte, pastaj, Shën Gregorio i Nisës: "o njeri, përse don më shumë gjërat se Perëndinë, nga i Cili rrjedhin të gjitha ato?

Don më shumë dhuratën se sa Dhuruesin e të gjitha të Mirave? Përsé nuk don të Mirën më të Lartë, që na dhuron të gjitha gjërat?".

Kështu, pra (përfundonte ai): "duaje të afërmin si vetveten, sepse është si ty, me të njëjtën natyrë, merr pjesë si ty në të njëjtën lavdi, dhe ka si ty të njëjtën qenësi nga Perëndija, në të cilin jetojmë, lëvizim dhe ekzistojmë".

2. A e shikonit Mbretëreshën (Bamirësia) me tre Kurora, (që simbolizonin) tre llojet e dashurisë: atë kundrejt Perëndisë, atë kundrejt vetvetes, atë kundrejt të afërmit.

(Mbretëresha Bamirësisë) kishte një Fustan të artë flakërues: zjarri i Dashurise hyjnore[454].

I ndihmonte të gjithë dhe kishte rreth vehtes dhjetë Shoqëruese.

3. Bukuria e Saj dhe Hiri i Saj ishin pakufi, sepse, "dashuria e Bamirësisë është Dashuria e Perëndisë së Përjetshëm"[455].

---

[454] San Gregorio di Nissa

[455] San Massimo.

Quo immensior est amissae charitatis iactura, laethali*[456] *admissa*[457] *peccato.

Dicis: ista in anima nec visu, nec sensu percipio.

Nec cor, inquam, vides, nec animam sentis, etsi per ipsam sentias: vere tamen ipsam in te habes.

Atque ut vere diligatis in charitate perfecta: **Cantate Domino Canticum Novum.**

XIV. REGINA, POENITENTIA.

Haec est dolor voluntate susceptus satisfaciendi pro peccatis, et porro cavendi peccata.

Atque ita est ruina vitiorum, reparatio virtutum, confusio daemonum, laetitia Angelorum, et mundi medicina.

Etsi, ait **S. Greg[orius] Naz[anzienus],** ***caeterae virtutes sint hominibus amabiles: at ista peccatoribus est amabilior.***

1. ***Thalamus est illi in hoc: ET NE NOS***

[456] Nell'edizione del 1691 si ha: "lethali".

[457] Nell'edizione del 1691 si ha: "admisso".

Sa më e rëndë është humbja e Bamirsisë, aq më shumë mëkat mortal kryhet.

Bamirësia nuk shihet as nuk preket perveçse me zemër dhe me shpirt, dhe nëse me zemër e me shpirt e sheh dhe e ndjen, atëherë Bamirësia banon tek ti.

Dhe për të dashur në kulmin e Bamirësise, *këndojini Zotit një Këngë të re*.

XIV. MBRETËRESHA E PENDIMIT

(Mbretëresha Pendesa), me vullnetin e saj spontan vuan për të larë mëkatet e veta dhe për të mos mëkatuar më në të ardhmen.

Ajo, atëherë, shkatërron veset, forcon Virtytet, i shpreh pakënaqësinë Demonëve dhe gëzimin Ëngjëjve, është ilaçi botës.

Ndonëse të gjitha Virtytet Humane janë të dëshirueshme, është Ajo, sidoqoftë, më e dëshirueshmja për mëkatarët[458].

1. Banesa e saj është (tek Ati Ynë) në:

---

[458]San Gregorio Nazianzeno.

INDUCAS IN TENTATIONEM.

Nam,* ait S. Hieron[ymus], *per poenitentiam a tentationibus liberamur daemonis, mundi, et carnis.

2. ***Vidistis eam triplici corona venerandam: ob tres eius partes: cum veste omni colori*** [459] ***; quod Poenitentia omnes habeat comites virtutes.***

Sinistra flagellum gerentem, idque floribus coronatum, dextera pateram suavissimi liquoris: quo poenitentibus propinato eorum deformitas omnis in admirandam formae gratiae [460] ***vertebatur.***

Sane Deo tantum inest odium peccati, ut, si foret possibile, ad illud ex anima hominis elidendum, etiam mortem ipse subire nil dubitaret.

Quod cum non possit per se, id in assumpta natura humana perfecit.

Hinc fidelium poenitentiae vis omnis

[459] **Nell'edizione del 1691 si ha: "omnicolori".**

[460] **Nell'edizione del 1691 si ha: "gratiam".**

***"Et ne nos inducas in tentationem" (mos na ço në tundime)*.**

Në fakt, nëpërmjet Pendesës, lirohemi nga tundimet e demonit, të botës e të mishit[461].

E shikonit me një kurore trefishe, për fitoren e trefishtë (mbi demonin, mbi botën e mbi mishin); kishte një Fustan me të gjitha ngjyrat, meqenëse Pendesa ka për shoqe të gjitha Virtytet.

Në dorën e majtë kishte një kamzhik të zbukuruar me lule, në dorën e djathtë një kupë me lëng të ëmbël; pasi i kishte bërë të penduarit ta pijnë, çdo difekt i tyre transformohej në bukuri të mrekullueshme qiellore.

2. Perëndija e urren kaq shumë mëkatin , saqë pa dyshim do të kishte pësuar vdekje, nëse do ishte e mundur, për të eleminuar (mëkatin) nga shpirti i njeriut.

Por meqenëse kjo gjë nuk ishte e mundur, këtë (Perëndija) e realizoi në natyrën njerëzore që presupozoi.

(Nga Kryqi i Krishtit) derdhet

---

[461]**Shën Jeronimi.**

”Virtyti i nëntë është Mbretëresha e Drejtësisë…Ajo i jep secilit të vetën”, sec. XVII, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano.

Mbretëresha e Drejtësisë, sec. XVII, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano, facciata esterna.

dimanat: ut in Sacramento, aut quandoque etiam voto solo nullo non peccata, ut nubes, deleantur.

Omnis vis Regum est Fortunae: at poenitentiae efficacia est gratiae, cui in natura per nihil esse potest.

3. ***Es tamen exosa est plurimis iis, qui oderunt ieiunia, confessiones, scelerumque fugam consuetorum; quique cum male facerint, exultant in rebus pessimis.***

Vae bis, qui in venenum sibi vertunt Poenitentiae remedium!

Quod ut a vobis[462] malum avertat Deus: **Cantate Domino Canticum Novum.**

XV. REGINA, RELIGIO.

Haec duplex: Communis Christi fidelibus, in Mandatorum Dei observatione;

[462] **Nell'edizione del 1691 si ha: "nobis" (da noi).**

Balsami i Pendimit mbi besimtarët, në Sakramentin (e Rrëfimit), ose të paktën kur të ketë një akt të vetëm të pendimit të përsosur[463], dhe mëkatet shpërndahen tutje si re.

Mbretërit ndjekin pasuritë e kësaj bote, të penduarit ndjekin hiret, që janë superiore ndaj të gjitha të mirave kalimtare.

3. Pendesa, megjithatë, është e urryer nga te panumërt që urrejnë agjërimet, rrëfimet dhe shpëtimin nga mëkatet e zakonshme, dhe që gëzohen me të keqen e kryer.

Mjer ata që e tramutojnë në helm, kurën e Pendesës!

Dhe në mënyrë që Perëndija ta mbajë larg nga ju këtë të keqe, *këndojini Zotit një Këngë të re.*

XV. MBRETËRESHA E FESË

(Mbretëresha e Fesë) është dy llojesh: ajo e zakonshmja ndër besimtarët e Krishtit, që ekziston ne observimin e Komandimeve

[463]Fjalë për fjalë: "një dëshirë të vetme jo asgjë".

et peculiaris, in Consiliorum Evangelicorum observantia professa consistit.

Estque pervetus: ut pote in Moyse, et Sacerdotibus populo Sanctioribus adumbrata; ab Samuele, et Prochetis continuata; sub Helia, et Helisaeo singularius frequentata, et culta viguit; denique ab JESU perfecta, confirmataque afflorescere gloriose cepit[464]; nec alia fuit altior unquam Religio ea, quam Christus et Apostoli duxerunt in humanis.

A qua quidem illa Christianorum communis, haud parvo abest intervallo.

Quantum scil[icet], afferre discrimem vitae potest, ac solet professa in rerum communicat [465] Paupertas, Obedientia perfecta, et integra Castitas, quam illa Communis esse omnium debet; tam haec paucorum esse dumtaxat [466] potest; ob eminentes eiusdem Excellentias.

Quas numero quindecim Reginarum vobis item quindenas recensebo.

Haec unita enim quintadecima, suprema caeterarum, in sese harum

[464] Nell'edizione del 1691 si ha: "coepit".

[465] Nell'edizione del 1691 si ha: "communitate" (in comune).

[466] Nell'edizione del 1691 si ha: "duntaxat".

të Perëndisë; dhe ajo e veçanta, që ekziston në ushtrimin dhe respektimin e Këshillave Evangjelike.

Mojsiu dhe i Priftërinjtë ja tregonin atë në fillim popullit të Perëndisë, Samueli dhe Profetët e ndiqnin; Elia dhe Eliseo e bënë atë të fortë; Jezusi e perfeksionoji dhe e konfirmoji, dhe filloi ta lulëzojë atë me detaje; asnjë Fe nuk gjeti kaq konsensus ndër njerëzit sa (Feja) e predikuar nga Krishti dhe nga Apostujt.

Megjithatë Ajo është shumë e largët nga të Besuarit e përbashkët të Kristianëve.

Dishepullitizimi më i lartë i Fesë Kristiane do të arrihej vetëm me ushtrimin dhe respektimin e përgjithshëm të Varfërisë, të Bindjes perfekte dhe të Dëlirësisë së plotë, të jetuar në një komunitet (fetar).

(Një mbikqyrje e tillë), ndërkaq, mund të jetë vetëm për pak, për shkak të prerogativave të jashtëzakonshme, që janë 15, sa numri i Mbretëreshave: Mbretëresha XV i kalon dhe arrin majën mbi Mbretëreshat e tjera sepse

continet perfectiones: quas insuper peculiari sua, velut coronide, augustius condecorat.

Sunt autem istae.

I. Quinquagenae

1.[467] Excellentia summae perfectionis in Religione est: Incipientium Dispositio ad perfectionem.

2. Proficientium Continuatio.

3. Maiorum exemplum, et ordinatio ad minores informandos.

4. Malorum exclusio.

5. Vitae puritas securior.

II. Quinquag[enae]

6. Vitae contemplativae commoditas, et perfectio clarior.

7. Contemptus mundi absolutior.

8. Debellatio et depulsio daemonis fortior.

9. Corporis mortificatio, et immolatio perfectior.

10. Fervor Ordinis devotior.

[467] **Nell'edizione del 1691 si ha: "prima".**

i ka perfeksionet e tyre dhe ka prerogativa unike, që janë:

Pesëdhjetëshja e Parë:

1. Prerogativa e Parë e Perfeksionit Suprem në Fe është disponibiliteti i atij që fillon ti bashkohet perfeksionit;

2. ajo mbetet tek ai që avancon (në rrugën e perfeksionit).

3. Shembulli i më të moshuarve dhe disponibiliteti i të vegjëlve për tu edukuar.

4. Dalja e të paudhëve.

5. Pastërtia më e kthjellët e jetës.

Pesëdhjetëshja e Dytë:

6. Perfeksioni avantazhues dhe sublim i jetës meditative.

7. Zhvlerësimi më absolut i botës.

8. Fitorja më e lartë dhe dëbimi i demonit.

9. Perfeksionimi i përuljes trupore dhe sakrificës.

10. Entuziazmi dhe devocioni të qëndrueshëm.

III. Quinquag[enae]

11. Conversatio fratrum Sanctior, et quasi Angelica.

12. Poenitentiae austeritas ordinatior et durabilior.

13. Hominis totius sacrificatio, quoad iudicium, et voluntatem, et facultatem plenior.

14. Voluntatis abnegatio pene infinita.

Nam, et pro obiecto habet infinitum quasi bonum, quod, si fieri posset, semper vellet.

Potest enim bona infinita nolle, aut velle, tanquam libera: sed habere, vel persequi non potest.

15. Habendi quodcumque[468] renunciatio facta in manus Domini proprii, scil[icet] Dei, ut ad unum omnia redeant, unde promanant, iuxta illud: Qui non renunciaverit[469] omnibus, quae possidet, non potest meus esse discipulus.

Atque ex dictis quindecim, liquido patet

[468] Nell'edizione del 1691 si ha: "quodcunque".

[469] Nell'edizione del 1691 si ha: "renuntiaverit".

Pesëdhjetëshja e Tretë:

11. Shenjtësia e jetës së përbashkët ndër vëllezërit, si ndër Ëngjëjt.

12. Një pendesë e ashpër, e rregullt dhe stabël.

13. Sakrifica më e plotë e të gjithë njerëzimit, deri në gjykimin, vullnetin dhe aftësinë.

14. Një mohim pothuajse i plotë i vullnetit.

Ajo në fakt ndjek të Mirën e pafundme, dhe për ta arritur duhet jo vetëm ta dëshirosh por edhe ta marrësh[470].

15. Në heqjen dorë, të kryer në duart e Peshkopit të vet, si Perëndisë, të posedojë çdo gjë, me qëllimin që të gjitha gjërat ti kthehen të Vetmit nga i cili vinë: ashtu siç thoshte Jezusi: "Kush nuk heq dorë nga çdo gjë që zotëron, nuk mund të jetë dishepulli im." (Lc. 14,33).

Në këto pesëmbëdhjetë prerogativa

---

[470] Fjalë për Fjalë fraza është e vështirë për tu lexuar: "në fakt objekt i saj është një e mirë pafund, që nëse mundesh ta kesh, sigurisht që do ta doje. Mund të duhen ose të mos duhen të mirat infinite: kjo është për çlirimin. Por (kush i don ato) nuk mund ti arrijë nëse më parë nuk i ndjek ato".

discrimen inter Religionem specialiter Apostolicam, et communiter Christianam.

Velle affirmare; hanc illi parem esse perfectionem, aut superiorem: manifesta est haeresis.

Religiosi enim Deo reddunt omnia universim, seculares vero tantum hoc vel illud, pro libito suo.

Quin, et Episcopi tametsi in altiore sint perfectione Potestatis: non tamen in maiore Virtutis, quam Religiosi; et id saepe, etsi non semper.

1. ***Thalamus Religionis***[471] ***est in isto: SED LIBERA NOS A MALO. AMEN.***

Et recte.

Quia Religio, iuxta **Aug[ustinus],** ***sic religat ad bonum: ut solvat ab omni malo: sicut***[472] ***unit Deo, ut solvat***[473] ***a mundo; sic privat sensu proprio, ut donet hominem angelico.***

Adeo etiam, ait **S. Hieron[ymus],** ***tenent homines in terris cum difficultate summa;***

[471] **Nell'edizione del 1691 si ha: "Religioni".**

[472] **Nell'edizione del 1691 si ha: "sic".**

[473] **Nell'edizione del 1691 si ha l'equivalente: "dissolvat".**

qëndron ndryshimi ndërmjet relixhionit të vetëm apostolik, dhe relixhionit të përgjithshëm kristian.

Është një herezi autentike të mbështesësh atë që (besimi i përgjithshëm) ka një perfeksion të njëjtë, ose edhe superior ndaj fesë së Këshillave Evangjelikë.

Fetarët, në fakt, ja kthejnë të gjitha gjerat Perëndisë, laikët, në ndryshim, vetëm këtë ose atë, sipas pëlqimit të tyre.

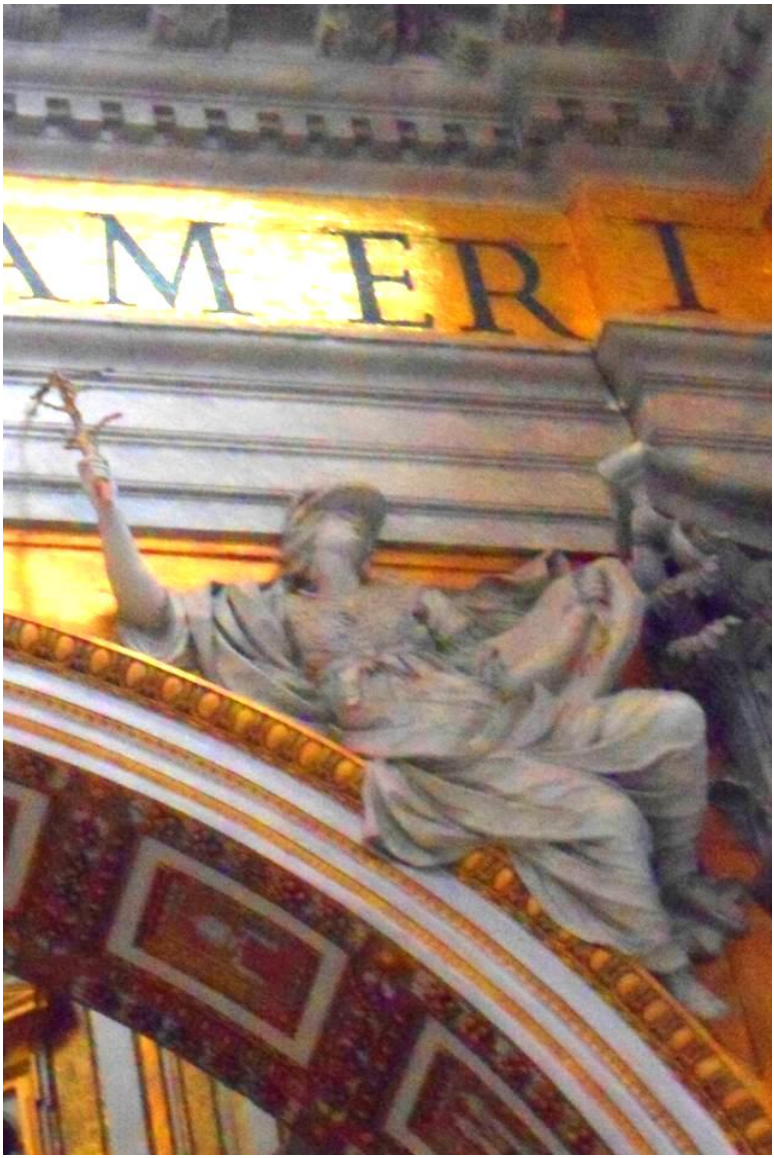
Edhe Peshkopët, për sa kanë një Fuqi Superiore, nuk është e thënë që kanë një perfeksion më të madh në Virtyte, krahasimisht Fetarëve; Shpesh ndodh, por jo gjithmonë.

1. Banesa e Fesë qëndron në këtë: *"Sed libera nos a malo. Amen" (Por na liro nga e keqja. Amen)*".

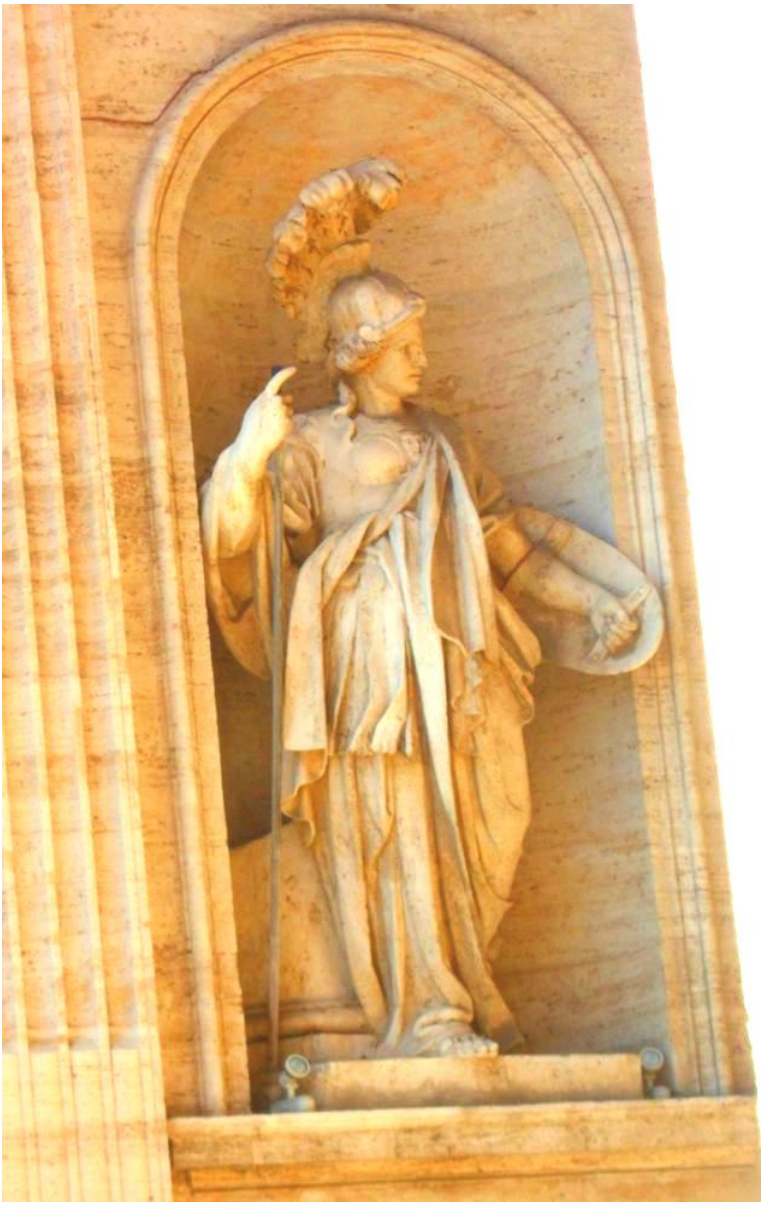
Dhe Vertet.

Meqenëse Feja, sipas Agustinit, lidhet kështu me të mirën: të zgjidh nga çdo e keqe; kështu dhe të bashkon me Perëndinë, ashtu si të liron nga bota; kështu të privon nga sentimenti jot, ashtu si i jep njeriut një sentiment Ëngjëllor.

Prandaj, thotë Shën Jeronimi, edhe njerzit fitojnë në tokë me vështirësi

“Virtyti i dhjetë është Mbretëresha e Fortesës…kishte në duar një mburojë, sec. XVII, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano.

Mbretëresha Fortesa, sec. XVII, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano, facciata esterna.

quod in Coelis Angeli cum facilitate.

2. *Duo autem in Religione eminent eximia.*

Prius, quod actus eius sit, offerre Deo Latriam: quo omnes transcendit morales Virtutes.

Alterum, quod Consiliorum Evangelicorum observantiam profiteatur; quod Fidei, ac Spei superaddit.

3. *Vidistis* [474] *eam corona triplici extructam, ob tria Vota: vestitu discolorem, ob Ordinum varietatem; Dextera, Crucifixum: nam Christo concrucifixi*[475]*, et mortui mundo, sint Religiosi; Sinistra, Libellum gerebat, eo* [476] *quod Religio ad contemplationem ordinetur; sub pedibus, draconem proterebat: hoc enim Religionis est proprium, subiugare Diabolum.*

Decem eius comites, Reginae persimiles, perfectioni advigilant Decalogi observandi.

Cum igitur Religioni, seu Christianae, seu Religiosae par nihil sit, vel in pulchiritudine formae, vel gloriae amplitudine,

---

[474] **La parola nel testo del 1691 è corrotta e illegibile.**

[475] **Nell'edizione del 1691, al posto di: "nam Christo concrucifixi", dell'edizione del 1847, si ha: "quod a Christo crucifixi" (poiché sono stati crocifissi per Cristo).**

[476] **Nell'edizione del 1691 manca: "eo".**

maksimale, atë që Ëngjëjt në Qiell e kanë me lehtësi.

2. Në Fe pastaj ngrihen dy gjëra të shkëlqyera: e para, që është xhesti i atij që i ofron Perëndisë adhurimin; gjë për të cilën tejkalon të gjitha virtytet morale.

E dyta, që ushtron respektimin e Këshillave Evangjelike; që i shtohet Besimit dhe Shpresës.

3. E keni parë, të ngritur me një kurorë trefishe, për shkak të tre titujve, me një fustan me variacione pikturash, për varietetin e Urdhërave; mbante në të djathtë Kryqin: në fakt Fetarët janë kryqëzuar për Krishtin dhe kanë vdekur në botë; në të majtë mbante Broshurën, meqenëse Feja është e konsakruar për meditimin; ndën këmbët shtrydhte dragoin, kjo gjë në fakt është tamam punë e Fesë, me vënë nën kontroll djallin.

Dhjetë shoqet e saj, Mbretëresha shumë të ngjashme, vigjëlojnë në kryerjen e respektimit të Dekalogut.

Meqenëse pra nuk ka asgjë të ngjashme me Fenë Kristiane ose Relixhiose, si për bukurinë në dukje, ashtu dhe për gjërësinë

vel magnitudine praestantiae: omnino qui violaverint eam per Apostasiam, quod porro enormitatis[477] scelerum ruant; reliquum sibi non facere; nisi desperati e mortali vita sese in immortalem mortem eiecerint.

Ab istis proximo sequuntur intervallo: qui necessariam Religionis retardarint Reformationem.

Tales isti existunt saevi Pharaones, et Herodes, et cum hisce sors illorum erit.

Quorum poenis neu quando consortes ivolvamini: **Cantate Domino Canticum Novum.**

EPILOGUS.

Repetite nunc animis, et memoriam colligite: simul audita cum visis comparate.

Deinde nobiscum ipsis rationes inite: actus, actaeque modum vitae ad formam et normam Reginarum harum parum perexigite[478], atque tum demum, futuram providentes aeternitatem, Beatam, aut[479] Damnatam, vobiscum statuite.

---

[477] **Nell'edizione del 1691 si ha: "in enormitatem".**

[478] **Nell'edizione del 1691, al posto di "parum perexigite", dell'edizione del 1691, si ha, correttamente: "parumper exigite" (valutate in poco tempo).**

[479] **Nell'edizione del 1691 si ha: "ac" (e).**

e lavdisë, si për madhështinë e ekselencës, pa dyshim, ata që kanë traditë me braktisjen Apostasia, gjë për të cilën edhe nxitojnë përtej gjigandesës së mëkateve; nuk do të ketë të ardhme për ata, perveçse të dëshpëruar, do të hidhen nga jeta mortale në vdekje imortale.

Ndjekin në distancë të afërt nga ata, ata që do të vonojnë reformën e nevojshme të Fesë.

Këta tipa janë të ngjashëm me mizorët Faraonë dhe Erodin, dhe fatin me ata do ta kenë.

Për të mos qenë të përfshirë një ditë, bashkëpjestarë, në denimet e atyre, *këndojini Zotit një Këngë të re*.

EPILOGU

Kërkoni të kujtoni, tani, të gjithë atë që keni dëgjuar e parë, dhe ballafaqojmë argumentat.

Pyetni vehten, për një çast të shkurtër, nëse dëshironi të imitoni jetën, stilin dhe shëmbullin e këtyre Mbretëreshave, dhe nëse, për përjetësinë (dëshironi) jetën e bekuar apo atë të mallkuar.

Equidem in praesens illud commendo, **Psalterium** ***inquam*** **Christi** ***ac*** **Mariae:** ***cuius quindenas Orationes Dominicas Reginae totidem: quindecies vero denae Domicellae Angelicas Salutationes C. et L. designabant: queis iustum completur*** **Psalterium:** ***in quo quia Sanctissima sunt omnia, et verba, et significata; Reginis illis suum quoddam Augustissimum, dignissimumque a Deo positum esse Palatium est existimandum.***

Verum enimvero istud vos monitos etiam, atque etiam velim, nihil hic de Reginis, carumque comitatu, humanum cogitetis, inane nihil, aut confictum.

Quod facilius equidem pateret [480] ***: si eadem ex me solum auditu cognovissetis.***

1. ***Verum iam ipsi vestris oculis conspexistis: et eo in divino, tremendoque Mysterio conspicati estis: in quod cadere fictio nulla, nulla suspicio potest.***

2. ***Ea quoque talia contuiti estis: quae sacra sunt, sancta sunt, planeque divina.***

3. ***Neque uno*** [481]***, aut paucis eadem sunt videri concessa: verum plusquam trecentis hic congregatis.***

4. ***Testor vestros ipsorummet animos, animorumque motus, mire laetos tristibus permistis.***

---

[480] **Nell'edizione del 1691 si ha: "paterer" (da patior: ammettere), mentre nell'edizione del 1847 si ha: "pateret" (da pateo: essere chiaro): il contesto sembra propendere per: "paterer".**

[481] **Nell'edizione del 1691 si ha: "uni".**

Ju rekomandoj të recitoni çdo ditë Rruzarin e Krishtit dhe të Marias, në të cilin Mbretëreshat janë përfaqsuar në pesëmbëdhjetë Lutje Ati Ynë, dhe Shoqërueset e tyre janë perfaqsuar nga njëqindepesëdhjetë Lutje Ave Maria: Rruzari, në fakt, është Rexhensa Hyjnore e Shenjtë, që pret këto Mbretëresha.

Nëse do jua kisha thënë unë, ju do të kishit menduar që Mbretëreshat dhe turmat e tyre nuk ishin realitet, por fantazi: por sot mësë fundi ju e kuptuat.

1. Ju vetë, në fakt, me sytë tuaj, keni parë atë realitet: ju dha hiri ti meditoni ato Mistere Hyjnore e fantastike, ku asnjë mashtrim e djallëzi nuk mund të ndodhë.

2. Keni mediuar Realitetet e Shenjta të Përjetshme!

3. Dhe meditimi i këtyre Realiteteve nuk i është dhënë njërit ose pak vetave, por më shumë se treqind personave bashkë!

4. Janë dëshmitarë zemrat tuaja dhe emocionet e tyre, të përziera me gëzim dhe trishtim.

5. ***Ipsam testor summam Veritatem JESUM, in quo Mirabilia ea magna conspexistis.***

Que illa, et qualia?

Humilitatem, Pacem, Laetitiam, Spiritus, Patientiam, et Misericordiam.

Hic primus Reginarum chorus.

Altera in corona stabant: Abstinentia, Continentia, Prudentia, Iustitia, et Fortitudo.

Summa tenebant, Fides, Spes, Charitas, Poenitentia, et Religio sancta[482].

Quibus quid altius habet Ecclesia Dei universa?

XVI. ***Quapropter istae animis vestris altissime insideant Reginae Virtutes: earumque in*** **Psalterio** ***quotidianam recolite memoriam.***

Atque si vultis, me nunc audite.

Istud vehementer suadeo, ut dictis quisque virtutibus dies sibi festivos decernat: quibus ordine singulas rite cultas veneretur.

Altaria quoque vel designet, aut collocet iisdem sacra, et dicata: in quibus veluti constitutas, aut erectis in statuis effigiatas menti reprehesentet.

Atque Virtutes eas haud inferiore loco, quam sanctas Divorum reliquias: quin altiore quoque honore dignissimas existimate.

---

[482] **Nell'edizione del 1691 manca: "sancta".**

5. Është dëshmitar Jezusi, e Verteta më e Lartë, sepse në (Bukën e Shenjtë Ostia) keni pare tepër shumë mrekulli, ose, në Kurorën e parë të Mbretëreshave, Përulësinë, Paqen, Gëzimin, Shpirtin, Durimin dhe Mëshirën; në Kurorën e dytë të Mbretëreshave: Maturinë, Vetpërmbajtjen, Kujdesin, Drejtësinë dhe Qëndrueshmërinë; në fund Virtytet më të mëdha: Besimin, Shpresën, Bamirësinë, Pendesën dhe Fenë e Shenjtë. Në të gjithë Kishën e Shenjtë a do të kishte diçka tjetër më të mirë?

XVI. Prandaj, ngulitini në mënyrë të pashlyeshme në zemrat tuaja Mbretëreshat e Virtyteve dhe nderojini ato çdo ditë me Rruzarin.

Më dëgjoni, tani, nëse mundeni!

Këtë ju e rekomandoj fuqimisht: që secili nga ju të impenjohet në ditët festive, të nderojë, njërën pas tjetrës, Mbretëreshat e Virtytit.

Dhe të ngrihen Statuja të Shenjta, dedikuar Mbretëreshave të Virtytit, pa Altar, për ti patur ato përpara syve.

Dhe jepini atyre një vend dinjitoz, edhe më dinjitoz se sa ai që ju i jepni Relikeve të Shenjta të Shenjtorëve.

At[483] ***ne quis error hac in re cuiusquam subrepat animo: causas consilii discite Festis, arisque rite coli VIRTUTES affirmo.***

1. ***Quia, cur Sanctos colamus, causa sunt*** **Virtutes.**

2. ***Deinde: in Divis ipsae altissimae supereminent*** **Virtutes,** ***et per has magnas, ipsi sunt magni.***

3. ***Accedit: gloria Sanctorum admiranda est, et veneranda!***

At gloriosi evolant per **Virtutes.**

4. ***Si vero etiam ad*** **Virtutum** ***originem animos referatis, eas ab aeterno, a divina Providentia dimanare, velut regulas quasdam divinae praedestinationis cognoscetis, ad quas regulari salvandae***[484] ***divinae placuit bonitati.***

Iam vero: **1.** ***Quae ab aeterno existunt in Deo, et existent, quid ab ipso Deo re ipsa***[485] ***distent, nisi***[486] ***ratione mera, non video.***

Quare eatenus verum eis Latriae[487] ***cultum, ut unis, iisdemque cum Deo, deberi nemo dubitabit.***

2. ***Qua vero in Humanitate Christi, inque Deipara Maria eminent conspicuae, planeque Beatae; Hyperdulice***[488] ***venerationem deposcunt.***

---

[483] Nell'edizione del 1691 si ha l'equivalente: "ac".

[484] Nell'edizione del 1691 si ha: "salvandos".

[485] Nell'edizione del 1691 si ha: "reipsa".

[486] Nell'edizione del 1691 manca: "nisi".

[487] Nell'edizione del 1691 si ha: "Latria".

[488] Nell'edizione del 1691 si ha: "Hyperduliae".

Dhe, për të përzënë çdo dyshim, unë ju riafirmoj që është legjitime të nderosh me Festa dhe Altarë, statujat e Mbretëreshave të Virtytit:

1. Sepse edhe ne Shenjtorët nderojmë Virtytet e tyre.

2. Sa më shumë Virtytet e ne Shenjtorëve janë grandioze, aq më të mëdha duhet të jenë ato.

3. Ndër të tjera, është e admirueshme dhe shembull Lavdija e Shenjtorëve: por ato janë ngritur në Lavdi me anë të Virtyteve.

4. Por cila është origjina e Virtytit? Virtytet e kanë origjinën, që nga përjetësia, nga Sigurimi Hyjnor, si rregulla me të cilat Mirësia e Perëndisë na adreson drejt Shpëtimit.

1. Ato, në fakt, ekzistojnë në Perëndi, dhe nuk mund të ekzistojnë pa të: për këtë Ato duhet të nderohen me Perëndi.

2. Ato shkëlqejnë në Shenjtësi dhe Bukuri në Njerzillikun e Krishtit dhe të Marias, Nënës së Perëndisë, dhe duhet të nderohen maksimalisht.

“Virtyti i njëmbëdhjetë është Mbretëresha e Fesë…Misteri i Fesë është Eukaristia. Ajo mbante në njërën dore Kalicen”, sec. XVII, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano.

”Mbretëresha e Besimit mbante një Kaliçe dhe një Ostia në dorë dhe në dorën tjetër një Kryq”, sec. XVII, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano.

3. ***Quae***[489] ***denique caeteris in Sanctis eadem resident; Duliae observantiam suo quodam iure sibi vindicant***[490]**.**

Neque iis nos **Virtutibus** ***humanam asserimus naturam, sed dumtaxat***[491] ***Figuram tribuimus: et hanc non iuxta ullam earum substantiam aliquam; sed secundum vim, et efficaciam similem.***

Ea inquam ratione, modoque dicetis Orationem Dominicalem[492] ***unam, et decem Angelicas Salutationes ad memoriam, et honorem*** **Humilitatis, Pacis,** ***totidem, etc., sicque porro per singulos***[493] ***euntes, pie et sancte*** **Psalterium** ***persolvetis.***

Cantate igitur Domino Canticum Novum, quia Mirabilia fecit.

Hucusque Sermo S. P. Dominici, quem ipse Sponso Mariae novello revelavit.

APPENDICULA.

Et hoc addo ex me, ***scribit idem, ad S. Dominici dicta confirmanda.***

Ita facere solitam Sanctam quandam legi.

Et multos Sanctos novi sic orasse, ***qui, et viderunt has Dominas*** **in specie supra omnem aestimationem pulcherrimas.**

---

[489] Nell'edizione del 1691 si ha: "qua".

[490] Nell'edizione del 1691 si ha: "vendicant".

[491] Nell'edizione del 1691 si ha: "duntaxat".

[492] Nell'edizione del 1691 si ha: "Dominicam".

[493] Nell'edizione del 1691 si ha: "singulas".

3. Nderohen, së fundmi, Virtytet që ekzistojnë në të gjithë Shenjtorët.

Virtytet, ndonëse nuk kanë natyrë njerëzore, kanë një aspekt trupor, dhe, ndonëse nuk posedojnë realitet fizik, ato kanë karakteristika dhe cilësi.

Dhe, në Rruzarin e Shenjtë recitoni me devocion një Pater Noster dhe dhjetë Ave Maria, në kujtim dhe nderim të Përulësisë, po kështu pastaj për Paqen dhe për Mbretëreshat e tjera të Virtyteve.

Atëherë, *këndojini Zotit një Këngë të re, sepse ka kryer mrekulli.*

Mbaron këtu Predikimi që Shën Domeniku i ka zbuluar Burrit të Ri të Marias.

SHTESË E VOGËL

Nga ana ime mund të dëshmoj sa është thënë nga Shën Domeniku.

Shumë Shenjtorë e Shenjtore i kanë soditur tiparet e Mbretëreshave të Virtytit dhe i kanë nderuar: për shëmbull, Shën Xhovanit,

Sicut S. Ioanni Eleemosynario [494] visa fuit Misericordia Dei: alteri Gratia Dei.

Et vero Sacra Scriptura, secondum DEUM, tota est in laudibus *Virtutum*, ac vituperiis *vitiorum*, ut S. Gregorius adnotavit.

HISTORIAE CONTINUATIO.

XVII. Sermonem istum S. Dominicus, non eodem tempore continuum, sed trina vice diversa recitavit, die partem[495] eodem.

Nimirum mane primam partem continuo post Divina peracta; alteram de prandio; tertiam hora vespertina.

Quod autem S. Dominicus inter dicendum illud saepius monuisset: omnes quotquot in Dei gratia existerent, easdem in sese[496] ipsi Reginas habere quindenas, pariter et CL. Domicellis; hoc vero non paucis admirationem movit, ac haesitationem.

Idque iis, qui easdem in Sacrosancto Sacramento conspexerant[497].

Quare die postero, convenitur a percuntantibus: ecqui fieri possit, etiam iustos tanta in sese habere dona, et suos ea latere

---

[494] Nell'edizione del 1691 si ha: "Eleemosinario".

[495] Nell'edizione del 1691 si ha correttamente: "tamen" (tuttavia).

[496] Nell'edizione del 1691 si ha: "se".

[497] Nell'edizione del 1691 si ha: "consperant".

Zyrtar Administrativ ju paraqit Mëshira e Perëndisë, një tjetri Shenjtor, Hiri i Perëndisë.

Shkrimi i Shenjtë, pastaj, lavdëron Virtytet e Perëndisë, dhe dënon veset[498].

VAZHDIMI I HISTORISË

XVII. Shën Dominiku ja zbuloi këtë Predikim në tre momente të ndryshme të njëjtën ditë: pjesa e parë, mëngjesi, shpejt pas Meshës së Shenjtë; pjesa e dytë në mesditë; pjesa e tretë në mbrëmje (Ora Vespertina).

Shën Domeniku përsëriste shumë herë që, vetëm kush është nën Hirin e Perëndisë, i ka në vetvete pesëmbëdhjetë Mbretëreshat dhe njëqind e pesëdhjetë Shoqërueset; dhe kjo prodhoi tek të tërë mahnitje dhe impakt në të gjithë ata që kishin parë Mbretëreshat e Virtytit në Sakramentin e Shenjtë.

Kështu ditën tjetër u kthyen atje dhe pyesnin Shën Domenikun përse vallë të drejtët të kishin në vetvete shumë përfitime

---

[498] **Cf. San Gregorio.**

possessores.

Rebantur rem impossibilem.

Ad hoc obstupuit Vir sanctus: et principio inquit: *"Sunt in vobis cor, viscera, et anima, quae nunquam tamen vidistis.*

Sunt in multis vobis peccata multa, immania, nec tamen videtis.

Quae si clare intueremini, omnes simul moriemini*[499]*.

Ita nec Virtutes videtis in iustis, nec ipsi conspicantur praesentes.

Excedunt namque omnem visibilem imaginationeem in decore, gratia, vi, et efficacia".

Deinde secreta oratione ad Deum versus tacite et impense obsecrat[500], ut duritiam populi miseratus, faceret, quod divinae suae Clementiae expedire videretur.

Eodem momento Dominus JESUS protinus ita sensibiliter eum alloquitur: *"Confide, noli timere.*

Dic eis: si velint intra quindenam in ieiuniis, orationibus, aliisque piis exercitationibus poenitere, ac per sacram

---

[499] **Nell'edizione del 1691 si usa il congiuntivo imperfetto (moreremini), anziché il futuro semplice (moriemini) dell'edizione del 1847, come richiesto dalla consecutio temporum.**

[500] **Nell'edizione del 1691 si ha: "obsecrabat".**

nga Mbretëreshat e Virtytit, ndërsa ata të mos i njihnin fare.

E konsideronin këtë pa sens!

Dhe Shën Domeniku, i pahabitur aspak, u përgjigj: "Ju keni zemër, të brëndshme dhe shpirt, e megjithatë ju nuk i keni parë kurrë.

Shumë nga ju kanë dhe shumë mëkate të tmerrshme, dhe nuk i shihni aspak.

Nëse ju do ti shihnit ato, do të vdisnit të gjithë po në atë çast.

Kështu, po njësoj, nuk shikoni Virtytet tek të drejtët; as në vehten tuaj nuk jeni në gjendje të shihni Mbretëreshat e Virtytit.

Ato tejkalojnë, në fakt, çdo imagjinatë për Bukurinë, Hirin, Forcën dhe Vlerën".

Pastaj, ju vu në heshtje lutjes, dhe i kërkonte Perëndisë, me këmbëngulje, të kishte mëshirë për zemrat e tyre të forta dhe të përdorte Mëshirën.

Dhe ja, ai dëgjoi Zërin e Zotit Jezus, që i thoshte: "Kij besim, mos u tremb.

Për ata që, nëse për pesëmbëdhjetë ditë do të pendohen, me agjërime, lutje dhe ushtrime të tjera të shenjta, dhe, pastrohen nga Rrëfimi i

exhomologesim [501] ***expiati, SS. Synaxim*** [502] ***adire sumendam; fore, ut ipsa illa in sese mutuo contuerentur".***

Illi prompte respondent[503], ac praestant.

Plurimi ipse S. Dominicus a confessionibus fuit.

Ipsa die quintadecima, utriusque sexus, omnis pene status, et ordinis, SS. Eucharistiam ex ipsius S. Dominici manibus acceperunt, EPISCOPO RODONENSI NOLENTE: cum Potestate seculari[504].

Et plerique, dum SS. Corpus Domini sumerent, videbantur sibi carbonem ignitum recepisse, ut luxuriosi incontriti, lapidem avari, massam plumbeam [505] indevoti: idque ita, ut nullatenus valuerint, illud vel ex ore emittere, vel per fauces transmittere.

Quocirca protinus, mortis vicinae metu, attriti animis purius sunt confessi, et integrius, sicque confestim sacrosanctam Eucharistiam summa cum consolatione intra sese recipere valebant.

Quam plurimis quoque praedicta Visio sese oculis reddidit aspectabilem, tum cuique in seipso, tum, et in aliis sancte Communicatis.

---

[501] Nell'edizione del 1691 si ha: "exhomologesin".

[502] Nell'edizione del 1691 si ha: "Synaxin".

[503] Nell'ediz. del 1691 si ha: "spondet" (promette).

[504] Nell'edizione del 1691 si ha: "saeculari".

[505] Nell'edizione del 1691 si ha: "publicam" (come aggettivo di "massam", ha l'accezione di "sporcizia").

Shenjtë, do të marrin la Santissima Comunione, ata do ti shohin Mbretëreshat e Virtytit në vetvete".

Populli ra dakort, u pendua dhe, ditën e pesëmbëdhjetë, të gjithë, meshkuj e femra, të çdo urdhëri e grade, u rrëfyen me Shën Domenikun, dhe morën nga duart e tij Eukaristinë e Shenjtë, ndonëse me mendimin jo pro të Peshkopit të Roannes.

Dhe, ndërsa merrnin Trupin e Shenjtë të Zotit, epshorëve të papenduar ju duk se merrnin një qymyr të shuar, kopracëve, ju duk se morën një gur, të padevotshmëve ju duk se morën baltë.

Dhe asnjë nuk mundi ta qisë nga goja ose ta gëlltisë.

Dhe shpejt, duke ndjerë se po vdisnin, u rrëfyen me pendim të thellë, dhe menjëherë ja dolën ta marrin Eukaristinë e Shenjtë në vetvete me ngushullim të jashtëzakonshëm.

Dhe para syve të tyre, tani që të gjithë ishin kunguar shenjtësisht, u shfaqën Mbretëreshat e Virtytit, dhe i panë ato si në vetvete, ashtu dhe tek të tjerët.

Simul tanta benedictionis divinae gratia delibuti adspirabantur, ut ex visionis vehementia extra se rapti, et a sensibus essent abstracti.

Cernebant autem Reginas inter, Virginesque alias Dominum JESUM CHRISTUM, quem susceperant, Sponsum Virtutum, Maria semper Virgine assistente.

Neque mirum: quia in Deitate Eucharistiae mundus est verius, quam in seipso.

Ea causa, qui rite SS. Eucharistiam suscipiunt, hi Deum, et quaecumque[506] in Deo sunt, recipiunt.

Et quod est mirabile; non in Communicatis solum, sed in infantibus quoque, puerisque innocentibus eadem illa conspexerunt, et pariter totam pene Curiam coelestem.

Causa liquet: quia sicut Deus in Beatis est omnia in omnibus, per gloriam: sic et in viatoribus est omnia in omnibus per gratiam[507].

Ex eo tempore omnia omnium studia in unum versa sunt S. Dominicum.

Dux ipse; Clerusque [508] totus, universaque natio, beatos sese praedicabant, si in Praesulem Britanniae Summum, ipsis habere contigisset Sanctum Dominicum.

---

[506] Nell'edizione del 1691 si ha: "quaecunque".

[507] Nell'edizione del 1847 mancano le parole: "per gloriam: sic et in viatoribus est omnia in omnibus" (per gloria, così nei fedeli è tutto in tutti), presenti nell'edizione del 1691.

[508] Nell'edizione del 1691 si ha: "Clerus".

Dhe, të ekstazuar, panë Mbretëreshat dhe Virgjëreshat e tjera, që rrethonin Zotin Jezu Krisht, Dhëndrin e Virtyteve dhe Gjithmonë të Virgjërën Maria, që E shoqëronte.

Përse habitesh?

Në Eukaristinë Hyjnore, shihet bota, më mirë se sa në realitet.

Për këtë, ata që marrin denjësisht Eukaristinë e Shenjtë, marrin Perëndinë, dhe të gjithë atë që ekziston në Perëndi.

Dhe, akoma më befasuese, ishte që Mbretëreshat e Virtytit ju manifestuan jo vetëm atyre që kishin bërë Kungimin e Shenjtë, por edhe të vegjëlve dhe bebeve të pafajshme, dhe Mbretëreshat ishin të shoqëruara edhe nga Oborri Qiellor.

Dhe kjo sepse, si Perëndija tek Shenjtorët është gjithçka, për lavdinë, ashtu tek besimtarët, është gjithçka, për hirin.

Qysh prej atëherë, të gjitha zemrat u kthyen nga Shën Domeniku: Princi, Kleri dhe i gjithë Kombi dëshironte me zjarr që Shën Domeniku të zgjidhej Arkipeshkvi i Britanisë.

“Virtyti i dymbëdhjetë është Mbretëresha e Shpresës....mbante një kandil të ndezur”; feniksi (zogu që nga mitologjia kishte fuqinë të rilindte nga hiri i vet) është simboli i shpresës për Jetën e Përjetshme. Sec. XVII, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano.

Mbretëresha e Shpresës, sec. XVII, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano, facciata esterna.

Quem honorem ipso constanter recurante[509], vim sine vi facta per artem excogitavit istam, inque executionem perduxit, ut per omnes oras Britanniae severe mandaret, neu quisquam Sanctum Dominicum pedem efferre, patriaque sineret excedere, quo vel sic ad Praesulatum adigeretur subeundum.

Sed frustra iacitur rete ante oculos pennatorum: nam S. Dominicus in Dei sese voluntatem dedit, et ecce sub oculis circumsistentium factus invisibilis, eripitur ex oculis vi diviniore[510]; eripitur Britanniae, et ipso eo tempore est in Hispania repertus, unde Pater eius fuerat oriundus.

Dux in alteram diem iam[511] omnem fieri apparatum mandarat, ut in Dolensem Pontificem crearetur: is enim id temporis vacabat.

Antevertit autem ad Ducem rumor certus, S. Dominicum comparere in momento desiisse[512], neque dum apparere usquam.

Hic Dux movere omnia, emittere quaqua versus indagatores, totaque Britannia perscrutari omnia; nec coepto desistere.

---

[509] Nell'edizione del 1691 si ha, correttemente: "recusante (negando).

[510] Nell'edizione del 1847 mancano le parole: "eripitur ex oculis vi diviniore" (per grazia soprannaturale, divenuto invisibile, disparve), presenti nell'edizione del 1691.

[511] Nell'edizione del 1691 si ha: "iam diem", anziché "diem iam" dell'edizione del 1847.

[512] Nell'edizione del 1691 si ha correttamente: "defuisse" (essere sparito).

Dhe, meqenëse ai e refuzonte gjithmonë këtë nder, Princi, në mënyrë që të pranonte Ipeshkvinë, me një kundërshtim të fundit, ja ndaloi Rojeve të Portave të Bretanjës të lejonin të dilte Shën Domeniku nga Atdheu.

Por është e kotë të hedhësh rrjetën përpara syve të zogjve: në fakt, Shën Domeniku, i lënë vetëm me vullnetin e Perëndisë, ja që, ndën sytë e të gjithëve, për hir mbinatyral, i bërë i padukshëm, u zhduk, dhe, i tërhequr nga Britannia, u gjend në të njëjtin çast në Spanjë, Vendi i Tij i origjinës.

Ndërkohë që Princi po bënte pregatitjet për emërimin e tij ipeshkiak, Shën Domeniku u zhduk nga Bretanja.

Princi u njoftua që Shën Domenku ishte zhdukur dhe nuk gjendej më.

Iam solidum mensem acerrima tenuerat investigatio, cum ecce per Hispanos certum nunciatur, S. Dominicum iam a mense ipso per Hispaniam praedicasse sequentibus signis.

Hic vero summa cunctos incessit admiratio, comperto S. Virum per agilitatis, ac subtilitatis donum, eodem die ex Britannia procul in [513] Hispaniam divina potentia transportatum fuisse.

Ergo spes, animusque incolis revertit prior.

Frequentantur Legationes aliae super alias ad S. Dominicum exorandum in Praesulem.

Quibus ille: *"Evangelizare misit me Dominus, non Episcopari. Ite, dicite vestris: meminerint eorum, quae viderunt, et receperunt: inque Dei gratia, et timore persistant.*

Nam si infedeles eam gratiam cognovissent, relictis erroribus in Dominum JESUM CHRISTUM credidissent".

Simile idem S. Dominicus Compostellae fecisse proditur, ut narrat noster F. IOANNES DE MONTE, qui fuit Iuris utriusque Magister, et Sacrae[514] Theologiae Baccalaureus

[513] Nell'edizione del 1847 manca: "in".

[514] Nell'edizione del 1847 si ha: "SS.".

Princi atëhere, gërmoji kudo në të tërë Bretanjën, dhe nuk hiqte dorë nga qëllimi i tij, derisa pas një muaj kërkimesh, atij i njoftojnë se Shën Domeniku, tashmë kishte një muaj, që ndodhej në Spanjë, ku predikonte dhe kryente mrekulli.

I gjithë populli mbeti i çuditur për avullimin e Shën Domenikut, me të marrë vesh që, të njëjtën ditë që ishte në Bretanjë, fuqia e Perëndisë e kishte transportuar atë në Spanjë.

Dhe, duke vazhduar ende të shpresojnë, ju dërguan ambasadorë Shën Domenikut, duke ju lutur atij të bëhet Peshkopi i tyre.

Por ai i përgjigjej: "Zoti më ka dërguar për evangjelizim, jo për të qenë Peshkop.

Shkoni dhe thojini kush ju ka dërguar, të mos harrojnë sa kanë parë dhe kanë marrë, dhe të ngulmojnë në Hirin dhe në Frikën e Perëndisë.

Në fakt nëse paganët do të kishin marrë atë Hir, braktisur gabimet e tyre, do ti kishin besuar Zotit Jezu Krisht".

Këto dhe bëma të tjera të Shën Domenikut, të ndodhura në Kompostella, janë treguar nga Frati Xhovani del Monte , Mjeshtri

Formatus; S. Dominici Socius ante fundationem Ordinis Praedicatorum: quando praedicta contigerunt, Sancto Dominico solum tunc Canonico Regulari agente.

EXAMEN VISIONIS THEOLOGICUM

XVIII. ***Quemadmodum autem fieri potuerit, ut praedicta cerni oculis valuerint, an imaginatione, an simplici intelligentia, an corporali Visione, de facto dubito.***

Hoc scio: Personam viventem Novellum Mariae Sponsum, similia saepius vidisse.

Corporali Visione **sic cerni omnia potuisse, haud opinor: de aliquibus tamen excellentissimam visionem aliquam non diffitebor.**

Neque in toto ***imaginaria*** **esse** ***Visio*** **potuit: quando Imaginatio non transcedit quantitatem, ut ait Avicenna.**

Quin tamen decoris apparentia ipso hoc mundo maior fieri in Imaginatione queat, negarit nemo.

Quare potissimum existimo, accidisse

i të Drejtës Civile dhe Kanunike, dhe që kishte Baçeloriatin në Teologjinë e Shenjtë.

Ai e ndiqte Shën Domenikun, përpara themelimit të Urdhërit të Predikuesve. Bëmat e treguara datojnë që kur Shën Domeniku ishte ende Kanunik i Rregullt.

EKZAMINIMI TEOLOGJIK I FANEPSJEVE

XVIII. Nuk jam në gjendje të them, në çfarë mënyre ata kanë qënë të aftë të shikojnë ato gjëra, me sytë e trupit, ose fanepsje, ose me sytë e shpirtit.

Vetëm këtë di: që një person ende në jetë, Burri i Ri i Marias, ka parë shpesh realitete të ngjashme.

Dhe jam i sigurtë që ai nuk i ka parë të gjitha ato realitete me sytë e trupit, dhe ndër ato, mund të dëshmoj disa Fanepsje të mrekullueshme.

Një shfaqje thuhet nga Aviçena, fanepsje, kur ajo kapërcen realitetin!

Një fanepsje, në fakt, abstragohet nxirret nga bukuria e kësaj bote.

Por edhe pamja me sytë e shpirtit është një fanepsje vizion i vërtetë, sepse

illa Intellectuali[515] Visione, cum adiuncta forti imaginatione.

Quia Intelligentia[516] potest quid sine comparatione maius formosius, et excellentius comprehendere, quam quod in corporea esse rerum natura putetur.

Decor enim minimus animae rationalis excellentior est, et omni exceptione maior, quam totius orbis corporei ornatus universus.

Si quaeratur: *Quomodo igitur Virtutes apparuerint humana specie, cum habitus intellectuales non sint substantiae[517] sed accidentia?*

Et cur[518] foeminea potius, quam specie mascula?

Respondeo.

1. Animae, seu mulierum, sive virorum Christi sunt sponsae, at mulier tamen est ratio desponsationis: ideo in specie muliebri apparebant.

Unus enim omnium Sponsus est solus JESUS CHRISTUS.

1. Accidens vero spiritale habere corpoream potuit figuram, colorem, et lineamenta: quia, secundum Dionysi[us], Hilar[ius], et August[inus]: sicut Prophetis in Visione

---

[515] Nell'edizione del 1691 manca: "Intellectuali".

[516] Nell'edizione del 1691 si ha: "Intellectuali".

[517] Nell'edizione del 1691 si ha: "substantia".

[518] Nell'edizione del 1691 si ha l'equivalente: "cum" (poichè).

shpirti mbledh, mrekullitë dhe shkëlqimet qiellore.

Në fakt, edhe bukuria më minimale qiellore, kalon për nga mrekullia dhe magjepsja, të tërë universin.

Por atëherë, përse Mbretëreshat e Virtytit shfaqen në formë njerëzore dhe jo në formë shpirtërore, si është natyra e vërtetë e tyre?

Dhe përse shfaqen në paraqitje femërore, dhe jo në atë mashkullore?

***Përgjigjem*:**

I. Shpirtrat, si të femrave ashtu dhe të meshkujve, janë Bashkëshorte të Krishtit.

Virtytet, atëherë janë gra, sepse Nuse, kështu sikurse dhe shpirtrat, të Krishtit.

Kështu Virtytet shfaqen me pamje femërore, sepse Burri i tyre i vetëm është Jezu Krishti.

1. Ato marrin pamjen, ngjyrat dhe tiparet njerëzore, sikurse tashmë Profetët në Fanepsjet, që ndën vellon e realiteteve të ndjeshme, ndërshihnin Rrezet e Dritës Hyjnore[519].

Rreze Drite, që Profetët as

---

[519]Si: Dionisi, Ilario e Agostini.

imaginaria, per velamina rerum sensibilium, infinitus divinae intelligentiae, et providentiae radius manifestabatur, quem radium Imaginatio Prophetarum non intelligebat quidem, divina tamen phantasmata conspiciebat.

Sic et istae Visiones imaginativae, erant corporeae, ut existimo, sed et intus fuit lumen divinae illuminationis; quo ista[520] videntium mentes, elevabantur ad immensa quaedam, ac divina dona contuenda, eas tales per imagines reprehesentata[521].

Sic Daniel, sic Iacob, etc.: Mens tamen eorum haud quaquam infra corporea remanebat, sed a Deo ad altiora evehebatur.

Unde quamvis imaginationes visae, quoad decorem suum, essent secundum imaginationem finitae; quasi infinitae tamen erant, respectu corporum, secundum mentem; idque ex divina desuper irradatione.

Et haec S. Dominicus, se fecisse, alicui personae, scilicet Novello Mariae Sponso, satis mirifice demonstravit.

FINIS SERMONUM S. P. DOMINICI.

---

[520] Nell'edizione del 1691 si ha: "istae".

[521] Nell'edizione del 1691 si ha: "repraesentata".

i kuptonin, paçka se shihnin Realitete Hyjnore.

Kështu edhe në këto Përfytyrime, Virtytet supozoheshin si forma trupore, por në Ato shndrit Drita Hyjnore, drejt së cilës shpirtrat e tyre janë ngritur, duke admiruar në ato figura Përfitimet gjigande Hyjnore.

Kështu ndodhi edhe për Danielin, Jakobin, etj.

Perëndija ngriti vështrimin e tyre nga realitetet tokësore në Realitetet Qiellore, për këtë arësye përfytyrimi i mrekullueshëm, ndonëse i kapur me sy tokësorë, ja doli të penetrojë Qiejt për shkak të Ndriçimit Hyjnor në vështrimin e tyre.

Shën Domeniku ja zbuloi këto realitete ndonjë personi, dhe, në mënyrë tepër të mrekullueshme, Burrit të Ri të Marias.

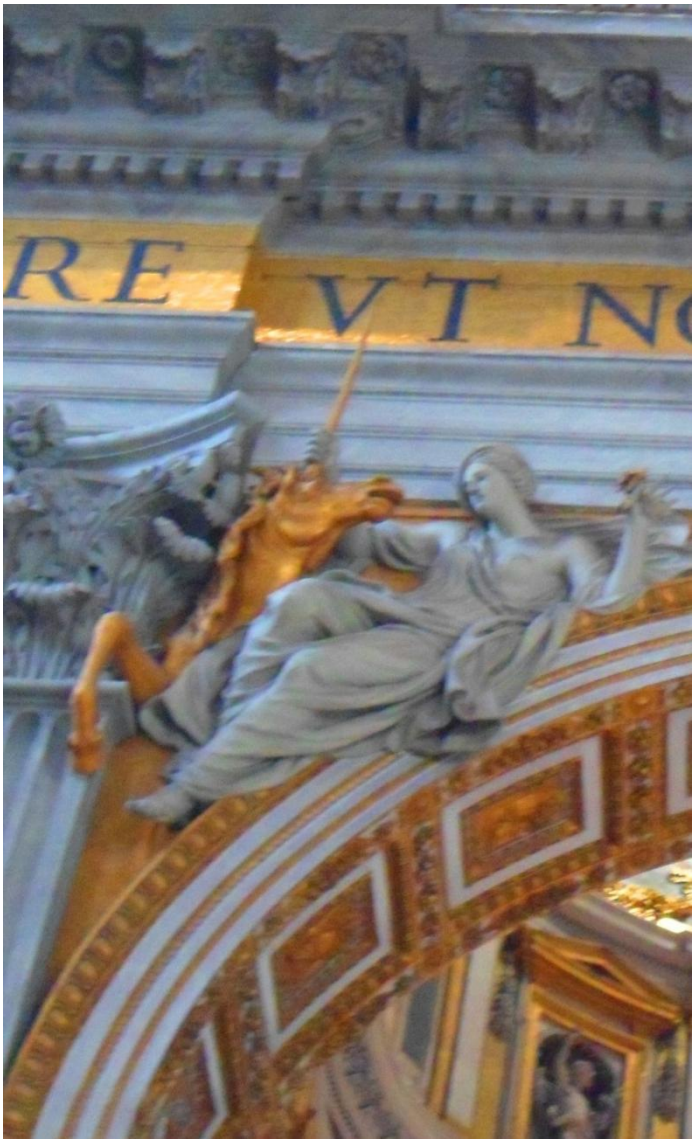
FUNDI I PREDIKIMEVE TË SHËN DOMENIKUT

“Virtyti i trembëdhjetë Mbretëresha e Bamirsisë”: paraqitet me një Zemër në dorë, që e ka marrë nga Perëndija; sec. XVII, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano.

“Mbretëresha e Bamirësise, Romë, Basilica di San Pietro in Vaticano, fasada e jashtme.

“Virtyti i katërmbedhjetë është Mbretëresha e Pendesës, që fiton Fitoren e trefishtë mbi demonin, mbi botën e mbi mishin; sec. XVII, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano.

“Mbretëresha e Pendesës mbante në njërën dorë një flamur dhe në tjetrën një kupë me lëng të ëmbël dhe ja jepte ta pinin të penduarit”, sec. XVII, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano, fasada e jashtme.

“Virtyti i pesëmbëdhjetë është Mbretëresha e Fesë, që kishte një Kurorë trefishe mbuluar sipër nga një kryq”; sec. XVII, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano.

Mbretëresha e Fesë, Roma, Basilica di San Pietro in Vaticano,fasada e jashtme.

MONEDHA TË VATIKANIT ME MBRETËRESHAT E VIRTYTIT TË SHFAQURA NË FANEPSJET E BEATO ALANO DELLA RUPE.

CITTÀ DEL VATICANO
L.50
1956
SPES

CITTÀ DEL VATICANO
L.20
CARITAS

CITTÀ DEL VATICANO
1954
L·10
PRVDENTIA

CITTÀ DEL VATICANO
1953
L·1
TEMPERANTIA

CITTA' DEL VATICANO
1965
L·10
PRVDENTIA

CITTA' DEL VATICANO
1951
L·5

CITTA DEL VATICANO
1964
L. 2
FORTITVDO

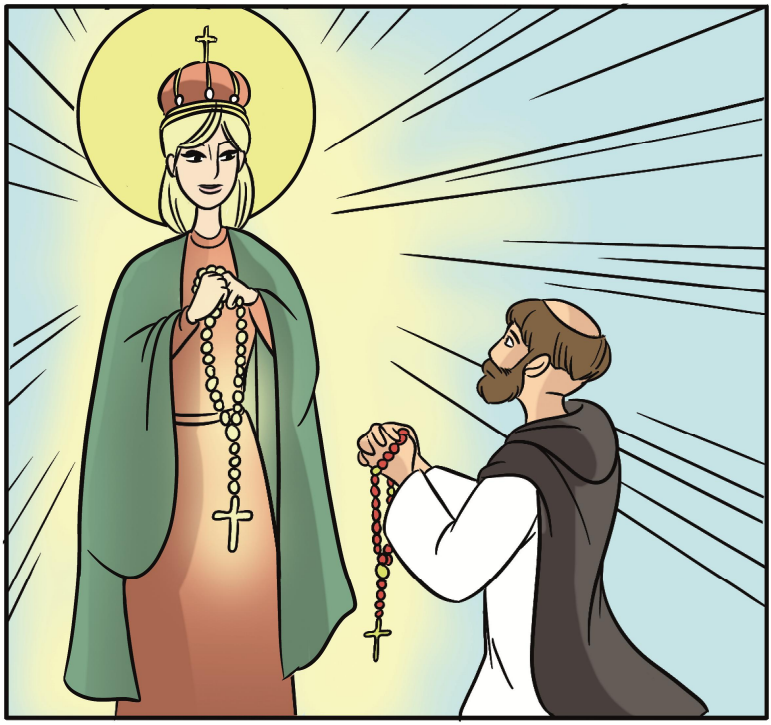

CITTA DEL VATICANO
L. 5
1963
IVSTITIA

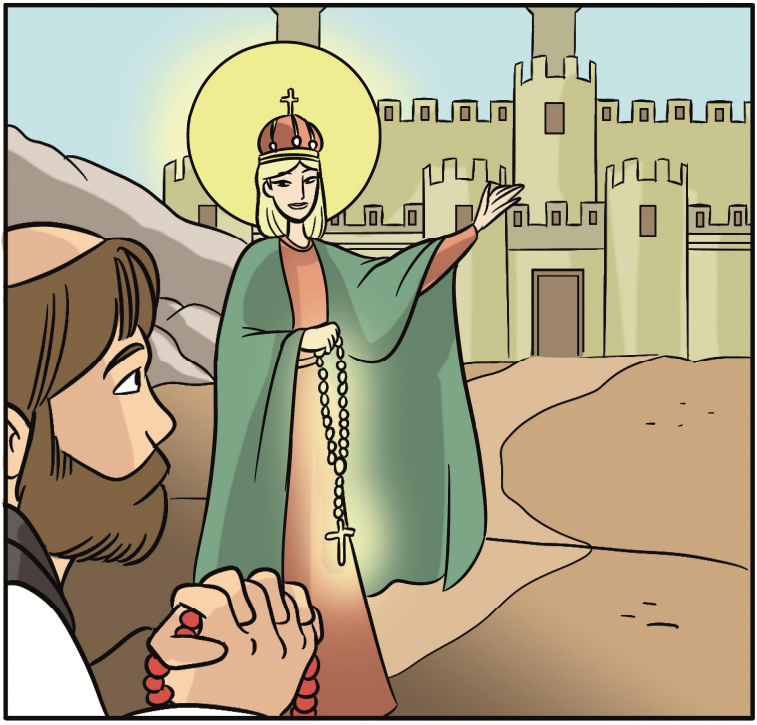
I Lumnueshmi Alano është pritur me shumë nderim në Romën e 1500, dhe përdorimi i figurave të Mbretëreshave të Virtytit u ka pas bërë sipas veprave të tij. Mbretëreshat e Virtytit ekzistonin në veprat teologjike mesjetare, por i Lumnueshmi, në Fanepsjet e tij, do ti përshkruaj ato në mënyrë më të hollësishme.

TË 15 DEMONËT E FERRIT
DHE 15 MBRETËRESHAT E VIRTYTIT

(Vizatime fumetti ndën kujdesin e Letizia Algeri)

Beato Alano për Fanepsjet e Tij shkruante: “Zoja ka denjuar të më shfaqë në Përfytyrim një histori të mrekullueshme lidhur me Shën Domenikun: Shën Domeniku në kthimin nga Roma, ishte drejtuar në Paris, dhe, duke kaluar Gjermaninë, pati gjatë Meshës së Shenjtë, një shfaqje të Zojës.

Zoja e bëri të shohë një Kështjellë të banuar nga një Ushtar i shquar dhe nga 14 Zyrtarë e tij, që kishin për gra 15 Demonë të tmerrshëm të Ferrit, të maskuar si vajza shumë të bukura, që pikërisht atë ditë do ti kishin bërë ata të vdisnin në një stuhi për ti çuar shpirtat e tyre në ferr.

Zoja i kërkoi Shën Domenikut të mbante me vehte, në qafë, Bukën e konsakruar Ostia dhe të mos bënte rezistencë kur cubat e Kështjellës do ti afroheshin për ta plaçkitur, dhe ti kërkonte atyre ta çonin tek Princi i tyre, dhe kështu ndodhi. Princi, pasi e dëgjoi Shën Domenikun, nuk arriti të besonte që ato vajza të mrekullueshme ishin Demonë të Ferrit, dhe Shën Domeniku kërkoi ti thërrisnin ato, për të demonstruar të vërtetën që kishte deklaruar ai, por ato, duke kërkuar si ndjesë, nuk donin të vinin.

Atëherë Shën Domeniku duke tërhequr jashte Bukën e Shenjtë Ostia tha: “Në Emër të Jezu Krishtit dhe për forcën e Rruzarit, ju urdhëroj të vini këtu”. Dhe ato për shkak të një force misterioze qenë të detyruara të shfaqen, dhe me të parë Bukën e Shenjtë Ostia filluan të tregojnë nervozizëm e të dridhen të gjitha.

Atëherë Shën Domeniku pyeti vajzën e parë dhe i tha: "Të urdhëroj ty, Kafsha e Kryelartësisë të flasësh". Dhe ajo, duke shpërqëndruar sytë, tha se ishte e detyruar të tradhëtonte sekretin e tyre dhe të zbulonte se ato ishin 15 Shtriga dhe Demonë të Ferrit, dhe që ishin atje prej vitesh për të pritur momentin e duhur për të zhdukur Princin dhe Oficeët e tij; dhe që, deri tani, nuk ja kishin dalë me qëllimin e tyre, sepse Princi, që nga koha që ishte fëmijë, e kishte patur zakon të luste "Ninullën e asaj Gruaje", ose Rruzarin e Virgjëreshës Maria me 15 Mistere, dhe i bënte dhe Oficerët ta lusnin. Por kishte disa ditë që nuk e recitonin më sepse pregatisnin mjetet për inkursion, dhe ato do ti kishin bërë të mbyteshin si mjeranë e do ti kishin përcjellë për në Ferr.

Dhe Shën Domeniku i tha: “Dhe tani, për ti treguar të gjithëve, cilat jeni, Demonë të Ferrit, në Emër të Jezusit dhe për forcën e Rruzarit, hidhini Maskat”: dhe shpirti i atyre burrave po këputej nga trupi, duke parë ato gra të transformoheshin në demonë dhe të precipitonin në Ferr në mes të tymit dhe erës së keqe. Shën Domeniku spjegoi pastaj fanepsjen:

Bisha e parë e Ferrit është Luani i Kryelartësisë.

Bisha e dytë e Ferrit është Dragoi i Cmirës

Bisha e tretë e Ferrit është Derri i Plogështisë.

Bisha E katërt e Ferrit është Lugati i Zëmërimit.

Bisha e pestë e Ferrit është Thithlopa e Lakmisë.

Bisha e gjashtë e Ferrit është Ujku i Grykësisë.

Bisha e Shtatë e Ferrit është Dhia e Epshit.

Bisha e tetë e Ferrit është Ariu i Mosbesimit

Bisha e nëntë e Ferrit është Balena e Dëshpërimit.

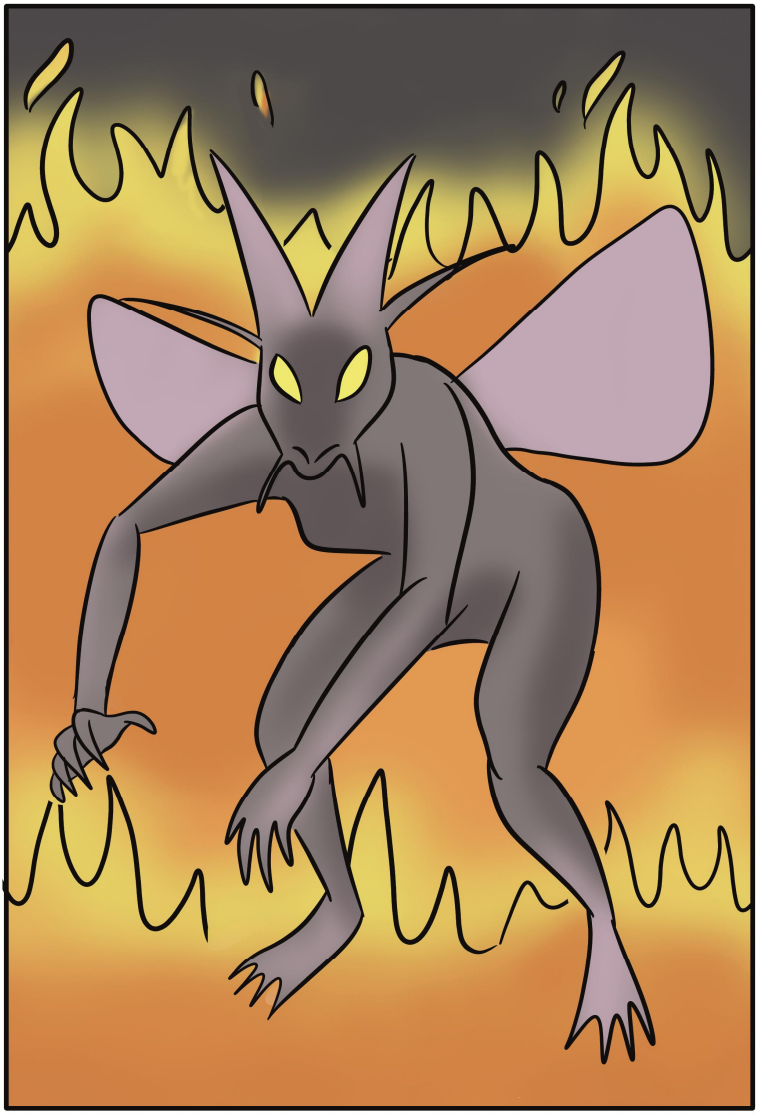
Bisha e dhjetë e Ferrit është përbindëshi Grifoni i Prezumimit.

Bisha e njëmbëdhjetë e Ferrit është Njëbrirëshi i Urrejtjes.

Bisha e dymbëdhjetë e Ferrit është Korbi i Paturpësisë.

Bisha e trembëdhjetë e Ferrit është Prostituta e Abandonimit

Bisha e katërmbëdhjetë e Ferrit është Mostra e Luftës.

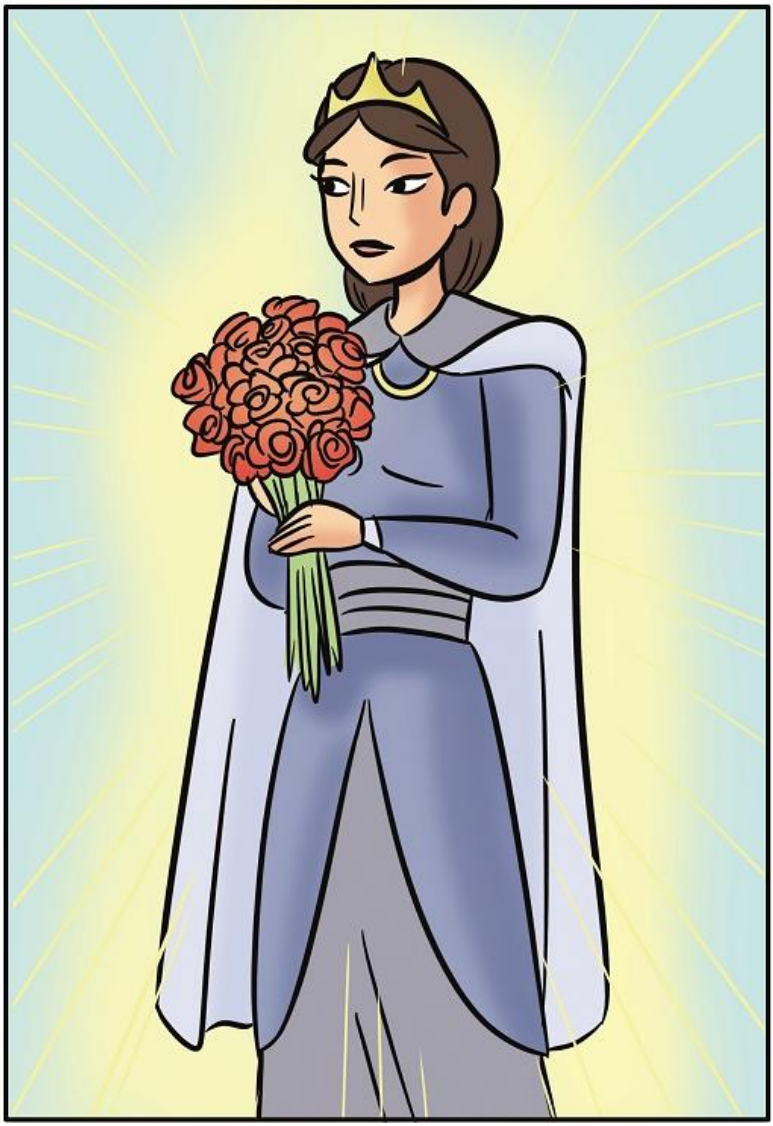
Bisha e pesëmbëdhjetë e Ferrit është Dragoji i Mosbesimit.

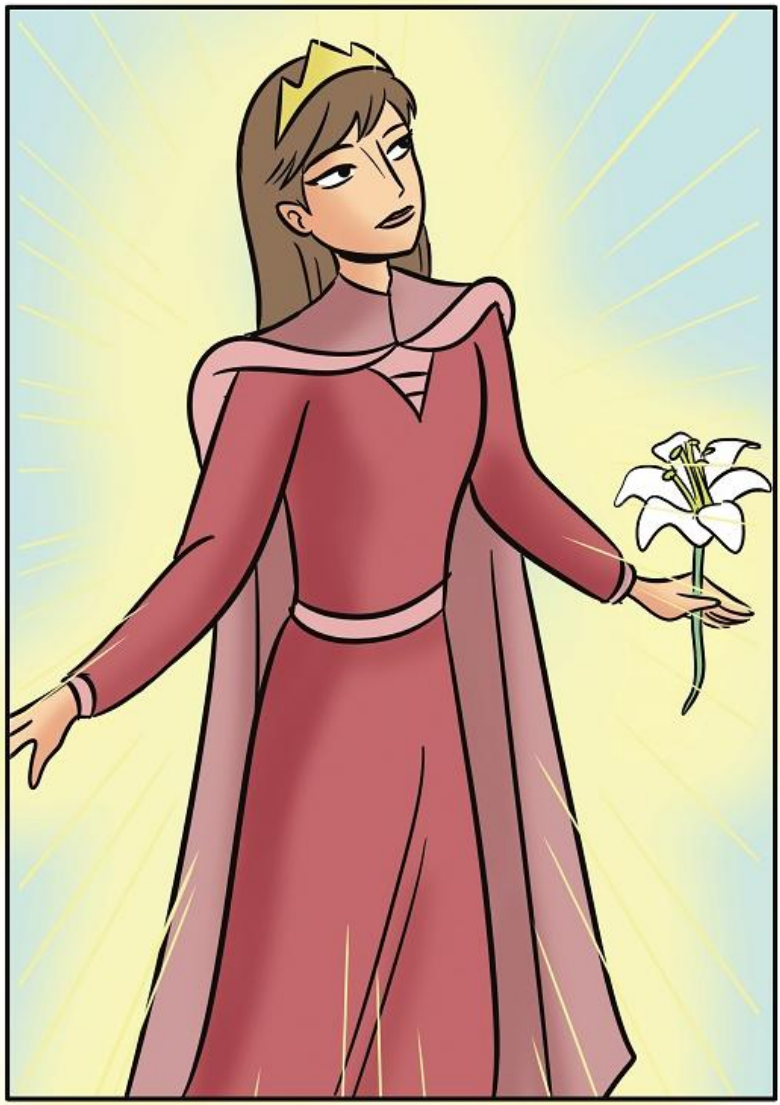
Pas disa kohësh, kur Shën Domeniku ishte në Bretanjë për të predikuar Ungjillin dhe Rruzarin, gjatë Konsakrimit, në Meshën e Shenjtë, hyri në ekstazë, dhe pa Zojën e Rruzarit të shoqëruar nga 15 Mbretëreshat e Virtytit: Zoja i thotë atij që Ato dëshironin ti lusnin që të bëheshin Miket dhe Përkrahëset tona.

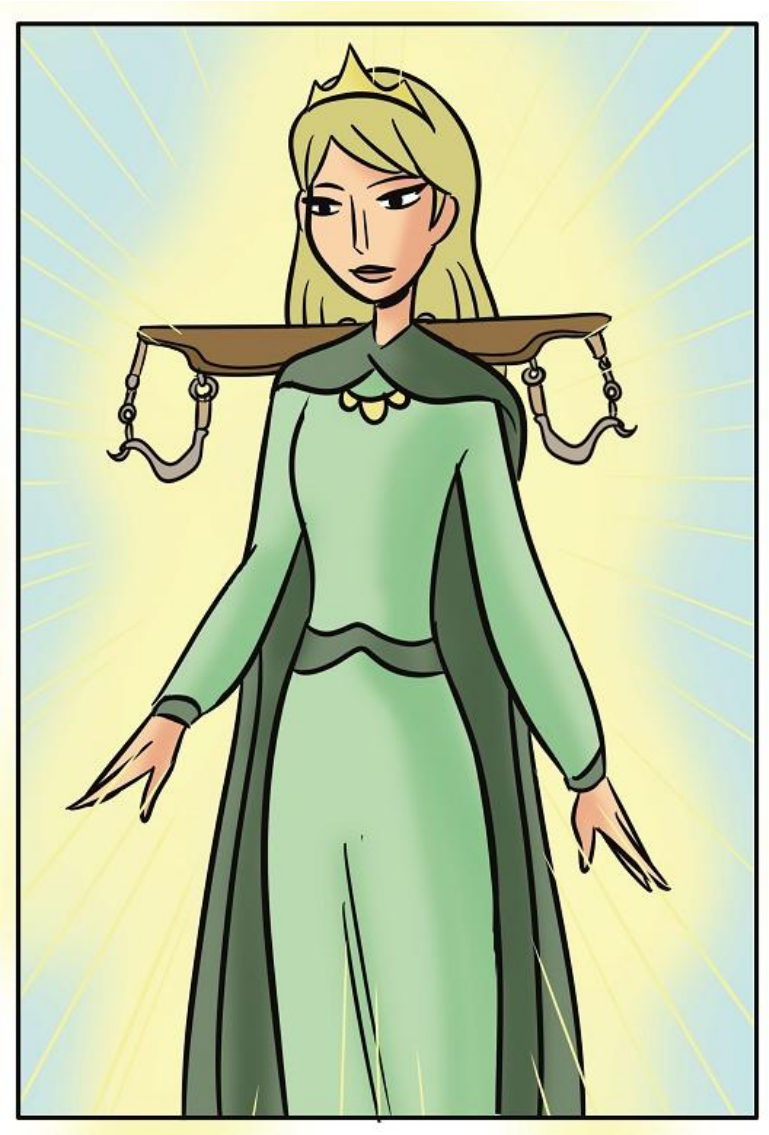
E para është Mbretëresha e Përulësisë, që ka ndër duar botën me në majë një Kryq.

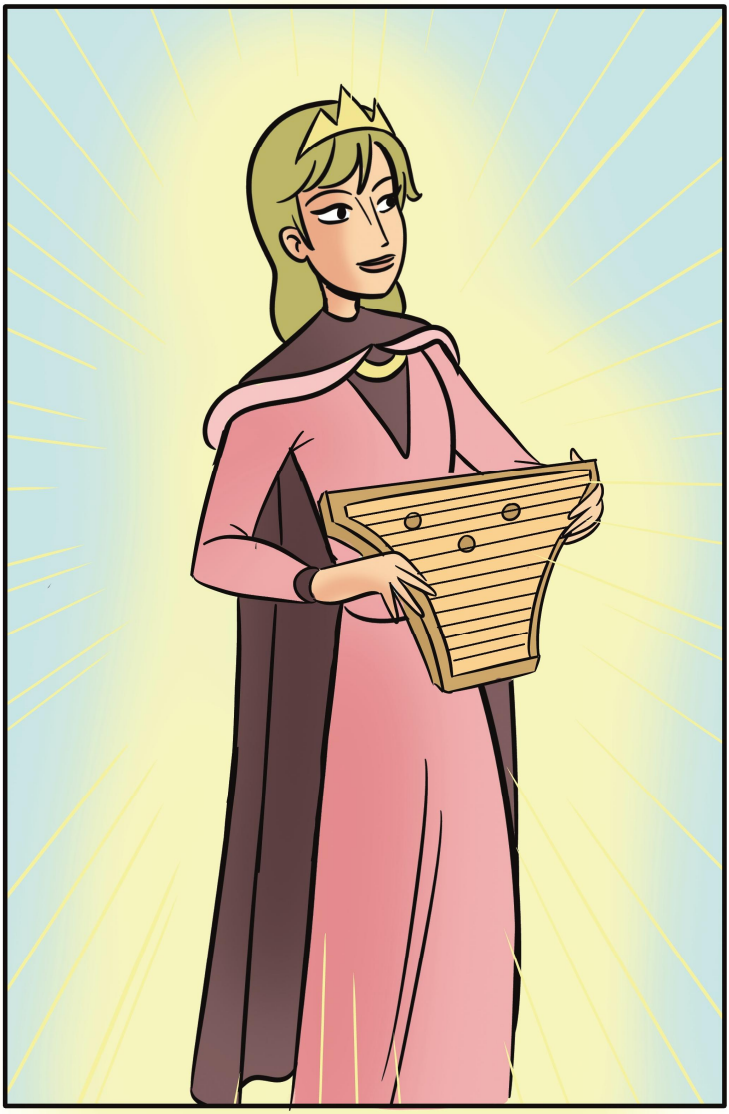
E dyta është Mbretëresha e Miqësisë, që ka ndër duar një tufë me Trandafila të aromatizuar (aroma e mirë e Miqësisë).

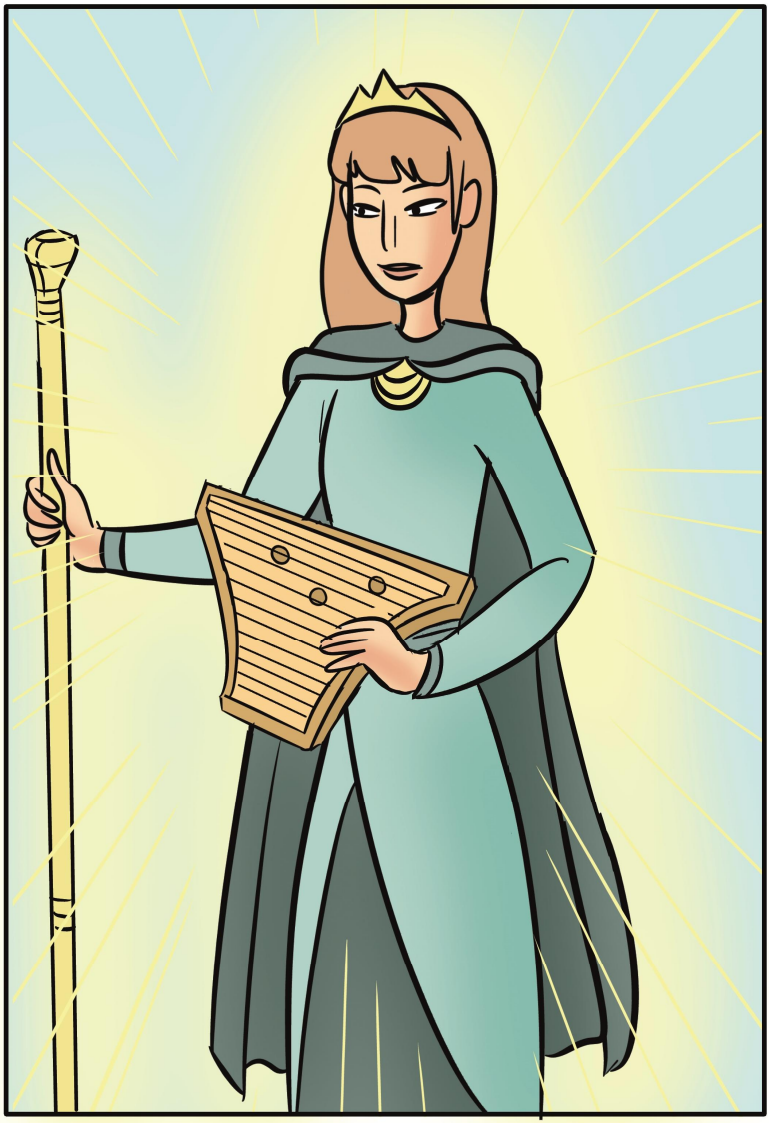
E treta është Mbretëresha Gëzimi Shpirtëror, që ka në dorë në Zambak dhe sytë të drejtuar nga Qielli.

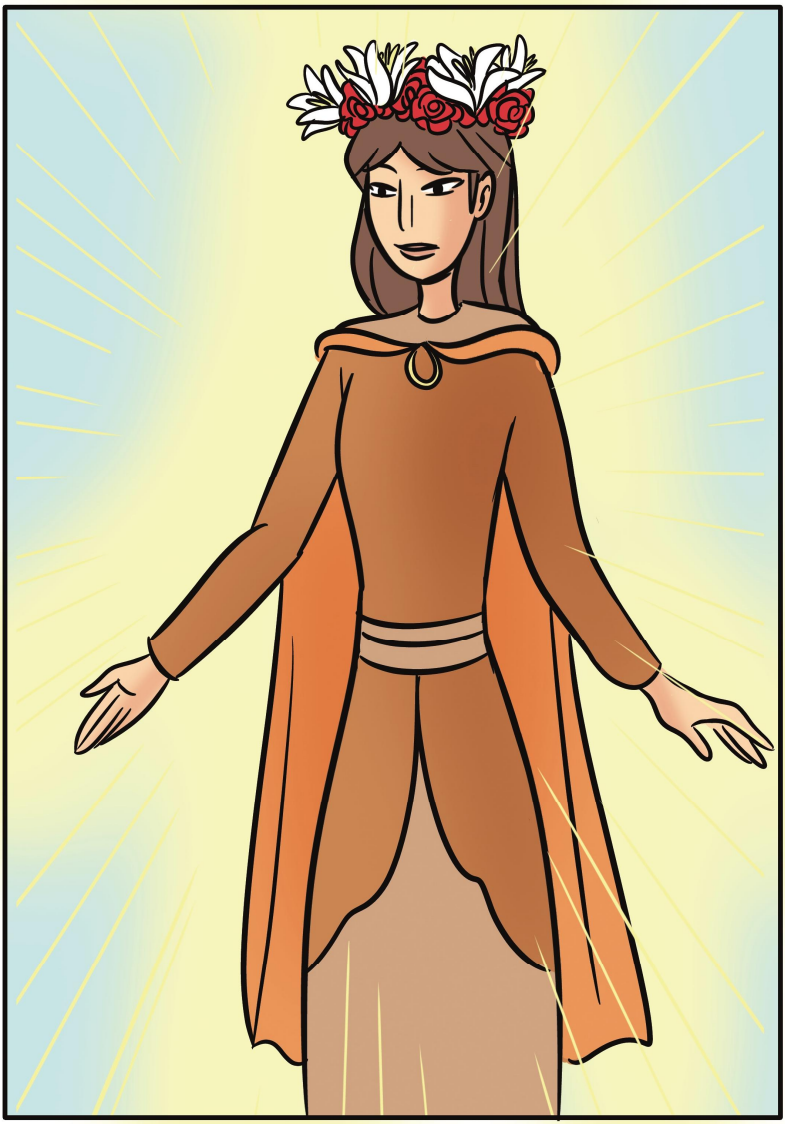
E katërta është Mbretëresha e Durimit, që mban mbi vehte Zgjedhën e ëmbël dhe të butë të Krishtit.

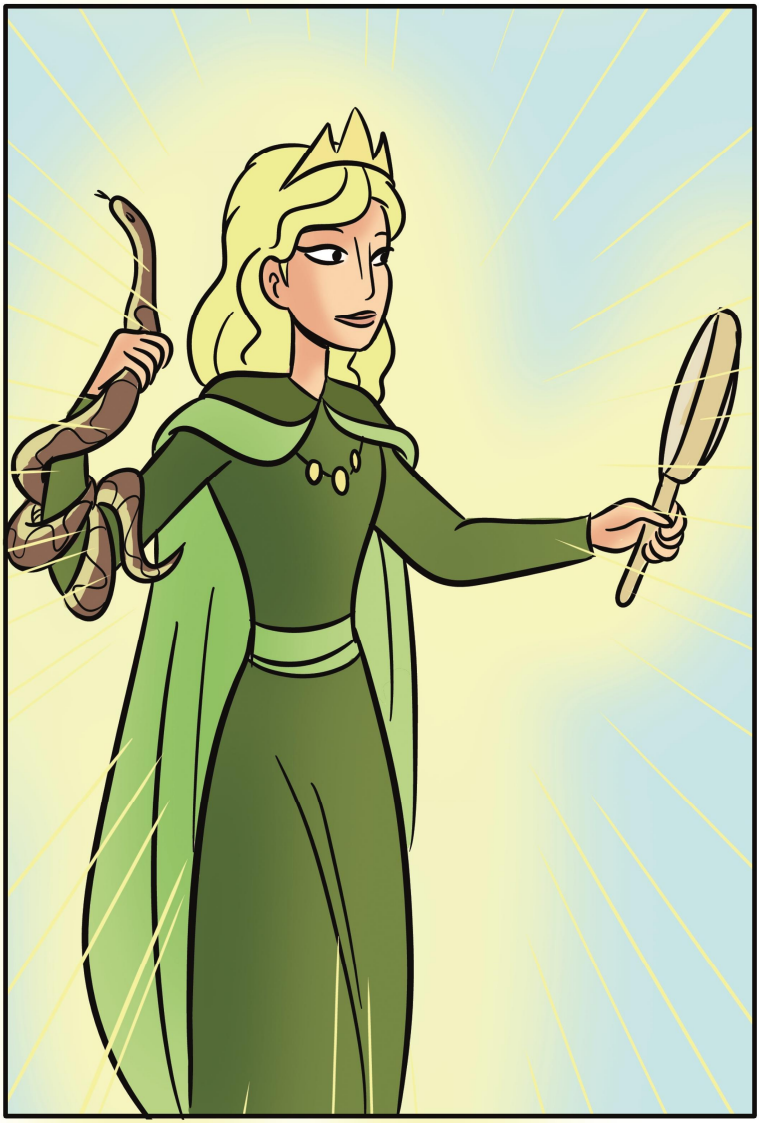
E pesta është Mbretëresha e Mëshirës, që i këndon Perëndisë me anë të Rruzarit.

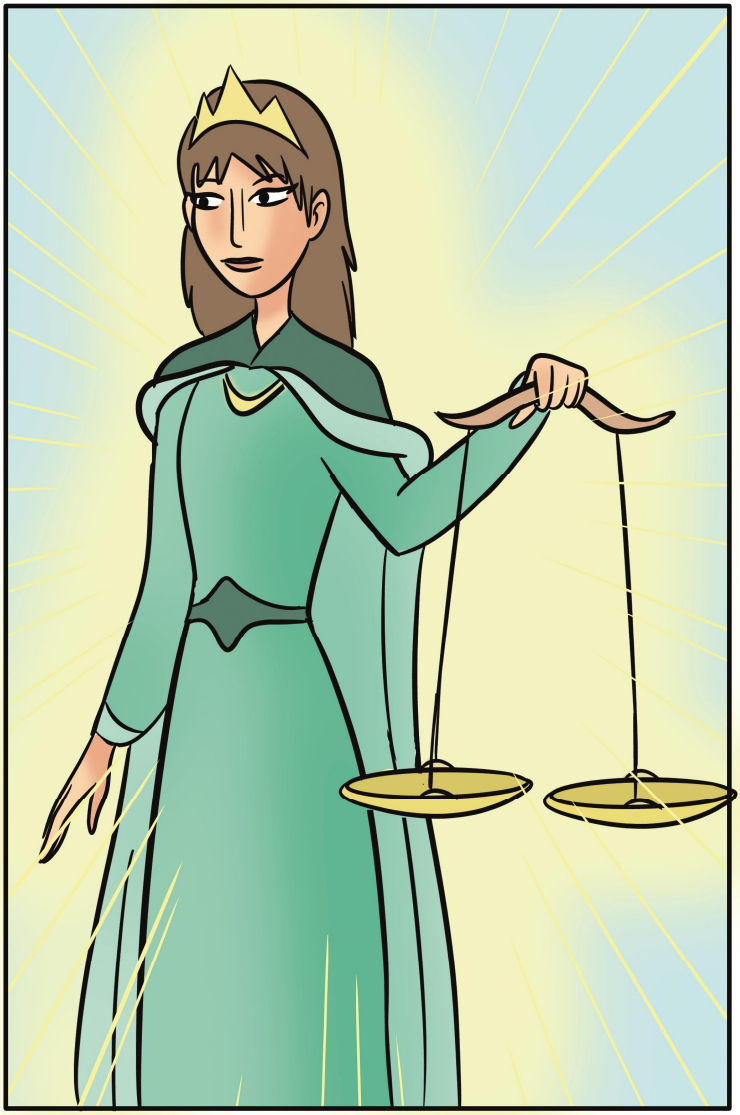
E gjashta është Mbretëresha Maturia, që mban Skeptrin (shkëputjen nga bota) dhe një Psallter ndër duar për ti kënduar Perëndisë.

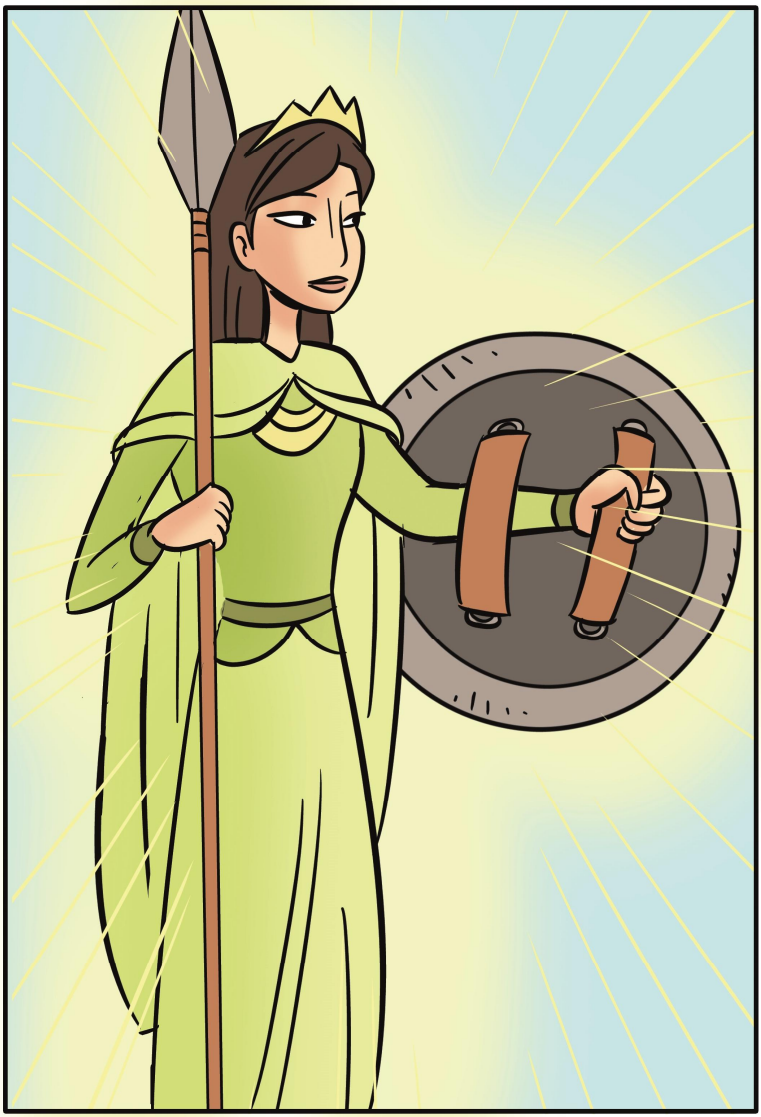
E shtata është Mbretëresha e Dlirësisë, që ka mbi kokë një kurorë me Trandafila dhe Zambakë.

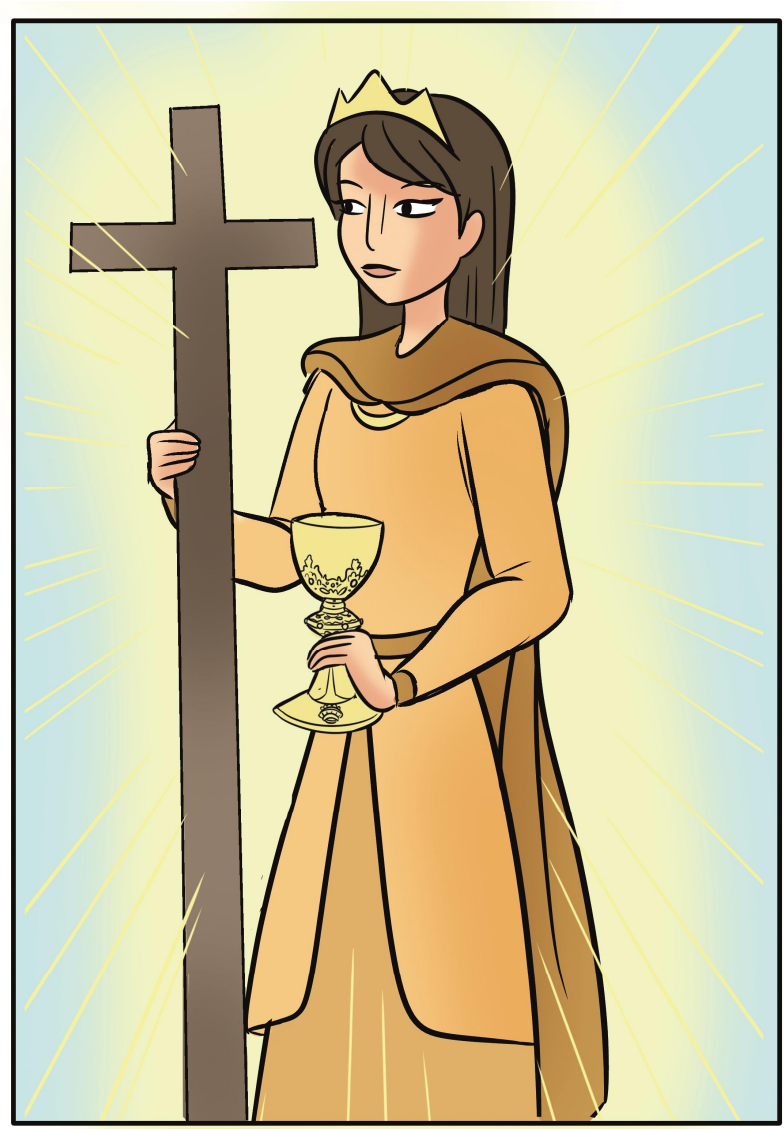
E teta është Mbretëresha e Kujdesit, që mban në duar një gjarpër (e kalon zgjuarsinë proverbiale) dhe një pasqyrë (simbol i introspektimit të brëndshëm ose ekzaminimit të koshiencës).

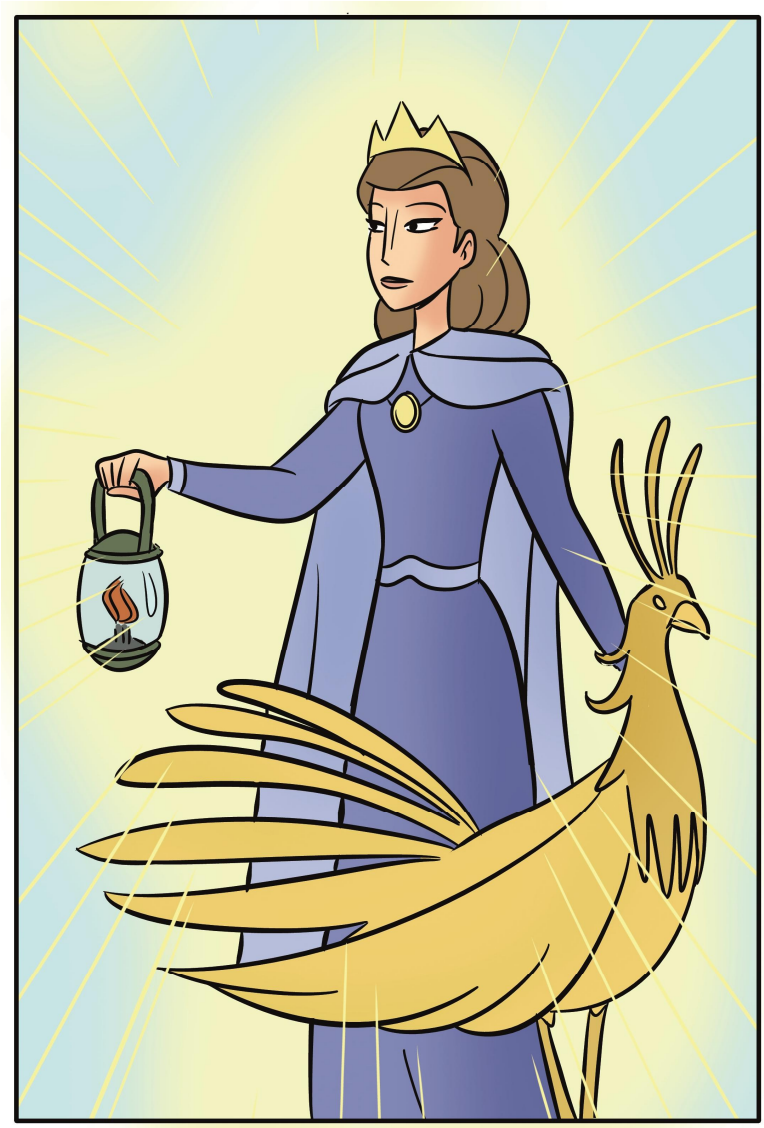
E nënta është Mbretëresha Drejtësia, që ka me vehte Peshoren e Ndershmërisë

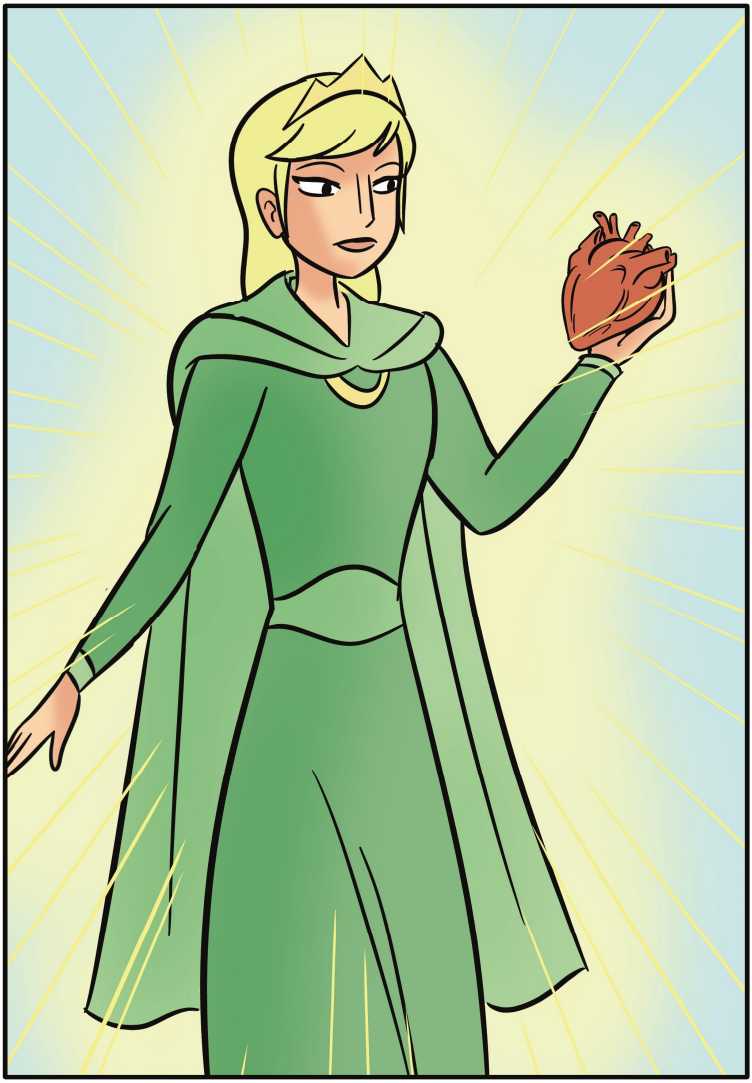
E dhjeta është Mbretëresha Fortesa, që përdor Shtizën dhe Mburojën e Mbrojtjes Shpirtërore.

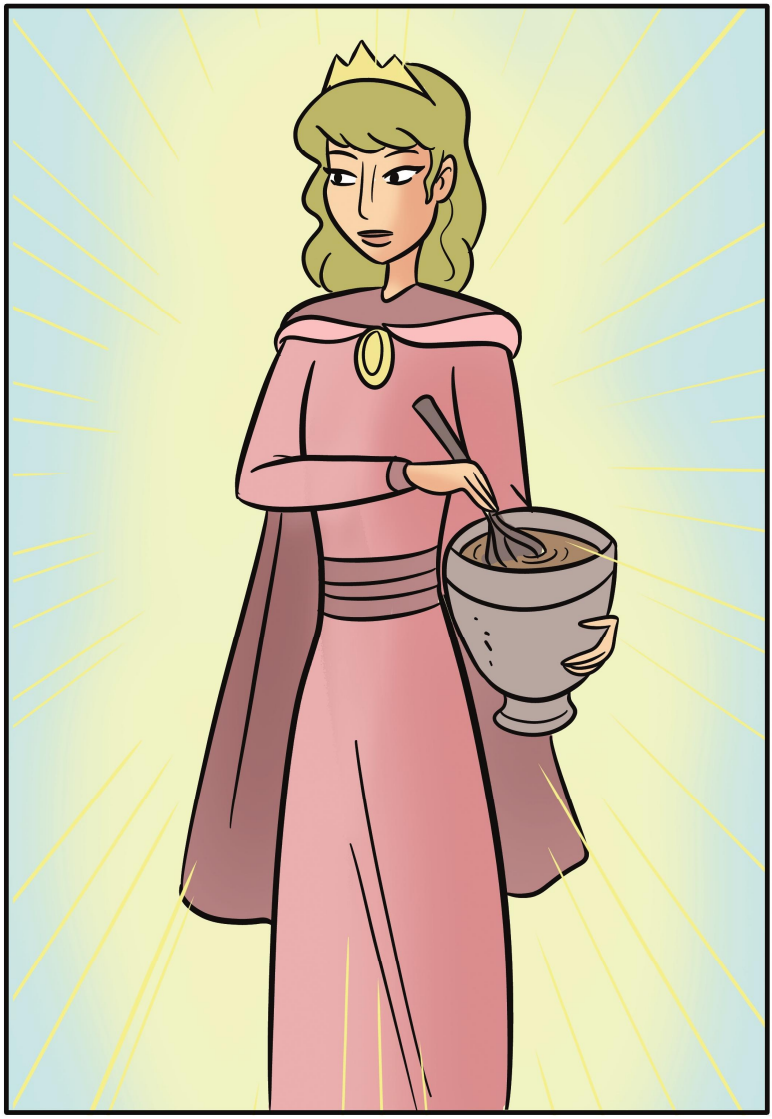
E dhjeta është Mbretëresha e Besimit, që mban në njërën dorë Kryqin e Krishtit dhe në tjetrën kelkun e gjakut të Shpëtimit.

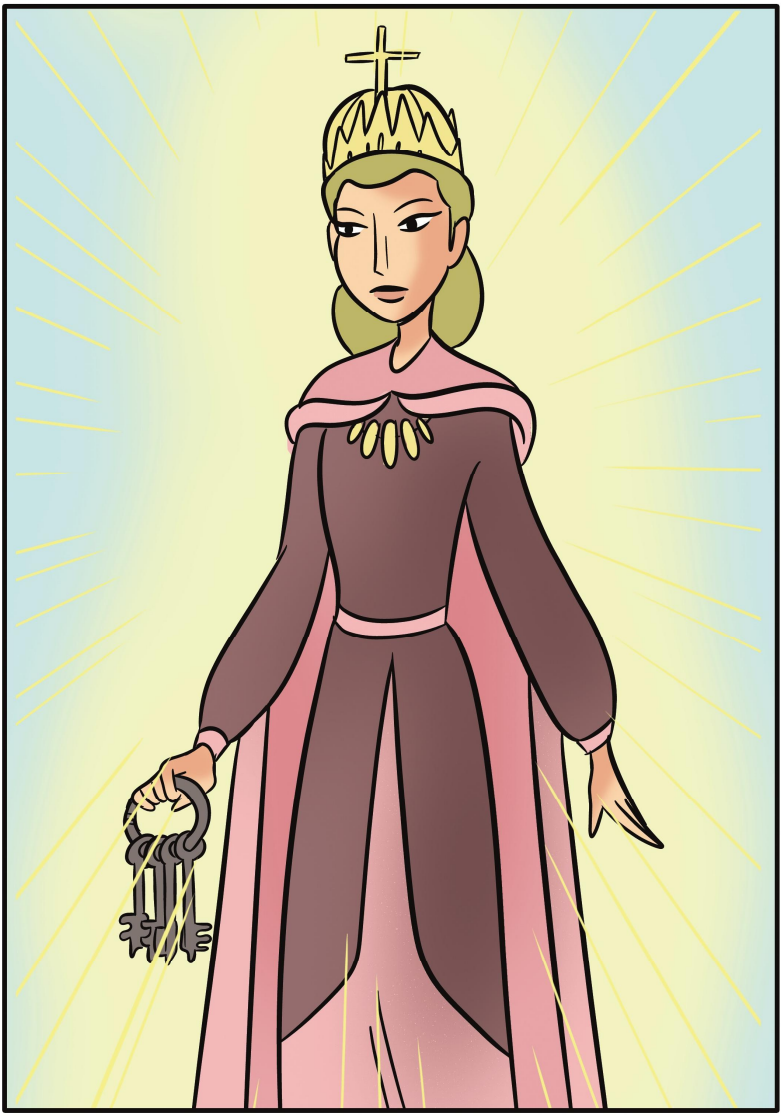
E njëmbëdhjeta është Mbretëresha e Shpresës, e drejtuar nga feniksi (që mendohej se ngrihej nga hiri i vet) dhe nga drita e kandilit.

E trembëdhjeta është Mbretëresha Bamirësisë, që mban në duar një zemër.

E katërmbëdhjeta është Mbretëresha Pendesa, që mban Balsamin e Virtyteve.

E pesëmbëdhjeta është Mbretëresha e Fesë, që mban kapelen Tiara dhe Çelësat e Njohjes së Shenjtë të Perëndisë.

Këto, dhe shumë Fanepsje të tjera dhe eksperienca mistike ju treguan nga Zoja e Rruzarit Këngëtarit më të madh të Rruzarit, të Lumnueshmit Alano della Rupe.

15 PREMTIMET E ZOJËS SË RRUZARIT BËRË SHËN DOMENIKO DI GUZMAN Urdh. Predik. (1212 pas K.) DHE TË LUMNUESHMIT ALANO DELLA RUPE Urdh. Predik. (1464 pas K.)

1. Unë (Maria), premtoj Mbrojtjen time speciale dhe Mirësi tepër të mëdha, për atë që do të recitoje me devotshmëri Rruzarin Tim.

2. Unë (Maria), i premtoj Mirësi speciale, atij që do të këmbëngulë në Rruzarin Tim.

3. Rruzari do të jetë një armë shumë e fuqishme kundër Ferrit: do të shkatërrojë veset, çlirojë nga mëkatet, zhdukë herezitë.

4. Rruzari do të bejë të lulëzojnë virtytet dhe veprat e mira, dhe do ti japë shpirtrave, mëshirat më të bollshme hyjnore; (Rruzari) do të zëvendësojë në zemrat, Dashurinë e Perëndisë në vend të dashurisë së botës; (Rruzari) do të ngrejë në deshirë të mirat qiellore dhe të përjetshme. Oh, sa shpirtra do të shenjtërohen me këtë mjet!

5. Kush më beson Mua, (Marian), me Rruzarin, nuk do të humbasë.

6. Kush reciton me devocion Rruzarin Tim, duke medituar Misteret, nuk do të bjerë' në veprime të turpshme: nëse është mëkatar, do të kthehet; nëse i drejtë, do të rritet në hir; dhe do të bëhet i denjë për Jetën e Përjetshme.

7. Të devotshmit e vërtetë të Rruzarit Tim nuk do të vdesin, pa marrë përpara ritualet e shenjave Sakramente të Kishës.

8. Kush do të recitojë Rruzarin Tim , në jetë dhe në orën e vdekjes, do të iluminohet nga Perëndija dhe do të marrë Hire pa numër, dhe në Qiell do të marrë pjesë në Meritat e Shenjtorëve.

9. Unë (Maria), do ti ç'liroj në çast nga Purgatori shpirtrat e devotshëm të Rruzarit Tim.

10. Bijtë e Rruzarit Tim do të gëzojnë një Lavdi të madhe në Qiell.

11. Atë që ti do të kërkosh me Rruzarin Tim, do ta marrësh.

12. Kush do të përhapë Rruzarin Tim, do të ndihmohet nga unë në çdo situatë të tij.

13. Une e kam te fituar prej Birit Tim, që të gjithë anëtarët e Vëllazërisë së Rruzarit të kenë, për Vëllezër, Shenjtorët e Qiellit, si në jetë, ashtu dhe në orën e vdekjes.

14. Kush do te recitoje besnikërisht Rruzarin Tim, është biri im më i dashur, vëlla e motër të Jezu Krishtit.

15. Devocioni ndaj Rruzarit Tim eshte nje Shenjë e madhe e Paradestinimit për Shpëtim.

CENTRO STUDI
ROSARIANI

Bernardo Zenale, Zoja e Rruzarit në mes të Shën Domenikut dhe të Lumnueshmit Alano dhe Rruzariantët e Vëllazërisë së Rruzarit, Oleggio, 1510.